

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สภารับรองในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ.

สารบัญ
รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
ณ ตึกรัฐสภา

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	๑
๑.๑ สรุปผลการประชุมคณะกรรมการ ประสานงาน และคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๑	๑
๑.๒ ความคืบหน้าการประชุมว่าด้วย ความปลอดภัยทางถนนสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติของสมาชิกรัฐสภา ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร	๑
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นายนิกร จำนง	๒ ๓
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม	๕
- ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐	
- ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่	๖
พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ “คน” จำนวน ๑ วาระ เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นางพรพันธุ์ บุณยรัตพันธุ์	๘ ๙ ๓๔
- พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	๑๖ ๑๗ ๕๐

	หน้า
- นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์	๒๕
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๒๙
- นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	๓๔
- นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	๔๗
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	๕๓
รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน	
การปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าว	
อย่างเป็นระบบ	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	๕๕ ๑๑๓ ๑๒๘ ๑๓๑
- นายคณิตสร นาวานุเคราะห์	๕๖
- นายอภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย	๖๐ ๖๑ ๑๑๑
- นายนิกร จำนง	๗๐ ๑๐๕ ๑๒๕
- นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์	๗๓ ๗๔ ๑๑๗
- นายเพิ่มพงษ์ เขาวลิต	๗๘
- นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	๘๔
- พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	๘๘
- ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงษ์พิชญามาตย์	๙๒ ๑๒๙
- พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	๙๖
- ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	๑๐๓ ๑๑๙
- นายเสรี สุวรรณภานนท์	๑๒๔
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๑๓๑
ผลการลงมติ	๑๓๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

หน้า

๑๓๓

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

๑๓๓

รายชื่อสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ที่มา ลา ขาดในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๐๑	พลโท กมล สุภาพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๒	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๓	พลโท กฤษณะ บวรรัตนรักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๔	นายกลิ่นท์ สารสิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๕	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๖	นายกษิตศ อาชวคุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๗	นายกษิต ภิรมย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๘	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๙	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล		✓		
๐๑๐	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๑	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๒	นายเกรียงยศ สุดลาภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๓	พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๔	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๕	พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๖	นายเข้มชัย ชุตินวงศ์		✓		
๐๑๗	พลโท คณิต แจ่มจันทรา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๘	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๙	พลเอก คณิต อุทิตสาร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๐	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๑	พลอากาศเอก คราทีพย์ กุญชร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๒	นายคำบุญ สิทธิสมาน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๓	นายครูจิต นาครทรรพ		✓		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๒๔	หม่อมราชวงศ์จักรธร จิตรพงศ์		✓		
๐๒๕	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๖	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๗	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๘	พลเรือเอก จีร์พัฒน์ ปานสกุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๙	นายจุมพล สุขมัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๐	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๑	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๒	นายเฉลิมพล ประทีปะวงนิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๓	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๔	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุมทรัพย์นัฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๕	นายชัย ชิดชอบ		✓		
๐๓๗	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๘	นายชาติ เอียดสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๙	พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๐	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๑	นายชูชาติ อินสว่าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๒	นายชูศักดิ์ เกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๓	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๔	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรุดิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๕	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย		✓		
๐๔๖	นายธำมรงค์ ชมเสวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๗	พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลิ่งเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๘	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๙	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๐	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เสวตนนันท์	✓			
๐๕๒	นายดำรงค์ พิเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๕๓	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๔	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๕	พลตำรวจเอก เชนณรงค์ สุทธิชาญบัญชา		✓		
๐๕๖	นายเดชาภิวัดน์ ณ สงขลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๗	นายตระกูล วินิจฉัยภาค	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๘	พลตำรวจโท ตรีนทศ รณฤทธิชัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๙	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๐	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๑	นางถวิลวดี บุรีกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๒	พลอากาศเอก ทวีเด่น อังคุลีหิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๓	นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๔	ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๕	นายธงชัย ลีออดุลย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๖	พลเอก ธงชัย สาระสุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๗	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	✓			ลงชื่อย้อนหลัง
๐๖๘	นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๙	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๐	พลเอก ธวัช จารุกุลัส	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๑	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๒	นายธวัชชัย พักอังกร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๓	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๔	นายธานีรินทร์ ณะเอม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๕	พลตำรวจโท ธีรจิตร อดตะมะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๖	พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๗	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๘	นางนรรัตน์ พิมเสน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๙	นายนิกร จำาง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๘๐	นางนินนาท ชลิตานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๑	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๒	นายบวรเวท รุ่งรุจี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๓	นายบัญชา ปรมีศณาภรณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๔	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๕	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๖	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๗	นางประภา เติระกุล ศรีนวลนิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๘	นายประภาศ คงเอียด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๙	นายประมนต์ สุธีวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๐	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๑	นายประยูร เขียววัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๒	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๓	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๔	นายปรีชา บุตรศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๕	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๖	นางภัทมา เรียรวิศิษฏ์สกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๗	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๘	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาตุกา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๙	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๐	พลอากาศเอก เผด็จ วงษ์ปิ่นแก้ว	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๑	นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๒	นายพนม ศรศิลป์		✓		
๑๐๓	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๔	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๕	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๖	พลเอก พหล สง่าเนตร		✓		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๗	พลเอก พอพล มณีรินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๘	พลเรือเอก พะจุมณ์ ตามประทีป	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๙	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เป้าอินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๐	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๑	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๒	พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๓	พลเอก ภูติศ ทัดตยโชติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๔	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๕	นายมนู เลียวไพโรจน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๖	นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๗	นางเมธินี เทพมณี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๘	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๙	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	✓			ลงชื่อย้อนหลัง
๑๒๐	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๑	นางรวิวรรณ ภูริเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๒	นายรังสรรค์ ศรีวรรศาสตร์		✓		
๑๒๓	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๔	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๕	นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๖	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๗	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๘	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๙	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๐	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๑	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๒	พลโท วรार्ท บุญญะสิทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๓	นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

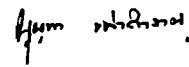
เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๓๔	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๕	พลอากาศเอก วัธน มณีน้อย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๖	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๗	นายวันชัย สอนศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๘	นายวัลลภ พริ้งพงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๙	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๐	นายวิเชียร ขวลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๑	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๓	นายวินัย ดะห์ลัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๔	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๖	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๗	นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร		✓		
๑๔๘	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๙	นายไวภูณท์ ทองอร่าม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๐	พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รั้งสีพราหมณกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๑	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๒	นายศิริชัย ไม้งาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๓	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๔	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	✓			
๑๕๖	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๗	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๘	นายสมชาย พฤตม์กัลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๙	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๐	นายสมเดช นิลพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๑	นายสมพงษ์ สระกวี	✓			
๑๖๒	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๓	พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๕	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๖	นายสันตศักดิ์ จรุงญู งามพิเชษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๗	พลตรี สิริสวัสดิ์ นาคทอง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๘	นายสุชน ชาลีเครือ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๙	พันเอก สุชาติ จันทระโชติกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๐	นายสุนชัย คำนูนเศรษฐ์		✓		
๑๗๑	นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล		✓		
๑๗๒	พลเอก สุรเดช เฟื่องเจริญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๓	นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๔	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๕	นายสุวัฒน์ จิราพันธ์		✓		
๑๗๖	พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๗	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๘	นายเสรี อติภักดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๙	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๐	พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๑	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๒	นายอนุสร จิรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๓	นายอนุสิษฐ์ คุณากร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๔	นายอภิชาติ จงสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๕	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๖	นายอภิรักษ์ ชี้อานวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๗	พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๘	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๙	นายอรุณ จิรชวาลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๐	นายอลงกรณ์ พลบุตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๑	ศาสตราจารย์อิศรา ศานติศาสตร์		✓		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๙๒	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๓	นายอับดุลฮาติม มินซาร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๔	พลตำรวจเอก อัครวิน ขวัญเมือง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๕	พลตำรวจโท อาจิม โชติวงค์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๗	พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๘	นายอำพล จินดาวัฒน์		✓		
๑๙๙	นายอุทัย เลาหวิเชียร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๐	พลเอก เอกชัย จันท์ศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
รวม ๑๙๓		๑๗๗	๑๖	-	

นางสาววรรณภััสสร รุจิกุลสิริ
ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นางบุญพา เผ่าสำราญ
ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๑๗๗ คน

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
เรียนท่านสมาชิก ขณะนี้มีสมาชิกลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๐๐ คน ครบองค์ประชุมแล้ว
ผมขอเปิดการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อดำเนินการประชุม
ตามระเบียบวาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่จะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระ
จำนวน ๒ เรื่อง คือ

เรื่องแรก รับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานงาน
๒ ฝ่าย และคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๑
วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติให้นำสรุปผลการประชุมของ
คณะกรรมการประสานงาน ๒ ฝ่าย และสรุปผลการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญ
กิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ แจ้งให้สมาชิกทุกท่านได้รับทราบ รายละเอียด
ปรากฏตามเอกสารที่เจ้าหน้าที่ได้จัดวางไว้ประจำที่นั่งของสมาชิกทุกท่านแล้วนะครับ
จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
เรื่องที่ ๒ รับทราบความคืบหน้าการประชุมว่าด้วยความปลอดภัยทางถนนสำหรับสมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติของสมาชิกรัฐสภา
ตามที่ท่านนิกร จำนง ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมว่าด้วยความปลอดภัยทางถนน
สำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติของ

สมาชิกรัฐสภา ณ กรุงเทพมหานคร สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกคณะมนตรีของเครือข่ายสมาชิกรัฐสภาเพื่อความปลอดภัยทางถนน ทั้งนี้ ผมเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูประบบความปลอดภัยทางถนน เพื่อลดอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทยและนานาชาติ อย่างยั่งยืน ดังนั้นผมจะขอหารือที่ประชุมให้ท่านนิกร จำนง ได้นำเสนอความคืบหน้า เรื่องดังกล่าวให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทราบ จะมีสมาชิกท่านใด เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ถ้าไม่มี ขอเชิญท่านนิกร จำนง นำเสนอรายงานความคืบหน้าต่อที่ประชุมครับ สำหรับ เอกสารผมได้ให้เจ้าหน้าที่จัดวางไว้ประจำที่นั่งของสมาชิกทุกท่านแล้ว

นายนิกร จำนง : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ท่านสมาชิก ผู้ทรงเกียรติ ตามที่ทางสภาแห่งนี้โดยท่านประธานได้มอบหมายให้ผมไปทำหน้าที่ ในการประชุม สิ่งที่เราได้มาผมได้นำรายงานที่ประชุมแล้วก็คือได้ปฏิญญาเวสต์มินสเตอร์ (Westminster) ว่าด้วยเรื่องความปลอดภัยทางถนนไปแล้ว ในตรงนั้นเองได้มีมติสำคัญ ก็คือว่าจะมีการร่วมกันตั้งเป็นเครือข่ายความปลอดภัยทางถนน หลังจากนั้นก็ได้มีการตั้ง เครือข่ายสมาชิกรัฐสภาเพื่อความปลอดภัยทางถนน โดยมีผู้บริหารคือคณะมนตรีจากประเทศ ต่าง ๆ รวม ๑๗ คน ซึ่งเขาได้มอบหมายให้ผมเป็น ๑ ในมนตรีประจำประเทศไทยด้วย ซึ่งในเอเชีย (Asia) จะมี ๓ ประเทศ คือ เนปาล ฟิลิปปินส์ แล้วก็ประเทศไทย ต่อมาคณะมนตรี ในเครือข่ายนี้ได้มีมติที่จัดพิธีเปิดตัวรณรงค์เพื่อความปลอดภัยทางถนน โดยการออกแถลงการณ์ เพื่อความปลอดภัยทางถนน หรือมานิเฟสโต โฟร์ โรดเซฟตี้ (Manifesto #4RoadSafety) ซึ่งจะมีการเปิดตัวออกแถลงการณ์วันนี้ที่กรุงเทพมหานคร -----

เนื่องจากว่าเป็นช่วงวันที่ ๘-๑๔ ซึ่งเป็นสัปดาห์ความปลอดภัยทางถนนโลกของยูเอ็น (UN) ดังนั้นในวันนี้ประมาณเที่ยงกว่า ๆ เพราะเขาช้ากว่าเรา จะมีการเปิดศูนย์ใหญ่ แต่ขณะนี้ในออสเตรเลีย ในประเทศต่าง ๆ ก็ดำเนินการแล้วนะครับ ในแถลงการณ์ดังกล่าวนี้ที่ตกลงกันว่าจะมีการเรียกร้องไปยังสมาชิกรัฐสภาทั่วโลก เนื่องจากว่าในการประชุมนี้ได้ข้อสรุปว่าความปลอดภัยทางถนนจะต้องมีทั้งเรื่องกฎหมายเป็นตัวช่วยที่สำคัญก็เลยมีการเรียกร้อง

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายนิกร จ้างง : ผมขออนุญาตท่านประธานอ่านแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นมานิเฟสโต โฟร์ โรดเซฟตี (Manifesto for Road Safety) ที่ได้ออกแถลงไปทั่วโลก ซึ่งจะดำเนินการในวันนี้เป็นวันแรกของสัปดาห์ความปลอดภัยทางถนนของยูเอ็น (UN) เป็นข้อเสนอแนะ ๑๐ ประการ

ข้อ ๑ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรสนับสนุนแถลงการณ์เพื่อความปลอดภัยทางถนน และเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติเพิ่มความพยายามอย่างเร่งด่วนในการลดจำนวนผู้สูญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้เหลือเพียงครึ่งหนึ่งของสถิติแต่ละประเทศให้ได้ภายใน ค.ศ. ๒๐๒๐

ข้อ ๒ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรมีบทบาทนำในการสนับสนุนให้ประเทศของตนพัฒนาระบบป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่มีประสิทธิภาพ

ข้อ ๓ สมาชิกทั่วโลกควรนำแนวคิดในการวางระบบที่ปลอดภัย หรือเซฟตีซิสเต็ม แอปโพรช (Safety System Approach) ในการกำหนดนโยบายเพื่อวางมาตรการจำกัดความเร็วในการขับขี่ทางถนนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

ข้อ ๔ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรทบทวนนโยบายในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของประเทศตน โดยนำข้อเสนอแนะทางนโยบายขององค์การอนามัยโลก เช่นเซฟ โลฟฟ์เทคนิคัล แพคเกจ (Save LIVES Technical Package) และข้อผูกพันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเป็นแนวทางในการวางกรอบนโยบาย

ข้อ ๕ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรทบทวนนโยบายและกฎ ระเบียบในระดับชาติว่าด้วยการขับขี่ทางถนนอย่างปลอดภัยที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ และศึกษาแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพจากกรณีตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการที่ดี

ข้อ ๖ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรสนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลในการดำเนินนโยบายระดับชาติว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ให้เกิดโครงการที่มีความโปร่งใส การกำกับดูแล รับผิดชอบต่อผลกระทบ และการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการดำเนินการ

ข้อ ๗ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรสนับสนุนการบูรณาการนโยบายว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้สอดคล้องกับการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

ข้อ ๘ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรส่งเสริมให้ธนาคารหรือแหล่งทุนระหว่างประเทศ มีมาตรการในการลงทุนที่ครอบคลุมเรื่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ให้สอดคล้องกับการประกอบ การลงทุนที่คำนึงถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคมของเวิลด์แบงก์ (World Bank) หรือธนาคารโลก

ข้อ ๙ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรสนับสนุนให้เกิดกองทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ ที่เป็นนวัตกรรมทางสังคมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน เช่นยูเอ็น โรด เซฟตี้ ทรัสต์ ฟันด์ (UN Road Safety Trust Fund)

ข้อ ๑๐ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านที่ ๓ ที่กำหนดให้ลดการสูญเสียชีวิตและการบาดเจ็บทางถนน ลงครึ่งหนึ่งภายใน ค.ศ. ๒๐๓๐ จาก ค.ศ. ๒๐๒๐ ที่จะถึง

แถลงการณ์ทั้งหมดที่จะได้มีการประกาศออกไปทั่วโลก นำเรียนท่านประธานว่า ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ในประมาณ ๑๐๐ กว่าประเทศ เป็นประมาณ ๑,๐๐๐ กว่ากิจกรรม มีการดำเนินการเป็นการทั่วไป ในประเทศของเราเองเท่าที่ทราบ เมื่อวานนี้ ทางท่านรองประธานสุรชัยได้ไปเปิดกิจกรรมที่หน้ายูเอ็น (UN) ก็คือกิจกรรมเปิดไฟ หน้ารถยนต์ในเวลากลางวัน ได้ดำเนินการไปแล้ว และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อเสนอ จากที่ประชุมนี้ กิจกรรมที่ว่าก็คือเราสมควรจะได้มีการดำเนินการทำให้รถมอเตอร์ไซค์ มีความปลอดภัยขึ้น ซึ่งเราได้เสนอไปตั้งแต่ที่ลอนดอนสรุปว่าจะมีกิจกรรมสำคัญโดยเครือข่าย จะมากันที่ประเทศไทยในวันที่ ๑๒ นี้ นะครับ -----

จะมีกิจกรรมสตอป เดอะ แครช ไทยแลนด์ (Stop the Crash Thailand) ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นการร่วมกันกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งจะมีการทำกิจกรรมสตอป เดอะ แครช ไทยแลนด์ (Stop the Crash Thailand) โดยการทดลองรถมอเตอร์ไซค์ในการเบรก แล้วก็อีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งทางผมจะไปร่วมด้วยเสร็จสิ้นแล้วจะเอาไปใช้ทั่วโลก แต่เอามาใช้ที่ประเทศไทยในวันที่ ๑๒ คือวันศุกร์ที่จะถึงนี้ครับ สุดท้ายนี้ก็ขออนุญาตหรือท่านประธานว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมนำเสนอต่อสมาชิกรัฐสภาทั่วโลก บังเอิญเรามี ๒ สภา เพราะฉะนั้นถ้าหากท่านประธานเห็นว่าเป็นหลักการที่สมควรจะให้ทาง สนช. ทราบด้วยก็อาจจะส่งไปทาง สนช. อยู่ในดุลยพินิจของท่านประธาน แต่เมื่อวานนี้ท่านรองประธานสุรชัยก็ร่วมกิจกรรมนี้คือไปเปิดงานที่หน้ายูเอ็น (UN) แล้วก็อาจจะเป็นประโยชน์ได้นะครับ สุดท้ายนี้ก็ขออนุญาตท่านประธานว่าคลิป (Clip) ในการแถลงข่าวนี้ผมขออนุญาตจะได้ส่งให้กับดับเบิลยูเอชโอ (WHO) เขาจะได้นำไปเข้าระบบว่าประเทศไทยมีกิจกรรมด้านนี้ในสัปดาห์ความปลอดภัยทางถนนของโลกด้วยผมมีประเด็นที่จะแถลงแค่นี้ครับ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
 ขอบคุณท่านนิกร จำนง ที่กรุณาเป็นตัวแทนของประเทศไทยเราไปสร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยในระดับโลก ซึ่งวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคมปีนี้เป็นสัปดาห์แห่งความปลอดภัยทางถนนระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ แล้วก็มีย่อยประเทศที่ได้เป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติอยู่ในนั้น ก็ขอขอบพระคุณ และขอเรียนที่ประชุมได้ทราบด้วยนะครับ ขอบคุณครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ซึ่งได้วางไว้ให้ท่านสมาชิกตรวจดูแล้ว เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ บริเวณห้องรับรองสมาชิก ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑ และหอสมุดรัฐสภา ก่อนที่จะเสนอให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศรับรอง

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น ถ้อยคำที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมทั้ง ๒ ครั้งดังกล่าวนี้รับ

ก่อนการพิจารณาระเบียบวาระต่อไป ผมขอเรียนปรึกษาที่ประชุมเพื่อนำ
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ คือการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน
วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน ๒๗ วาระ ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” ขึ้นมาพิจารณาก่อน
ซึ่งผมเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน และควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก
ท่านสมาชิก จะมีสมาชิกท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ถ้าไม่มี ก็ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบตามนี้นะครับ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ พิจารณาแนวทางการดำเนินงาน
ขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน ๒๗ วาระ ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” จำนวน ๑ วาระ
เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน
(๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ”

- การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ
- การจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการ
สารสนเทศฯ

สารบัญ
วาระการปฏิรูปที่สำคัญเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ”

	หน้า
๑. การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ.....	๑
๒. การจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศ ระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (สมสส.).....	๗

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ”

๑. แผนการปฏิรูป

หลักการและเหตุผล

ในอดีตในการให้บริการสุขภาพ เน้นปัญหาสุขภาพด้านชีวการแพทย์ ความเจ็บป่วยบุคคลและการรักษา หากแต่ในปัจจุบันกรอบแนวคิดระบบสุขภาพ ได้ขยายขอบเขตกว้างมากกว่าการดูแลทางการแพทย์ และสาธารณสุขครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค มีมุมมองในมิติสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต ความเชื่อ สิ่งแวดล้อม ดุลยภาพเชิงสังคม ปรัชญาการณที่เกิดสะท้อนถึงความหมายของสุขภาพที่มีบริบทกว้างขึ้นแนวโน้มปัญหาสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงเชิงระบาดวิทยา โรคติดต่ออุบัติใหม่เพิ่มขึ้น โรคไม่ติดต่อกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ รวมถึงภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพ และสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ผลที่เกิดขึ้น คือ แนวโน้มสัดส่วนของประชากรที่มีอายุมากและต้องการการดูแลที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะที่ประชากรที่เป็นวัยแรงงานและแข็งแรงจะค่อย ๆ ลดลงนำไปสู่ความเสี่ยงทางด้านงบประมาณในการจัดการดูแล รวมทั้งการเกิดภาระทางการเงิน การคลังทางด้านสุขภาพ เกิดการขยายตัวของงบประมาณมีความต้องการและแนวโน้มค่าใช้จ่ายทางสุขภาพมากขึ้น แม้รัฐบาลไทยจะให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาสุขภาพและเพิ่มงบประมาณอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่เพียงพอ ทำให้อัตราการขยายตัวของการใช้จ่าย (Health Expenditure) ของประเทศสูงกว่าการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ซึ่งถือเป็นปัจจัยคุกคามต่อความยั่งยืนทางการเงินการคลังของประเทศในระยะยาว

ประเทศไทย กล่าวได้ว่าประสบผลสำเร็จในการขยายบริการสาธารณสุขให้กับประชาชนไทยในทุกภูมิภาค โดยเฉพาะชนบทที่ห่างไกล ทั้งนี้ สถานพยาบาลส่วนใหญ่เป็นสถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ยังมีสถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสถานพยาบาลเอกชน แต่ระบบบริการสุขภาพในประเทศไทยไม่มีการประสานงานในการวางแผน กำกับการจัดบริการ และการอภิบาลในภาพรวม เนื่องจากการที่มีสถานพยาบาลหลากหลายสังกัด ทำให้มีปัญหาการกระจายตัวของสถานพยาบาลและการเข้าถึงบริการของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาทั้งในเรื่องประสิทธิภาพ คุณภาพ และความเป็นธรรมในระบบในขณะเดียวกัน

การอภิบาลระบบบริการสุขภาพมีความซับซ้อน เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการคลัง รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและสังคมโดยรวมรัฐบาลต้องทำหน้าที่อภิบาลระบบบริการสุขภาพโดยรวมในฐานะที่ต้องรับผิดชอบผลักดันนโยบายสุขภาพของประเทศไปในทิศทางที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระทางวิชาการของบุคลากรสาธารณสุขเพื่อให้เกิดระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันต้องตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชน ซึ่งมีความแตกต่างกันบ้างในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจให้กับหน่วยงานภาครัฐในระดับรอง ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น องค์กรชุมชน และภาคเอกชน เพื่อให้มีการปรับแต่งนโยบายให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และปัญหาเฉพาะของกลุ่มคน

แนวทางการปฏิรูป

จัดทำกลไกอภิบาลระบบบริการสุขภาพทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ครอบคลุมทั้งการวางแผนการจัดระบบบริการและการคลังสุขภาพ เพื่อให้มาตรการที่ดำเนินการมีความสอดคล้องกัน โดยการวางแผนการจัดระบบบริการสุขภาพครอบคลุม การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และหน่วยงานเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) ให้มีทิศทางและเอกภาพในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพของประเทศ
- ๒) ลดความเหลื่อมล้ำในระบบสุขภาพ โดยผ่านกลไกบูรณาการทรัพยากรทั้งแหล่งเงิน กำลังคน อุปกรณ์ ที่ระดับเขตสุขภาพ
- ๓) แยกบทบาทของฝ่ายกำกับนโยบาย (Regulator) กับฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ให้ชัดเจน
- ๔) กระจายอำนาจการจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทของประชาชนในแต่ละพื้นที่
- ๕) มีกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งจากผู้ใช้บริการ ภาคประชาชนทั่วไป หรือผู้ให้บริการทุกสังกัด รวมทั้งผู้บริหารกองทุน
- ๖) วางระบบตรวจสอบ และระบบธรรมาภิบาล

ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ

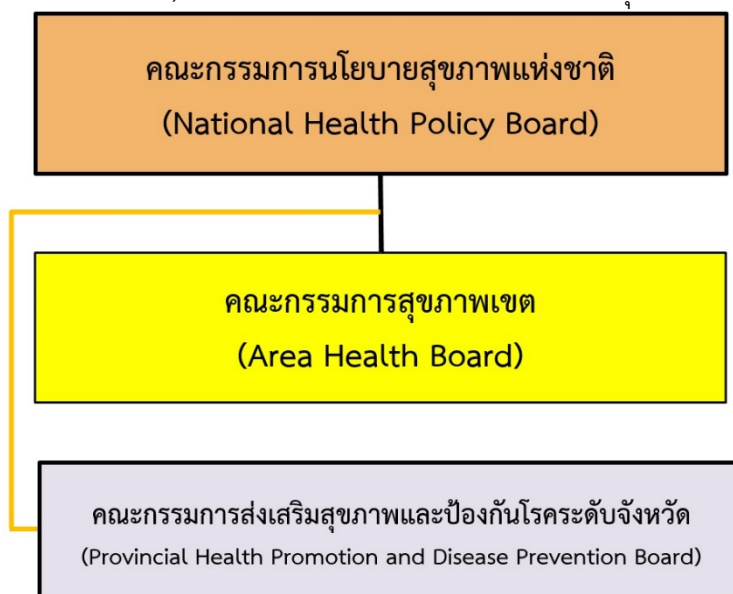
๒. วิธีการปฏิรูป

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูประบบบริการสุขภาพดังกล่าวมาแล้ว คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการสาธารณสุข จึงเห็นควรให้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้มีการอภิบาลระบบบริการสุขภาพ ทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๓ ระดับ คือ

๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (National Health Policy Board) เป็นกลไกอภิบาลระบบบริการสุขภาพในระดับประเทศ

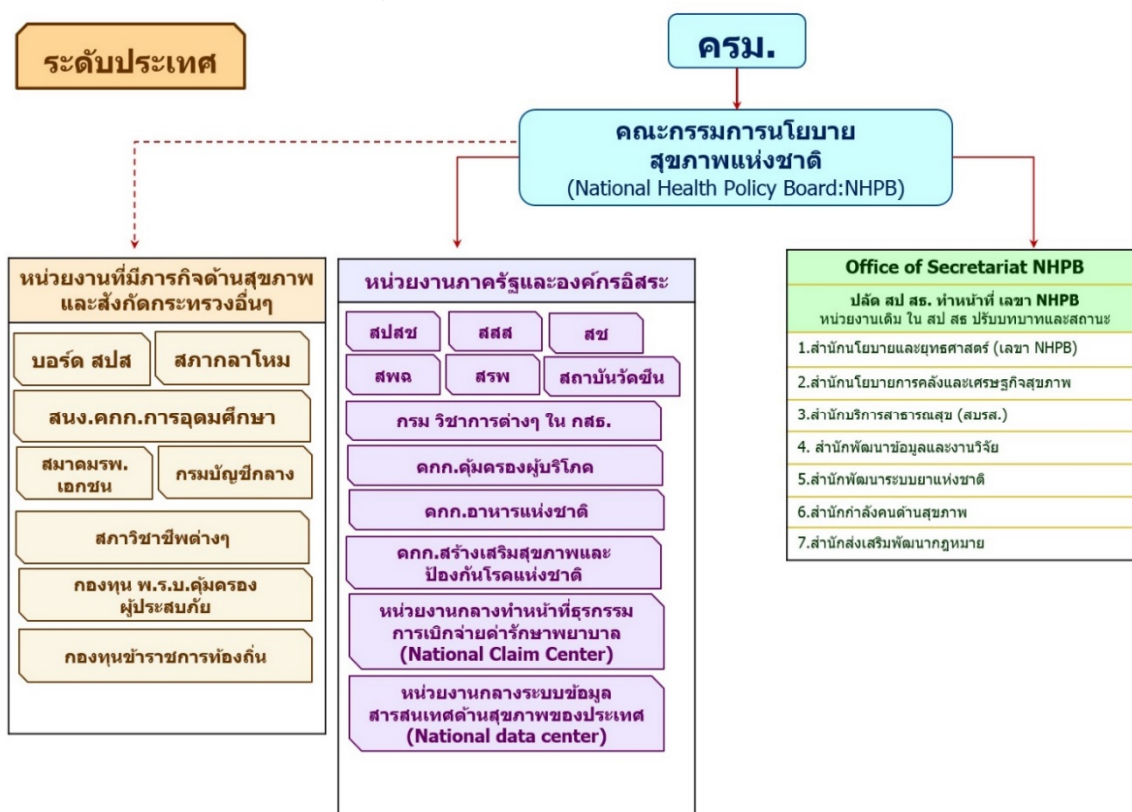
๒) คณะกรรมการสุขภาพเขต (Area Health Board) เป็นกลไกอภิบาลระบบบริการสุขภาพระดับเขต

๓) คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคระดับจังหวัด (Provincial Health Promotion and Disease Prevention Board) เป็นกลไกอภิบาลระบบบริการสาธารณสุขระดับจังหวัด

ทั้งนี้ โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้ คือ

๑. คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ

โครงสร้างคณะกรรมการ ประกอบด้วย

- ๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
 - ๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ
 - ๓) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสิบหกคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ และ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
 - ๔) กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสี่คน ได้แก่ ผู้แทนเทศบาล หนึ่งคน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด หนึ่งคน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น หนึ่งคน โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท คัดเลือกกันเอง
 - ๕) กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชนสาธารณสุขที่เป็นผู้แทนในคณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพ ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน
 - ๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนหกคน จากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านการแพทย์ ด้านบริหารการสาธารณสุข ด้านการเงินการคลัง ด้านการศึกษาและวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อม หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ด้านละหนึ่งคน
- อำนาจหน้าที่
- ๑) กำหนดทิศทางและจัดทำนโยบายหลักด้านระบบสุขภาพของประเทศ
 - ๒) พิจารณากลับกรอนนโยบายเกี่ยวกับระบบสุขภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ
 - ๓) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการว่าด้วยการลงทุน การบริหารงาน และการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ ตลอดจนแผนการจัดหา การได้มา และการใช้กำลังคนและเงิน เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 - ๔) พิจารณาให้ความเห็นต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ ที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแล้ว เพื่อประกอบการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 - ๕) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายหลักด้านระบบสุขภาพของประเทศ
 - ๖) เชิญข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
 - ๗) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการทางการเงินหรือการคลังที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริการสาธารณสุข
 - ๘) ประกาศสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการบริการสาธารณสุข
 - ๙) พิจารณาให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑๐) ประกาศกำหนดเขตสุขภาพ

๑๑) ออกข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย
เลขานุการคณะกรรมการและสำนักงานเลขานุการ

ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการสุขภาพเขต

โครงสร้างคณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑) ประธานกรรมการคนหนึ่ง ซึ่งกรรมการเลือกกันเอง

๒) ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต

๓) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เขตละสองคน

๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไปจากทุกจังหวัด

ในเขตสุขภาพ เขตละสองคน

๕) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด หรือนายกเทศมนตรี หรือนายกองค้การบริหารส่วนตำบล จากทุกจังหวัดในเขตสุขภาพ เขตละสองคน

๖) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนในเขตสุขภาพ เขตละหนึ่งคน

๗) สาธารณสุขอำเภอในเขตสุขภาพ เขตละหนึ่งคน

๘) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลในเขตสุขภาพ

เขตละหนึ่งคน

๙) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐในเขตสุขภาพที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตละสองคน โดยมาจากโรงพยาบาลในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ หนึ่งคน และมาจากโรงพยาบาลในสังกัดหน่วยงานของรัฐอื่น หนึ่งคน

๑๐) โรงพยาบาลเอกชนในเขตสุขภาพ เขตละหนึ่งคน

๑๑) องค์กรเอกชนสาธารณสุขในเขตสุขภาพ เขตละหนึ่งคน

๓. คณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างคณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑) ประธานกรรมการคนหนึ่ง ซึ่งกรรมการเลือกกันเอง

๒) ผู้แทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

๓) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหรือสถาบันการแพทย์ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หนึ่งคน

๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร หนึ่งคน

๕) ผู้อำนวยการศูนย์บริการการแพทย์และการสาธารณสุข หนึ่งคน

๖) ผู้แทนโรงพยาบาลในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ สองคน

๗) ผู้แทนโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร สองคน

๘) ผู้แทนองค์กรเอกชนสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร หนึ่งคน

- ๙) ผู้แทนโรงพยาบาลในสังกัดหน่วยงานของรัฐอื่นในเขตกรุงเทพมหานคร หนึ่งคน
 ๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพและคณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพ
 กรุงเทพมหานคร

- ๑) กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดระบบบริการ การจัดสรรทรัพยากร การลงทุน และการให้บริการด้านสาธารณสุขในเขตสุขภาพ
 ๒) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการให้บริการสาธารณสุข
 ๓) สนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานบริการสาธารณสุข
 ๔) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสุขภาพ
 ๕) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน
 ๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
 ๗) รายงานผลการดำเนินการของเขตสุขภาพต่อคณะกรรมการ
 ๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

สำนักงานเลขานุการการบริหารเขตสุขภาพ/เขตสุขภาพกรุงเทพมหานคร
 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งสำนักงานเลขานุการของ
 คณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพ และคณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพกรุงเทพมหานคร

สรุปข้อเสนอแนะ

๑) ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการกลางที่จะทำการกำหนดทิศทางและกลั่นกรองนโยบายหลัก รวมทั้งยุทธศาสตร์ด้านระบบสุขภาพของประเทศที่ครอบคลุมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีความเป็นเอกภาพในทิศทางเดียวกัน มีกรอบการดำเนินการระยะยาวและระยะกลางในเรื่องการลงทุน กำลังคน การคลังสุขภาพ และการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพต่อคณะรัฐมนตรี ตลอดจนกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางที่กำหนด เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพมีความชัดเจนในการบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงเห็นควรให้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งควรกำหนดเป็นกรอบแนวทางในยุทธศาสตร์ชาติ ต่อไป

๒) ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทที่สำคัญในการเป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ ตามร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปองค์กรของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่ผู้กำกับระบบในการปฏิรูประบบสุขภาพทั้งระดับประเทศ และระดับเขตพื้นที่ จะส่งผลให้เกิดกลไกการอภิบาลระบบสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (สมสส.)”

๑. แผนการปฏิรูป ระบบข้อมูลสารสนเทศบริการสุขภาพของประเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการอภิบาลระบบสุขภาพ ระบบการบริหารจัดการ และระบบการเงินการคลังสุขภาพ

ปัญหา

ปัจจุบันพบว่าการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศการเบิกจ่ายและการบริการสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลไม่สามารถบูรณาการกันได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการสุขภาพกันได้ ข้อมูลไม่มีคุณภาพ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพอย่างที่ควรจะเป็น ปัจจุบันพยาบาลและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยต้องใช้เวลากว่าหนึ่งในสามของเวลาทำงานมาจัดการกับรายงานและข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลการเบิกจ่ายของกองทุนประกันสุขภาพทั้งสามระบบซึ่งแตกต่างกัน แทนที่จะใช้เวลาเหล่านั้นไปใช้กับการดูแลรักษาผู้ป่วย การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความหลากหลายไม่ใช้มาตรฐานข้อมูลเดียวกัน เป็นภาระให้กับสถานพยาบาลเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันธุรกรรมของระบบการเบิกจ่ายจากการให้บริการสุขภาพของประชากรไทย ผ่านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม และสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการส่วนท้องถิ่นรวมกันครอบคลุมประชากรไทยร้อยละ ๙๙.๐ เป็นการให้บริการสำหรับผู้ป่วยในจำนวน ๗.๑๘ ล้านครั้ง^๑ (ประมาณร้อยละ ๗๐ ของการให้บริการ^๒) และสำหรับผู้ป่วยนอกจำนวน ๒๑๕.๓ ล้านครั้ง^๓ (ประมาณร้อยละ ๕๗.๑ ของการให้บริการ^๔) ธุรกรรมเหล่านี้มีการบริหารจัดการแยกส่วนกันตามแต่ละกองทุนประกันสุขภาพจะกำหนด มีรูปแบบของข้อมูลที่แตกต่างกัน ไม่ใช้มาตรฐานเดียวกัน นอกจากที่จะทำให้ไม่สามารถบูรณาการข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่ครบถ้วนเพื่อใช้ในการวางแผน บริหารจัดการทรัพยากร และวางนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของระบบประกันสุขภาพที่ต่างกันได้แล้ว ยังเป็นภาระให้กับสถานพยาบาลทุกระดับ ต้องทำงานซ้ำซ้อนในการส่งข้อมูลเพื่อการเบิกจ่ายค่าบริการสุขภาพ ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑

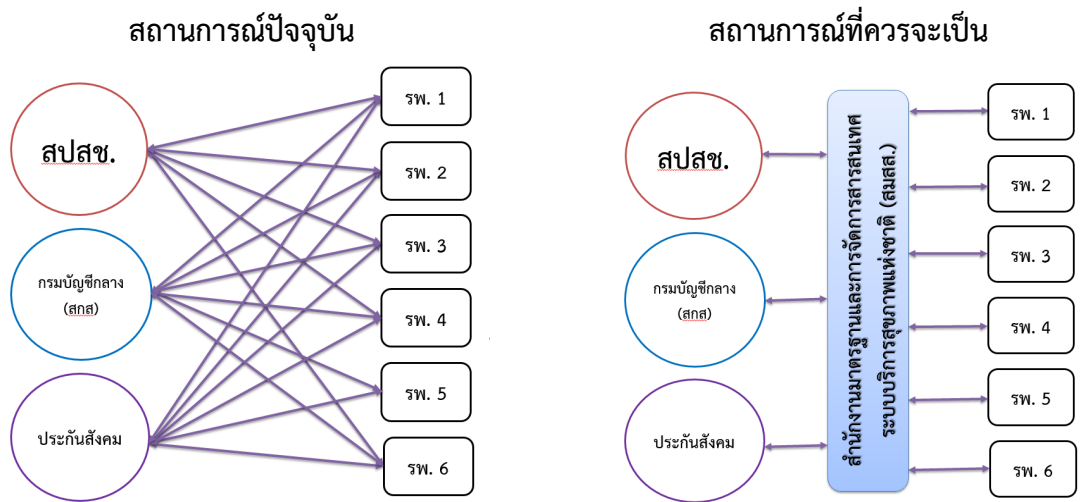
^๑ ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และ สำนักงานกลางสารสนเทศบริการสุขภาพ

^๒ ข้อมูลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติ <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-5-1.html>

^๓ ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และ สำนักงานกลางสารสนเทศบริการสุขภาพ

^๔ ข้อมูลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติ <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-5-1.html>

แผนภาพที่ ๑ แสดงสถานการณ์การไหลของข้อมูลการเบิกจ่ายในระบบประกันสุขภาพ

๒. วิธีการปฏิรูป

แนวทางการปฏิรูป

การปฏิรูประบบสารสนเทศการเบิกจ่ายและการบริการสุขภาพเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศควรดำเนินการ ยุทธศาสตร์สำคัญที่ควรดำเนินการคือ การมีกลไกกลางในการจัดการข้อมูลสารสนเทศการเบิกจ่ายและบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถดำเนินการให้ข้อมูลที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ สามารถบูรณาการ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ข้อมูลสารสนเทศที่ได้สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและอภิบาลระบบการเบิกจ่าย การคลังสุขภาพและการบริการสุขภาพให้มีความโปร่งใส เกิดดุลยภาพระหว่างกองทุนฯ ระหว่างกองทุนกับสถานพยาบาล และระหว่างสถานพยาบาลด้วยกัน เป็นประโยชน์สำหรับการบริการประชาชน ระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการจัดบริการสุขภาพที่มุ่งไปสู่เป้าหมายการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

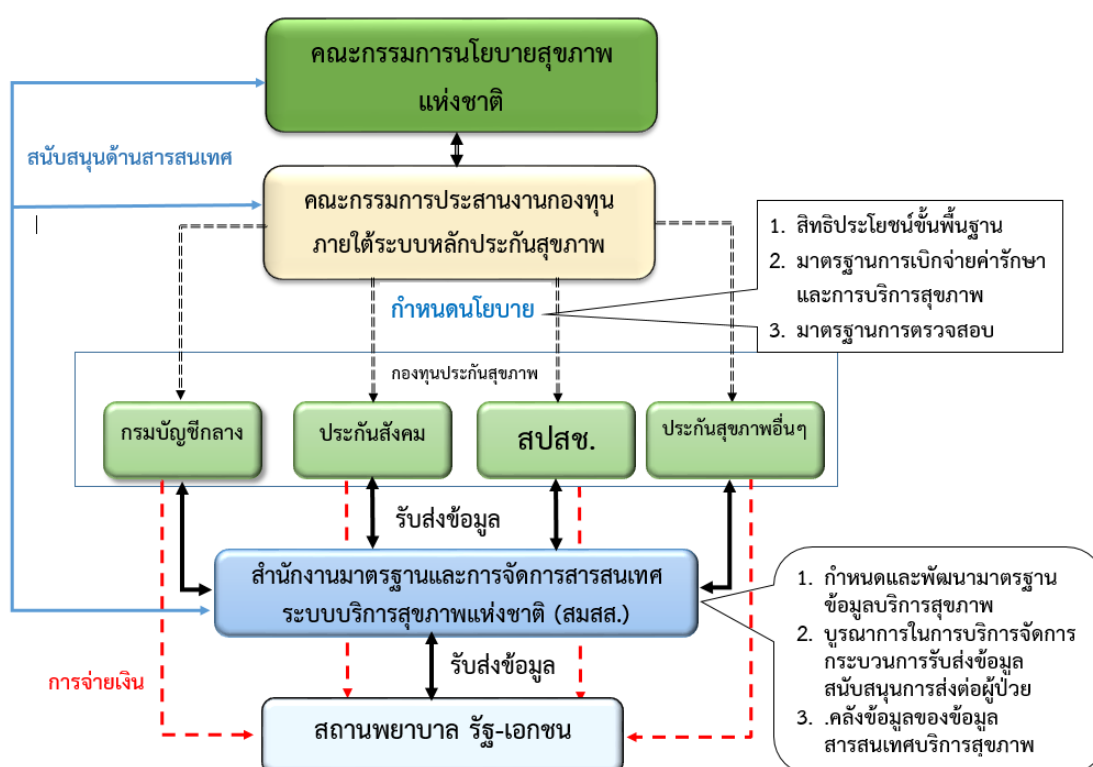
แนวทางการแก้ไข

ควรจัดตั้งกลไกกลางที่ดำเนินการด้านการพัฒนามาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพ กลไกกลางนี้ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ และไม่แสวงหากำไร เป็นองค์กรที่อิสระ จากหน่วยงานด้านหลักประกันสุขภาพ(กองทุน) และหน่วยบริการ

กล่าวคือรัฐบาลควรดำเนินการตั้งหน่วยงานที่เป็นอิสระภายใต้การกำกับของรัฐคือ **องค์การมหาชน สำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (สมสส.)** แผนภาพที่ ๒ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการกำหนดมาตรฐานข้อมูลระบบสารสนเทศการประกันสุขภาพและบริการสุขภาพ ดำเนินการให้เกิดบูรณาการกระบวนการการจัดส่งข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย และบริการสุขภาพ เป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศการประกันสุขภาพ และเป็นคลังข้อมูลบริการสุขภาพที่สนับสนุนบริหารจัดการการบริการสุขภาพ และงานวิจัย เพื่อให้เกิดระบบข้อมูลสารสนเทศการประกันสุขภาพและการบริการสุขภาพมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และช่วยลดภาระงานของสถานพยาบาลในการจัดการข้อมูลการเบิกจ่ายค่าบริการสุขภาพ สมสส. นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์กับการบูรณาการการทำงานของกองทุนประกันสุขภาพแล้ว ยังจะทำให้เกิดและรักษาดุลยภาพของการบริหารจัดการและ

บริหารระบบการเบิกจ่ายและบริการสุขภาพของประเทศ สามารถนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ การให้บริการสุขภาพในระบบต่างๆ ทั้งยังเป็นจุดตั้งต้น และการวางรากฐาน ของการพัฒนาาระบบสารสนเทศ บริการสุขภาพของประเทศในภาพใหญ่ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการปฏิรูประบบสุขภาพของชาติให้ประชาชน ได้รับการบริการสุขภาพที่ปลอดภัย เท่าเทียมมีคุณภาพ

แผนภาพที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านระบบบริการสุขภาพกับ สำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (สมสส.)

๓. สรุปข้อเสนอแนะ

การจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (สมสส.) (องค์การมหาชน) เป็นหนึ่งในวาระการปฏิรูปวาระที่ ๒๔^๕ ที่สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ส่งให้รัฐบาลดำเนินการ คณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าวาระการปฏิรูปนี้มีความสำคัญเร่งด่วน มีความพร้อม และสามารถดำเนินการได้ในเวลาอันรวดเร็ว จึงได้ดำเนินการยก ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. พร้อมเสนอให้รัฐบาลดำเนินการได้เลย

^๕ วาระปฏิรูปที่ ๒๔ การปฏิรูประบบบริหารจัดการและการเงินการคลังด้านสุขภาพ รายงานที่ ๓ ข. การปฏิรูประบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ : การปฏิรูประบบข้อมูลสารสนเทศบริการสุขภาพ

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๕๖
วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระ
การปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน ๒๗ วาระ ในปี ๒๕๖๐ ของแต่ละคณะกรรมการแล้วนั้น
ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้สภาพิจารณาและรับทราบถึงความก้าวหน้า อุปสรรค ปัญหา
และแนวทางแก้ไข รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปของแต่ละด้าน สำหรับในวันนี้
จะเป็นการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปของคณะกรรมการ
ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กลุ่ม “คน” -----

เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญ
 กิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐
 โดยผมจะให้คณะกรรมการแถลงแนวทางการดำเนินงานก่อนนะครับ จากนั้นจะให้
 ท่านสมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็น สำหรับผู้ที่เสนอรายงานเรื่องนี้ได้แก่
 ๑. รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ ประธานกรรมการขับเคลื่อน
 การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 อดีตสมาชิกวุฒิสภา ๒. พลอากาศเอก อีระภาพ เสนะวงษ์ รองประธานกรรมการ
 ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ
 กองทัพอากาศ ๓. พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน
 การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตที่ปรึกษาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
 พระมงกุฎเกล้า อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๔. ท่านณรงค์ สหเมธาพัฒน์ กรรมการ
 ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 ๕. รองศาสตราจารย์พิเศษ เกษัชกรกิตติ พิทักษ์นิตินันท์ เลขาธิการคณะกรรมการ
 ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม นายกสภาเกษัชกรรม
 ที่ปรึกษาด้านอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ขอเรียนเชิญท่านพรพันธุ์

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
 ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่าน ในนามของคณะกรรมการ
 ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ดิฉันใคร่ขอเวลาเล็กน้อย
 ที่จะนำเสนอเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการขับเคลื่อนปฏิรูปอย่างเร่งด่วน
 ในการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสาธารณสุข
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาคนที่มีความเชื่อมโยงอย่างไร และมีความจำเป็น
 เร่งด่วนอย่างไรที่เราจะต้องเสนอเรื่องของการปฏิรูประบบบริหารจัดการสุขภาพเป็นวาระเร่งด่วน
 ในพุทธศักราช ๒๕๖๐ นี้ ดิฉันอยากจะขอนำเรียนท่านด้วยปัญหาของระบบสุขภาพ
 ซึ่งคงจะปรากฏอยู่แล้วในชีต (Sheet) ที่แจกไปเป็นเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) นะคะ
 (เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมการ) : ปัญหาของระบบสุขภาพนั้นมีด้วยกันหลากหลายค่ะ ตั้งแต่โครงสร้างของประชากรที่เข้าสู่วัยสูงวัย ปัญหาสุขภาพ เรื่องของปัจจัยเสี่ยงต่อโรค การขาดความรู้ของประชาชนด้านสุขภาพ นอกจากนี้ ทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี อาคารสถานที่ หรือเวชภัณฑ์ ในขณะนี้ต้องยอมรับว่าไม่มีความเพียงพอและการกระจายไม่เหมาะสม หน่วยบริการ ด้านสุขภาพมีความหลากหลายหลายสังกัด สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโดยตรงก็มี เป็นหน่วยองค์กรมหาชนซึ่งอิสระ มีความเชื่อมโยงกันโดยไม่ใช่สายบังคับบัญชาที่ชัดเจน อาจจะเชื่อมโยงกันหรือไม่เชื่อมโยงกันก็ได้ เพราะฉะนั้นนโยบายก็มีความหลากหลาย นอกจากนี้บริการทางด้านสุขภาพก็ยังมีปัญหาในเรื่องของคุณภาพ แล้วก็ประสิทธิภาพว่า มีความคุ้มค่าสมกับเงินที่ลงทุนไปหรือไม่ นอกจากนี้การเข้าถึงบริการสุขภาพก็ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าไม่ดีนัก มีความแออัดยัดเยียด แล้วก็มีความเหลื่อมล้ำ นโยบายด้านสุขภาพ ก็ยังไม่เป็นเอกภาพเดียวกัน งบประมาณด้านสุขภาพก็แยกส่วน เพราะเรามีถึง ๓ กองทุนใหญ่ ๆ แล้วก็ไม่ใช่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน -----

นอกจากนั้นเรากำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยแน่นอนโรคโดยธรรมชาติ โรคเรื้อรังที่มีค่ารักษาพยาบาลแพงก็ต้องเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว แล้วรวมทั้งราคาของเทคโนโลยีทางการแพทย์ซึ่งไม่มีวันที่จะถูกลงเลย ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของยาและเทคโนโลยีของเราก็ได้มาจากต่างประเทศ เพราะฉะนั้นค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจะต้องสูงขึ้นแน่ นอกจากนั้นเรายังขาดระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงการเจ็บป่วย โรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้น แล้วก็ค่าใช้จ่ายอย่างโปร่งใส ชัดเจนแล้วก็เป็นกลาง อันนี้ยังไม่มี สไลด์ (Slide) ต่อไปท่านจะเห็นว่าดิฉันบอกว่าระบบสาธารณสุขนั้นมีระบบซ้อนกันแล้วก็ไม่เชื่อมโยงกัน ท่านจะเห็นได้ว่ากระทรวงสาธารณสุขก็มีความเชื่อมโยงกับหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุขทั้งในพระนครและต่างจังหวัดเป็นสายบังคับบัญชาเชื่อมโยงกันโดยตรง แต่ในขณะเดียวกันก็มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณสุขระบบสุขภาพอีกมากมายที่ดำเนินการอย่างอิสระ อย่างการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เราก็มียางานของกระทรวงสาธารณสุข มีทั้งกรมอนามัย กรมควบคุมโรค แต่นอกจากกระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์การมหาชนก็คือ สสส. หรือสำนักงานสร้างเสริมสุขภาพอันนี้ก็เป็นที่รู้จักกันดี กระทรวงสาธารณสุขมีหน่วยงานที่ให้บริการ แต่ในขณะเดียวกันก็มี สปสช. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ องค์การมหาชน ซึ่งซื้อบริการจากกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนั้นก็มีสถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน มีสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พวกนี้ก็จะมีการดำเนินงานที่หลากหลายและไม่เชื่อมโยงกัน หรืออาจจะเชื่อมโยงกันแล้วแต่โอกาส แต่ไม่สามารถจะการันตี (Guarantee) ได้ว่านโยบายนั้นจะไปในทางเดียวกัน เพราะฉะนั้นต่อไปก็ขอให้ท่านได้ใช้เวลาสักนิดหนึ่งดูผลกระทบ ซึ่งเกิดขึ้นกับประชาชนจริง ๆ เรามีระบบสุขภาพหลายระบบหลายองค์กรมาก ซึ่งเชื่อมโยงกันบ้างไม่เชื่อมโยงกันบ้าง อยู่ในเซตติง (Setting) อันเดียวกันคือระบบสุขภาพทั้งระบบ ใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี แล้วผลกระทบต่อประชาชนเป็นอย่างไรบ้าง ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก เพราะว่าอัตราการตายด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขในขณะนี้ก็ไม่ลดลง ท่านจะเห็นได้ว่าไม่ว่าโรคหลอดเลือดสมอง หัวใจขาดเลือด เบาหวาน ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น นอกจากนั้นอัตราป่วย ซึ่งอันนี้เป็นอัตราป่วยในโรงพยาบาลเท่านั้นที่ได้จากโรงพยาบาลของ ๒ กองทุน ก็คือหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และสวัสดิการก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นด้วย ทีนี้ถ้ารวบรวมหน่วยงานอื่น ๆ แล้ว

แนวโน้มก็คงจะเป็นไปในทางเดียวกัน คืออัตราป่วยก็เพิ่มขึ้น ตายก็เพิ่มขึ้น สไลด์ (Slide) ต่อไป อันนี้ที่เป็นแท่ง พรีวาเลนซ์ (Prevalence) ก็คือทั้งที่ป่วยใหม่ แล้วก็ป่วยเรื้อรังอยู่ คือ ณ เวลาจุดหนึ่งที่เราวัดคนป่วยทั้งหมดด้วยโรคนี้อันนี้เท่าไรในประเทศไทย อันนี้ก็คือ พรีวาเลนซ์ (Prevalence) จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาความชุกของโรคเหล่านี้ ก็เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๔-๒๐๑๔ อันนี้เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ที่เดียวเพราะว่า มาจากเนชันนัล เฮลท์ เอกซ์แอมิเนชัน เซอร์เวย์ (National Health Examination Survey) ซึ่งแซมปลิง (Sampling) ทั้งประเทศไทย จะเห็นได้ว่าคนก็ยังป่วยซ้ำซ้อนกันอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเบาหวาน ไม่ว่าจะเป็นความดันโลหิตสูง หรือข้อสำคัญอันสุดท้ายที่เกี่ยวกับ โอบิซิตี (Obesity) -----

๑๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

บุศยรินทร์ ๖/๑

คือความอ้วนซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของทั้งเบาหวานแล้วก็ไฮเปอร์เทนชัน (Hypertension) ท่านจะเห็นได้ว่ามันน่าตกใจสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะผู้หญิงไทย ที่เวลาผ่านมาเกือบจะ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้หญิงไทยในขณะนี้คือ ๔๑.๘ เปอร์เซ็นต์ที่อ้วน บีเอ็มไอ (BMI) มากกว่า ๒๕ ซึ่งเราก็หวังว่าต่อไปจะได้พบไฮเปอร์เทนชัน (Hypertension) และเบาหวานเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันต่อไปก็เป็นเรื่องของ การสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งอาจจะดีขึ้นเล็กน้อยอย่างฟิสิกส์อินแอ็กทีวิตี (Physical Inactivity) ก็คือการไม่เคลื่อนไหวร่างกายอยู่นิ่ง ๆ อะไรพวกนี้ซึ่งไม่ลดลงแล้วการสูบบุหรี่อย่างเรกูลาร์สโมกเกอร์ (Regular Smokers) เป็นประจำลดลง เรื่องของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ลดลงเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็ นดื่มประจำ หรือว่าดื่มอย่างหนัก หรืออะไรก็ตามที และสุดท้ายเป็นเรื่องของอายุค่าเฉลี่ยที่มีสุขภาพที่ดี เราวัดสุขภาพของคน โดยเฉลี่ยรวมก็คืออายุยืนเท่าไร ขณะนี้คนไทยโดยเฉลี่ยถ้าเป็นผู้หญิงก็อายุขัยประมาณ ๗๗ ปี ถ้าเป็นผู้ชาย ๗๑ ปี แต่ถ้านับอายุขัยเฉลี่ยที่อยู่อย่างมีสุขภาพดี ผู้หญิงก็คือ ๗๒ ปี แต่ผู้ชายคือ ๖๗ ปี ที่เหลือจากนั้นก็หมายความว่า ๕ ปีสุดท้ายของผู้หญิงเป็นการมีชีวิตอยู่ อย่างสุขภาพไม่ดี ซึ่งอันนี้ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการมีสุขภาพดีอีกอันหนึ่งก็คือความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ ท่านจะเห็นได้ว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ก็คือสุขภาพที่อยู่ในระดับไม่ดีมีมากกว่า คือความรอบรู้เกี่ยวกับ สุขภาพน้อยกว่าเกณฑ์โดยส่วนใหญ่ของประเทศไทย สุดท้ายก็คือปัญหาในเรื่องของการเงิน เราทุ่มเทงบประมาณด้านการเงิน การคลังเข้าไปอย่างยิ่งเกี่ยวกับทางด้านสุขภาพ อันนี้เป็น เอสทิเมชัน แอนด์ โพรเจกชัน (Estimation and Projection) ต่อไปในอนาคต คอลัมน์ (Column) สุดท้ายมีความสำคัญมาก ท่านจะเห็นได้ว่าในขณะนี้ปี ๒๕๖๐ รายจ่ายทางด้านสุขภาพ ของเราอยู่ประมาณ ๔ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) แล้วก็อาจจะเพิ่มขึ้นไปถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ ของจีดีพี (GDP) ในปี ๒๕๖๕ ขณะเดียวกันกับการเติบโตของจีดีพี (GDP) ของเราก็คือ ประมาณ ๓ หรือ ๓.๕ เปอร์เซ็นต์เป็นอย่างสูง โพรเจกชัน (Projection) ได้เอสทิเมต (Estimate) ไว้ว่าเมื่อไรจีดีพี (GDP) ของเราสูง ๕ เปอร์เซ็นต์ การเติบโตของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในระดับนี้ ก็ถือว่าปลอดภัย แต่ในขณะที่จีดีพี (GDP) เราเติบโตน้อยกว่าการเติบโตของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ก็เป็นที่น่ากังวลว่าเราอาจจะมีปัญหาทางด้านการเงิน การคลัง ด้านสุขภาพ แน่นนอนก็เกี่ยวข้องถึง หนี้สาธารณะที่จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นดิฉันอยากจะให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างทำ

๑๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

บุศยรินทร์ ๖/๒

การบริหารจัดการระบบสุขภาพถึงได้มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาคน ที่ท่านเห็นอยู่ในกรอบทั้งหมดนี้ก็คือการอภิบาลระบบสุขภาพ ระบบสุขภาพซึ่งประกอบไปด้วยการป้องกันโรค การสร้างเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ อันนี้เป็นระบบสุขภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งมีระดับขั้นของการรักษาพยาบาล เริ่มตั้งแต่เซลฟ์แคร์ (Self Care) คือดูแลตัวเอง คนเราก็สามารถที่จะดูแลตัวเองไม่ให้เจ็บป่วยได้ การดูแลระดับปฐมภูมิ ระดับต้น ซึ่งเราเปรียบว่าเป็นเกตเวย์ (Gateway) ของระบบสุขภาพ ถ้าเจ็บป่วยมากขึ้นก็จะเป็นเซคันดารี (Secondary) และเทอร์เทียรี (Tertiary) ไปตามลำดับจนกระทั่งถึงเซ็นเตอร์ ออฟ เอ็กซ์เซลเลนต์ (Center of Excellent) รักษาโรคที่สลับซับซ้อนเช่นโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ อะไรพวกนี้ ก็เป็นลำดับขั้นของการรักษาพยาบาล -----

เพราะฉะนั้นอันนี้คือระบบสุขภาพทั้งหมดในการดูแล ซึ่งเราจะต้องมีการดูแลเริ่มตั้งแต่ อาจจะเป็นผู้ป่วยฉุกเฉินหรือว่าผู้ป่วยอาการเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็น่าจะเคลื่อนไปตามลำดับ แต่ระบบนี้จะต้องประกอบด้วยทั้งสร้างเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล แล้วก็รวมทั้งการฟื้นฟูสุขภาพด้วย ทั้งหมดนี้จะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง มีบุคลากรที่มีคุณภาพ เทคโนโลยีที่เหมาะสม การบริหารจัดการที่ดี การเงิน การคลังที่พอเพียง ทั้งหมดนี้ก็คือ เรื่องของการอภิบาลระบบ เพราะฉะนั้นถ้าเราบริหารระบบให้ดี ให้ถูกต้อง ผลที่เกิดขึ้น ก็คือระบบสุขภาพจะเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรม สุขภาพที่ถูกต้อง ไม่มีผู้ล้มละลายจากการเจ็บป่วย และประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ ผลสุดท้ายก็คือประชาชนมีสุขภาพดีในทุกกลุ่มอายุ อันนี้ก็หมายถึงลงมาที่คน คนที่มีคุณภาพ คนที่มีสุขภาพดี เพราะว่าสุขภาพนั้นรวมถึงร่างกาย จิตใจ แล้วก็สังคมด้วย นอกจากนั้น ถ้าระบบชุมชนดีก็จะเป็นเฮลทีคอมมูนิตี (Healthy Community) การเงิน การคลัง ด้านสุขภาพมั่นคงและยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามระบบสุขภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับเฉพาะบริการ ภายในระบบอย่างเดียว ท่านจะเห็นว่าปัจจัยนอกระบบสาธารณสุขก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่นเดียวกัน เช่น ระบบเศรษฐกิจ สังคม แล้วก็การศึกษา รวมทั้งสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้ถ้าหากว่าระบบดี แต่ว่าสิ่งแวดล้อมไม่ดี เต็มไปด้วยมลพิษต่าง ๆ ก็ทำให้สุขภาพ ของคนมีปัญหาเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นระบบสุขภาพที่พึงประสงค์จะต้องประกอบด้วย การบริหารจัดการระบบที่ดี และสิ่งแวดล้อมของระบบที่ดีด้วยนะคะ ก็เชื่อมโยงว่า สุดท้ายแล้วการบริหารจัดการระบบสุขภาพที่ดีนั้นจะนำมาสู่ประชาชนที่มีสุขภาพดี มีคุณภาพ คือพร้อมทั้งไอคิว (IQ) อีคิว (EQ) แล้วก็สังคมที่ดี ก็นำมาสู่การปฏิรูปของเรา ในสมัย สปช. อันนี้ก็เป็นการปฏิรูปที่เรารวมทั้งระบบบริการ ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค การเงิน การคลัง การบริหาร นอกจากนั้นเราก็เห็นว่าการรอบรู้ทางด้าน สุขภาพมีความจำเป็น รวมทั้งการควบคุม ป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่อโรค จาก สปช. มาสู่ การขับเคลื่อนใน สปท. อันนี้ก็เป็นที่มาที่สรุปในการขับเคลื่อน ๘ วาระของระบบสาธารณสุข หรือระบบสุขภาพ ตั้งแต่ระบบบริการเราเน้นที่ระบบบริการปฐมภูมิ เพราะคิดว่าเป็นเกตเวย์ (Gateway) แล้วก็ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โดยเฉพาะการจัดการก่อนถึงโรงพยาบาล เพราะว่าการจัดการในโรงพยาบาลนั้นกระทรวงสาธารณสุขกำลังดำเนินการอยู่แล้ว

๑๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ญริตา ๗/๒

การแพทย์แผนไทยซึ่งคิดว่าเป็นทั้งการประหยัดเงิน แล้วก็เป็นการให้ทางเลือกกับประชาชนด้วย นอกจากนั้นในการสร้างเสริมสุขภาพ เราเน้นที่นโยบายเฮลท์ อิน ออล โพลีซี (Health in all policy) ก็คือทุกนโยบายใส่ใจสุขภาพ ในการป้องกันโรค เราเสนอในเรื่องของภาชีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูง เพราะว่าสามารถจะป้องกันโรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง แล้วก็โรคที่เป็นสาเหตุการเจ็บป่วยและการตายที่สำคัญของประเทศได้ ในข้อเสนอก็คือการปรับแก้ประมวลกฎหมายสรรพสามิต นอกจากนั้นก็เป็นระบบการเงิน การคลัง ซึ่งเราเสนอการเติมเงินเข้าสู่ระบบ เราเสนอข้อมูลสำนักงานมาตรฐานการจัดการข้อมูลสารสนเทศ อันนี้เราต้องการข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เป็นกลาง ครอบคลุม แล้วก็โปร่งใส ในที่สุด -----

- ๘/๑

ระบบบริหารจัดการ เราเสนอเพื่อที่จะให้องค์กรทั้งหลายที่มีอยู่ในระบบสาธารณสุขนั้นมีนโยบายที่เป็นไปในทางเดียวกันเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุข แล้วนโยบายเหล่านั้นถ้าพุ่งไปในทิศทางเดียวกันก็จะมีอิมแพคต์ (Impact) ที่สูง ก็เสนอการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ อันนี้ก็เป็นข้อเสนอซึ่งมีกฎหมายประกอบด้วย ซึ่งรายละเอียดท่าน พลอากาศเอก อีระภพจะเป็นผู้ชี้แจง

สุดท้ายนี้ก็อยากจะเรียนให้ทราบว่าเชื่อมโยงกันได้อย่างไร ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปค่ะ อันนี้ก็เป็นยุทธศาสตร์ชาติ แล้วก็ข้อเสนอการปฏิรูปประเทศในเรื่องของการพัฒนาคน เราคิดว่าถ้าระบบสาธารณสุขมีการบริหารจัดการที่ดี มีการปรับเปลี่ยนเสียใหม่ ก็จะทำให้การพัฒนาคนของประเทศไทยมีคุณภาพดียิ่งขึ้น อันนี้ก็เป็นความเป็นมาของการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนา ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพกับการพัฒนาคน ส่วนในรายละเอียดว่าจะดำเนินงานต่อไป ดิฉันขออนุญาตท่านประธานให้ท่าน พลอากาศเอก อีระภพ เสนอแนะ เป็นผู้นำเสนอ ขอขอบคุณค่ะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวลลิตร์ตัน ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวลลิตร์ตัน ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญค่ะ

พลอากาศเอก อีระภพ เสนอแนะ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน และท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ กระผม พลอากาศเอก อีระภพ เสนอแนะ ในฐานะประธานอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข สมาชิก สปท. ขออนุญาตนำเสนอประเด็นการปฏิรูปในเรื่อง “คน” ที่อยู่ใน ๒๗ วาระที่เราเสนอต่อ ป.ย.ป. เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ตามที่ท่านประธานกรรมาธิการ ได้นำเสนอปัญหาหรืออุปสรรคการดำเนินการของระบบสุขภาพที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโรคต่าง ๆ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อก็ตาม ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ถ้างบประมาณมีเพียงพอก็จะเป็นผลให้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะลงไปสู่การบริหารจัดการระบบสุขภาพมีปัญหาน้อยลง แต่ปัญหาหลักขณะนี้ก็คือว่าเนื่องจาก

๑๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมลทิพย์ ๘/๒

งบประมาณมีไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะเพียงพอ เนื่องจากว่างงบประมาณที่จะต้องใช้เหมือนถมไม้เต็ม จะต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั่นเป็นที่มาของสภาแห่งนี้ที่คณะกรรมการฯ ขยับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมคิดว่าจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ท่านประธานได้นำเสนอปัญหาและอุปสรรคให้เห็นแล้วนะครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

พลอากาศเอก ชีระภาพ เสนาะวงศ์ (กรรมการ) : ที่นี้ประเด็นการปฏิรูปทั้งหมด ๘ ประเด็นที่เราเสนอไปแล้วแบ่งเป็น ๓ กลุ่มด้วยกัน

กลุ่มแรก การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการด้านสุขภาพ ซึ่งจะนำเสนอวันนี้ เพราะเราได้นำเสนอเข้าเป็นประเด็นปฏิรูป ๒๗ วาระแล้ว

กลุ่มที่ ๒ คือการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ ที่เรานำเสนอผ่านสภาแห่งนี้ไปหมดแล้ว ได้แก่ การปฏิรูประบบบริการปฐมภูมิ การแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพร อันนี้จะก้าวหน้ามากที่สุดเลยเนื่องจากว่า ครม. มีมติรับแล้ว ขณะนี้เสร็จสิ้นในชั้นกฤษฎีกากำลังจะนำเข้าสู่ที่ประชุมของ สนช.

ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพเรื่องน้ำตาล ท่านประธานได้นำเสนอไปแล้ว เรื่องนี้กระทรวงการคลังรับไปแล้ว คิดว่าน่าจะเป็นผลออกมาเร็ว ๆ นี้ว่ามีมาตรการควบคุม ถึงแม้ว่าตัวเลขอาจจะไม่ตรงกันนัก

อีกอันหนึ่งคือการแพทย์ฉุกเฉินช่วงก่อนถึงโรงพยาบาล อันนี้เราก็นำเสนอในเรื่องว่าขอให้หมายเลขฉุกเฉินเป็นหมายเลขเดียว ขอให้กระทรวงมหาดไทยแก้ไขระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำเงินบริหารเอาไปใช้ในเรื่องของกิจการด้านสาธารณสุขได้ เป็นต้นว่า การจัดตั้งศูนย์คอลเซ็นเตอร์ (Call Center) สำหรับด้านฉุกเฉินหรือซื้อรถพยาบาล หรือว่าเป็นเงินตอบแทนสำหรับบุคลากรที่อยู่ในระบบการแพทย์ฉุกเฉินได้ เป็นต้น

การปฏิรูปความรู้และการสื่อสารสุขภาพ เราก็นำเสนอขอให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพ แล้วก็ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพแห่งชาติขึ้นมาเพื่อจะดำเนินการเรื่องนี้

กลุ่มที่ ๓ ที่จะนำเสนอคือการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพ เพื่อจะแก้ไขปัญหาเรื่องการเงิน การคลัง และสุขภาพ คือสิทธิประโยชน์หลักด้านสุขภาพ ก็นำเสนอผ่านสภาแห่งนี้ไปแล้ว เหลือประเด็นสุดท้ายซึ่งกำลังจะนำเสนอในอันดับต่อไปในเร็ว ๆ นี้ก็คือเรื่องการเสริมสร้างความมั่นคงของระบบ นั่นก็คือการที่จะให้ประชาชนหรือว่าภาคสังคมมีส่วนร่วมในการที่จะคอสต์แชร์ริง (Cost Sharing) หรือร่วมจ่ายโดยสมัครใจให้กับระบบนี้ เพื่อให้ระบบนี้มีความยั่งยืนมากขึ้น ส่วนรายละเอียดจะนำเสนอในโอกาสต่อไปครับ

ในโอกาสนี้ผมขออนุญาตสรุปในเรื่องที่เราแนะนำเสนอผ่านสภาแห่งนี้ไปแล้วว่า ความคืบหน้าขณะนี้ไปอยู่ที่ไหน หัวข้อที่จะนำเสนอวันนี้อยู่ใน ๒๗ วาระประเด็นปฏิรูปที่ ป.ย.ป. รับไปแล้ว หลักการและเหตุผลก็เช่นเดียวกับที่ท่านประธานได้นำเสนอไปแล้ว คือปัญหาของระบบสาธารณสุขโดยรวม เราก็ต้องการทำอะไรให้มีการบูรณาการของระบบต่าง ๆ เหล่านี้ ท่านทราบใช่ไหมครับว่าการบริการสาธารณสุข ๗๐ เปอร์เซ็นต์อยู่ในมือของรัฐบาล อีกประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์อยู่ในมือของเอกชน ส่วน ๗๐ เปอร์เซ็นต์ที่อยู่ในภาครัฐกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการอยู่ ส่วนอีก ๓๐ เปอร์เซ็นต์จะอยู่ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และอีก ๑๐ เปอร์เซ็นต์จะอยู่ในโรงพยาบาลของกระทรวงกลาโหม อยู่ในโรงพยาบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กทม. หรือเทศบาลของแต่ละที่ เป็นต้น ทีนี้ในแต่ละสังกัดทั้งหลาย หลากหลายสังกัดพวกนี้ และหลากหลายกองทุนอย่างที่เราทราบอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกองทุนยูซี (UC) หรือที่เราเรียกว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดูแลประชากรประมาณ ๔๘ ล้านคน บริหารโดย สปสช. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แล้วก็กระทรวงแรงงานดูแลประมาณ ๑๐ ล้านคน หลักประกันสังคม อยู่ในกองทุนประกันสังคมประมาณ ๑๐ ล้านคน ส่วนข้าราชการและครอบครัวอีกประมาณเกือบ ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน ก็เป็นกรมบัญชีกลางที่ดูแลอยู่ยังมีกองทุนดูแลสุขภาพในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ในส่วนของรัฐวิสาหกิจเอง และกองทุนอื่น ๆ อีกไม่ว่าจะเป็นด้านแรงงาน เป็นต้น ซึ่งทั้งผู้ให้บริการ หลากหลาย สปอนเซอร์ (Sponsor) หรือผู้ให้เงินทุนก็หลากหลาย ทำให้การไปกำกับดูแล มีความกระจัดกระจายในทิศทางต่าง ๆ ในการกำหนดทิศทางการบริการก็มีความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม การกระจายการจัดการดังกล่าวก็ทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของทรัพยากร

ที่ลงไปไม่ดีเท่าที่ควร เราต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคสังคมมากขึ้น ที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คืออยากจะให้มีการตรวจสอบนะครับ แล้วก็มีการบูรณาการมาภิบาลในระบบดังกล่าว ที่ผมกล่าวมาแล้วทั้งหมดจึงเป็นที่มาของการเสนอให้มีคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติขึ้น ถ้ามองว่าคณะกรรมการชุดนี้เคยมีมาก่อนไหม ยังไม่เคยมีนะครับ แล้วก็ไม่ใช่ของใหม่ เนื่องจากว่ามีการนำเสนอในที่ประชุมแห่งนี้และมีมาแล้วในระดับชาติหลาย ๆ กิจกรรมด้วยกัน แต่ด้านสุขภาพยังไม่เคยมีคณะกรรมการดังกล่าวขึ้นมาก่อน คณะกรรมการชุดนี้หลักการที่เรากำหนดขึ้นก็คือว่าจะไม่ให้เป็นคณะกรรมการชุดใหญ่นัก แต่มีองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นต้นว่าโครงสร้าง อยากจะให้มี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่กำหนดเป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ และมีรองประธานอีกท่านหนึ่ง ก็คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลกระทรวงสาธารณสุขโดยตรง และมีกรรมการผู้เกี่ยวข้องคือกรรมการที่มาจากส่วนราชการโดยตำแหน่ง เช่นกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพควรจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เพื่อที่จะได้มีส่วนในการให้ความคิดเห็นหรือนำมตินโยบายของที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น แล้วก็จะมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงบประมาณ และเลขาธิการ ก.พ. เราก็อยากจะให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากว่า ปัญหาเรื่องการรักษาพยาบาลก็มีปัญหาเรื่องคนเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนั้นแล้ว ก็มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนด้านสาธารณสุข ที่ควรจะมิบทบาทเกี่ยวข้องก็จะนำมาเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการดังกล่าวนี้ ส่วนกรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะขอตัวแทนของเทศบาล ตัวแทนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น กทม. หรือเมืองพัทยา เป็นต้น มาเป็นองค์ประกอบ

ของคณะกรรมการชุดนี้ด้วย และยังมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้ทั้งนั้น จะกำหนดให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นกรรมการและเลขานุการ เนื่องจากว่า กระทรวงสาธารณสุขเป็นстейกโฮลเดอร์ (Stakeholder) ใหญ่ที่ดูแลเรื่องนี้อยู่แล้ว แล้วก็เป็นผู้กำกับนโยบาย ดูแลนโยบายอยู่แล้ว แล้วก็มีความพหุที่จะดูแลข้อมูลต่าง ๆ อยู่แล้ว ก็เลยคิดว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขน่าจะเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมดูแลสำนักงานเลขานุการ ทางนี้ ทั้งนี้ถามว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่อะไรบ้าง ก็มีทั้งหมดหลัก ๆ ประมาณ ๑๐ อย่างด้วยกัน

ข้อ ๑ กำหนดทิศทางและจัดทำนโยบายหลักด้านสุขภาพของประเทศเพื่อให้ทิศทางการบริหารจัดการสุขภาพของประเทศไปในทิศทางเดียวกัน คงไม่ใช่ต่างคนต่างทำ หน่วยนั้นทำ หน่วยนี้ทำแล้วไม่มีการสอดประสานกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณใช้คนไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น

ข้อ ๒ พิจารณากลับกรองนโยบายเกี่ยวกับระบบสุขภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ กลับกรองนโยบาย หมายความว่า หน่วยบริการสุขภาพต่าง ๆ ก็ยังคงมีภารกิจหลักที่จะกระทำอยู่ แต่ว่าถ้าโครงการไหนมีความสำคัญกระทบกับหน่วยงานอื่นก็จะส่งมาให้กรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติในการกลับกรองถึงความเหมาะสมก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

ข้อ ๓ ให้ความเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่หน่วยงานด้านสุขภาพต่าง ๆ จะพึงมีขึ้น

ข้อ ๔ ให้ความเห็นในการจัดทำงบประมาณ อันนี้มีการคุยกันในหลาย ๆ ผู้เกี่ยวข้องด้วยกันว่าไม่ใช่ความเห็นชอบ ถ้าเพื่อให้ความเห็นชอบจะทำให้ขั้นตอนในการของงบประมาณล่าช้าออกไปอีก ก็เป็นการให้ความเห็นเฉย ๆ ว่างบประมาณนี้มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายหรือทิศทางของคณะกรรมการหรือไม่เท่านั้นเอง

ข้อ ๕ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย เนื่องจากว่าถ้าไม่มีการติดตามและประเมินผลแล้ว นโยบายต่าง ๆ ที่ส่งออกไปก็ไม่บังเกิดผล แล้วก็ไม่มีผลบังคับใช้

ข้อ ๖ เสนอแนะ ครม. เพื่อกำหนดมาตรการทางการเงินหรือการคลังที่สำคัญเป็นที่ทราบแล้วว่าการเติบโตของงบประมาณด้านนี้สูงมาก สูงมากกว่าการเติบโตของจีดีพี (GDP) ถ้าเกิดว่าไม่มีการควบคุม ไม่มีมาตรการที่เกี่ยวข้องที่จะไปทำให้เกิดงบประมาณที่ใช้ด้านสุขภาพมีความมั่นคงและยั่งยืนก็จะเกิดปัญหาตามมาต่อไป

ข้อ ๗ กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานด้านบริการสาธารณสุขเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกองทุนต่าง ๆ ในประเทศ

ข้อ ๘ ให้ข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพที่จะออกตามมา

ข้อ ๙ กำหนดเขตสุขภาพ คือในข้อเสนอของเราขอให้มีเขตสุขภาพ เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายสุขภาพหากไม่มีหน่วยงานรองรับข้างล่างที่จะกำหนดเขตสุขภาพ นโยบายต่าง ๆ อาจจะไม่ไปถึงการปฏิบัติข้างล่างได้ ก็เลยอยากจะให้มีเขตสุขภาพขึ้นมารองรับเขตสุขภาพเป็นเขตที่กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งประเทศ ๗๖ จังหวัด แบ่งเป็น ๑๒ เขต รวม กทม. อีก ๑ เขต เป็น ๑๓ เขต แต่เป็นเขตทางพหุัตินัย เราอยากจะให้เป็นเขตโดยนิตินัย คือหมายความว่าสามารถดำเนินการจัดหาในเรื่องทรัพยากรเรื่องเงิน เรื่องคน หรือการบริหารจัดการเรื่องนโยบายในการดำเนินการด้านสุขภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อ ๑๐ จัดตั้งคณะกรรมการด้านต่าง ๆ สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ก็จะเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขดังที่เรียนให้ทราบอยู่แล้ว

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากข้อเสนอการปฏิรูปของเราก็คือ

๑. การขับเคลื่อนระบบสุขภาพของประเทศมีเอกภาพและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

๒. เขตสุขภาพมีการบูรณาการทรัพยากร ทั้งแหล่งเงิน กำลังคน อุปกรณ์ ทำให้การให้บริการสุขภาพมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

๓. ภาคเอกชนและภาคท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการให้บริการสาธารณสุขให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทของแต่ละพื้นที่

๔. ประชาชนได้รับการสุขภาพที่เป็นธรรม มีมาตรฐาน และมีคุณภาพดีขึ้น

เกี่ยวกับความคืบหน้าของเรื่องนี้ จะขออนุญาตเรียนให้ทราบว่าเรื่องนี้ได้ผ่านที่ประชุม สปท. ไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ และผ่านที่ประชุม ๓ ฝ่ายไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและส่งให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๔ ที่มี พลเรือเอก ณะรงค์เป็นประธานให้ดำเนินการต่อไป

เรื่องที่น่ายินดีอีกเรื่องหนึ่งคือจากการประชุม ๒ ฝ่ายระหว่าง สนช. และ สปท. คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของเรา แล้วก็คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขของ สนช. ได้มีความเห็นชอบร่วมกันแล้วก็จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาเป็นคณะอนุกรรมาธิการเพื่อร่าง พ.ร.บ. การจัดตั้งคณะกรรมการ

๒๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

พัชรี ๑๐/๓

สุขภาพแห่งชาติ แล้วได้นำร่างดังกล่าวให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ
รายงานการศึกษาไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐ ก่อนนำเสนอให้ ครม.
ผู้กระทรวงสาธารณสุขต่อไปนะคะ -----

- ๑๑/๑

กระทรวงสาธารณสุขได้รับเรื่องดังกล่าวไปแล้ว กำลังนำไปดำเนินการในการจัดทำร่าง แล้วก็รับฟังความเห็นของส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อสัปดาห์ที่แล้วก็เป็นรอบแรกที่น่าเสนอในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งใจว่าจะให้เสร็จภายในเดือนเมษายน ก็บรรลุตามวัตถุประสงค์ แล้วก็จะนำเข้าสู่วาระประชุม ครม. ต่อไป เพื่อเข้าสู่ สนช. ให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๖๐

อีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง เป็นเรื่องสั้น ๆ ก็คือเรื่องฐานข้อมูลระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพมีความไม่เป็นมาตรฐาน กระจายกระจายอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ สร้างภาระให้กับผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง ไม่สามารถบูรณาการได้ ทาง สปท. ก็เลยเสนอประเด็นการปฏิรูปขอให้ตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการระบบสารสนเทศของระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ หรือเรียกย่อ ๆ ว่า สมสส. ขึ้น ซึ่งผ่านที่ประชุม สปท. ไปแล้วเช่นกัน ขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบหลักการและกำลังดำเนินการให้มีการยกเลิกมติ ครม. เมื่อปี ๒๕๕๖ ที่ให้ สปสช. เป็นผู้ดำเนินการกลับมาให้ สมสส. ที่เราตั้งใหม่ดำเนินการ แต่ที่ สปท. เสนอไปอยากจะเป็นองค์กรมหาชน แต่เนื่องจากยังติดขัดการตั้งองค์กรมหาชนใหม่ในขณะนี้ ก็เลยคิดว่าจะให้อยู่ภายใต้การทำงานของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขในกระทรวงสาธารณสุขไปพลางก่อน แล้วก็มีการรวมข้อมูลด้านระบบบริการสุขภาพจากทุกหน่วยงาน จากทุกกองทุนมาไว้ตรงนี้ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับคณะกรรมการนโยบายสุขภาพที่เราเสนอจัดตั้งไป นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการบริหารจัดการระบบสุขภาพของประเทศต่อไป ก็มีเรื่องที่ยื่นสรุปให้ที่ประชุมทราบเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ กรรมการท่านอื่นจะชี้แจงไหมคะ ไม่มีนะคะ ขอบพระคุณค่ะ ก็เป็นอันว่าคณะกรรมการได้แถลงเรื่องระบบสุขภาพเรียบร้อยแล้ว ต่อไปดิฉันขอเรียนเชิญท่านสมาชิกอภิปราย ท่านสมาชิกที่ลงชื่ออภิปรายไว้คือท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน เรียนเชิญค่ะ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ เพื่อนสมาชิกที่เคารพรักทุกท่าน ผมได้ฟังท่านกรรมาธิการพูดเรื่องนี้แล้วอย่างน้อย ๓ ครั้ง ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓ และนอกเวทีอีกเยอะ ก็ด้วยความชื่นชมที่ท่านเห็นสุขภาพประชากร รวมทั้งพวกเรา สปท. ด้วยควรจะมีสุขภาพแข็งแรง ผมเห็นด้วยและควรสนับสนุนอย่างรวดเร็วให้เกิดมรรคผล แต่อย่างไรก็ตามผมมีข้อเสนอบ้างเล็กน้อยในวันนี้ ผมขอสไลด์ (Slide) ครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : ผมมีสไลด์ (Slide) เตรียมมาจะครับ แล้วก็คิดว่าบางสไลด์ (Slide) อาจจะเป็นประโยชน์ต่อท่าน อโรคยา ปรมาลาภา อันนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่อง que ใครก็เถียงไม่ได้ว่าความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ แต่อย่างไรก็ตาม ตามมาด้วยวิถีสงสาร ไม่ว่าจะท่านจะทำสุขภาพให้ได้อย่างไร พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสไว้ว่าอย่างไรก็ตาม การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เป็นสังขารของชีวิต และวันนี้ผม ๗๐ ปีแล้ว ก็เดินทางใกล้จุดหมายปลายทางแล้ว ท่านครับ การที่จะมีสุขภาพดี เขาบอกว่ามี ๓ อ ๕ อ อะไรก็ตาม ตั้งแต่เริ่มต้นต้องมีอากาศก่อน ถ้าไม่มีอากาศท่านไม่มีชีวิต ไม่มีออกซิเจน อากาศ อาหาร การออกกำลังกาย อย่างน้อยที่สุด รวมไปถึงการขยับถ่าย การออกกำลังกายก็สำคัญที่ผมยกตัวอย่างมาให้ท่านดูก็คืออาหาร ๕ หมู่ ท่านอาจจะยังไม่มีอยู่ในรายงานของท่าน ผมว่าเริ่มต้นจากตรงนี้เลย ต้องสอนตั้งแต่พ่อแม่เขา ตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์ ต้องกินให้เป็นก่อน คนที่จะเป็นมารดาคน ลูกในครรภ์กินของเผ็ดไม่ได้ ของเปรี้ยวไม่ได้ จะกินอย่างไร กินเป็นแล้วทำให้ลูกในท้องมีสุขภาพแข็งแรง รวมไปถึงการพักผ่อน ออกกำลังกายที่ถูกต้องควรยาอะไรที่ไม่ควรรับประทานก็รับประทานไม่ได้ เช่นถ้าท่านไปกินยาปฏิชีวนะตลอดท้อง ท่านทราบไหมครับ ประชาชนอาจจะไม่ทราบ ผมบอกไปเลยก็ได้ ยาปฏิชีวนะกินเข้าไปแล้วตอนระหว่างตั้งครรภ์ลูกออกมาฟันดำครับ ชัดอย่างไรก็ไม่ออก ไม่เชื่อถามท่านประธานกรรมาธิการก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้น้อยแล้ว เพราะฉะนั้นเริ่มต้นต้องกินเป็นก่อน สอนให้เด็กกินเป็นพ่อแม่ของเด็กกินเป็นก่อน แล้วอย่าลืมการรณรงค์ของกระทรวงสาธารณสุข คือกินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ นี่คือการป้องกันโรค เดี่ยวผมจะพูดถึงเรื่องการป้องกันโรค -----

พูดถึงเรื่องการกิน ขณะนี้ทั่วโลกกำลังวิตกกังวล รวมทั้งดับเบิลยูเอชโอ (WHO) องค์การอนามัยโลก คือเป็นโรคอ้วน ท่านดูต่อไปครับ ท่านชอบแบบนี้ไหมครับ กำลังรับประทานด้วยความเมามัน เอริตอรรอย แล้วเป็นอย่างไรครับ ผมว่าหนักไม่น้อยกว่า ๑๕๐ กิโลกรัม หรือ ๒๐๐ กิโลกรัมสำหรับสุขภาพสตรีคนนี้ แต่ไม่ใช่คนไทยนะครับ ผมไม่กล้าเอาคนไทยมา อันนี้เป็นชาวต่างประเทศ ดูบนโต๊ะท่านสิครับท่านประธานผ่านไปยัง กรรมการเป็นอย่างไรครับ ท่านต้องสอนคนไม่ว่าจะเป็นบุคลากรประเภทไหน กินเป็นเสียก่อนต่อไปครับ แล้วอย่างนี้ล่ะครับ คนอ้วนไม่พอ ยังเอาของไปให้ลิงชายทะเลบางขุนเทียน กินเข้าไป ๆ นี่เป็นตัวอย่างตัวเดียวนะครับ ยังมีอีกหลายตัวเป็นฝูงอ้วนแบบนี้เลย แล้วต่อไปเป็นอย่างไรครับ จะต้องไปหาสัตวแพทย์มาดูแล นี่ก็คือคนรังแกสัตว์ ไม่ใช่ทำบุญแล้วนี่คือทำบาป เพราะฉะนั้นประชาชนคนไทย พี่น้องที่ไม่ได้อยู่ในสภาแห่งนี้เห็นอย่างนี้แล้วโปรดกรุณาอย่าให้อาหารสัตว์หรือปลาที่ไม่จำเป็น ก็จะเกิดปัญหาที่ตามมา แล้วก็แก้ไม่ได้นะครับ ถ้าคนอาจจะลดความอ้วนได้ แล้วถ้าเป็นอย่างนี้ท่านชอบไหมครับ ภาพต่อไปครับ อย่างนี้ดีไหมล่ะครับ ที่ผมชี้ไปที่คือชายสุดนี้ผอม กลางนี้อ้วนแต่อ้วนไม่มาก ผมไม่กล้าเอารูปจริง ๆ มา เอารูปจริง ๆ มาแล้วก็จะกระทบกระเทือน ร่างกายที่แข็งแรงก็คือมากับไปด้วยเวลาเขาออกกำลังกายหุ่นดีมากเลยผมไปค้นมาแต่ไม่กล้าเอาออก ก็จะบอกอย่างนี้ดีไหมครับ ผมเชื่อว่าทุกคนต้องบอกดี ในกรอบสี่เหลี่ยมครับ ถ้าจะเป็นอย่างนี้ก็ต้อกินดี นอนดี กินอยู่หลับนอนดี อย่างชาวบ้านพ่อแม่สอน ไม่ได้สอนอย่างเรานี้เลย ต้องรู้จักกินอยู่หลับนอนให้ดี สั้นแต่กระชับ ภาพต่อไป อย่างนี้ดีกว่าครับ หรือไม่จริง ถ้าไม่จริงก็ค่านเลย ถ้าไม่เห็นด้วยเดียวท่านค่านเลยเรื่องนี้ ผมถามว่าอย่างนี้ดีกว่าครับ ถ้าไม่ดีท่านก็ประท้วงเลย แต่ผมว่าดี ภาพผู้นำต้องเป็นอย่างนี้ครับ นำในสิ่งที่ดี ฝูงสัตว์ต้องต้อ ฝูงคนต้องนำท่านนายกรัฐมนตรีนำการออกกำลังกาย เดียวนี้ก็ออกกำลังกายกันดีมาก หน้าสภาก็ทุกวันพุธที่ทำเนียบรัฐบาลก็ทุกวันพุธเช่นเดียวกัน ไปดูชาวบ้านบ้าง อย่างนี้ก็ดีครับ ที่ อบจ. ชลบุรี ถ้าท่านออกกำลังกายสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง กินเป็น อยู่เป็น นอนเป็น ท่านก็จะห่างไกลโรค แล้วอย่างนี้ล่ะดีไหมครับ ผมเขียนได้ภาพว่าอย่างนี้ดีมีระเบียบ ออกกำลังกายมีทั้งมีระเบียบ ไม่มีระเบียบ ที่ อบต. ท่าวัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผมไม่ได้ไปถ่าย มีคนส่งมาให้ ก็ดูดี จริงไหมครับท่านประธานกรรมการ ที่ดีทั้งหมด

๒๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมณฑัฒมาศ ๑๒/๒

อยากจะกราบเรียนว่าตั้งแต่ผมเกิดมาตอนเด็กเริ่มต้นก็เห็นสุขศาลาก่อนเลย ผมก็รู้ว่า
สุขศาลาสังกัดอะไร พอโตขึ้นมาก็ไปอนามัยอำเภอก่อน แต่ก่อนเรียกอนามัยอำเภอใช้ไหม
คุณหมอครับ อนามัยอำเภอเดี๋ยวนีไม่มีแล้ว แล้วผมก็ไม่รู้อีกว่ากระทรวงสาธารณสุขคืออะไร
ท่านไปดูที่รูปกระทรวงสาธารณสุข ผมเอามาให้ท่านดู และมีความหมาย ที่ผมเอามา
ไม่ใช่ผมมีภรรยาเป็นหมอหรืออะไร ไม่ใช่ นะครับ กระทรวงสาธารณสุขเป็นรูปงูพันคบเพลิง
เขามีสัญลักษณ์ มีความหมาย แต่ไม่จำเป็นต้องพูดที่นี่ ต่อไปครับ โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล แต่ก่อนนี้อนามัยตำบลเราก็ไม่เรียก เราเรียกอนามัย ไม่มีคนอยู่ วันเสาร์
วันอาทิตย์ท่านไปดูได้เลยแถวบ้านผมที่ไหนก็ตาม เมื่อสมัยก่อนผมเป็นเด็ก ๆ ไปต่างจังหวัด
เป็นข้าราชการ พอไปดูที่สุขศาลาในป่าลึกหรือป่าสวนยางเขาจะมีคำว่า텔레เมดิซีน
(Telemedicine) เพราะการไปหาโรงพยาบาล ไปหาหมอได้ยาก เขาก็ใช้วิทยุถามว่า
ปวดท้องเป็นอย่างนี้ ๆ หมอควรจะใช้ยาอะไร หมอก็บอกมาปั๊บ ลองไปกิน ถ้าไม่ไหว
ก็ไปอนามัยอำเภอ ไม่ไหวก็ส่งต่อเป็นระบบไปยังโรงพยาบาลประจำจังหวัดใช้ไหมครับ

- ๑๓/๑

ต่อมาก็เปลี่ยนสำนักงานอนามัยตำบลเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เปลี่ยนแล้วทำงานดีขึ้นไหมผมไม่แน่ใจ หลายแห่งจะดี ที่ผมนำขึ้นมาคืออันนี้เขาเรียกว่าเป็นองค์กรที่เล็กที่สุด สัมผัสกับประชาชน ทำงานคู่กับ อบต. เราควรจะสนับสนุนอย่างยิ่ง ข้อเสนอผมครับ ผมถามก่อนที่จะถึงข้อเสนอ ผมถามท่านกรรมาธิการก่อนว่าที่เสนอมานี้ ระบบสุขภาพมีป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาลฟื้นฟูสุขภาพ แต่ผมยังมองไม่เห็นผมอาจจะอ่านไม่ครบก็ได้ อยากจะรู้ว่างบประมาณเป็นหมื่นเป็นแสนล้านของประเทศแต่ละปีเราใช้ป้องกันเท่าไร ส่งเสริมสุขภาพเท่าไร รักษาพยาบาลเท่าไร ฟื้นฟูสุขภาพเท่าไรที่ผมต้องถามอย่างนี้เพราะเชื่อว่าการป้องกันโรคดีกว่ารักษาโรค ถ้าท่านเน้นเรื่องป้องกันจะดีเมื่อผมอยู่ทบวงมหาวิทยาลัย หมอส่วนหนึ่งเขาเรียกว่าหมอพรีเวนทิฟ (Preventive) ป้องกันโรคไม่ได้รับเงินพิเศษ ในที่สุดก็ต้องให้ ไปเน้นว่าผ่าตัดหัวใจเก่ง กระทบะทะลุ สมอระเบิดอะไรอย่างนี้ แล้วอย่างไร ส่วนใหญ่พิการ ผมเรียนถามครับ เดี่ยวท่านต้องตอบ ที่ท่านทำทั้งหมดผมเชื่อว่าท่านใช้สุขภาพคนไทย ๖๗ ล้านคนเป็นศูนย์กลาง ผมก็เสนอสัก ๕ ข้อ ข้อ ๑ ต้องหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคจะเป็นเรื่องที่ดีที่สุด ข้อ ๒ ต้องบูรณาการ สปท. คือเทศบาล อบจ. และ อบต. กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นเนื้อเดียวกัน ถ้าทุกตำบลมีการออกกำลังกายโดยนำของอนามัยตำบลหรืออะไรก็แล้วแต่สักสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง ผมว่าจะห่างไกลโรค แล้วก็สอนให้เขากินเป็น อยู่เป็น ข้อ ๓ ทุกครอบครัวต้องออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง อันนี้ก็ได้ ข้อ ๔ รัฐบาลควรจัดการให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าไม่ใช่เอาเฉพาะในเมือง หรือในศูนย์กลางที่อยู่ใกล้ ๆ จะถ่ายรูปแบบทีวี (TV) อย่างนี้ก็ได้ ข้อ ๕ ต้องมีการพิจารณากระบวนการหรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย องค์กรมหาชน องค์กรร้อยแปด อันนี้เกิดเยอะมากเพราะว่าขอตั้งใหม่ อันนี้กำลังจะตั้งอีก สมสส. ผมไม่เห็นด้วยนะครับ ใน สปช. ท่านไปดูสิครับ เขาบอกเลยมาให้พิจารณาทบทวน องค์กรมหาชนที่มีอยู่ในขณะนี้ว่าอะไรจำเป็น อะไรไม่จำเป็น เราก็ยังไม่ได้ทำเลยก็ควรจะพิจารณาทบทวนเสียใหม่ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ต้องตัดใจ อะไรที่ไม่ไหวก็ต้องเอาออกไป เมื่อพิจารณาแล้วก็ให้เป็นหนึ่ง มีเอกภาพ โดยใช้กระทรวงสาธารณสุขเป็นแกนกลาง ประกอบไปด้วยคณะแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ร้อยแปดจิปาละ และ สปท. ผมกราบเรียนท่านประธานไปยังกรรมาธิการว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ

๒๙

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๑๓/๒

แต่ท่านอย่าเกรงใจใครครับ อะไรรัดได้ก็ควรตัด อะไรที่ควรจะสนับสนุนก็ควรสนับสนุน
อย่าได้รีรอ ก็ให้กำลังใจ แล้วเห็นด้วยครับ กราบขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อกไปเรียนเชิญท่าน พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธาน
กรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
อดีตรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ อดีตสมาชิกวุฒิสภา เรียนเชิญค่ะ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป
ประเทศที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ขอขอบพระคุณท่านประธานที่ได้ให้โอกาสในการอภิปราย เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ
ที่จริงผมไม่ได้ตั้งใจที่จะอภิปราย เพราะว่าเห็นคุณหมอหลายท่านนั่งอยู่บนพาดาน (Panel)
ข้างบนก็คงไม่กล้าที่จะให้ข้อเสนอแนะอะไรท่าน เพราะผมเองก็เป็นแค่ทหาร ไม่ใช่ทหารหมอด้วย
แต่ดูแล้วเพื่อนที่เสนอรายชื่ออภิปรายก็มีท่านสุรินทร์คนเดียว ขออนุญาตที่เอ่ยนามท่าน ----

ก็เลยคิดว่าจะขออนุญาตให้ข้อคิดเห็นบางประการในฐานะผู้ที่เคยป่วย และในฐานะผู้ที่เคยสัมผัสกับการรักษาพยาบาลระดับท้องถิ่นในบางโอกาส เพราะว่าเรากำลังพูดถึงระบบวันนี้เราพูดถึงแมโคร (Macro) เราพูดถึงการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ เรากำลังพูดถึงการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศด้านหลักประกันและด้านสุขภาพ ซึ่งท่านประธานกรรมาธิการ คุณหมอพรพันธุ์ที่รักยิ่งของผม ขออนุญาตเอ่ยนามท่าน ท่านได้สาธยายให้เห็นถึงปัญหาระบบสุขภาพของประเทศไทยในภาพใหญ่ ๆ ซึ่งก็มีอยู่ ๕-๖ ประเด็นที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของระบบการบริหารจัดการที่ยังต้องการความเป็นเอกภาพ ต้องการความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ให้สามารถบริหารจัดการด้านสุขภาพ ยิ่งเรามีกองทุนถึง ๓ กองทุนใหญ่ ๆ ที่เป็นเอกเทศต่อกัน ก็ยังเป็นปัญหาต่อรัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาดำเนินการในเรื่องของการบริหารจัดการ เพราะสิ่งที่สำคัญของการบริหารจัดการด้านสุขภาพก็คือด้านการงบประมาณและการคลังนั่นเอง อย่างที่ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงว่าถมเท่าไรก็ไม่เต็ม ใช้เงินเท่าไรก็ไม่เพียงพอ ปัญหาการดูแลสุขภาพของประชาชนในแต่ละประเทศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง และข้อจำกัดคือเรื่องงบประมาณ ขณะนี้ถ้าเราติดตามการเมืองในสหรัฐอเมริกา ๑๐๐ วันของท่านประธานาธิบดีทรัมป์ ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งก็คือในเรื่องของการดูแลสุขภาพของประชาชนอเมริกัน เขาพูดถึงโอบามาแคร์ (Obama Care) ซึ่งประธานาธิบดีทรัมป์ไม่เห็นด้วย ต้องการให้ยกเลิก แล้วก็เสนอทรัมป์แคร์ (Trump Care) เข้าไป พอเสนอเข้าไปก็ทำท่าจะไม่ผ่าน ก็ถอนออกมา ตอนนี้ก็ยังไม่ได้เสนอเข้าไปใหม่ ความหมายของทั้ง ๒ แนวคิดในการดูแลสุขภาพคนอเมริกันก็คงจะไปต่างกันในเรื่องของงบประมาณ เรื่องของการจะใช้เงินเท่าไร เรื่องของการดูแลคนระดับล่างกับดูแลคนระดับบน คนระดับล่างเป็นคนยากจน เป็นคนที่ไม่มีสตางค์ และการได้รับการดูแลด้านสุขภาพก็ดูแลแบบต้องใช้เวลาตามมีตามเกิด ผมเองเคยไปทำงานที่ฟังกายอยู่ปีหนึ่งสมัยเกิดสึนามิ ฟันฟูพื้นที่ ฟันฟูชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ได้มีโอกาสสัมผัสกับโรงพยาบาลก็ด้วยพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านได้มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผมไปซ่อมแซมโรงพยาบาล ๓-๔ แห่งในจังหวัดพังงา ในช่วงหลังจากเกิดเหตุสึนามิ ถึงแม้โรงพยาบาลเหล่านั้นจะไม่ได้มีผลกระทบจากการเกิดคลื่นสึนามิโดยตรง แต่ก็มีผู้คนที่ลี้ภัยไหลเข้าไปรับการรักษาเพิ่มมากขึ้น เพราะคนพังงาได้รับผลกระทบ

๓๑

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๑๔/๒

เป็นหมื่น ๆ คน ไม่รวมที่เสียชีวิตอย่างน้อย ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ คน จากจังหวัดพังงา ผมได้ไปที่
โรงพยาบาลกระบือชัยพัฒน์ ได้ไปอยู่ที่นั่นประมาณสัก ๓ เดือน เพื่อซ่อมแซมปรับปรุงตามที่
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านโปรดเกล้าฯ ใ้งบประมาณมา
ใช้งบประมาณไป ๖๐-๗๐ ล้านบาท โรงพยาบาลกระบือชัยพัฒน์เป็นโรงพยาบาลของรัฐ
แต่อยู่ในสภาพที่ต้องเรียกว่าทรุดโทรม ก็โชคดีที่มีพยาบาลคนหนึ่งที่ต้องเรียกว่าใจกล้า
ทำหนังสือถึงกองงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าโรงพยาบาล
ทรุดโทรมมาก ห้องพิเศษหลังคารั่ว ฝ้ารั่ว มีน้ำไหลลงมาไม่สามารถจะใช้งานได้ นั้นสภาพ
โดยทั่วไป คนที่มารับบริการซึ่งเป็นคนยากคนจน คนพื้นที่ คนท้องถิ่น ก็อยู่ในสภาพ
แบบตามมีตามเกิดแทบจะว่าได้ ท่านได้เสด็จไปทรงประทับทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง
อันนี้คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๙ ผมได้ตามเสด็จไป แล้วท่านก็มอบหมายงาน
ให้ปรับปรุงโรงพยาบาลแห่งนี้ -----

- ๑๕/๑

๓๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

พทหาย ๑๕/๑

เราก็ใช้เงินของสภาอากาศไทยไปประมาณ ๖๐-๗๐ ล้านบาท ปรับปรุงอาคาร ปรับปรุงที่พักของบุคลากร แล้วก็ทำรั้วทำอะไรใหม่จนสวยงาม ตอนนี้ต้องถือว่าเป็นโรงพยาบาลที่สวยงาม โรงพยาบาลหนึ่ง จากนั้นมีความต้องการเพิ่มขึ้นก็ได้ทรงให้ไปปรับปรุงอีก ๒-๓ แห่งคือโรงพยาบาลที่อำเภอเมือง จังหวัดพังงา แล้วก็ยังมีที่เกาะยาวใหญ่ ซึ่งอันนั้นก็ให้หน่วยงานอื่นรับผิดชอบในการปรับปรุง สิ่งหนึ่งที่เห็นนอกจากความทรุดโทรมของอาคาร ผมเชื่อว่าครุภัณฑ์ด้านการแพทย์คงไม่ต้องมาเปรียบเทียบกับโรงพยาบาลที่พวกเราได้มีโอกาสไปใช้ในกรุงเทพมหานคร แต่ทั้งโรงพยาบาลมีหมอคนเดียวที่จะต้องดูแลในทุก ๆ เรื่อง ๆ แล้วก็หมุนเวียนกันมาเพราะไม่มีหมอประจำ โรงพยาบาลอื่นที่มีหมอมากกว่า ๑ หรือ ๒-๓ คนก็ส่งมาอยู่ที่นี่ ผลัดกันมาอยู่ ๓ เดือน ๖ เดือน แล้วก็เปลี่ยนคนลงมาอยู่ ตอนผมไปเข้าใจว่าจะเป็นหมอพื้นซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลโรงพยาบาลแห่งนี้ เพราะฉะนั้นก็จะเห็นในเรื่องของบุคลากรว่าขาดแคลนจริง ๆ ถึงจะมีโรงพยาบาลที่สร้างขึ้น อันนี้เป็นโรงพยาบาลระดับอำเภอแต่บุคลากรน้อยนิดแล้วก็ไม่ได้ตรงกับความต้องการ ก็ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าถ้าคนป่วยเป็นโรคอื่น ๆ เข้าไปที่ไม่ใช่โรคพื้นคุณหมอพื้นท่านจะวินิจฉัยโรคนั้นอย่างไร ก็จะเป็นความขาดแคลนจริง ๆ ในเรื่องของการรักษาพยาบาล ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากที่ท่านกรรมการได้ชี้แจงเนื่องจากการขาดแคลนในเรื่องงบประมาณ เรื่องการคลัง ประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเกือบ ๗๐ ล้านคน ณ วันนี้ทำให้การดูแลรักษาพยาบาลขาดความเท่าเทียมกันนะครับกลับมาที่กรุงเทพฯ ตอนนี้ก็มีโรงพยาบาลเกิดขึ้นเพื่อดูแลผู้ที่สามารถจ่ายตรงได้ที่เข้าข่ายกระทรวงการคลังยอมให้จ่ายตรงได้ ก็มีโรงพยาบาลมาเพิ่มมาก มีโรงพยาบาลที่อยู่ศูนย์การค้าซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐนะครับ ผมขออนุญาตเอ่ยชื่อเพราะว่าเป็นโรงพยาบาลที่ดีมาก มีมาตรฐานชั้นเยี่ยม อยู่สมุทรสาคร คือโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) ก็มาเช่าอาคารอยู่ที่สาทร เพราะฉะนั้นถ้าใครที่เป็นข้าราชการ อดีตข้าราชการก็สามารถเดินทางไปรักษาได้ที่นั่นอยู่ในศูนย์การค้าแห่งหนึ่ง เป็นอาคารที่เช่า ๑-๒ ชั้น แล้วก็ปรับปรุงเป็นสถานพยาบาลไม่แน่ใจว่ามีเตียงนอนหรือเปล่า แต่สามารถเดินเข้าไปรับการรักษาแล้วก็ใช้บัตรจ่ายตรงได้ มีหมอพอสมควร เพราะโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) ก็มีมาตรฐาน มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ หรือแม้แต่โรงพยาบาลที่รัชกาลที่ ๙ ได้ทรงโปรดให้สร้างขึ้นคือโรงพยาบาลที่อยู่ทางพระรามเก้า เป็นศูนย์แพทย์ อันนั้นก็เป็นที่มีคนไปรับการรักษามากมายเลย

๓ ๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

เพทาย ๑๕/๒

เพราะว่าราคาก็ถูกกว่าโรงพยาบาลเอกชน แล้วผู้ที่เป็นอดีตข้าราชการก็สามารถที่จะใช้
บัตรจ่ายตรงได้ เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่าเรื่องของโรงพยาบาลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง
สถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครเอง ทั้งในต่างจังหวัดต่าง ๆ และปัจจุบันนี้
ก็ทราบดีว่าโรงพยาบาลเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่สูงมากขึ้นเพราะเขาแข่งขันกันพัฒนา เขาก็รู้ว่ามี
ดีมานด์ (Demand) ของคนป่วยทั้งในประเทศและต่างประเทศค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้น
จึงมีการก่อสร้างโรงพยาบาลแล้วก็มีปรับปรุงโรงพยาบาลให้เป็นยิ่งกว่าโรงพยาบาล
คือเป็นยิ่งกว่าโรงแรม ๕ ดาวแทบจะว่าได้ อันนี้เป็นเรื่องจริงเลย ซึ่งคนที่เข้าไปรักษา
ก็ต้องเป็นระดับผู้ที่มีสตางค์พอสมควร หรือเป็นชาวต่างชาติที่เขามีเงินมากและต้องการ
ที่จะรับการดูแลรักษาที่ดี -----

- ๑๖/๑

ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนตอนนี้ก็กลายเป็นธุรกิจที่อยู่ในตลาดหุ้น เมื่อไรเอาโรงพยาบาลเอกชนเข้าตลาดหุ้นก็จะมีคนเข้าไปขอไอพีโอ (IPO) แล้วก็ซื้อกันแข่งขันกัน หุ้นของโรงพยาบาลก็ขึ้นไปโดยลำดับกลายเป็นธุรกิจที่ดีประเภทหนึ่งของตลาดหุ้นเลย ไม่น่าเชื่อว่าเป็นขณะที่คนโดยทั่วไปยังต้องดิ้นรนหาหมอที่จะดูแลรักษา หาสถานพยาบาลที่พอจะทำให้เขามีชีวิตรอดได้ แต่คนส่วนหนึ่งสามารถสร้างโรงพยาบาลขึ้นมาเป็นธุรกิจแล้วก็ทำให้มีความร่ำรวยขึ้นเป็นหมื่น ๆ ล้านบาทได้ อันนี้ไปดูได้เลยทุกโรงพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลเอกชนที่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลขณะนี้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าการรักษาพยาบาลกลายเป็นธุรกิจไปแล้ว แล้วก็คงไม่ใช่สำหรับคนทั่วไปสำหรับคนจำนวนหนึ่งเท่านั้น เมื่อมีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติขึ้นมาก็คงต้องมาดูในประเด็นเหล่านี้ด้วยว่าจะทำให้การดูแลด้านสุขภาพของคนทั่วไปมีความสมดุล มีความเสมอภาคมากขึ้นเพียงใดนอกเหนือจากความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละกองทุนที่เรามีขึ้นมาทั้ง ๓ กองทุนแล้ว ผมก็คงขออนุญาตให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการถึงเรื่องต่าง ๆ ที่ตัวเองได้ประสบจากการรักษาพยาบาล จากการดูแลเรื่องสุขภาพ ทั้งในต่างจังหวัด และในกรุงเทพฯ เพื่อประกอบเป็นข้อมูล คงไม่ได้อภิปรายเพิ่มเติม เพราะว่าเรื่องของการบริหารจัดการด้านสุขภาพซึ่งเป็น ๑ ใน ๒๗ วาระปฏิรูปที่ ป.ย.ป. จะนำไปขับเคลื่อนเร่งรัดให้เสร็จในปีนี้นั้นทั้ง ๒ ประเด็น คือ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ และการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศนั้นพวกเราก็ได้อภิปรายไปพอสมควรแล้ว แล้วก็คงมีข้อมูลเพียงพอที่จะไปดำเนินการเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการด้านสุขภาพแก่พี่น้องประชาชนได้อย่างดีที่สุด ก็ขอขอบคุณ แล้วก็ขอสนับสนุนให้การขับเคลื่อนในวาระนี้สามารถประสบความสำเร็จเป็นผลงานของ สปช. และ สปท. ต่อไป ขอพระคุณครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอพระคุณค่ะ มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายอีกไหม เชิญท่านกิตติคะ

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา : กราบเรียนท่านประธาน ผม กิตติ กิตติโชควัฒนา สปท. ๑๐ จากจังหวัดยะลา ท่านประธานครับ สิ่งทีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมนำเสนอ เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพนั้น ผมเองได้ดูรายละเอียดพอสมควร จากการฟังอะไรด้วย ก็เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นการนำเสนอ

๓๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กัลยาณี ๑๖/๒

ด้านที่เกี่ยวข้องกับระบบ อย่างไรก็ตามได้ฟังจากท่านประธานนำเสนอนั้นก็เป็นที่น่าดีใจ เช่น ท่านบอกว่าบุหรือลดลง สุราลดลง อันนี้ก็คงจะสืบเนื่องมาจากสภาพบังคับ เพราะบุคคลที่ชอบสูบบุหรี่ก็ตามหรือชอบดื่มเหล้าก็แล้วแต่ถูกจำกัดพื้นที่การเคลื่อนไหว เช่นในสถานี่เราก็ไม่อนุญาตให้คนมาสูบบุหรี่ ก็เท่ากับถูกจำกัดพื้นที่ เช่นเดียวกับที่อื่น ๆ อีกหลายแห่ง โรงแรมต่าง ๆ ที่ห้างสรรพสินค้าคนสูบบุหรี่ก็ถูกจำกัดพื้นที่โดยปริยาย อันนี้ก็เป็ผลของกฎหมาย ของระเบียบบังคับที่ทางการออกมา ซึ่งนำไปสู่การบังคับให้คนที่ชอบสูบบุหรี่ชอบดื่มเหล้า ทำอย่างไรจะได้ไม่สูบไม่ดื่มในที่ที่กฎหมายบังคับ ก็เท่ากับเป็นการถูกจำกัดพื้นที่การเคลื่อนไหว อันนี้ผมคิดว่าดีนะครับ แต่อย่างไรก็ตามมีสิ่งที่น่ากังวลเป็นห่วงตามที่ท่านประธานกรรมาธิการได้นำเสนอก็คือคนอ้วนมากขึ้น โดยเฉพาะสตรีที่ท่านระบุถึงแต่ในนี้ยังมองไม่เห็นว่าคุณภาพสตรีที่เป็น สปท. ของเราได้อ้วนอย่างที่ท่านเป็นห่วงหรือเปล่า ก็คงจะไม่มีเท่าที่สังเกตดู ก็เป็นข้อที่น่าชื่นชมยินดี -----

- ๑๗/๑

นอกจากเรื่องของสตรีที่อ้วนขึ้นที่ท่านระบุถึงแล้วนั้น ก็มีเรื่องงบประมาณแผ่นดินที่มีสูงถึง ๔ เพอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) นอกจากนั้นก็ยังมีเรื่องของโรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และอื่น ๆ อีกเยอะแยะมากมาย รวมไปถึงตลอดจนถึงโรคที่ไม่ติดต่อก็ยังมีการเพิ่มขึ้นอีก สิ่งเหล่านี้ต่างล้วนเป็นการบ่งบอกถึงอันตรายที่กำลังจะขับเคลื่อนไปสู่ความต้องการให้ได้คนไทยที่มีสุขภาพดี เป็นปัจจัยที่บ่งบอกว่าอันนี้น่าจะเป็นสิ่งที่ต้องพึงระมัดระวังเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ท่านนำเสนอเป็นเรื่องการพูดถึงระบบกว้าง ๆ ใหญ่ ๆ แต่สิ่งทีอยากจะนำเสนอเพิ่มเติมนอกเหนือจากภาพกว้างแล้ว ก็คือประเทศไทยเรานั้นคนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ยากไร้ อย่างที่เมื่อสักครู่ที่ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ได้นำเสนอก็คือเรื่องของเกษตรกรที่เยอะแยะ เวลาเราไปโรงพยาบาลผมไปบ่อย ก็ไปเยี่ยมญาติ พรรคพวกบ้าง ก็ไปเห็นว่าส่วนมากเป็นพวกชาวไร่ ชาวนา เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าโครงสร้างของประเทศไทยเราคนยากคนจนเป็นผู้ที่ด้อยคุณภาพ โอกาสที่จะเข้าถึงเรื่องความรู้ที่ท่านนำเสนอเมื่อสักครู่นี้ที่บอกว่าเรื่องการเข้าถึงข้อมูลเป็นเรื่องใหญ่ แต่คนจนเหล่านี้โอกาสเหล่านี้ที่จะเข้าถึงเรื่องปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องสุขภาพ ในเรื่องอื่นก็แล้วแต่ที่จะเป็นเหตุให้การเป็นคนไทยที่มีสุขภาพดีแล้ว ผมว่าโอกาสที่จะแก้ปัญหาเรื่องนี้ก็คงจะไม่ง่าย เพราะฉะนั้นสิ่งทีอยากจะนำเสนอเพิ่มเติมเป็นเชิงลึกทีอยากให้ลองพิจารณาทบทวนดูว่า ในสิ่งเหล่านี้ที่นำเสนอ นั้น ก็คือเรื่องคนยากคนจนที่อยู่ตามชนบทห่างไกล อย่างที่ท่านสุรินทร์ก็ได้เอ่ยถึงเหมือนกัน ขอโทษทีเอ่ยนาม ว่าประเทศไทยเรานั้นโครงสร้างประชากร ๗๐-๘๐ เพอร์เซ็นต์เป็นคนยากคนจน ในขณะที่เดียวกันไม่ใช่คนยากคนจนอย่างเดียว ยังเป็นผู้ที่ด้อยการศึกษา โอกาสที่จะเข้าถึงข้อมูลก็เป็นเรื่องยาก อย่างเช่นที่ท่านสุรินทร์ได้นำเสนอว่า อบต. อonomyตำบล หมู่บ้านก็ควรจะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นผู้ชี้แนะในเรื่องของการเข้าถึงความรู้ แต่สิ่งที่ผมเป็นห่วงมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้นก็คือเรามีหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ปัจจัยเสี่ยงทีถูกนำเข้าไปประเทศที่เป็นเหตุให้คนไทยเรามีสุขภาพไม่ดีเท่าที่ควรนั้นผมคิดว่ายังไม่เอาจริงเอาจริง เรายังไม่ควบคุมปัจจัยเสี่ยงทีจะเป็นเหตุให้บรรดาผู้ด้อยโอกาสได้ใช้สิ่งเหล่านี้ไปแล้วก่อให้เกิดโรคร้ายต่าง ๆ กับตนเอง และคนที่ได้รับผลกระทบ จะเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมก็ตาม เป็นบุคคลอื่นก็แล้วแต่ จะได้รับผลกระทบไปโดยไม่รู้ตัวหรือรู้ตัว แต่ไม่มีทางเลือก เช่นเรื่องสารเคมีต่าง ๆ ทีเรามักจะไปตรวจ จะเป็นโดยกระทรวงสาธารณสุขก็ตาม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้วแต่ ไปตรวจตามตลาดต่าง ๆ ก็มักพบว่าของอันนั้น

เกินมาตรฐานในเรื่องการเสี่ยงต่อสิ่งที่เป็นเหตุให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากจะฝากเป็นข้อคิดที่ควรกำหนดเป็นแนวทางในการที่จะไปควบคุมปัจจัยเสี่ยงเชิงรุก ไม่ใช่รอให้เป็นไข้เสียก่อนแล้วไปรักษา มันก็แน่นโรงพยาบาล โรงพยาบาลสร้างเท่าไรก็ไม่พอ แพทย์ผลิตเท่าไรก็ไม่พอ เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากจะเห็นมาก ๆ ในเชิงของการจัดระบบ โครงสร้างขนาดใหญ่ ก็คือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะนำสารเคมีต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพว่าเราจะให้ลดอย่างไร แล้วหยุดจะไม่ให้ได้อย่างไร แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่จะทดแทนเรื่องปัจจัยเสี่ยงที่จะควบคุมอันนี้เราจะเอาอะไรมาทดแทน ก็คือเรื่องสินค้าทางการเกษตร คนไทยทั้งประเทศก็ต้องอาศัยพื้นที่การเกษตรในการเพาะปลูก เพราะฉะนั้นเมื่ออาศัยพื้นที่ในการเพาะปลูกก็ต้องอาศัยพวกปุ๋ย พวกยาปราบศัตรูพืชอะไรต่าง ๆ เหล่านี้เต็มบ้านเต็มเมือง ผมคิดว่าถ้าเรายังละเลยในสิ่งเหล่านี้อยู่ก็ไม่พ้นที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านสุขภาพ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าน่าจะกำหนดเป็นนโยบายว่าปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้เราควบคุมอย่างไร เชิงรุกครับ ๒ ปี ๓ ปี ๔ ปี หรือในแผนยุทธศาสตร์มีหรือเปล่าที่จะควบคุมอย่าให้เกินมาตรฐาน เพราะถ้าหากว่าเกินแล้วก็ไม่พ้นพวกเกษตรกรที่ยากจนจะต้องเอาสิ่งเหล่านี้มาใช้ คนที่เดือดร้อน ผมคิดว่าพวกเราส่วนหนึ่งก็เดือดร้อนจากสิ่งเหล่านี้ -----

โดยที่เราบริโภคน้ำอาจจะไม่รู้ว่ามีสารปนเปื้อนที่เป็นพิษเป็นภัยเข้าสู่ร่างกายเราหรือไม่ รวมไปถึงตลอดจนถึงแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ ที่เราใช้ก็อาจจะมี และคิดว่ามีคราบ ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากจะฝากในเวลาเล็กน้อยนี้ก็คือเรื่องของการควบคุมเชิงรุกในเรื่องปัจจัยเสี่ยงที่กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนแน่นอนว่าในเมื่อขณะนี้เราจำเป็นต้องใช้ แต่อีกก็ปีจะหมดไปหรือลดลงตามลำดับตามความสมควร ตามความจำเป็น ขอบคุณท่านประธานครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบคุณค่ะ มีสมาชิกประสงค์จะอภิปรายอีกไหมคะ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่รายงาน ตอนเข้าสภาดิฉันก็ว่าทำได้ดีและมีผู้สนใจเยอะ และครั้งนี้การพรีเซนต์ (Present) ก็นำเสนอได้กระชับ ตรงประเด็น แล้วก็ครบถ้วน ดิฉันว่าการที่มีผู้อภิปรายไม่มาก ไม่ได้แปลว่าไม่มีผู้สนใจ แต่ว่าทุกอย่างทำมาค่อนข้างสมบูรณ์และเป็นเรื่องที่ทุกคนเห็นด้วย ไม่มีใครไม่เห็นด้วยกับเรื่องของท่านเลย ตอนโหวตคราวที่แล้วก็รู้สึกว่าได้คะแนนเกือบจะเอกฉันท์ใช้ไหมคะ จำได้ว่าสูงมากเลย ดิฉันอยากจะให้ท่านขยายประเด็น มีอยู่ ๒ เรื่องใหญ่ ๆ ในที่นี้ก็คือ คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ กับการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐาน และการจัดการข้อมูลสารสนเทศระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ ในเรื่องของคณะกรรมการค่อนข้างจะชัดเจนแล้วว่าจะทำงานอย่างไร มีอะไรบ้าง แต่ในเรื่องของการจัดตั้งสำนักงาน เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะว่าเป็นเรื่องระบบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นปัญหาที่คุณหมอพรพันธุ์ ได้พูดไว้ตอนแรกว่าระบบข้อมูลจะจัดกระจายแล้วก็ไม่ได้มีการเชื่อมโยงกัน ดิฉันอยากให้ท่านขยายความตรงนี้ว่าเมื่อตั้งขึ้นมาแล้วหน่วยงานนี้จะมีรูปแบบเป็นอะไร และเป็นหน่วยงานขนาดไหน หน่วยงานขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ และการทำงานจะนำไปนำข้อมูลที่มีอยู่ตามฐานข้อมูลต่าง ๆ ขณะนี้ฐานข้อมูลด้านสุขภาพก็มีอยู่หลายฐานทั้งข้อมูลด้านสุขภาพ และข้อมูลด้านค่าใช้จ่าย ทำอย่างไรหน่วยงานที่จะตั้งใหม่จะสามารถดึงเอาฐานข้อมูลเหล่านั้นมาแชร์ร่วมกันและทำเป็นฐานข้อมูลกลาง แล้วก็นำมาช่วยในการบริหารจัดการระบบสุขภาพนี้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เวลานานเท่าไร และคาดว่าจะใช้งบประมาณสูงมาก หรือว่าเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก หรือหน่วยงานขนาดกลางอะไรอย่างนี้ อยากเห็นแผนของ สมสส. ให้ชัดเจนมาอีกสักหน่อย เพราะการตั้งหน่วยงานนี้ถ้าท่านกษิตอยู่จะบอกว่าผมไม่ค่อยเห็นด้วย

๓๙

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

วชิรี ๑๘/๒

กับการตั้งหน่วยงานใหม่สักเท่าไร เพราะฉะนั้นเราจะต้องให้เกิดความมั่นใจว่าตั้งขึ้นมาแล้วจะได้ผลจริง ๆ แต่ดิฉันค่อนข้างเห็นด้วยกับเรื่องของการจัดการระบบสารสนเทศว่า จะต้องทำให้เป็นระบบที่มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ถ้าสมาชิกทุกท่านไม่อภิปรายแล้ว ดิฉันก็จะเรียนเชิญคณะกรรมการตอบแล้วให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเรียนเชิญท่านประธานกรรมการค่ะ

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่าน ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งถึงแม้จะมีน้อยท่าน แต่สิ่งที่ท่านเสนอแนะมารวมทั้งที่ท่านประธานได้กรุณาซักถามดิฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากแล้วก็ต้องการความชัดเจนในเรื่องนี้ ดิฉันอยากจะขออนุญาตพูดถึงเรื่องของ สมสส. หรือสำนักงานมาตรฐานและการจัดการข้อมูลสารสนเทศระบบสุขภาพแห่งชาติที่ท่านประธานได้กรุณาเรียนถาม เรื่องนี้เรามองเห็นว่ามีควมจำเป็นมาก เพราะว่าคณะกรรมการที่จะวางนโยบายเกี่ยวกับทางด้านสุขภาพซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศต้องการข้อมูลที่ชัดเจน แล้วอย่างที่เราบอกกันอยู่ระบบสุขภาพของเรามีปัญหาหลักก็คือเรื่องค่าใช้จ่ายด้วย ท่านจะเห็นว่าในปัจจุบันนี้เรามีกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีโรงพยาบาลอยู่เกือบ ๗๐ เพอร์เซ็นต์ของระบบบริการเป็นผู้ให้บริการ แต่ สปสช. เป็นผู้ซื้อบริการ แล้วก็ประกันสังคมซึ่งมีประชาชนอยู่ประมาณ ๑๒ ล้านคนนะคะ -----

ก็มีสำนักงานประกันสังคม มีกองทุนประกันสังคม อันนั้นจะเป็นส่วนที่ประชาชน
ผู้ใช้แรงงานออกส่วนหนึ่ง นายจ้างออกส่วนหนึ่ง และรัฐออกอีกส่วนหนึ่ง อันนั้นอยู่ใน
ประกันสังคม ส่วน สปสช. นั้นมีค่าเหมาจ่ายรายหัวซึ่งรัฐบาลจัดสรรให้ตามข้อเสนอ
ในขณะนี้ก็ประมาณปีละ ๓,๐๐๐ บาทต่อคน ซึ่งมีประชากรอยู่ในกองทุนนี้ประมาณ
๔๘-๔๙ ล้านคน ส่วนสุดท้ายก็คือกองทุนสวัสดิการข้าราชการ ซึ่งรองรับข้าราชการ
และครอบครัวประมาณ ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งอันนี้จ่ายตามที่โรงพยาบาลเรียกร้องมา
เราเรียกว่าฟรี ฟอ์ เซอร์วิส (Free for service) รักษาเท่าไรก็เบิกจ่ายได้เท่านั้น
เพราะฉะนั้นท่านจะพบว่าเวลาผู้ป่วยเข้าไปรับการรักษาในโรงพยาบาล หลายคนโมโหเจ้าหน้าที่
แทนที่จะถามว่าเป็นอะไร ก็จะถามว่ามาจากกองทุนไหนคะ เพราะว่าเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
แห่งเดียวกันจะต้องทำใบเบิกถึง ๓ ใบด้วยกัน ถ้าเพื่อท่านมาจากบัตรทองเขาก็จะมีฟอร์ม
(Form) อันหนึ่งส่งเป็นค่าใช้จ่าย ถ้ามาจากประกันสังคมก็เป็นอีกฟอร์ม (Form) หนึ่ง
ถ้ามาจากสวัสดิการข้าราชการก็เป็นอีกฟอร์ม (Form) หนึ่ง เพราะฉะนั้นข้อมูลทั้งหมดนี้
ก็มีการวิเคราะห์แยกกัน สปสช. ก็รับผิดชอบของ สปสช. และสำนักงานประกันสังคม
แต่ว่าระบบข้าราชการก็เป็นเอกเทศ เพราะฉะนั้นถ้าหากเราอยากจะดูในภาพรวมว่า
ค่าใช้จ่ายมันเท่าไรกันแน่ในแต่ละโรคที่รักษา บางทีก็มีการซ้ำซ้อนด้วยเช่นเดียวกัน
เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าท่านต้องการข้อมูลที่ชัดเจน ข้อมูลที่แท้จริงครอบคลุมทั้งหมด
แล้วก็โปร่งใส โดยหลักการคือผู้ที่จ่ายเงินไม่ควรจะทำข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินของตัวเอง
ใช่ไหมคะ เพราะฉะนั้นหน่วยงานที่จะสมควรเป็นหน่วยงานที่เป็นกลาง แล้วก็มีความสามารถ
พอที่จะทำข้อมูลให้อยู่ในระบบเดียวกัน อันนี้คือที่มาของสำนักงานที่สร้างมาตรฐานสารสนเทศ
ระบบสุขภาพ เริ่มต้นด้วยค่าใช้จ่ายก่อน แล้วก็จัดการดำเนินการให้เหมือนเป็นเนชันนัล
เคลียร์ริง เฮาส์ (National Clearing House) ซึ่งหน่วยงานเช่นนี้จะอยู่ได้ด้วยตัวของตัวเอง
โดยไม่ต้องใช้งบประมาณรัฐ เพราะว่าจะได้ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูล
และการเบิกจ่าย ฉะนั้นตอนแรกที่เรานำเสนอใน สปช. ให้เป็นองค์กรมหาชน เพราะว่าอันนี้
ตรงตามเรกูเลชัน (Regulation) หรือตรงตามเกณฑ์ขององค์กรมหาชนที่ สปช. เคยเสนอไว้ว่า
จะต้องเป็นองค์กรที่ให้บริการประชาชนเพราะว่าต้องการความคล่องตัวในการให้บริการ
แล้วก็สามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้จากการให้บริการเหล่านั้น ซึ่ง สมสส. ก็เข้าเกณฑ์หมดทุกอย่าง
สมมุติว่าอนุมัติแล้วรัฐก็ไม่ต้องวุ่นวายกับเรื่องค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณประจำปีอีกเลย

องค์กรนี้ก็สามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ เพราะฉะนั้นก็เลยเห็นว่าข้อมูลที่ดีมีความสำคัญมาก ต่อคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ และต่อไป สมสส. ก็อาจจะขยายงานของตัวเอง ในการที่จะเก็บข้อมูลสุขภาพด้านอื่น เช่น ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ หรือว่าปัจจัยที่สร้างเสริมสุขภาพ อะไรทำนองนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ก็ได้ อันนี้ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องมี สมสส. และถ้าหากว่า สามารถจะเป็นองค์กรมหาชนได้ก็จะเป็นสิ่งที่ดี แต่ในขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุขเอง ก็เล็งเห็นความสำคัญของหน่วยงานนี้นะคะ -----

กำหนดไว้ในการปฏิรูปของกระทรวงสาธารณสุขแล้วเมื่อการประชุมในเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ ทั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติและ สมสส. แต่ว่าในการดำเนินการเมื่อเราส่งเรื่องไปเข้า ครม. ตอนนั้นมีความเห็นว่าเนื่องจากจะกลายเป็นองค์กรมมหาชน ตอนนั้นกระแสของการที่จะอ็อบเจกต์ (Object) องค์กรมมหาชนค่อนข้างจะรุนแรง ก็เลยเสนอให้อยู่ในสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขไปก่อน ซึ่งเขาก็อยู่มาเต็มแล้ว คือทำเป็นเอกซ์เพอริเมนทัลโมเดล (Experimental Model) มานานแล้ว ขณะนี้ก็ยังอยู่ แต่ก็ทำงานได้ไม่ครอบคลุมเต็มที่ อันนี้เราก็เลยอยากเสนอขึ้นมาอีกทีหนึ่ง เพราะว่าการใช้นโยบายที่ดีต้องการข้อมูลที่มีคุณภาพด้วยค่ะ อันนี้ขออนุญาตตอบ ท่านประธานไม่ถามอีกนะคะ

ขออนุญาตตอบท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายนะคะ ซึ่งดิฉันคิดว่าท่านได้เพิ่มเติมเรื่องที่เราต้องการจะพูดแต่เผอิญไม่ได้ครอบคลุม อย่างท่านสุรินทร์นะคะ ท่านได้กรุณาแสดงให้เห็นว่าท่านให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับเรื่องของการป้องกันไม่ให้เกิดโรค ซึ่งเราก็เห็นด้วยอย่างยิ่งเลย คณะกรรมาธิการได้เสนอเรื่องของความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่านไปแล้ว อันนั้นเป็นพื้นฐานของการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ประชาชนจะต้องได้รับข้อมูลเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและเข้าใจแนวทางในการแก้ไข ในสหรัฐอเมริกามีการวิจัยต่อเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าถ้าประชาชนได้รับข้อมูล เข้าใจ วิเคราะห์ได้ นำไปใช้เป็นประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพจะเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมจะนำมาซึ่งการลดลงของโรคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น และในที่สุดสามารถที่จะลดได้ในเรื่องของค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพ เพราะฉะนั้นมีความสำคัญมากโดยเฉพาะกับประเทศไทย ในขณะนี้ สำหรับคำถามของท่านที่บอกว่างบประมาณทางด้านสุขภาพที่ใช้ขณะนี้แคเทกอไรซ์ (Categorize) ออกมาได้อย่างไรบ้าง ก็เรียนว่าที่เราต้องมานั่งแก้ไขกันอยู่ทุกวันนี้เพราะว่างบประมาณ ประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์คือการรักษาพยาบาล ซึ่งเราทุกคนก็มองเห็นว่าไม่คุ้มค่าเลย งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมีประมาณ ๕ หรือ ๑๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นเอง ซึ่งก็มีข้อเสนอว่าไม่ควรจะต่ำกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์ แต่ในขณะนี้น้อยนิดเดียว ผลถึงได้ออกมาว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่ก็ไม่ว่าเกี่ยวกับเรื่องทางด้านสุขภาพ ไม่รู้ว่าปัจจัยเสี่ยงคืออะไร แล้วจะเชื่อมโยงกับการเกิดโรคอย่างไร ข้อเสนอแนะของท่านนอกจากป้องกันไม่ให้เป็นโรคแล้ว ท่านบอกว่าต้องบูรณาการ สปท. กับโรงพยาบาล

๔๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

เบญจมาภรณ์ ๒๐/๒

ส่งเสริมสุขภาพตำบล อันนี้ก็เป็นที่เหมือนในอุดมคติเช่นเดียวกัน แต่ขณะเดียวกัน
เราพบว่าในประเทศไทยเป็นไปได้แล้ว ในขณะนี้ด้วยกลไกของคณะกรรมการสุขภาพตำบล
ซึ่งมีทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับของ อบต. ด้วยเข้าไป หรือ อปท. เข้ามาใน
บางจังหวัดรวมกันเป็นคณะกรรมการสุขภาพระดับอำเภอ เขาทำงานกันได้ดี ในหลายอำเภอ
ที่เราไปดู แล้วในเรื่องของการสร้างเสริมสุขภาพนอกจากการรักษาพยาบาล เราพบว่า
คณะกรรมการสุขภาพอำเภอช่วยได้มากเลย -----

- ๒๑/๑

เช่น ในเรื่องของการกำจัดขยะ ในเรื่องของปุ๋ยเคมีอะไรต่าง ๆ พวกนี้มีประโยชน์มากค่ะ แล้วประเทศไทยก็มีศักยภาพที่สามารถจะทำได้แล้ว

ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ ก็ต้องขอบคุณที่ท่านแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำ มันมีจริง ๆ นะคะ ระหว่างโรงพยาบาลในต่างจังหวัดกับคนใน กทม. ซึ่งหลายโรงพยาบาล อยู่ในสภาพที่แย่มาก ถึงจะต้องมีการวิ่งเพื่อที่จะหาเงินมาช่วย ซึ่งความจริงแล้วโรงพยาบาล ของรัฐขณะนี้มีปัญหา ต้องยอมรับว่ามีการขาดทุนแล้วก็จำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือ แต่ว่าที่รัฐบาลให้มา ๕,๐๐๐ ล้านบาทก็เป็นการช่วยเหลือในช่วงสั้น แต่ถ้าหากว่าเราไม่ปรับ ในเรื่องระบบต่าง ๆ ก็จะต้องมาแก้ไขปัญหาละเล่านี้อีกใหม่ เพราะว่าค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพ ความจริงสูงเกินกว่างบประมาณทางด้านสุขภาพที่จัดสรรให้ไป เพราะฉะนั้นโรงพยาบาลทั้งหลาย ก็ใช้เงินบำรุงของโรงพยาบาลจนกระทั่งตอนนี้หมดไปแล้ว โรงพยาบาลหลายแห่งบางที ก็ขาดแคลน เพราะฉะนั้นบางครั้งถ้าเราจะช่วยกันโดยใช้ระบบของเขตสุขภาพซึ่งในแต่ละเขต จะมีหน่วยงานทางด้านสุขภาพหลากหลายบ้าง มาจากของกระทรวงกลาโหมก็มีเช่น โรงพยาบาลทหาร มาจากของกระทรวงสาธารณสุขก็เป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด บางจังหวัด บางเขตมีโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยด้วย โดยเมคานิซึม (Mechanism) ของระบบเขตสุขภาพ โรงพยาบาลเหล่านั้นสามารถที่จะเชื่อมประสานกันได้ไม่จำเป็นจะต้องไปแบ่งงบประมาณกัน แต่สามารถที่จะแชร์ฟาซิลิตี้ (Facility) เครื่องไม้เครื่องมือกันได้ ไม่จำเป็นจะต้องซื้อเอ็มอาร์ไอ (MRI) หมดทุกโรงพยาบาล มีเครื่องเดียวแต่ว่ารีเฟอร์ (Refer) กันไปให้คล่องตัว ไม่จำเป็น จะต้องให้มีหมอฟ่ตัดหัวใจประจำทุกโรงพยาบาลถ้ายังอยู่ในภาวะขาดแคลนขนาดนี้ แต่สามารถที่จะรีเฟอร์ (Refer) ให้คนไข้ อย่างบัตรทองนี่จำเป็นจะต้องอยู่เฉพาะโรงพยาบาลเดียว แต่ถ้าหากว่ามีความอ่อนปรนในระบบของเขตสุขภาพที่ให้ประชาชนสามารถที่จะไปใน โรงพยาบาลที่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่เขาต้องการเฉพาะโรคของเขาได้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ ความขาดแคลนเหล่านั้นบรรเทาลงไปนะคะ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราเสนออยู่แล้วในเรื่องของ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติด้วย นอกจากนั้นเราก็มีข้อเสนอแต่ไม่ได้ชัดเจนก็คือ โรงพยาบาลทั้งหลายเรียกว่าในอุดมคติหรือไอดีลลีย์ (Ideally) ก็ควรจะเป็นหน้าที่ของพื้นที่ ที่จะบริหารจัดการ เพราะว่าโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะรู้ปัญหาสุขภาพได้เป็นอย่างดี ขณะนี้ก็มีงบประมาณ มีการหารายได้ได้ด้วยท้องถิ่นเอง อย่างโรงพยาบาลบ้านแพ้ว ที่ท่านยกตัวอย่างคือตัวอย่างของโรงพยาบาลองค์กรมหาชน เป็นของพื้นที่เลย ไม่ใช่ของ

กระทรวงสาธารณสุขดำเนินงาน บริหารจัดการอย่างอิสระ แล้วก็ยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง อันนั้นเป็น
โรงพยาบาลในอุดมคติ ตั้งแต่มีสำนักงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าก็พยายามที่จะให้ท้องถิ่น
มีศักยภาพเช่นนี้ แต่ ๑๐ กว่าปีมาแล้วมีอยู่โรงพยาบาลเดียวก็ยังไม่ได้เกิดขึ้นทั่วไป แต่อันนั้น
เป็นสิ่งที่ควรจะเป็น ก็ต้องขอบคุณที่ท่านชี้ให้เห็น ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่เราเสนอในการปฏิรูปทั้งสิ้น
แต่ศักยภาพของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน -----

การกระจายอำนาจนั้นมีมานานแล้วประมาณ ๑๐ ปี ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรือทางด้านสาธารณสุข แต่ทำไมคืบหน้าไปเท่าที่ควร ก็ต้องขอขอบคุณที่ท่านกรุณาชี้นำขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับท่านกิตติ ดิฉันอยากจะเรียนว่าเราจะทำอะไรดีกับผู้ที่ด้อยโอกาส ที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ อันหนึ่งที่สำคัญก็คือรัฐจำเป็นที่จะต้องขยายช่องทางของข้อมูลให้เข้าไปถึงประชาชนเหล่านี้ให้ได้ แล้วอีกช่องทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพก็คือครอบคลุมทั้งประชาชนที่มีการศึกษาและด้อยการศึกษาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็คือระบบภาษี อันนี้อยากจะเรียนให้ทราบ ตัวอย่างก็คืออย่างภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเกินมาตรฐาน ก็คือขณะนี้ดับเบิ้ลยูเอชโอ (WHO) บอกว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุด เพราะไม่ว่าท่านจะรู้หนังสือหรือไม่รู้หนังสือจะเข้าใจไหมว่าเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูงนั้นทำให้คนเป็นโรคอ้วน แล้วก็ เป็นโรคเบาหวาน เป็นไฮเปอร์เทนชัน (Hypertension) เป็นสโตรก (Stroke) ตามมาทีหลัง ท่านจะรู้หรือท่านจะไม่รู้อันนี้ก็ตามที แต่เมื่อไรเขาขึ้นภาษีราคาเครื่องดื่มจะสูงขึ้นโดยเฉพาะ ผู้ที่รายได้น้อยไม่สามารถที่จะซื้อได้ อันนั้นก็เท่ากับว่าท่านถูกโพรเทกต์ (Protect) แล้วโดยระบบภาษี แต่ถ้าเป็นการให้ความรู้ก็คือให้ความรู้ผ่านแชนแนล (Channel) ต่าง ๆ ว่า น้ำตาลบริโภคเกินกว่า ๒๕ กรัมต่อวันไม่ดีหรืออะไรต่าง ๆ นานาอย่างนี้ คนมีความรู้ก็ได้รับ สิ่งเหล่านี้เข้าไปไดเจสต์ (Digest) เข้าใจได้ แต่ถ้าคนไม่มีความรู้ก็ไม่เข้าใจ แต่ระบบภาษี ที่สกัดกั้นด้วยราคาจะโพรเทกต์ (Protect) ทั้งคนที่มีความรู้และไม่มีความรู้ อันนี้ก็สามารถ จะทำได้เราเสนอไปแล้ว ก็แล้วแต่กระทรวงการคลังจะพิจารณาต่อไป ท่านเป็นห่วงอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือควบคุมปัจจัยเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สารเคมี ปุ๋ยเคมีที่เป็นพิษต่อเกษตรกร อันนี้ถ้าพูดกันตรงไปตรงมาคืออยู่นอกระบบของกระทรวงสาธารณสุข แต่ว่าด้วยเมคานิซึม (Mechanism) ของคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติสามารถที่จะทำได้เพราะเรา รวมมาทั้งหมด แล้วจะเป็นผลดียิ่งขึ้นถ้าคณะกรรมการสามารถจะผลักดันทุกนโยบาย ของประเทศ ใส่ใจสุขภาพ ให้สุขภาพเป็นอันดับหนึ่งรองมาจากเศรษฐกิจ ทุกวันนี้เราจะ ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ การเพิ่มของรายได้ มากกว่าผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน แต่เมื่อไรเกิดคณะกรรมการชุดนี้เขาจะใส่ใจเอง ไม่ว่าจะเรื่องของแอสเบสตอส (Asbestos) เรื่องของการที่เราควรจะเลิกปุ๋ยเคมีเสียดีไหม แล้วหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์กันทั้งประเทศ หรืออะไรพวกนี้ก็จะเป็นโยบายที่ใส่ใจสุขภาพ ก็เรียนให้ท่านทราบ ขอบพระคุณค่ะ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เชิญท่านกิตติค่ะ

นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพครับ ผม เกสัชกรกิตติ พิทักษ์นิตินันท์ สปท. หมายเลข ๑๑ ขออนุญาตเพิ่มเติมประเด็น สมสส. เพื่อให้ชัดเจนจากท่านประธานจริง ๆ ท่านประธานก็สรุปได้ครบถ้วนแล้ว คือ สมสส. ปัจจุบันสิ่งที่คณะกรรมการเสนอที่ สปท. ก็คืออยากให้ เป็นองค์กรมหาชน ถามว่ามีความพร้อมไหม จริง ๆ ที่เราเสนอเป็นองค์กรมหาชนไม่ได้ตั้งใหม่ เพราะเป็นการรวบรวมหน่วยงานเดิม ๓-๔ หน่วยงาน กระจัดกระจายมารวมแล้วก็ เป็นองค์กรมหาชนขึ้นมา แต่ช่วงนั้นหลังจากที่ท่านนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วก็มอบ กขร. คณะที่ ๔ ของท่านรองนายกรัฐมนตรีณรงค์พิجارณา ก็เป็นช่วงที่เราทราบว่ากำลังทบทวนเรื่ององค์กรมหาชน กำลังสร้างหลักเกณฑ์ใหม่เพื่อให้เหมาะสม ---

จริง ๆ ในกระบวนการเสนอก็ได้มีการไปหารือกับ ก.พ.ร. แล้วว่าหน่วยงานนี้จะเป็นองค์กรมหาชน ก.พ.ร. ก็เห็นชอบ แต่ช่วงนี้กำลังปรับปรุงอยู่ก็เลยมองว่าน่าจะชะลอนิดหนึ่ง ในช่วงชะลอทางกระทรวงสาธารณสุขก็เลยมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องตั้งขึ้นมา ก็เลยเสนอใหม่ว่าอย่างนั้นในช่วงระหว่างรอให้ไปสังกัดอยู่ใต้ สวรรส. ก็คือสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขก่อน ซึ่งในปัจจุบันบอร์ด (Board) สวรรส. ก็ได้มีการประชุมอนุมัติโครงสร้าง สมสส. ขึ้นมาเรียบร้อยแล้ว ก็คือมีการกิจการตามที่เสนอไป แต่ปัจจุบันถามว่าการทำงานเป็นไปได้ตามที่เราเสนอขึ้นไปไหม ก็ยังมีปัญหา อุปสรรค เพราะบังเอิญ ครม. เคยมีมติเมื่อ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖ มอบบทบาทนี้ให้กับ สปสช. ทำอยู่ ฉะนั้นโดยหลักการเท่าที่คุยกันทุกฝ่ายแล้วกองทุนทั้งหลายก็ยังติดปัญหาเวลาจะส่งข้อมูล ก็เลยส่งไปให้ สปสช. ยังไม่ได้ส่งมาให้ สมสส. โดยตรง ก็เลยเป็นปัญหาอุปสรรคในปัจจุบัน ซึ่งตรงนี้ทางท่านประธานกับคณะกรรมการกำลังที่จะประสานกับทุกหน่วยเพื่อที่จะยกเลิกตัวมติ ครม. เพื่อให้ สมสส. ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แล้วหลังจากนี้ตามแผนที่กระทรวงเสนอก็คิดว่าภายใน ๒ ปี ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ขององค์การมหาชนค่อยปรับระดับขึ้นไป อันนี้เป็นความคืบหน้า ซึ่งสรุปว่าปัจจุบันจริง ๆ คืบหน้าทั้งหมดแล้วแต่บังเอิญมีปัญหา อุปสรรค ติดมติ ครม. นิดหนึ่งเท่านั้นเอง

อีกประเด็นหนึ่งที่จะขออนุญาตตอบท่านกิตติ กิตติโชควัฒนา ประเด็นที่ท่านเสนอเรื่องความเหลื่อมล้ำของคน คือจริง ๆ ในปัจจัยที่เราเสนอ ที่ท่านประธานก็เสนอแล้วว่าสิ่งที่เราคำนึงถึงประชาชนทั้งหมดไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำก็คือพยายามให้ประชาชนเข้าใจในประเด็นพวกนี้ทางด้านสุขภาพ ฉะนั้นในเรื่องสื่อสารสุขภาพเป็นประเด็นหนึ่งที่เราพยายามผลักดัน แล้วกระทรวงสาธารณสุขก็รับไปเป็นเรื่องควิกวิน (Quick Win) ของกระทรวงสาธารณสุขที่จะต้องสร้างระบบการสื่อสารสุขภาพลงจนถึงระดับประชาชน อีกประเด็นหนึ่งที่จะเป็นเรื่องส่งเสริม ป้องกันที่ชัดเจนก็คือระบบการบริการปฐมภูมิที่กำลังพัฒนา ซึ่งตรงนี้จะอยู่ถึงระดับ รพ.สต. ที่จะมองในระดับพื้นที่ แล้วก็เน้นการส่งเสริมป้องกันเป็นหลัก อันนี้ก็อาจจะช่วยเสริมให้ต่อไปประชาชนคงมีที่พึ่งในระดับนี้ได้มากขึ้นชัดเจน อีกประเด็นหนึ่งที่ท่านเสนอว่ายังไม่มีมาตรการควบคุมปัจจัยเสี่ยงในเชิงรุกอย่างจริงจัง ในปัจจุบันก็อาจจะยอมรับว่ายังเป็นปัญหาโดยเฉพาะเรื่องสารเคมี จริง ๆ ในปัจจุบันเรามีระบบการเฝ้าระวังอยู่ โดยเฉพาะพวกสารเคมีหรือว่าสารต้องห้ามอันตรายทั้งหลายที่จะปนเปื้อนในพวกผลิตภัณฑ์

ทางการบริโภคทั้งหลาย ปัจจุบันนี้จะมีสำนักงานอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชนทำแผนร่วมกันว่าแต่ละปีจะมีการสุ่มไปตรวจสอบ เก็บตัวอย่างพวกสารเคมีหรือสารต้องห้ามทั้งหลายที่ปนเปื้อนมีมากน้อยเท่าไร อย่างเช่นที่ผ่านมาก็ทำพวกฟอร์มาลิน โลหะหนัก ผงฟอกขาว สารตกค้าง ยาฆ่าแมลง หรือว่าโซเดียมไนไตรท์ (Sodium Nitrite) อะไรต่าง ๆ อันนี้เขาจะมีแผนทุกปี แล้วก็เปลี่ยนไปตามปัญหาที่เกิดขึ้น ก็ยอมรับว่าปัญหาเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ พอเราเข้มงวด เขาก็ปรับไปทำอย่างอื่นอะไรต่าง ๆ กลไกอันนี้เขาก็จะมอบให้เภสัชกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กับโรงพยาบาลชุมชนซึ่งกระจายอยู่ทุกพื้นที่เป็นคนสุ่มตัวอย่างแล้วก็ส่งกรมวิทยาศาสตร์ตรวจ แล้วก็มีการสรุปผล ถ้าเจอเป็นปัญหาที่ไหนก็จะไปดูว่ามาจากโรงงานไหน แหล่งผลิตไหน แล้วทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือ อย. หรือกรมวิทยาศาสตร์ก็จะเข้าไปคุยกับโรงงาน ให้ปรับปรุงอะไรต่าง ๆ อันนี้เป็นกระบวนการที่ทำค่อนข้างเป็นروتิน (Routine) แต่ก็ยอมรับว่า สิ่งที่เป็นปัญหาคือไม่ทันกับปัญหาที่เยอะ เพราะว่าตัวงบประมาณเกี่ยวกับการเก็บตัวอย่าง ยังมีไม่เพียงพอ ฉะนั้นในแต่ละจังหวัดก็อาจจะมีข้อจำกัดว่าเก็บได้เท่าไร เพราะมีเงินอยู่เท่านั้น แต่ว่าในเชิงโครงสร้าง กระบวนการในการที่จะมีการสุ่มมีการวางอยู่ทุกปีนะครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านค่ะ

พลอากาศเอก อีระภพ เสนะวงษ์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน และสมาชิกครับ กระผม พลอากาศเอก อีระภพ เสนะวงษ์ ขออนุญาตขยายความที่ท่านประธาน และท่านกรรมการทั้ง ๒ ท่านได้กล่าวต่อสมาชิกไปแล้วนะครับ มีข้อพิจารณาหรือว่า ข้อพิงนำมาคิดอีกหลายประการด้วยกัน ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านสุรินทร์บอกว่า อโรควา ปริมาลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ อีกอันหนึ่งไม่ใช่พุทธภาษิตนะครับ แต่เป็นคำบาลีว่า โรคา ปริมา ทุกขา คือถ้ามีโรคนั้นเป็นทุกข์แน่นอน ส่วนใหญ่แล้ว ถ้าเรายังไม่ป่วยก็ยังไม่คิดถึงหมอ แต่พอเริ่มป่วยก็จะเริ่มคิดถึงหมอ พอคิดถึงหมอก็ไปโรงพยาบาล ไปโรงพยาบาลก็อยากจะให้โรคนั้นหาย ทำอย่างไรก็แล้วแต่จะให้ได้รับยา ให้ได้รับการรักษา ให้ได้รับการผ่าตัด ให้ได้รับห้องนอน เตียงนอนแล้วหายก็จบ แต่ว่าการพิจารณาของคณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านสาธารณสุขในคณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเราคิดภาพเป็นระบบ ดับเบิลยูเอชโอ (WHO) บอกว่าในการพิจารณาของระบบสุขภาพนี้ให้พิจารณาทั้งหมด ๖ อย่างด้วยกัน อย่างแรก คือระบบบริการ อย่างที่ ๒ กำลังคนด้านสุขภาพ อย่างที่ ๓ ระบบข้อมูลข่าวสาร อย่างที่ ๔ เทคโนโลยีทางการแพทย์ อย่างที่ ๕ ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ และอย่างที่ ๖ คือภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล จริง ๆ แล้วระบบทั้งหมดนี้เป็นระบบที่จะต้องคิด และจะเกี่ยวโยงถึงการกระทบอันหนึ่งไปถึงอีกอันหนึ่ง

ขออนุญาตเอ่ยถึงท่านเลิศรัตน์ที่บอกว่าโรงพยาบาลเอกชนพัฒนามากขึ้น เรื่อย ๆ ถูกครับ ในภาพที่เราเห็นหุ้นก็สูงขึ้น ปีนี้ผลก็มากขึ้น คนก็เข้าไปลงทุนมากขึ้น แต่ผลกระทบกับระบบสุขภาพของประเทศมีไหมครับ มีครับ ข้อดีก็คือว่าทำให้เป็นเมดิคัลฮับ (Medical Hub) นำเงินเข้าสู่ประเทศถ้าเป็นคนไข้จากต่างประเทศ แต่ถ้าเป็นคนไข้ในประเทศ พอระบบโรงพยาบาลเอกชนค่าใช้จ่ายดีขึ้นเขาก็จ้างหมอ จ้างพยาบาล จ้างบุคลากรจากระบบสุขภาพของรัฐออกไปมากขึ้น ความแออัดในโรงพยาบาล ฟาซิลิตี้ (Facility) โรงพยาบาลของภาครัฐก็ยิ่งแย่ลง ก็เป็นวิเชียสไซเคิล (Vicious Cycle) เป็นวัฏจักร กลับไปที่ทำให้ระบบบริการสุขภาพของประเทศก็ไม่ดีขึ้น ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของรัฐที่ลงมา ในระบบสุขภาพ ลองดูเป็นตัวเลขคร่าว ๆ นะครับ ระบบหลักประกันสุขภาพ สปสช. เริ่มเมื่อปี ๒๕๔๕ ขณะนั้นค่าใช้จ่ายอะไรของประชากรประมาณ ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ บาทต่อคนต่อปี ขณะนี้ประมาณ ๓,๐๐๐ บาทตามที่ท่านประธานบอก ทั้งประเทศขณะนี้ก็ประมาณ

๑.๗ แसनล้านบาท แต่ว่าเงินจำนวนนี้ลงคนุระครั้บ เมื่อปี ๒๕๔๕ คนใช้ทั้งประเทศเข้ารับบริการเป็นคนไข้นอก คือมาแล้วก็กลับ ไม่ได้นอนในโรงพยาบาลประมาณ ๑๐๐ ล้านครั้บ แต่ในปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมาเป็น ๒๐๐ ล้านครั้บ คือปริมาณการเข้ารับบริการมากขึ้น บุคลากรภาครัฐที่อยู่ในระบบสาธารณสุขของประเทศทำงานหนักขึ้นแต่เงินมากขึ้นนิดเดียว แล้วก็เป็นข้อเท็จจริงเลยว่าขณะนี้โรงพยาบาลรัฐเกือบทุกแห่งประสบภาวะขาดทุน เนื่องจากว่าเวลาเราคิดค่าใช้จ่ายออกไป ๑๐๐ บาท จะได้รับคืนกลับมาประมาณ ๗๐ เปอร์เซนต์เท่านั้นเอง และได้รับมาเมื่อตอนปลายปีงบประมาณบ้าง เป็นเวลาที่ไม่ว่แน่นอนบ้าง ทำให้เงินสะสมที่มีอยู่ในโรงพยาบาลหลาย ๆ แห่งประสบภาวะขาดทุนที่ท่านประธานกล่าวเมื่อสักครู่ว่าในปีนีทาง กรม. ได้อนุมัติงบประมาณแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในไม่กี่โรงพยาบาลที่ประสบภาวะขาดทุนอย่างรุนแรง แต่โรงพยาบาลที่ขาดทุนอย่างทั่ว ๆ ไปมีอีกมหาศาล พอเงินขาดทุนมาก ๆ มีการพยากรณ์ว่าในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าไม่ว่รู้ว่าระบบนี้จะอยู่ได้แคไ่ไหน อย่างไร ทั้งบุคลากร ทั้งการบริการ อาคาร สถานที่ และเวชภัณฑ์ เมื่อระบบตรงนีเสื่อมลงไปเรื่อย ๆ และค่ารักษาของโรงพยาบาลเอกชนถ่วงตัวสูงออกไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ ในระบบ อันนี้ขออนุญาตตอบคำถามตรงนีระครั้บ เมื่อเงินไม่พอ ระบบที่ทางสาธารณสุขคิดก็คือว่าจะต้องใช้ระบบสร้างนำซ่อม คือสร้างสุขภาพดีกว่าซ่อมสุขภาพ ที่ท่านประธานกรุณาให้ความเห็นว่าจริง ๆ แล้วต้องใช้ประมาณ ๒๐-๒๕ เปอร์เซนต์ของเงินในระบบสุขภาพ แต่ในขณะนี้เนื่องจากว่าเงินที่รัฐบาลจ่ายมา ผมยกตัวอย่างในระบบ สปสช. ก็แล้วกัน จะแบ่งเป็น ๔ ก้อนด้วยกัน อันแรก เป็นเงินเดือน แปรคนะครั้บ เงินเดือนบุคลากรจะอยู่ในนี้ด้วย อันที่ ๒ เป็นคนไข้นอก อันที่ ๓ เป็นคนไข้ใน อันนี้คือการรักษาพยาบาลจริง ๆ เฉพาะ ๔๘ ล้านคน แต่อันที่ ๔ คือป้องกันเสริมสร้างสุขภาพสำหรับประชากร ๖๗ ล้านคน พอ ๔ อันนี้มารวมกันก็เป็นลัมป์ซั่ม (Lump Sum) อย่างที่ผมเรียนให้ทราบเมื่อสักครู่นี้ พอโรงพยาบาลขาดทุน ผู้บริหารที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าปีต่อปีก็ต้องพยายามเกลี้ยตรงนีเกลี้ยตรงนี ก็ต้องไปดึงจากงบเงินเดือนบ้าง เอาเงินเดือนไม่ได้ก็ลำบากอีก จะเห็นนะครั้บบางโรงพยาบาลค้างจ่ายเงินเดือนหลายเดือน ๖ เดือนก็มี ไปดึงมาจากงบส่งเสริมสุขภาพบ้าง

๕๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

จිරนุช ๒๕/๑

ก็ทำให้เหลือประมาณ ๕-๑๐ เปอร์เซ็นต์อย่างที่ท่านประธานว่าเมื่อสักครู่นี้ แทนที่จะเป็น ๒๐-๒๕ เปอร์เซ็นต์ เอามาแก้ปัญหาขาดทุนในคนไข่นอกและคนไข้ใน ที่ผมเรียนให้ทราบว่ามันเพิ่มขึ้นมหาศาล ยอดล่าสุดเมื่อปี ๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๙ คนไข่นอกมากกว่า ๒๐๐ ล้านคน วิชิต (Visit) ต่อปี คนไข้ในมากกว่า ๗,๐๐๐,๐๐๐ คน วิชิต (Visit) ต่อปี และต้องใช้งบประมาณตรงนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่มีการควบคุมให้เหมาะสมแล้ว ผมเรียนให้ทราบว่าอย่างไรก็ไม่พอ แต่ถ้าไม่มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการนโยบายสุขภาพที่เราเสนอจัดตั้งเข้าไปแล้วเพื่อที่จะบริหารงบประมาณ บริหารคน บริหารของ และบริหารภารกิจภายใต้ความคลาดแคลนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็จะเกิดปัญหาตามขึ้นมาอีกมากมาย ถึงเป็นที่มาของการมีคณะกรรมการนโยบายสุขภาพเพื่อที่จะกำหนดทิศทางแล้วก็บริหารจัดการให้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ก็ขออนุญาตเรียนเพิ่มเติมเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ คำตอบชัดเจนนะคะ ยิ่งทำให้เราเห็นว่าสมควรแล้วที่เรื่องนี้จะอยู่ใน ๒๗ วาระเร่งด่วนของปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตามก็ตามดิฉันก็ฝากเรื่อง สมสส. องค์การมหาชนตั้งได้โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ปัญหาของ สมสส. ไม่ได้อยู่ที่เรื่องการจัดตั้ง แต่อยู่ที่ว่าตั้งขึ้นมาแล้วทำอย่างไรที่จะทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่ากล่าวว่าคุณคืออำนาจ เมื่ออำนาจนี้อยู่ที่หน่วยอื่น ๆ การที่เขาจะให้ข้อมูลมาอยู่ที่หน่วย สมสส. เป็นหน่วยกลางทำได้ยากยิ่ง เพราะฉะนั้นในการที่จะนำเสนอวาระนี้เป็นวาระเร่งด่วนในขั้นขั้นตอนการเสนอ คณะกรรมการปฏิรูปอยากจะทำให้เสนอแนวทางการดำเนินงานที่ว่าทำอย่างไรจึงจะให้มีความหมายและมีอำนาจทางการบริหารมารองรับ สมสส. ที่จะทำให้ข้อมูลจากทุกแห่งมารวมอยู่ที่ สมสส. ได้ ก็ขอขอบคุณคณะกรรมการมากค่ะ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณาและรับทราบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระ การปฏิรูปที่สำคัญ และเร่งด่วน ๒๗ วาระในกลุ่ม “คน” เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพแล้ว ซึ่งคณะกรรมการจะได้ประมวลความเห็นของสมาชิกและจัดทำสรุปเพื่อส่งไปยังคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศต่อไป จบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน

๕๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

จිරนุช ๒๕/๒

ของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมแล้ว
ขอขอบพระคุณคณะกรรมการและท่านประธานกรรมการด้วยนะค่ะ ขอขอบคุณมากค่ะ
ต่อไปเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา
เสร็จแล้ว รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง
แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ”

สำนักกรรมการ ๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๖๑๓ /๒๕๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทวีศักดิ์ กออนันตกูล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ ออยุธยา	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายมนู เลียวไพโรจน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสันตศักร์ จรุงญู งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายกฤษฎา จีนะวิจารณ์	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๑๑. นายกลินท์ สารสิน	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ อปสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายชูชาติ อินสว่าง	กรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ เกวี	กรรมการ
๑๕. นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	กรรมการ
๑๗. นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	กรรมการ
๑๙. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	กรรมการ
๒๐. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

/๒๑.นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม...

๒๑. นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เลขานุการกรรมการ
๒๓. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ส่งผลให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสิ้นสุดลงตามข้อ ๙๑ (๓) แห่งข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

และในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้ง ศาสตราจารย์อิศรา ศานติศาสน์ เป็นกรรมการ แทนตำแหน่งที่ว่างลง

ทั้งนี้ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศครั้งที่ ๔๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมมอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป การขับเคลื่อนการปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการแก้ไขปัญหาว่างอย่างเป็นระบบ ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้างว่างอย่างเป็นระบบ” เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สติย ลิมพงศ์พันธุ์

(นายสติย ลิมพงศ์พันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๒, ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๙

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทยาวรรณ ศุภดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นางสาวเกตุวดี ชื่อสัตย์/ร่าง
นางจิริชญา ชินะประภา/พิมพ์
นางสาวพิมพ์อาภา พันธุ์สี/ตรวจ

สารบัญ
รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

เรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูป	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ กระบวนทัศน์	๒
๒. วิธีการปฏิรูป	
๒.๑ การปฏิรูปชาวนาและองค์กรชาวนา	๓
๒.๒ การปฏิรูประบบการผลิต	๗
๒.๓ การปฏิรูปการตลาดข้าว	๙
๒.๔ ปฏิรูปกลไกการขับเคลื่อนภาครัฐ	๑๑
๒.๕ เร่งรัดมาตรการอื่นที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอไปแล้ว	๑๕
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๑๕
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๕
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๕
๖. ข้อเสนอแนะ	๑๕
ภาคผนวก	
- สถานการณ์ปัญหา ข้อเท็จจริง และความท้าทาย	
- ประเด็นปัญหาข้าวทั้งระบบ	
- การวิเคราะห์ประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการขับเคลื่อน	

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ”

๑. แผนการปฏิรูป

๑.๑ หลักการและเหตุผล

เนื่องจากมีเหตุการณ์ความเดือดร้อนของชาวนาไทยและผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจการค้าข้าวเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ ทำให้ต้องมีการวิเคราะห์ทบทวน ข้อมูล นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมให้กับ เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งลดปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ในการดำเนินการ ดังกล่าว สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเรื่องข้าวทั้งระบบ โดยคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการแก้ไขปัญหาข้าว อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป การขับเคลื่อนการปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการแก้ไขปัญหาข้าว อย่างเป็นระบบเพื่อเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้พิจารณาต่อไป

จากการประชุมของคณะอนุกรรมการที่ผ่านมามีได้พิจารณาข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และแนวทางการดำเนินการแก้ไขของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จ จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้ขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาเกี่ยวกับแผนการปฏิรูป แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป และข้อเสนอแนะที่สำคัญไว้ในส่วน รายงาน พร้อมกับได้รวบรวมข้อเท็จจริงในเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อ ความเดือดร้อนของประชาชนไว้ในภาคผนวกเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

อนึ่ง ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศในหลายมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงของประเทศแม้ว่าประเทศไทยจะมีมูลค่าการส่งออกข้าวเป็นจำนวนมาก ติดอันดับ ๑ - ๒ ของโลกก็ตาม แต่ชาวนาไทยยังยากจน เนื่องจากมีเนื้อที่ถือครองขนาดเล็ก ต้องเผชิญกับ ราคาข้าวที่แปรปรวนในตลาดโลก และได้รับส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม ที่ผ่านมามียุทธศาสตร์ข้าวไทยเกิดขึ้น หลายฉบับ แต่ไม่ได้ดำเนินการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง เพราะองค์กรภาครัฐที่เป็นหลักในการขับเคลื่อน ยังขาดความพร้อมในด้านโครงสร้างและอัตรากำลัง นอกจากนี้ มาตรการดำเนินการที่ผ่านมามีส่วนใหญ เน้นการแก้ไขปัญหาที่ปลายน้ำมากกว่าการแก้ไขปัญหาที่ต้นน้ำ ซึ่งไม่เกิดความยั่งยืนต่อประเทศชาติและ ประชาชน จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการบริหารจัดการใหม่ รวมถึงการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นระบบ และครบวงจร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการปฏิรูป ให้เกิดประสิทธิผล ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวฉบับต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว

ข้อเสนอการปฏิรูปเพื่อแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบในรายงานฉบับนี้ ได้พิจารณาประเด็น ปัญหาข้าว ตั้งแต่กระบวนการผลิตจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่ ประเด็นปัญหาภายในห่วงโซ่อุปทาน ที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานการผลิตและข้อเท็จจริงในความเดือดร้อนของชาวนา ประเด็นด้านอุปสงค์หรือ ความต้องการบริโภคข้าวทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ ประเด็นเกี่ยวกับฐานข้อมูลข้าวและการตลาด ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการค้าและการจัดการเชิงนโยบายของภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ รายงาน ฉบับนี้เป็นการนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นสำคัญในยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้ว

ที่ยังมิได้ริเริ่มหรือยังมีความล่าช้าในการขับเคลื่อนและยังไม่เป็นระบบให้มาดำเนินการโดยเร็ว และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชาวนาและองค์กรชาวนาให้มีความเข้มแข็ง ทั้งนี้ มิได้มีเจตนาเหมือนการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทยฉบับใหม่แต่อย่างใด

๑.๒ กระบวนทัศน์

ในการแก้ไขปัญหาค้าวของประเทศไทยให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องเริ่มจากการปฏิรูปกระบวนทัศน์ (Paradigmshift) ในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการนำแนวนโยบายไปปฏิบัติให้อยู่ในกรอบทิศทางเดียวกัน ซึ่งการจะเลือกใช้มาตรการใดมาแก้ไขปัญหาค้าวนั้น จะต้องพิจารณาความเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำและเป็นหน้าที่ของหน่วยงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนด้วย

๑) ข้าวเป็นพืชที่สำคัญ ประเทศไทยจะผลิตและส่งออกข้าวในเชิงคุณภาพ ข้าวจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับคนไทยอย่างยั่งยืน

ข้าวมีความสำคัญต่อประเทศชาติในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงทางอาหาร ประเทศไทยต้องเป็นผู้นำด้านการผลิตและส่งออกข้าวในเชิงคุณภาพมิใช่ในเชิงปริมาณ โดยมีผลิตภัณฑ์ข้าวส่งออกคุณภาพสูงที่หลากหลายมากขึ้นข้าวไทยต้องได้รับการพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมการจัดการทางธุรกิจที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์และภูมิสังคมในรูปแบบเครือข่าย (Cluster) โดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรเพื่อสังคม และภาคประชาชนที่สำคัญคือผู้ประกอบการอาชีพปลูกข้าวเองด้วย

๒) ชาวนาเป็นอาชีพที่สำคัญและมีศักดิ์ศรี ชาวนาต้องได้รับโอกาส หลักประกัน และความเป็นธรรม

ชาวนา คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศไทย ชาวนาเป็นแรงงานที่สำคัญในการปลูกข้าว ซึ่งเป็นพืชหลักในด้านความมั่นคงทางอาหารของประเทศ อาชีพชาวนามีความยากลำบากเพราะนอกจากจะต้องใช้แรงงานหนักในการทำนาแล้ว ยังมีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืชซึ่งมีความไม่แน่นอน ข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญแต่ฐานะชาวนาไทยยังคงยากจน อาชีพชาวนาจึงต้องการหลักประกันในอาชีพไม่ต่างกับการประกอบอาชีพอื่นในสังคม แม้ว่าปัจจุบันชาวนาส่วนใหญ่จะมีอายุมากแล้ว แต่อาชีพนี้ก็มีคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจไม่มากนัก ซึ่งต้องอาศัยการส่งเสริมจากภาครัฐให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าถึงโอกาสแหล่งข้อมูล ปัจจัยการผลิต และองค์ความรู้ที่สำคัญด้วยวิธีการที่เหมาะสมและยั่งยืน

๓) หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีความพร้อมในการขับเคลื่อนการปฏิรูป

เป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องดูแลประชาชนทุกระดับที่อยู่ในอาชีพนี้อย่างทั่วถึงด้วยการสร้างกลไกที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาให้ดีขึ้น และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันในเชิงสร้างสรรค์โดยเลือกใช้มาตรการที่ยั่งยืนครบวงจรทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จึงต้องมีการปรับองค์ประกอบและภารกิจของคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ปรับโครงสร้างและภารกิจองค์กรภาครัฐและส่งเสริมศักยภาพองค์กรชาวนา เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วิธีการปฏิรูป

อาชีพทำนาเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง แต่มีผลตอบแทนต่ำ (High Risk, Low Return) ซึ่งแตกต่างจากอาชีพอื่นที่มีความเสี่ยงสูงแต่ผลตอบแทนสูง (High Risk, High Return) เพราะถ้านาล่ม ๑ ปี ต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๓ ปี จึงจะฟื้นสู่ภาวะปกติ และการที่จะให้ชาวนาเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นนั้นก็ทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากการทำนาเป็นวิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ ซึ่งต้องการสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน หรือสภาพพื้นที่หลายแห่งเป็นที่ลุ่มมากในฤดูฝนจึงไม่เหมาะกับการปลูกพืชชนิดอื่น นอกจากนี้หากจะมีการปรับพื้นที่อาจต้องลงทุนสูง ประกอบกับไม่มีความรู้หรือไม่มั่นใจในเรื่องผลตอบแทนที่จะได้รับจากกิจกรรมใหม่ การปฏิรูปครั้งนี้ จึงให้ความสำคัญกับอาชีพทำนาที่จะต้องคงอยู่คู่กับประเทศไทยต่อไป โดยทำให้อาชีพทำนามีความเสี่ยงต่ำและมีผลตอบแทนคุ้มค่า (Low Risk, Reasonable Return) ดังนั้นจึงกำหนดวิสัยทัศน์ของการปฏิรูปครั้งนี้คือ

“ชาวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มั่นคง ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหารของประเทศ”

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวจำเป็นต้องมีการปฏิรูปในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานด้วย ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่ การปฏิรูปชาวนาและองค์กรชาวนา การปฏิรูประบบการผลิตการปฏิรูปการตลาดข้าว และการปฏิรูปกลไกการขับเคลื่อนภาครัฐ โดยให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะดิจิทัลเทคโนโลยี (Digital Technology) และไบโอเทคโนโลยี (Bio-Technology) เพื่อ

- ๑) การสื่อสารระหว่างภาครัฐกับชาวนาและสร้างเวทีเครือข่ายชาวนา (Farmers' Platform) เพื่อให้ชาวนาหรือองค์กรชาวนาติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกันได้โดยสะดวกและความเข้มแข็งขององค์กร
- ๒) การวางแผนการผลิต โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) เป็นเครื่องมือ เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) การพัฒนาพันธุ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย ทั้งเป็นอาหารและไม่เป็นอาหาร
- ๔) การพัฒนาการตลาดโดยสร้างเวทีเครือข่ายชาวนาระบบดิจิทัล (Digital Platform) และเวทีเจรจาธุรกิจ (Business Matching Forum) รวมทั้งการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดและลดห่วงโซ่อุปทานให้สั้นลงขายตรงให้มากขึ้น

นอกจากการปฏิรูปโดยใช้มาตรการทางเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแล้ว จำเป็นจะต้องมีมาตรการอื่น ๆ มาสนับสนุนเพิ่มเติมด้วย ซึ่งรวมถึงมาตรการด้านการเงินการคลัง มาตรการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดการปฏิรูปในแต่ละประเด็นดังนี้

๒.๑ การปฏิรูปชาวนาและองค์กรชาวนา

เพื่อลดความเสี่ยงและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าให้ชาวนา โดย

๒.๑.๑ ขยายการนำศาสตร์พระราชามาให้ชาวนาปฏิบัติอย่างถูกต้อง

ศาสตร์พระราชามา หมายถึง หลักปรัชญา ทฤษฎี องค์ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดี และบทเรียนจากโครงการตามพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่เกี่ยวข้องกับ

การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับจากนักคิดและนักปฏิบัติในระดับสากลว่าเป็นแนวทางอันประเสริฐและทำให้เกิดผลได้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้และแนวปฏิบัติด้านการเกษตร ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรมธรรมชาติ แนวทางการทำนาและเทคนิคในการจัดการปัจจัยการเกษตรในเรื่องดินและน้ำ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ภาครัฐต้องถ่ายทอดให้ทั่วถึงชาวนาทุกคน เพื่อให้เกิดการน้อมนำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลาย และจะต้องส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จจากการดำเนินตามรอยพระยุคลบาทระหว่างชาวนาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการขับเคลื่อนต่าง ๆ ดังนี้

๑) **บรรจุเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นหลักสูตรภาคบังคับในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาชีวิตชาวนา** ด้วยการส่งเสริมให้ชาวนาได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาปฏิบัติ โดยศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองและรวมกลุ่มกันพัฒนาจากความรู้และทรัพยากรที่รัฐจัดให้ในเบื้องต้น รวมทั้งส่งเสริมให้ชาวนามีโอกาสศึกษาดูงานโครงการในพระราชดำริเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒) **ให้ภาครัฐสืบสานแนวปฏิบัติที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับดินและน้ำ** เช่น การจัดหาแหล่งน้ำทางการเกษตรอย่างยั่งยืนเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรตามรอยศาสตร์พระราชา มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำภายในชุมชนขนาดเล็ก เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้ภาครัฐลงทุนก่อสร้างแหล่งน้ำชุมชนประเภทอ่างพวงสำหรับเติมน้ำในไร่นาเกษตรกร ซึ่งเป็นเทคนิคการชลประทานขนาดเล็กตามแนวพระราชดำริ และให้มีการบริหารจัดการโดยภาคประชาชนผู้ใช้น้ำร่วมกันหรือให้รัฐร่วมลงทุนกับประชาชนเพื่อจัดสร้างแหล่งน้ำในรูปแบบอื่นตามสมควร โดยมีการกำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักวิชาการ หรือตามหลักการที่ใช้ในกฎหมายจัดรูปที่ดิน

๓) **ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพทำนาหันมาทำเกษตรกรรมธรรมชาติ** เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์โดยส่งเสริมให้มีการใช้ระบบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์โดยชุมชนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรองหรือการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) ซึ่งเป็นระบบที่มีความคล่องตัวและเหมาะกับชาวนารายย่อยและตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ

๒.๑.๒ ปรับมาตรการในแผนพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐบาล

ภาครัฐให้ความสำคัญกับลงทุนก่อสร้างแหล่งน้ำชุมชนประเภทอ่างพวงสำหรับเติมน้ำในไร่นาเกษตรกร ซึ่งเป็นเทคนิคการชลประทานขนาดเล็กตามแนวพระราชดำริและให้มีการบริหารจัดการโดยภาคประชาชนผู้ใช้น้ำร่วมกันหรือให้รัฐจัดร่วมลงทุนกับประชาชนเพื่อจัดสร้างแหล่งน้ำในรูปแบบอื่นตามสมควร โดยมีการกำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักวิชาการ หรือตามหลักการที่ใช้ในกฎหมายจัดรูปที่ดิน

๒.๑.๓ ปรับปรุงระบบการประกันความเสี่ยง

กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้ชาวนาเข้ามาสู่ระบบการประกันความเสี่ยงได้มากขึ้น เนื่องจากระบบการประกันความเสี่ยงในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมความเสี่ยงทั้งหมดที่ชาวนาต้องเผชิญ จึงต้องเพิ่มมาตรการและทางเลือกการรับประกันให้หลากหลาย เช่น การเพิ่มทางเลือกให้มีประกันภัยพืชผล ประกันเฉพาะบางภัย หรือการประกันครบทุกภัย ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย และภัยจากแมลงศัตรูพืชระบาด ทั้งนี้ ให้มีมาตรการพิเศษหรือสิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้ชาวนามาเข้าร่วมในระบบประกันความเสี่ยงมากขึ้น เช่น การได้รับส่วนลดเบี้ยประกันเพิ่มเติมหากชาวนาสมัครเข้าร่วมโครงการภายในเวลาที่กำหนด

๒.๑.๔ ปรับปรุงการดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

ให้มีการปรับปรุงการดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและหลักประกันในอาชีพให้กับชนวนาสูงอายุเมื่อไม่สามารถทำนาต่อได้ ทั้งนี้ ควรปรับเงื่อนไขการรับสมาชิกและการชำระเงินเข้ากองทุนให้เหมาะสมกับฤดูกาลผลิตของชนวนาไทยในแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะแตกต่างจากการออมรายเดือนแบบลูกจ้าง เพื่อให้ชนวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือหยุดทำงานได้เมื่อถึงอายุเกษียณเช่นเดียวกับอาชีพอื่น โดยชนวนาที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับแผนการออมเงินตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว และได้รับสิทธิประโยชน์จากเงินสมทบจากภาครัฐตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับการแบกรับความเสี่ยงในการประกอบอาชีพทำนา การดำเนินการลักษณะนี้จะเป็นแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจทำนามากขึ้น

๒.๑.๕ สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชนวนาอย่างเป็นระบบ

เนื่องจากการรวมกลุ่มกันของชนวนายังขาดความเป็นเอกภาพ องค์กรชนวนาจึงอ่อนแอและไม่เข้มแข็งพอที่จะสร้างอำนาจต่อรองทางธุรกิจ นอกจากนี้ชนวนาส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการบริหารจัดการที่ดี จึงไม่สามารถยกระดับการรวมกลุ่มทางการเกษตรที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้สามารถดำเนินการจัดหาเงินทุนหรือจัดสรรปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง

๒.๑.๕.๑ ส่งเสริมการจัดตั้งเวทีเครือข่ายชนวนา (Farmers' Platform)

ให้ภาครัฐสนับสนุนกลไกการจัดตั้งกลุ่มชนวนาและเครือข่ายกลุ่มชนวนาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต การตลาด ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช และการเตือนภัยธรรมชาติที่ทันต่อเหตุการณ์ระหว่างกลุ่มชนวนาด้วยกัน โดยรัฐอาจจะสนับสนุนเวทีพูดคุย อบรม สัมมนา ในเชิงวิชาการด้วยสำนวนภาษาที่ชนวนาสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ให้เครือข่ายชนวนามีความเป็นเอกภาพ ซึ่งจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับชนวนาในการจัดหาปัจจัยการผลิตและจำหน่ายผลผลิตได้ในทางอ้อม โดยให้เครือข่ายชนวนามีบทบาทการเป็นศูนย์กลางประสานงานเชื่อมโยงระหว่างชนวนากับภาครัฐในการกำหนดร่วมนโยบายเกี่ยวกับข้าวและชนวนา รัฐอาจริเริ่มจัดตั้งเครือข่ายในลักษณะสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ให้ในเบื้องต้น แล้วถ่ายโอนให้สถาบันเกษตรกรหรือสถาบันชนวนาภายใน ๕ ปี ตัวอย่างเช่น รายการวิทยุเพื่อสังคมแบบเครือข่ายร่วมด้วยช่วยกัน (จส. ๑๐๐) ช่องรายการพิเศษสำหรับชนวนาทางโทรทัศน์ ช่องทางสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Platform) หรือการจัดการประชุมสัมมนาประจำปี

๒.๑.๕.๒ พัฒนาองค์กรชนวนาให้สามารถประกอบธุรกิจได้

๑) ติดตามเร่งรัดการยกเว้นพระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม

การดำเนินกิจการด้านการเกษตรในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมจะช่วยให้เกิดกลไกการระดมทุนเพื่อมาดำเนินธุรกิจที่มีประโยชน์กับสังคม แต่ปัจจุบันยังขาดกฎหมายเพื่อรับรองบริษัทที่ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้บริษัทด้านการเกษตรกรรมที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม ได้มีโอกาสทำงานเพื่อช่วยเหลือสหกรณ์หรือองค์กรเกษตรกรชนวนาอื่น ๆ ในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับข้าว รวมทั้งเพื่อให้ผู้มีอาชีพปลูกข้าวได้มีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานอย่างสร้างสรรค์ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การรวบรวมผลผลิต โรงสี การค้าส่ง การแปรรูปในโรงงานอุตสาหกรรม การค้าปลีก การตลาด การส่งออกขายยังต่างประเทศ โลจิสติกส์ (Logistics) หรือการจัดการ

เครื่องจักรเพื่อการเกษตรกรรมร่วมกัน (Motorpool) เป็นต้น โดยอาจจะสร้างหน่วยธุรกิจต้นแบบ โดยพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งขึ้นมาเป็นหน่วยธุรกิจนำร่องหลัก

๒) การถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กรและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้าวให้กับชาวนา

ทั้งในรูปแบบปกติและใช้สื่อดิจิทัล (Social Media) เช่น Line Facebook เพื่อยกระดับองค์การชาวนา เช่น สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร สมาคมชาวนา ศูนย์ข้าวชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมืออาชีพโดยรัฐอาจจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมืออุปกรณ์ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปแบบดอกเบี๋ยอ่อนปรนก็ได้

๒.๑.๖ ให้มีระบบแก้ไขปัญหานี้สินชาวนาอย่างเป็นรูปธรรมด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑.๖.๑ ยกเว้นการผ่อนดอกเบี๋ยด้วยการขยายเวลายกเว้นการผ่อนดอกเบี๋ยและเงินต้นที่ชาวนากู้ยืมหากชาวนาได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของเกษตรกรจาก ๑ ปี เป็น ๓ ปี ตามข้อเท็จจริงทางวิชาการซึ่งพิสูจน์แล้วว่าหากนาล้ม ๑ ครั้ง ชาวนาต้องใช้เวลารั้ง ๓ ปี ในการเก็บออมเงินเพื่อชำระหนี้

๒.๑.๖.๒ ปรับโครงสร้างหนี้สินชาวนาด้วยการศึกษาและจำแนกภาระหนี้สินและมูลเหตุแห่งหนี้สินทั้งหมดอย่างชัดเจน อย่างเป็นระบบไม่ใช่เฉพาะกิจ โดยจัดทำทะเบียนกลางผู้มีหนี้สินเข้าสู่ระบบเครดิตบูโร (Credit Bureau) และปรับโครงสร้างหนี้สินใหม่เป็นรายบุคคลที่มีมูลเหตุแห่งหนี้แตกต่างกัน โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ย ช่วงปลอดหนี้และระยะเวลาชำระคืนให้เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดหนี้ด้อยคุณภาพอีก

๒.๑.๗ ให้มีระบบการสร้างชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

ให้มีการสร้างโอกาสและเวทีส่งเสริมผู้ประกอบการทำนารุ่นใหม่ด้วยงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อสร้างชาวนาผู้มีความเป็นผู้ประกอบการสูง (Entrepreneurship) ให้เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (change agent) การทำเกษตรกรรมรูปแบบปัจจุบันไปสู่ระบบการเกษตรที่ยั่งยืนด้วยหลักการบริหารจัดการธุรกิจการเกษตรที่ทันสมัย สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยภาครัฐใช้กลไกส่งเสริมและขับเคลื่อนที่เหมาะสม เช่น

๒.๑.๗.๑ การสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจของชาวนารุ่นใหม่ (Startup)

ให้มีกลไกการคัดเลือกชาวนารุ่นใหม่มาเข้าร่วมโครงการและจัดให้มีการฝึกอบรมหรือประกวดแผนธุรกิจข้าวเพื่อขอเงินทุน (Business Idea Pitch) โดยอาจจะจัดตั้งศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการสร้างทีมงานและการพบปะเจ้าของที่ดิน ซึ่งเจ้าของที่ดินที่เข้าร่วมอาจจะเป็นเกษตรกรที่ตั้งใจจะเลิกทำนา หรือนักธุรกิจอื่นซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ โดยภาครัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการผลิตที่เป็นงบประมาณประจำปีส่วนหนึ่งไปใช้ในการสนับสนุนชาวนารุ่นใหม่โดยตรง ตลอดจนมีเป้าหมายที่จะทำให้อาชีพทำนาเป็นอาชีพที่คนรุ่นใหม่อยากเข้าไปทำมากขึ้น

๒.๑.๗.๒ ส่งเสริมชาวนารุ่นใหม่ให้เป็นผู้จัดการนามืออาชีพ (Professional Farmer)

เพื่อให้ชาวนารุ่นใหม่ที่มีความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ได้มีโอกาสประกอบอาชีพทำนาแม้จะไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ด้วยการส่งเสริมการทำนาในรูปแบบผู้จัดการแปลงนามืออาชีพ หรือการแบ่งปันผลผลิตกับเจ้าของที่ดิน (Sharecropping) โดยภาครัฐอาจใช้แนวทางขับเคลื่อนด้วยมาตรการทางกฎหมาย เช่น ภาษีที่ดินหรือมาตรการอื่นเพื่อจูงใจเจ้าของที่ดินให้เข้าร่วมโครงการ

๒.๑.๘ ปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการเช่าที่นา

ปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเช่าที่นา เพื่อให้ผู้เช่าและผู้ให้เช่ามีส่วนร่วมรับความเสี่ยงที่เท่าเทียมกัน ให้สามารถจ่ายค่าเช่าได้ ๒ รูปแบบ คือ

๑) ผู้เช่าสามารถจ่ายค่าเช่าในรูปแบบแบ่งปันผลผลิต (Sharecropping) โดยคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล) เป็นผู้กำหนดสัดส่วนการแบ่งปันผลผลิตระหว่างผู้เช่ากับผู้ให้เช่าที่เหมาะสมเป็นธรรม

๒) ผู้เช่าทำหน้าที่เป็นผู้จัดการฟาร์มมืออาชีพ โดยภาครัฐมีมาตรการจูงใจให้กับเจ้าของที่ดินเป็นผู้ลงทุนการผลิตทั้งหมดด้วยการใช้มาตรการทางภาษีที่ดิน หรือการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน และให้อำนาจ คชก.ตำบล หรือ คชก.อำเภอ คัดเลือกผู้เช่าทำนาที่เหมาะสมมาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแปลงนามืออาชีพ โดยเฉพาะชาวนารุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งได้ค่าตอบแทนจากเจ้าของที่นาเป็นสัดส่วนกับรายได้จากการทำนาค่ายกับระบบการรับจ้างกรีดยางพาราที่มีการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวนยางพารากับผู้รับจ้างกรีดยางโดยอาจให้ผู้รับจ้างกรีดยางดูแลสวนยางด้วยก็ได้ โดยมอบหมายให้ คชก.ตำบล เป็นผู้กำหนดสัดส่วนค่าตอบแทนที่เหมาะสมร่วมกับเจ้าของที่ดิน

๒.๒ การปฏิรูประบบการผลิต

เพื่อเพิ่มผลิตภาพและเพิ่มมูลค่าข้าว โดย

๒.๒.๑ จัดการระบบการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)

๒.๒.๑.๑ จัดระบบการปลูกข้าวที่เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติและภูมิสังคม

โดยการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) เป็นเครื่องมือ เพื่อให้มีการปลูกข้าวที่เหมาะสมกับทรัพยากรดินและทรัพยากรน้ำในพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดโดยการมีส่วนร่วมระหว่างตัวแทนภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องข้าว และชาวนาในพื้นที่ สำหรับพื้นที่ในเขตชลประทานให้มีการสร้างกลไกการตกลงช่วงเวลาเพาะปลูกพันธุ์เดียวกันพร้อมกัน ซึ่งจะช่วยรักษาคุณภาพพันธุ์ข้าวไม่ให้เกิดการปลอมปนจากพันธุ์อื่น และสะดวกต่อการบริหารจัดการน้ำ การควบคุมการระบาดของโรคแมลงศัตรูข้าวและการจัดการเก็บเกี่ยว โดยให้ภาครัฐเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนด้วยการวางแผนจัดเตรียมเครื่องจักรกลที่จำเป็นให้เพียงพอ ส่วนพื้นที่นอกเขตชลประทานให้เน้นการผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูง ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าข้าวที่ปลูกในพื้นที่เขตชลประทาน และส่งเสริมการทำเกษตรที่ช่วยลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำและราคาข้าวแปรปรวน เช่น การเกษตรแบบผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารของครัวเรือนด้วยส่วนพื้นที่พิเศษ ซึ่งสามารถเน้นการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะ ให้เน้นการปลูกข้าวที่มีมูลค่าสูง เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง และข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๒.๒.๑.๒ ส่งเสริมการผลิตโดยคำนึงถึงขนาดที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจ (Economy of Scale) ด้วยระบบนาแปลงใหญ่

ให้ภาครัฐการส่งเสริมระบบการทำนาแปลงใหญ่ โดยคำนึงถึงระบบการผลิตที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และตรงตามความต้องการของชาวนาในชุมชนโดยมีขนาดการผลิตที่เหมาะสมในทางเศรษฐกิจ (Economy of Scale) เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง ลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิตต่อไร่และเพิ่มคุณภาพข้าว โดยใช้หลักเกณฑ์ทางวิชาการที่สำคัญ เช่น กำหนดพันธุ์ข้าว และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ (Site Specific Technology) และอิงตามมาตรฐานการรับรองผลผลิตทางการเกษตร (GAP/Organic) โดยมีผู้จัดการมืออาชีพรับผิดชอบในการบริหารจัดการนาแปลงใหญ่อย่างครบวงจรตั้งแต่การจัดการปัจจัยการผลิตการจัดการแปลงนา การเก็บเกี่ยว วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว บรรจุภัณฑ์ การตลาด โลจิสติกส์ และการจัดจำหน่าย โดยความร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรหรือภาคเอกชน

๒.๒.๑.๓ ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาคั่นกลางระหว่างฤดูกาลทำนา

ในเขตชลประทานหรือในแหล่งที่มีน้ำเพียงพอควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชหมุนเวียนโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หรือพืชอื่นที่ใช้น้ำในการเพาะปลูกน้อย เพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคพืชเพิ่มรายได้ให้กับชาวนา ส่งเสริมการประหยัดน้ำในการทำนาออกฤดู และเป็น การสนับสนุนมาตรการจัดการอุปทานส่วนเกินให้พอดีกับอุปสงค์ในตลาดข้าวได้อีกทางด้วย

๒.๒.๒ สร้างแนวร่วมในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (Seed Farmers)

ส่งเสริมการปลูกข้าวคุณภาพดีด้วยการสร้างชาวนาผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (Seed Farmers) ให้มีจำนวนและคุณภาพมากพอที่จะทำให้พันธุ์ข้าวแต่ละประเภทเสถียรทำให้เกษตรกรโดยทั่วไปหันมาใช้พันธุ์ข้าวที่บริสุทธิ์ไม่ปลอมปนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอ ตรงกับความต้องการของชาวนา และจำหน่ายให้กับชาวนาในราคาที่เป็นธรรม โดยภาครัฐจะทำหน้าที่ผลิตควบคุม และรับรองคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยาย (Multiplication/Registered seed) พร้อมทั้งสร้างระบบกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ทั่วถึงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์ข้าวชุมชนสหกรณ์การเกษตรและภาคเอกชน ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบโครงการประชารัฐก็ได้

๒.๒.๓ เร่งรัดพัฒนาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าวให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ให้มีการเร่งรัดพัฒนาและขยายระบบการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Products) ระบบการรับรองด้านสิ่งแวดล้อมเช่น ลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) ลดปริมาณการใช้น้ำต่อผลผลิต (Water Footprint) ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) และระบบอื่น ๆ โดยภาครัฐสนับสนุนให้มีหน่วยตรวจรับรองภาคเอกชน (Certification Body : CB) เพิ่มมากขึ้นให้ทันกับความต้องการของชาวนาโดยระบบดังกล่าวต้องไม่สร้างอุปสรรคขั้นตอนในการอนุมัติหรือออกไปรับรองให้กับชาวนามากขึ้นและมีสิ่งจูงใจให้ชาวนาและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบมาตรฐานให้มากขึ้น

๒.๒.๔ สร้างกลไกการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

กลไกการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรแบบมีส่วนร่วมจะช่วยแก้ไขปัญหาได้ทั้งการขาดแคลนเครื่องจักรกลการเกษตรในบางพื้นที่ และยังส่งเสริมการใช้งานใช้เครื่องจักรกลเกษตรอย่างเต็มศักยภาพในบางพื้นที่ด้วย เช่น ระบบการบริหารจัดการเครื่องเกี่ยวมัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้มีการใช้งานร่วมกันของชาวนาในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (Machinery Pool) ผ่านระบบสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มชาวนาแปลงใหญ่สำหรับพื้นที่นาซึ่งมีขนาดเล็กทำให้มีข้อจำกัดหรือไม่สะดวกต่อการใช้งานเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดใหญ่ ภาครัฐจึงควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา หรือจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อชุมชนที่มีขนาดเหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรรายย่อย

นอกจากนี้ ชาวนาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการใช้และบำรุงรักษาเครื่องจักร ภาครัฐโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ผลิตช่างประจำชุมชนและพัฒนาชาวนาให้สามารถใช้งานเครื่องมือได้ถูกต้อง ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรได้ภายในชุมชน และสามารถดูแลรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้งานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้กับชาวนาและช่วยเพิ่มคุณภาพของผลผลิตได้อย่างเป็นระบบ

๒.๒.๕ ส่งเสริมการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะ (Niche market)

ข้าวในตลาดเฉพาะเป็นข้าวที่มีมูลค่าสูง ต้องมีการพัฒนาการผลิตให้มีความหลากหลาย และมีเรื่องราว (Story) ประกอบในแต่ละสายพันธุ์ หรือแต่ละวัตถุประสงค์โดยภาครัฐต้องส่งเสริมให้มีการนำพันธุ์ข้าวในธนาคารเชื้อพันธุ์ (Gene Bank) ของกรมการข้าวที่มีอยู่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตัวอย่างมาวิจัยและพัฒนาต่อยอดเชิงพาณิชย์ เช่น ข้าวอินทรีย์ (Organic Rice) ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง (Nutritious Rice) ข้าวเพื่อสุขภาพสำหรับการควบคุมน้ำหนัก (Low Glycemic Index) ข้าวที่มีคุณสมบัติเฉพาะในการป้องกันโรค (Functional Foods/Nutraceutical) ข้าวที่มีการบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) และข้าวที่มีมาตรฐานการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Rice Platform Standard) เป็นต้น

๒.๒.๖ ส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย

โดยดำเนินการทั้งในระดับชุมชนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือ SMEs และระดับอุตสาหกรรม โดยภาครัฐถ่ายทอดเทคโนโลยีและมีมาตรการจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ

๒.๓ การปฏิรูปการตลาดข้าว

เพื่อขยายตลาดข้าวและลดการเอารัดเอาเปรียบทางการค้า รวมทั้งลดห่วงโซ่อุปทานให้สั้นลงขายตรงให้มากขึ้น โดย

๒.๓.๑ ศึกษาตลาดข้าวในอนาคตเพื่อสร้างนวัตกรรมข้าว

เพื่อพัฒนาตลาดข้าวให้เกิดช่องทางการจำหน่ายมากขึ้นและลดการเอารัดเอาเปรียบทางการค้า จึงต้องมีการศึกษาตลาดข้าวในอนาคตและความต้องการทางด้านผลิตภัณฑ์จากข้าวอย่างเข้มข้น เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงข้าวและสร้างนวัตกรรมข้าว รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากข้าวทั้งในระยะปานกลางและระยะยาว โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศซึ่งมีการแข่งขันสูง จึงต้องริเริ่มการศึกษาวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทย และระบุตำแหน่งทางตลาดของข้าวไทยในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ ด้วยการศึกษากฎระเบียบและมาตรการต่าง ๆ ของประเทศคู่ค้าและประเทศ

คู่แข่งที่สำคัญ โดยพิจารณาความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทยในแต่ละประเทศ ซึ่งผู้บริโภคแต่ละภูมิภาคของโลกจะมีรสนิยมการบริโภคที่แตกต่างกันทั้งชนิดปริมาณ และคุณภาพข้าว อันจะมีผลต่อการวางแผนการผลิตข้าวภายในประเทศในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก และจะถูกนำมาเป็นโจทย์การวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมข้าวที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละตลาด นอกจากนี้ ยังเป็นการศึกษาแนวทางรณรงค์ส่งเสริมให้ต่างประเทศรู้จักการบริโภคข้าวไทย โดยเฉพาะในประเทศที่ยังมีการบริโภคข้าวน้อย

๒.๓.๒ ส่งเสริมการตลาดในประเทศให้เข้มแข็ง

๒.๓.๒.๑ จัดการและเผยแพร่ข้อมูลด้านการตลาดและราคาข้าว

มีระบบจัดการข้อมูลด้านการตลาดและราคาข้าวที่ทันสมัยตั้งแต่การสำรวจเก็บข้อมูลอย่างโปร่งใสและเมื่อมีการประกาศข้อมูลตลาดอย่างเป็นทางการแล้วให้มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างรวดเร็วและทั่วถึงลงไปในระดับท้องถิ่นและชุมชนโดยใช้สื่อดิจิทัล

๒.๓.๒.๒ ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดกลางข้าวสาร โดยรัฐส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดตั้งตลาดกลางข้าวสาร เพื่อให้มีการซื้อขายข้าวสารด้วยวิธีการประมูลเพื่อสร้างความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๒.๓.๒.๓ ส่งเสริมตลาดเกษตรกร (Farmer's Market) เพื่อให้เป็นสถานที่ภายในจังหวัด หรือชุมชน สำหรับชาวนา สหกรณ์การเกษตรหรือองค์กรชาวนาอื่น ๆ สามารถนำข้าวสารมาจำหน่ายด้วยตนเองโดยไม่ผ่านคนกลาง โดยมีการแยกสินค้าข้าวทั่วไปและสินค้าข้าวคุณภาพที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (Q - Products) ให้ชัดเจน ซึ่งภาครัฐอาจจะขอความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่สามารถขอใช้สถานที่ให้เป็นที่ตั้งของตลาดเกษตรกรโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล หรือสถานบริการเชื้อเพลิง เป็นต้น

๒.๓.๒.๔ พัฒนาตลาดขายตรง

ให้ภาครัฐดำเนินการจัดเวทีเจรจาการค้า (Business Matching Forum) เพื่อการพบปะกันระหว่างชาวนากับผู้ซื้อโดยตรง หรือจัดเวทีการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Digital Platform) เพื่อสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าข้าวกับสินค้าอื่น ๆ ระหว่างองค์กรเกษตรกรด้วยกันเอง หรือองค์กรเกษตรกรกับชุมชนท้องถิ่นคล้ายกับการผูกปิ่นโต (Consumers/Community Supported Agriculture : CSA) หรือระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตกับสหกรณ์ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ หรือระบบการประมูลข้าวเพื่อใช้ในกิจการของรัฐ เช่น กองทัพ เรือรบ โรงพยาบาล ฯลฯ หรือระบบอื่น ๆ ในลักษณะที่มีพันธะสัญญาซื้อขายโดยตรงจากผู้ผลิต (Contract Farming)

๒.๓.๒.๕ สร้างตลาดข้าว โดยใช้สื่อดิจิทัล

เพื่อให้ชาวนาหรือองค์กรชาวนาสามารถขายข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรือโปรแกรมสนทนา ไปจนถึงการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e - Commerce) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐจะต้องมีการพัฒนาชาวนาให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารได้อย่างรู้เท่าทัน (Computer Literacy) และสามารถริเริ่มเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กได้ด้วยตนเอง

๒.๓.๓ กวดขันดูแล เพื่อลดการเอาเปรียบในการค้าข้าว

ภาครัฐต้องควบคุมกำกับดูแลการซื้อขายข้าวเปลือกของชาวนาให้เกิดความเป็นธรรม มิให้มีการเอาเปรียบตลอดห่วงโซ่อุปทาน อาทิ ความแม่นยำของเครื่องชั่งตวงวัด การปลอมปน ค่าความชื้นอัตราส่วนข้าวเปลือกข้าวสารหลังสีและมูลค่าของผลพลอยได้ เช่น แกลบหรือรำ เป็นต้น ทั้งนี้ ควรมอบหน้าที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปตรวจสอบอุปกรณ์ชั่งตวงวัดและเครื่องวัดความชื้นอย่างใกล้ชิด

๒.๓.๔ ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชาวนา

๒.๓.๔.๑ ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ (Revenue Sharing)

เป็นระบบแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) มีลักษณะคล้ายกับระบบ ๗๐ : ๓๐ ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย หรือระบบการรับจ้างกรีดยางพาราระหว่างเจ้าของสวนยางกับผู้รับจ้างกรีดยางโดยอาจจะเริ่มโครงการนำร่องระหว่างชาวนากับโรงสีบางโรงในบางพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อน และต่อไปอาจมีระบบซึ่งเชื่อมโยงไปถึงผู้ส่งออกข้าวได้ด้วย

๒.๓.๔.๒ ระบบร่วมทุนธุรกิจ (Joint Venture)

เป็นรูปแบบที่มีความร่วมมือและร่วมทุน ๓ ฝ่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน เช่น โรงสีข้าวและผู้ประกอบการค้าข้าว และสหกรณ์การเกษตรหรือองค์กรชาวนาอื่น ๆ เพื่อหารูปแบบองค์กรธุรกิจข้าวที่เหมาะสมที่มีการบริหารจัดการโดยมืออาชีพ ซึ่งธุรกิจของบริษัทดังกล่าวจะครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่ การจัดหาและจัดจำหน่ายปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การให้สินเชื่อ และการรับซื้อผลผลิต การแปรรูป รวมทั้งการตลาดทั้งในประเทศและส่งออก

๒.๓.๔.๓ ระบบวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise)

เป็นระบบธุรกิจที่ริเริ่มโดยท้องถิ่น โดยมุ่งสร้างประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นมาจากความต้องการภายในชุมชนเอง ซึ่งมีความยั่งยืนกว่าระบบธุรกิจที่มีภาครัฐไปบังคับจัดสร้างให้ ทั้งนี้ ภาครัฐจะสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการระดมทุนจากภาคเอกชนที่มีจิตสาธารณะกุศลและสนใจลงทุนเพื่อพัฒนาสังคม โดยเฉพาะสังคมชาวนาผู้ยากจน

๒.๔ ปฏิรูปกลไกการขับเคลื่อนภาครัฐ

๒.๔.๑ ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

เนื่องจากในปัจจุบันมีผู้รับผิดชอบเรื่องข้าวหลายหน่วยงานจึงเห็นว่าคณะกรรมการนโยบายและการบริหารจัดการข้าว (นบข.) เป็นองค์กรสูงสุดที่สามารถพิจารณาวางแผนและแก้ไขปัญหาข้าวในรูปแบบเครือข่าย (Cluster) และแก้ปัญหาการบริหารจัดการสต็อก รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าวได้ จึงควรกำหนดให้มีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ชัดเจน โดยออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีกรรมการประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสียเรื่องข้าวทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐภาคเอกชนและตัวแทนองค์กรชาวนาด้วยและให้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการของ นบข. เป็นการเฉพาะภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๔.๒ ปรับปรุงภารกิจของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

ให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวที่มีองค์ประกอบตามข้อ ๒.๔.๑ เป็นหน่วยงานครบวงจรเป็นองค์กรสูงสุดที่ให้การกำกับดูแลตั้งแต่ระดับนโยบายและการขับเคลื่อนกลไกปฏิรูปและกลไกระยะยาว โดยปรับให้มีภารกิจที่สำคัญ ดังนี้

๒.๔.๒.๑ ให้เป็นหน่วยงานกลางในการวางแผนพัฒนาข้าวและชาวนาระยะยาว

ให้คณะกรรมการมีภารกิจในการวางแผนระยะยาวเพื่อพัฒนาชาวนา ข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว รวมทั้งกระบวนการแปรรูป เพิ่มมูลค่า และการค้าอย่างเป็นระบบตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๒.๔.๒.๒ เป็นหน่วยงานเดียวที่ประกาศผลผลิตข้าวและสต็อกข้าวที่คำนวณขึ้นก่อนเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

ให้ นบข. มีหน้าที่รับผิดชอบในการประกาศตัวเลขประมาณการผลผลิตข้าวและสต็อกข้าวอย่างเป็นทางการ (Official Figures) เพียงองค์กรเดียวเพื่อป้องกันความสับสน โดยมีการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลและระยะเวลาการเปิดเผยข้อมูลล่วงหน้าแต่ละรายการอย่างชัดเจนแน่นอนเพื่อป้องกันการเก็งราคา (Speculation) ในตลาดส่งออกและตลาดในประเทศ รวมทั้งเป็นหน่วยงานที่ประกาศราคานำประจำปีของชาวนาปีและนาปรังด้วย

๒.๔.๒.๓ กำกับดูแลระบบการผลิตและการค้าข้าวให้เป็นธรรม

ให้ นบข. เป็นหน่วยงานกลางในการกำกับ ดูแลหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบในการผลิตและการค้าข้าว เช่น ราคาปัจจัยการผลิตและอัตราค่าจ้างบริการต่าง ๆ รวมทั้งการจำหน่ายข้าวของผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่อุปทาน

๒.๔.๓ ปรับโครงสร้างและภารกิจของกรมการข้าว

๒.๔.๓.๑ จัดตั้งสถาบันวิจัยข้าวแห่งชาติ

เพื่อยกระดับงานวิจัยข้าว ให้ข้าวไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก เนื่องจากศูนย์วิจัยข้าวที่มีอยู่ทั้ง ๒๗ แห่ง ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร และอุปกรณ์ จึงจำเป็นต้องมีระบบงานวิจัยรวมศูนย์ที่มีความพร้อมในทุกด้าน โดยมีการสรรหาและพัฒนาบุคลากรของสถาบันให้มีขีดความสามารถในการวิจัยครอบคลุมทุกสาขา เพื่อให้เป็นองค์กรวิจัยข้าวชั้นนำระดับโลกเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับสถาบันวิจัยชาวนานาชาติ (IRRI) โดยมีภารกิจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) วิจัยด้านวิทยาศาสตร์เชิงลึก ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสายพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเชิงประยุกต์ต่อไป

๒) วิจัยเชิงประยุกต์ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต โดยเฉพาะการวิจัยต่อความท้าทายใหม่ๆ ในอนาคต เช่น การปรับตัวหรือการลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Mitigation and Adaptation to Climate Change) เน้นการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และขนาดถือครองที่ดิน รวมถึงการวิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการวิจัยด้านเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนชาวนาเพื่อลดต้นทุนการผลิตควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพผลผลิต อันจะนำไปสู่แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาโดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตั้งโจทย์วิจัยให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย

๓) ศูนย์บ่มเพาะ (Incubator) เป็นศูนย์การฝึกฝนทดลองเชิงปฏิบัติการ สำหรับผู้ริเริ่มธุรกิจข้าวด้วยนวัตกรรม (Startup) โดยการนำผลงานวิจัยมาต่อยอดเชิงพาณิชย์ในโรงงาน ต้นแบบ (Pilotplant) โดยเฉพาะด้านการแปรรูปและการสร้างมูลค่าเพิ่มของข้าวโดยร่วมกับสถาบันการศึกษา

๔) ศูนย์ฝึกอบรมเป็นศูนย์ฝึกอบรมให้นักวิชาการด้านข้าวที่เกี่ยวข้อง ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

๕) อุทยานวิทยาศาสตร์ข้าว (Rice Science Park) สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับชาวนาและประชาชนที่สนใจทั่วไปจะได้ทราบถึงประวัติการพัฒนาพันธุ์ การพัฒนาเทคโนโลยี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของไทยที่เกี่ยวข้องกับข้าว ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วไปสนใจ เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาข้าวไทยให้ก้าวหน้าต่อไป รวมทั้งเห็นอกเห็นใจชาวนาไทยมากยิ่งขึ้นพร้อม ที่จะสนับสนุนชาวนาไทยต่อไป ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งเป็นการภายในแล้วภายใต้ชื่อสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าว

๒.๔.๓.๒ จัดตั้งสำนักงานข้าวจังหวัด

เนื่องจากภารกิจด้านข้าวมีมากในด้านวิชาการและมีรายละเอียดการปฏิบัติ ในเชิงพื้นที่ที่มีขอบเขตกว้างขวางทั้งยังเกี่ยวข้องกับชีวิตชาวนาจำนวนมากในหลายจังหวัดแต่ปัจจุบัน กรมการข้าว มีบุคลากรเพียง ๕๕๑ คน โดยจำแนกเป็นนักวิชาการ ๖๓๓ คน ซึ่งส่วนใหญ่รับผิดชอบ งานวิจัย และงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเท่านั้น ยังขาดหน่วยงานและบุคลากรในส่วนภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อน ภารกิจต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่องค์ความรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ดี การพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อดูแลแก้ไขปัญหาข้าวเฉพาะพื้นที่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมี หน่วยงานของกรมการข้าวในระดับจังหวัดเพื่อสื่อสาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนการปฏิรูป ลงไปถึงครัวเรือนของชาวนา ซึ่งมีประมาณ ๓.๗ ล้านครัวเรือน อย่างทั่วถึงให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มจาก การจัดตั้งสำนักงานข้าวในจังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญก่อน โดยกำหนดให้มีภารกิจ ดังนี้

๑) เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชาวนาและพัฒนาองค์กรชาวนา ให้เข้มแข็ง

๒) ป้องกัน ฝ้าระวัง ควบคุมและกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าวระบาดอย่าง ถูกต้องปลอดภัย

๓) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว และมาตรฐานโรงสีในจังหวัด

๔) ติดตาม และควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวและปัจจัยการผลิตในพื้นที่

๕) ส่งเสริมการตลาดข้าวเฉพาะที่พัฒนาขึ้นใหม่ในท้องถิ่นที่ยังไม่มีตลาดรองรับ

๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการกำหนด นโยบาย และวางแผนการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับทรัพยากรในพื้นที่ และความต้องการของตลาด

๒.๔.๔ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๒.๔.๔.๑ เพิ่มบทบาทภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนมีส่วนร่วม รับผิดชอบ

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในระดับล่าง มีภารกิจที่เกี่ยวกับข้าวและชาวนาด้วยซึ่งรวมทั้งการสำรวจ ศึกษา และจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญ เช่น ทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลการผลิต ราคาตลาดในท้องถิ่นและชุมชน เป็นต้น รวมทั้งการมีส่วนร่วม ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็น หรือจ้างผู้จัดการให้ดำเนินภารกิจที่เกี่ยวกับข้าว โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากส่วนกลางตามความจำเป็น

๒.๔.๔.๒ สร้างการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค

สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค ในการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาข้าวในท้องถิ่นและถ่ายทอดความรู้ให้กับชาวนาในพื้นที่ รวมทั้งผลิตช่างชุมชนในการดูแลรักษาเครื่องมือทางการเกษตรในท้องถิ่น

๒.๔.๕ พัฒนาระบบสารสนเทศข้าวและการจัดการองค์ความรู้

ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศและการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และสะดวกต่อการใช้งานสำหรับผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับ ดังนี้

๒.๔.๕.๑ พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนชาวนา (Farmer Database)

ให้พัฒนาฐานข้อมูลชาวนาจำแนกจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งรายชื่อและรายการข้อมูลการเพาะปลูกที่สำคัญ และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ที่เกี่ยวข้องกับการถือครองที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และความเหมาะสมในด้านการเกษตรของที่ดินแต่ละแปลงของชาวนาได้

๒.๔.๕.๒ พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลสินค้าข้าว (Rice Database)

พัฒนาฐานข้อมูลสินค้าข้าวของไทยให้มีรายละเอียดครอบคลุมทุกรายการ ข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทานข้าว รวมทั้งข้อมูลนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ทั้งด้านอัตราภาษี (Tariff Rate) และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non – Tariff Measures) ของประเทศไทยและของประเทศคู่ค้าคู่แข่งของไทย

๒.๔.๕.๓ พัฒนาระบบเตือนภัย (Early Warning System)

ให้มีการพัฒนาระบบเตือนภัยทางการเกษตรทั้งภัยธรรมชาติ และภัยทางเศรษฐกิจ เช่น สัญญาณเตือนอุปสงค์และอุปทานการตลาด และพยากรณ์ราคาผลผลิตแปรปรวน ให้สามารถใช้งานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถลดผลกระทบที่เกิดจากภัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๕.๔ พัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลให้เป็นระบบ และเชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ

๑) ให้พัฒนาสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับข้าวที่ครบถ้วนและสะดวกต่อการใช้งานสำหรับผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับ

๒) พัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ทั้งข้อมูลการผลิตและการตลาด โดยให้ผู้ใช้ข้อมูลทุกระดับ เช่น ชาวนา ผู้ประกอบการ นักวิจัย หรือผู้บริหารหน่วยงานรัฐระดับสูง สามารถเข้าถึงข้อมูล (Access) ได้ง่าย ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ที่รวดเร็วและทันสมัย

๓) กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Workflow) ในการจัดเก็บ (collection) รวบรวม (consolidation) วิเคราะห์ (analysis) และจัดส่งข้อมูลตามกำหนด และมีการบ่งชี้ชั้นข้อมูลเผยแพร่แก่ผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจนโดยให้มีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัดด้วยการออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

๔) ให้มีการเชื่อมโยง (Network) ข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านข้าว ด้านคุณภาพชาวนา และข้อมูลด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และระยะเวลาการจัดส่งข้อมูลระหว่างกันอย่างเป็นระบบ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้โดยสะดวกรวดเร็ว โดยภาครัฐจะต้องพัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลมีความทันสมัย สามารถประมวลผล และแสดงรายละเอียดตามรายการข้อมูลสำคัญที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานในแต่ละภาคส่วน และให้มีการเชื่อมโยงกับศูนย์อินเทอร์เน็ตระดับชุมชนของเกษตรกรได้ด้วย

๒.๕ เร่งรัดมาตรการอื่นที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอไปแล้ว

๒.๕.๑ รายงาน เรื่อง “นำร่องเมืองข้าว:จังหวัดกาฬสินธุ์ (Rice City Pilot Project : Kalasin Province)” เสนอโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๒.๕.๒ รายงานเรื่อง “การจัดการข้าวโดยระบบสหกรณ์” เสนอโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ระยะที่หนึ่ง ธันวาคม ๒๕๕๙ – เมษายน ๒๕๖๐

- จัดทำรายงานเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ” ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ระยะที่สอง

- ส่งมอบให้รัฐบาลดำเนินการปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบ รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยผลักดันให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ และนำไปบรรจุในแผนงานปกติของรัฐบาล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาข้าวสามารถดำเนินการได้ทันที

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

เนื่องจากการปฏิรูปเรื่องข้าวส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินการและกฎหมาย โดยสามารถดำเนินการได้ภายใต้งบประมาณของแต่ละกระทรวง หากเป็นแผนใหม่ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งอาจมีมากกว่า ๒ หน่วยงาน อาจจำเป็นต้องทบทวนภารกิจและปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้แนวทางการปฏิรูปขับเคลื่อนเรื่องข้าวเป็นไปตามแผน

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

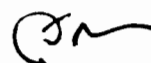
๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กระทรวงพาณิชย์
๓. กระทรวงอุตสาหกรรม
๔. กระทรวงการคลัง
๕. กระทรวงมหาดไทย
๖. กระทรวงศึกษาธิการ
๗. กระทรวงกลาโหม
๘. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๙. คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
๑๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ เสนอรายงานต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อพิจารณามิมีมติรับหลักการ

๖.๒ เสนอรัฐบาลให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๑ ถึงข้อ ๒.๕ เพื่อให้เกิดขับเคลื่อนเรื่องข้าวอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม

คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายสตีตย์ ลิมพงศ์พันธ์)
ประธานกรรมการ

**ตารางข้อเสนอแนะตามความเห็นของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ**

แนวทางการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. การปฏิรูปชาวนา และองค์กรชาวนา	๑. ขยายการนำศาสตร์พระราชาไปให้ ชาวนาปฏิบัติอย่างถูกต้อง ๑.๑ บรรจุนโยบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไว้เป็นหลักสูตรภาคบังคับใน การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาชีวิตชาวนา ๑.๒ ให้ภาครัฐสืบสานแนวปฏิบัติ ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับดินและน้ำ ๑.๓ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพทำนา หันมาทำเกษตรกรรมธรรมชาติ	ปกติ	ทุกกระทรวง - กระทรวงศึกษาธิการ - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงมหาดไทย
	๒. ปรับมาตรการในแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ของรัฐบาล - โดยลงทุนร่วมกับประชาชนในการ สร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก (อ่างพวง)	โครงสร้างพื้นฐาน	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงกลาโหม - กระทรวงมหาดไทย
	๓. ปรับปรุงระบบการประกันความเสี่ยง - การประกันภัยพืชผล	การเงิน การคลัง	- กระทรวงการคลัง - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร
	๔. ปรับปรุงการดำเนินการตาม พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔	การเงิน การคลัง	กระทรวงการคลัง
	๕. สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชาวนา อย่างเป็นระบบ ๕.๑ ส่งเสริมการจัดตั้งเวทีเครือข่าย ชาวนา (Farmers' Platform) ๕.๒ พัฒนาองค์กรชาวนาให้สามารถ ประกอบธุรกิจได้	เทคโนโลยี ปกติ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม - คณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงพาณิชย์

แนวทางการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	<p>-ติดตามเร่งรัดการยกร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม</p> <p>-การถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กรและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้าวให้กับชาวนา</p> <p>๖. ให้มีระบบการแก้ไขปัญหาหนี้สินชาวนาอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๖.๑ ยกเว้นการผ่อนดอกเบี้ยย</p> <p>๖.๒ ปรับโครงสร้างหนี้สินชาวนา</p> <p>๗. ให้ประกอบการสร้างชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)</p> <p>๗.๑ การสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจของชาวนารุ่นใหม่ (Startup)</p> <p>๗.๒ ส่งเสริมชาวนารุ่นใหม่ให้เป็นผู้จัดการนามืออาชีพ (Professional Farmer)</p> <p>๘. ปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการเช่าที่นา</p>	<p>กฎหมาย</p> <p>ปกติ</p> <p>การคลัง</p> <p>การเงิน</p> <p>การเงินเทคโนโลยี</p> <p>กฎหมาย</p> <p>กฎหมาย</p>	<p>- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา</p> <p>- กระทรวงการคลัง</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงการคลัง</p> <p>- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงการคลัง</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงการคลัง</p> <p>- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร</p>
<p>๒. การปฏิรูประบบการผลิต</p>	<p>๒.๑ จัดการระบบการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)</p> <p>- จัดระบบการปลูกข้าวที่เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติและภูมิสังคม</p> <p>- จัดการระบบการผลิต เพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Economy of Scale) ด้วยนาแปลงใหญ่</p> <p>- ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาคั่นกลางระหว่างฤดูการทำนา</p>	<p>ปกติ</p> <p>เทคโนโลยี</p> <p>โครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>ปกติ</p>	<p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p>

แนวทางการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	<p>๒.๒ สร้างแนวร่วมในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (Seed Farmers)</p> <p>๒.๓ เร่งรัดพัฒนาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าวให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒.๔ สร้างกลไกการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรแบบมีส่วนร่วม</p> <p>๒.๕ ส่งเสริมการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะ (Niche market)</p> <p>๒.๖ ส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย</p>	<p>ปกติ</p> <p>ปกติ</p> <p>เทคโนโลยีการเงิน</p> <p>เทคโนโลยี</p> <p>เทคโนโลยี</p>	<p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p>
<p>๓. การปฏิรูปการตลาดข้าว</p>	<p>๓.๑ ศึกษาตลาดข้าวในอนาคตเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่</p> <p>๓.๒ ส่งเสริมการตลาดในประเทศให้เข้มแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดการและเผยแพร่ข้อมูลด้านการตลาดและราคาข้าว - ส่งเสริมตลาดกลางข้าวสาร - ส่งเสริมตลาดเกษตรกร (Farmer's Market) - พัฒนาการตลาดขายตรง - สร้างตลาดข้าว โดยใช้สื่อดิจิทัล <p>๓.๓ กวดขันดูแลและสร้างความเป็นธรรมในการค้าข้าว</p> <p>๓.๔ ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชาวนา</p>	<p>ปกติ</p> <p>เทคโนโลยี</p> <p>โครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>โครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>เทคโนโลยี</p> <p>เทคโนโลยี</p> <p>ปกติ</p> <p>การเงิน</p> <p>กฎหมาย</p>	<p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงอุตสาหกรรม</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>- กระทรวงพาณิชย์</p> <p>- กระทรวงการคลัง</p> <p>- กระทรวงอุตสาหกรรม</p>

แนวทางการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ (Revenue Sharing) - ระบบร่วมทุนธุรกิจ (Joint Venture) - ระบบวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) 		
<p>๔. การปฏิรูปกลไกขับเคลื่อนภาครัฐ</p>	<p>๔.๑ ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว</p> <p>๔.๒ ปรับปรุงภารกิจของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว</p> <p>๔.๓ ปรับโครงสร้างและภารกิจของกรมการข้าว</p> <p>๔.๔ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>๔.๕ พัฒนาระบบสารสนเทศข้าวและการจัดการองค์ความรู้</p>	<p>กฎหมาย</p> <p>เทคโนโลยี</p>	<p>คณะรัฐมนตรี โดยออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงศึกษาธิการ - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
<p>๕. เร่งรัดมาตรการอื่นที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอไปแล้ว</p>	<p>๕.๑ รายงาน เรื่อง “นำร่องเมืองข้าว : จังหวัดกาฬสินธุ์ (Rice City Pilot Project : Kalasin Province)”</p> <p>๕.๒ รายงาน เรื่อง “การจัดการข้าวโดยระบบสหกรณ์”</p>	<p>การเงิน</p>	<p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ</p>

ภาคผนวก

- สถานการณ์ปัญหา ข้อเท็จจริง และความท้าทาย
- ประเด็นปัญหาข้ามทั้งระบบ
- การวิเคราะห์ประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการขับเคลื่อน

การแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ

๑. สถานการณ์ข้อเท็จจริง

๑.๑. ชาวนา

๑.๑.๑ อายุ ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕ หัวหน้าครัวเรือนชาวนามีอายุมาก ประมาณร้อยละ ๓๓ มีอายุสูงกว่า ๖๐ ปี โดยมีอายุเฉลี่ย ๕๖ ปี จึงนับว่าสังคมชาวนาเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว (ตารางที่ ๑)

๑.๑.๒ การศึกษา ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕ หัวหน้าครัวเรือนได้รับการศึกษาในระบบค่อนข้างน้อย โดยประมาณร้อยละ ๘๐ จบการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษา (ตารางที่ ๒)

๑.๑.๓ สมาชิกในครัวเรือน ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕ ครัวเรือนชาวนา ประมาณร้อยละ ๖๒ จะมีสมาชิก ๓-๕ คนต่อครัวเรือนและเฉลี่ย ๔.๕ คนต่อครัวเรือน(ตารางที่ ๓)

๑.๑.๔ รายได้รายจ่ายของครัวเรือน พบว่า ในปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕ ครัวเรือนชาวนามีรายได้เงินสดทางการเกษตรเฉลี่ย ๒๑๓,๕๒๘ บาทต่อครัวเรือน โดยในจำนวนนี้เป็นรายได้จากการขายข้าวจำนวน ๑๓๑,๖๐๖ บาท หรือร้อยละ ๖๒ ของรายได้เงินสดทางการเกษตรของครัวเรือน ในด้านรายจ่ายทางการเกษตรพบว่าครัวเรือนชาวนามีรายจ่ายเงินสดทางการเกษตรเฉลี่ย ๑๐๐,๒๙๓ บาทต่อครัวเรือน ซึ่งจะเท่ากับครัวเรือนชาวนา รายได้สุทธิทางการเกษตรเฉลี่ย ๑๑๓,๒๓๖ บาทต่อครัวเรือน นอกจากรายได้ทางการเกษตรแล้วครัวเรือนชาวนา ยังมีรายได้นอกการเกษตรอีก เฉลี่ย ๑๑๐,๔๒๑ บาทต่อครัวเรือน รวมเป็นรายได้สุทธิของครัวเรือน ๒๒๓,๖๕๗ บาทต่อครัวเรือน ในด้านรายจ่ายเงินสดของครอบครัวพบว่ามีการจ่ายเฉลี่ย ๑๓๐,๘๐๑ บาทต่อครอบครัว ดังนั้น จึงมีเงินออมก่อนการชำระหนี้เฉลี่ย ๙๒,๘๕๖ บาทต่อครัวเรือน ซึ่งจะเห็นว่าหากเกษตรกรไม่มีรายได้นอกการเกษตรมาจุนเจือแล้ว รายได้สุทธิทางการเกษตร โดยเฉพาะรายได้สุทธิจากการทำนาเพียงอย่างเดียวจะไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในครัวเรือน(ตารางที่ ๔)

๑.๑.๕ ทรัพย์สินและหนี้สินครัวเรือน ในปี ๒๕๕๔/๕๕ ครัวเรือนชาวนามีทรัพย์สินเฉลี่ยทั่วประเทศเท่ากับ ๑,๘๕๕,๔๕๑ บาท ภาคใต้มีทรัพย์สินมากที่สุดเท่ากับ ๒,๖๒๒,๓๘๑ บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทรัพย์สินน้อยที่สุดเท่ากับ ๑,๗๓๕,๐๘๔ บาท ในส่วนของหนี้สินเฉลี่ยทั่วประเทศเท่ากับ ๑๒๓,๓๙๙ บาท โดยภาคกลางมีหนี้สินมากที่สุดเท่ากับ ๑๘๔,๕๐๓ บาท ภาคตะวันออก เฉียงเหนือมีหนี้สินน้อยที่สุดเท่ากับ ๑๐๑,๒๖๔ บาท สำหรับทรัพย์สินสุทธิครัวเรือนเฉลี่ยทั่วประเทศเท่ากับ ๑,๗๓๒,๑๑๖ บาท โดยภาคใต้มีทรัพย์สินสุทธิสูงสุดเท่ากับ ๒,๕๐๙,๖๐๘ บาท ภาคเหนือมีทรัพย์สินสุทธิน้อยที่สุดเท่ากับ ๑,๖๐๓,๑๒๒ บาท (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชานาจำแนกตามอายุปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕

ช่วงอายุ (ปี)	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๑๘ - ๒๐	๑,๔๑๗	๐.๐๓	-	-	๑,๔๑๗	๐.๐๓
๒๑ - ๓๐	๒๐,๒๗๕	๐.๔๘	๑๗,๕๘๑	๐.๔๒	๓๗,๘๕๖	๐.๙๐
๓๑ - ๔๐	๒๓๑,๓๙๗	๕.๕๒	๑๑๑,๒๒๘	๒.๖๕	๓๔๒,๖๒๕	๘.๑๘
๔๑ - ๕๐	๗๖๕,๐๖๕	๑๘.๒๖	๒๗๒,๒๙๘	๖.๕๐	๑,๐๓๗,๓๖๓	๒๔.๗๖
๕๑ - ๖๐	๑,๐๒๘,๔๐๐	๒๔.๕๔	๓๓๙,๑๘๒	๘.๐๙	๑,๓๖๗,๕๘๒	๓๒.๖๔
๖๑ - ๖๕	๔๔๘,๕๘๗	๑๐.๗๑	๑๒๑,๗๓๗	๒.๙๑	๕๗๐,๓๒๔	๑๓.๖๑
๖๕ ขึ้นไป	๕๓๘,๕๗๔	๑๒.๘๕	๒๙๔,๔๐๓	๗.๐๓	๘๓๒,๙๗๗	๑๙.๘๘
รวม	๓,๐๓๓,๗๑๕	๗๒.๔๐	๑,๑๕๖,๔๒๙	๒๗.๖๐	๔,๑๙๐,๑๔๔	๑๐๐.๐๐
อายุเฉลี่ย	๕๕		๖๓		๕๖	

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชานา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัยและคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชานาจำแนกตามระดับการศึกษา ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕

ระดับการศึกษา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคกลาง		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๑.ไม่รู้หนังสือ	๕๔,๑๐๒	๕.๒๘	๔๕,๕๔๕	๑.๗๘	๗,๙๕๓	๑.๗๒	๖,๑๕๖	๔.๒๐	๑๑๓,๗๕๖	๒.๗๑
๒. อ่านออกเขียนได้	๓๖,๒๕๐	๓.๕๔	๕๕,๘๑๙	๒.๑๘	๔,๕๔๖	๐.๙๙	๖,๗๙๓	๔.๖๔	๑๐๓,๔๐๘	๒.๔๗
๓. ประถมศึกษา (ป.๔,๖,๗)	๗๙๐,๓๒๙	๗๗.๐๘	๑,๖๔๙,๔๕๘	๘๓.๖๙	๓๖๔,๗๑๘	๗๙.๐๘	๙๕,๖๔๓	๖๕.๒๗	๓,๓๙๐,๘๖๐	๘๑.๐๒
๔. มัธยมต้น	๖๐,๘๗๑	๕.๙๔	๑๐๔,๓๒๐	๔.๐๘	๓๓,๒๐๒	๗.๒๐	๕,๗๒๘	๓.๙๑	๒๐๔,๑๒๑	๔.๘๗
๕. มัธยมปลาย	๔๘,๒๖๐	๔.๗๑	๑๔๙,๒๕๒	๕.๘๔	๒๑,๙๙๖	๔.๗๗	๒๓,๘๒๕	๑๖.๒๖	๒๔๓,๓๓๓	๕.๘๑
๖. อาชีวะ	๒๘,๔๖๐	๒.๗๘	๓๐,๗๓๐	๑.๒๐	๑๗,๔๓๓	๓.๗๘	๔,๘๐๓	๓.๒๘	๘๑,๔๒๕	๑.๙๔
๗. อุดมศึกษา	๖,๓๑๘	๐.๖๒	๒๖,๘๙๕	๑.๐๕	๑๐,๐๔๘	๒.๑๘	๓,๒๘๙	๒.๒๔	๔๖,๕๔๙	๑.๑๑
๘. อื่นๆ	๖๖๖	๐.๐๖	๔,๔๐๗	๐.๑๗	๑,๓๑๔	๐.๒๘	๓๐๕	๐.๒๑	๖,๖๙๒	๐.๑๕
รวม	๑,๐๒๕,๒๕๖	๑๐๐	๒,๕๕๗,๑๓๗	๑๐๐	๔๖๑,๒๑๐	๑๐๐	๑๔๖,๕๔๑	๑๐๐	๔,๑๙๐,๑๔๔	๑๐๐

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชานา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓ ครั้วเรือนชานาจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครั้วเรือน ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕

จำนวนสมาชิกใน ครั้วเรือน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ประเทศ
๑	๓.๑๐	๒.๐๒	๓.๐๐	๕.๙๗	๒.๕๓
๒	๑๐.๔๐	๗.๑๕	๑๓.๑๙	๒๑.๔๙	๙.๑๑
๓	๒๔.๑๔	๑๓.๗๘	๑๙.๔๓	๑๓.๖๐	๑๖.๙๓
๔	๒๙.๖๗	๒๘.๒๔	๒๓.๗๔	๒๔.๕๘	๒๗.๙๗
๕	๑๕.๐๘	๑๗.๘๐	๑๙.๓๗	๑๖.๘๑	๑๗.๒๗
๖	๑๑.๗๐	๑๗.๑๙	๘.๙๖	๑๑.๙๕	๑๔.๗๖
๗	๓.๘๒	๘.๑๓	๗.๒๙	๓.๕๙	๖.๘๓
๘	๑.๗๑	๓.๓๑	๒.๘๔	๑.๐๐	๒.๗๙
๙	๐.๑๖	๑.๒๒	๑.๒๕	๐.๘๓	๐.๙๕
≥๑๐	๐.๒๒	๑.๑๖	๐.๙๕	๐.๑๗	๐.๘๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
เฉลี่ย คน/ครั้วเรือน	๔.๐๐	๔.๗๒	๔.๓๒	๓.๙	๔.๔๙

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชนานา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๔ รายได้และรายจ่ายของครั้วเรือนชานา ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๒๕๕๕

รายการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
๑. รายได้เงินสดในการเกษตร	๒๘๖,๔๔๑	๑๒๔,๐๒๘	๕๔๔,๑๐๕	๒๒๔,๗๕๘	๒๑๓,๕๒๘
• ข้าว	๑๙๐,๙๔๒	๕๙,๑๘๘	๔๒๕,๒๖๒	๕๕,๙๔๖	๑๓๑,๖๐๖
• การเกษตรอื่นๆ	๙๕,๕๙๙	๖๔,๘๔๐	๑๑๘,๘๔๓	๑๖๘,๘๑๒	๘๑,๙๒๒
๒. รายจ่ายเงินสดในการเกษตร	๑๓๔,๑๙๗	๕๕,๕๖๕	๒๘๐,๒๓๙	๗๗,๒๓๖	๑๐๐,๒๙๓
๓. รายได้เงินสดสุทธิในการเกษตร (๑-๒)	๑๕๒,๒๔๔	๖๘,๔๖๒	๒๖๓,๘๖๖	๑๔๗,๕๒๒	๑๑๓,๒๓๖
๔. รายได้เงินสดนอกการเกษตร	๗๖,๐๒๓	๑๒๐,๗๐๐	๑๒๑,๐๐๘	๑๓๘,๔๐๓	๑๑๐,๔๒๑
๕. รายได้เงินสดสุทธิครั้วเรือน (๓+๔)	๒๒๘,๒๖๘	๑๘๙,๑๖๓	๓๘๔,๘๗๔	๒๘๕,๙๒๕	๒๒๓,๖๕๗
๖. รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร	๑๓๔,๖๙๑	๑๐๓,๙๓๑	๒๓๐,๕๙๒	๒๕๘,๓๘๐	๑๓๐,๘๐๑
๗. เงินออมอย่างง่าย (๕-๖)	๙๓,๕๗๗	๘๕,๒๓๒	๑๕๔,๒๘๑	๒๗,๕๔๕	๙๒,๘๕๖

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชนานา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๕ ทรัพย์สินและหนี้สินครัวเรือนชาวนา ปีเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๕ รายภาค

รายการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ทั่วประเทศ
๑.มูลค่าทรัพย์สินปลายปี (บาท/ครัวเรือน)	๑,๗๕๕,๕๒๘	๑,๗๓๕,๐๘๔	๒,๕๐๑,๒๙๘	๒,๖๒๒,๒๘๑	๑,๘๕๕,๔๕๑
๒.หนี้สินปลายปี (บาท/ครัวเรือน)	๑๕๒,๔๐๕	๑๐๑,๒๖๔	๑๘๔,๕๐๓	๑๑๒,๖๗๓	๑๒๓,๓๓๙
๓.มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Worth) (๑-๒)	๑,๖๐๓,๑๒๒	๑,๖๓๓,๘๒๐	๒,๓๑๖,๗๙๕	๒,๕๐๙,๖๐๘	๑,๗๓๒,๑๑๒

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

๑.๑.๖. ความยากจนของชาวนา เมื่อเทียบกับรายได้สุทธิในการทำนากับเส้นความยากจน (Poverty Line) ของปี ๒๕๕๘ ซึ่งเท่ากับ ๒,๖๔๔ บาท/คน/เดือน หรือถ้าคิดเป็นครอบครัวที่มีสมาชิก ๔ คนต่อครัวเรือนแล้วจะมีเส้นความยากจนเท่ากับ ๑๒๖,๙๑๒ บาท/ครัวเรือน/ปี ดังนั้น ถ้าทำนาปีอย่างเดียวยังต้องทำมากถึง ๒๘๐ ไร่ หรือทำนาปรังอย่างเดียว ต้องทำถึง ๑๓๐ ไร่ จึงจะมีรายได้สุทธิสูงกว่าเส้นความยากจน แต่ที่ชาวนายังสามารถดำรงชีพอยู่ได้ เนื่องจากมีการประกอบอาชีพเสริมอีกทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ทั้งในครัวเรือนและนอกครัวเรือน

๑.๒ การผลิตข้าว

๑.๒.๑. เนื้อที่ปลูก ในปีเพาะปลูก ๒๕๕๘/๕๙ ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกข้าวนาปีรวมทั้งประเทศ ๕๘.๑ ล้านไร่ โดยปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คือ ๓๖.๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๖๒ ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ รองลงมาคือภาคเหนือ ๑๒.๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๒ ภาคกลาง ๘.๓ ล้านไร่หรือร้อยละ ๑๔ และภาคใต้มีเนื้อที่ปลูกน้อยที่สุด คือ ๐.๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑ ของเนื้อที่ปลูกข้าวนาปีทั่วประเทศ ขณะที่นาปรัง ปี ๒๕๕๙ มีเนื้อที่ปลูกรวมทั้งประเทศ ๘.๑ ล้านไร่ โดยปลูกในภาคเหนือกลางมากที่สุด ๓.๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๔๔ รองลงมาคือภาคกลาง ๓.๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๙ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑.๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๔ และภาคใต้มีเนื้อที่ปลูกเพียง ๐.๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓ (ตารางที่ ๖)

๑.๒.๒. ผลผลิต ในปีเพาะปลูก ๒๕๕๘/๕๙ ผลผลิตข้าวนาปีรวมทั้งประเทศ ๒๑.๓ ล้านตันข้าวเปลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลผลิตมากที่สุด คือ ๑๒.๒ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๕๗ ของผลผลิตข้าวทั้งประเทศ รองลงมาคือภาคเหนือ ๖.๘ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๒๓ ภาคกลาง ๑.๙ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๙ และภาคใต้ มีผลผลิตน้อยที่สุด เพียง ๐.๔ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๒ ขณะที่นาปรัง ปี ๒๕๕๙ มีผลผลิตทั้งหมด ๕.๓ ล้านตันข้าวเปลือก โดยภาคเหนือผลผลิตมากที่สุด ๒.๓ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๔๔ รองลงมาคือภาคกลาง ๒.๒ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๔๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๐.๖ ล้านตันข้าวเปลือกหรือร้อยละ ๑๑ และภาคใต้มีผลผลิตเพียง ๐.๒ ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ ๓ (ตารางที่ ๗)

๑.๒.๓. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ นาปี พบว่า ในปีเพาะปลูก ๒๕๕๘/๕๙ จะมีผลผลิตเฉลี่ยทั้งประเทศ ๔๑๙ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อจำแนกระหว่างในเขตกับนอกเขตชลประทานจะพบว่า ในเขตชลประทาน จะมีผลผลิตเฉลี่ย ๕๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ นอกเขตชลประทานมีผลผลิตเฉลี่ย ๓๗๓ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อจำแนกเป็นรายภาคพบว่า ภาคกลางมีผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๕๙๔ กิโลกรัมต่อไร่ ภาคเหนือ ๕๓๓ กิโลกรัมต่อไร่ ภาคใต้ ๔๔๖ กิโลกรัมต่อไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยต่ำสุด คือ ๓๓๘ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับภาคกลางที่ปลูกในเขตชลประทานมีผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๖๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ ๘)

๑.๒.๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ นาปรัง พบว่า ในปี ๒๕๕๘ ผลผลิตเฉลี่ยทั้งประเทศเท่ากับ ๖๓๒ กิโลกรัมต่อไร่ โดยในเขตชลประทานมีผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๑ กิโลกรัมต่อไร่ นอกเขตชลประทานผลผลิตเฉลี่ย ๕๙๗ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อพิจารณาเฉพาะในเขตชลประทาน พบว่า ภาคกลางมีผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๖๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ ภาคเหนือ ๖๓๙ กิโลกรัมต่อไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕๓๓ กิโลกรัมต่อไร่ และภาคใต้มีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ๕๓๑ กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ ๙)

๑.๒.๕. พันธุ์ที่ปลูก พบว่า ในระดับประเทศพันธุ์ที่ชาวนานิยมปลูกมากที่สุด คือพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ร้อยละ ๔๐ รองลงไปคือ พันธุ์ กข๖ (ข้าวเหนียว) ร้อยละ ๒๕ซึ่งทั้งสองพันธุ์นี้ พัฒนามาจากพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการปลูกพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ มากถึงร้อยละ ๕๔ รองลงไปเป็นข้าวเหนียวพันธุ์ กข๖ ร้อยละ ๓๕ ส่วนภาคเหนือมีการปลูกพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ร้อยละ ๑๙ พันธุ์ กข๖ ร้อยละ ๑๕ (ตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๖ เนื้อที่ปลูกข้าวฤดูนาปีและฤดูนาปรังของประเทศไทย ปี ๒๕๕๕/๕๖-ปี ๒๕๕๘/๕๙ รายภาค

หน่วย:ไร่

ปีเพาะปลูก	รายการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ทั้งประเทศ
ปี ๒๕๕๕/๕๖	นาปี	๑๔,๙๒๗,๕๘๔	๓๙,๔๘๗,๒๒๐	๙,๕๕๓,๒๖๕	๙๘๒,๕๒๔	๖๔,๙๕๐,๕๙๓
	%	๒๓	๖๑	๑๕	๒	๑๐๐
ปี ๒๕๕๖/๕๗	นาปรัง	๗,๖๑๕,๗๘๓	๒,๙๔๖,๗๔๔	๗,๐๙๕,๖๙๒	๔๔๓,๐๒๐	๑๘,๑๐๑,๒๓๙
	%	๔๒	๑๖	๓๙	๒	๑๐๐
ปี ๒๕๕๖/๕๗	นาปี	๑๔,๖๗๓,๖๙๘	๓๗,๐๖๖,๖๒๙	๙,๓๙๕,๓๖๖	๙๔๔,๒๑๑	๖๒,๐๗๙,๙๐๔
	%	๒๔	๖๐	๑๕	๒	๑๐๐
ปี ๒๕๕๗/๕๘	นาปรัง	๗,๐๘๙,๘๘๔	๑,๖๘๑,๘๖๘	๖,๙๑๕,๓๐๖	๔๐๐,๒๓๖	๑๖,๐๘๗,๒๙๔
	%	๔๔	๑๐	๔๓	๒	๑๐๐
ปี ๒๕๕๗/๕๘	นาปี	๑๓,๗๑๕,๗๒๓	๓๗,๐๓๐,๓๓๕	๙,๑๕๖,๕๔๖	๘๘๗,๙๙๕	๖๐,๗๙๐,๕๙๙
	%	๒๓	๖๑	๑๕	๑	๑๐๐
ปี ๒๕๕๗/๕๘	นาปรัง	๖,๒๒๘,๒๐๕	๒,๒๖๖,๘๓๘	๖,๓๑๖,๓๖๑	๒๔๓,๖๗๒	๑๕,๐๕๕,๐๗๖
	%	๔๑	๑๕	๔๒	๒	๑๐๐
ปี ๒๕๕๘/๕๙	นาปี	๑๒,๗๖๘,๑๔๕	๓๖,๑๙๓,๔๑๐	๘,๒๖๑,๔๔๕	๘๔๐,๔๗๖	๕๘,๐๖๓,๔๗๖
	%	๒๒	๖๒	๑๔	๑	๑๐๐
ปี ๒๕๕๘/๕๙	นาปรัง	๓,๗๑๖,๖๒๓	๑,๑๘๐,๔๓๖	๓,๒๖๙,๕๘๖	๒๙๔,๑๑๔	๘,๔๖๐,๗๕๙
	%	๔๔	๑๔	๓๙	๓	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๗ ผลผลิตข้าวฤดูนาปีและฤดูนาปรังของประเทศไทย ปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๘/๕๙ รายภาค

หน่วย: ไร่

ปีเพาะปลูก	รายการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ทั้งประเทศ
ปี ๒๕๕๕/๕๖	นาปี %	๘,๗๔๔,๘๓๖ ๓๑	๑๒,๓๐๓,๕๖๑ ๔๕	๕,๗๕๑,๑๑๕ ๒๑	๔๓๔,๓๙๑ ๒	๒๗,๒๓๓,๙๐๓ ๑๐๐
	นาปรัง %	๕,๑๙๘,๕๘๖ ๔๒	๑,๖๓๘,๓๘๑ ๑๓	๕,๑๖๔,๓๓๐ ๔๒	๒๓๔,๐๕๐ ๒	๑๒,๒๓๕,๓๔๗ ๑๐๐
ปี ๒๕๕๖/๕๗	นาปี %	๘,๖๓๗,๑๖๕ ๓๒	๑๒,๒๙๕,๑๓๗ ๔๕	๕,๗๔๐,๓๖๕ ๒๑	๔๑๗,๕๑๗ ๒	๒๗,๐๙๐,๑๘๔ ๑๐๐
	นาปรัง %	๔,๗๕๒,๐๗๘ ๔๔	๘๓๕,๑๔๗ ๘	๔,๙๖๐,๙๗๓ ๔๖	๒๑๘,๐๘๘ ๒	๑๐,๗๖๖,๒๘๖ ๑๐๐
ปี ๒๕๕๗/๕๘	นาปี %	๗,๘๑๗ ๓๐	๑๒,๖๔๗,๕๗๙ ๔๗	๕,๕๙๙,๖๑๓ ๒๑	๓๘๖,๐๓๘ ๑	๒๖,๒๖๙,๙๖๔ ๑๐๐
	นาปรัง %	๓,๙๗๘,๗๘๓ ๔๑	๑,๒๑๕,๓๕๘ ๑๓	๔,๓๔๘,๑๙๒ ๔๕	๑๒๙,๗๖๐ ๑	๙,๖๗๒,๐๙๓ ๑๐๐
ปี ๒๕๕๘/๕๙	นาปี %	๖,๘๐๑,๗๑๘ ๓๒	๑๒,๒๓๐,๙๗๓ ๕๗	๑,๙๐๔,๔๑๐ ๙	๓๗๔,๔๓๘ ๒	๒๑,๓๑๑,๕๓๙ ๑๐๐
	นาปรัง %	๒,๓๓๙,๕๕๑ ๔๔	๖๐๖,๖๗๗ ๑๑	๒,๒๔๔,๖๖๙ ๔๒	๑๕๖,๐๑๘ ๓	๕,๓๔๖,๙๑๕ ๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๘ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ข้าวนาปีจำแนกตามเขตชลประทานรายภาค ปี ๒๕๕๘/๕๙

หน่วย: กก./ไร่

ภาค	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	เฉลี่ยในเขต/นอกเขต	ส่วนต่างในเขต - นอกเขต	
				กก.	%
เหนือ	๕๗๒	๕๑๑	๕๓๓	๖๑	๑๒
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓๗๐	๓๓๔	๓๓๘	๓๖	๑๑
กลาง	๖๕๒	๔๒๕	๕๙๔	๒๒๗	๕๓
ใต้	๔๗๖	๔๑๔	๔๔๖	๖๒	๑๕
เฉลี่ยประเทศ	๕๕๒	๓๗๓	๔๑๙	๑๗๙	๔๘

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๙ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ข้าวนาปรังจำแนกตามเขตชลประทานรายภาค ปี๒๕๕๘/๕๙

หน่วย: กก./ไร่

ภาค	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	เฉลี่ย ในเขต/นอกเขต	ส่วนต่างในเขต - นอกเขต	
				กก.	%
เหนือ	๖๓๙	๖๒๓	๖๒๙	๑๖	๓
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๕๓๓	๔๙๔	๕๑๔	๓๙	๘
กลาง	๖๙๐	๖๓๖	๖๘๗	๕๔	๘
ใต้	๕๓๑	๕๒๗	๕๓๐	๔	๑
เฉลี่ยประเทศ	๖๕๑	๕๙๗	๖๓๒	๕๔	๙

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๑๐ ร้อยละของเนื้อที่ปลูกข้าวจำแนกตามพันธุ์ที่ปลูกรายภาค นาปี ปี ๒๕๕๘/๕๙

พันธุ์ข้าว	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ทั้งประเทศ
ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕	๑๘.๗๖	๕๔.๐๐	๑๔.๑๑	๐.๗๕	๓๙.๘๐
กข.๖	๑๔.๖๓	๓๔.๖๑	๐.๒๒	-	๒๔.๘๒
ราชการไม่ไวต่อแสง	๓๙.๒๕	๑.๖๘	๕๓.๙๒	๑๘.๘๔	๑๗.๖๒
พันธุ์พื้นเมือง	๕.๙๘	๓.๐๗	๒.๒๘	๓๙.๘๘	๔.๑๓
กข.๑๕	๒.๒๗	๔.๒๔	-	-	๓.๑๔
ราชการไวต่อแสง	๒.๖๘	๑.๘๔	๖.๓๒	๒๐.๕๘	๒.๙๓
สุพรรณบุรี ๑	๖.๐๘	๐.๐๗	๑๐.๔๒	-	๒.๘๖
ปทุมธานี ๑	๒.๘๒	๐.๐๕	๙.๒๖	๑๘.๖๔	๒.๒๔
ชัยนาท ๑	๖.๓๑	๐.๓๙	๑.๙๘	๐.๙๔	๑.๙๒
สุพรรณบุรี ๖๐,๙๐	๑.๑๔	๐.๐๕	๑.๓๗	๐.๓๖	๐.๔๘
หอมสุพรรณบุรี	๐.๐๘	๐.๐๐	๐.๑๔	-	๐.๐๔
คลองหลวง ๑	-	-	๐.๐๐	-	๐.๐๐
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑.๒.๖. ต้นทุนการผลิตข้าว พบว่า ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ การผลิตข้าวนาปีมีต้นทุนเฉลี่ย ๔,๔๑๒.๙ บาทต่อไร่ ๑๐,๒๙๔.๔ บาทต่อตัน โดยต้นทุนการผลิตมีการลดลง จากปี ๒๕๕๕ ที่มีต้นทุน ๔,๔๐๘.๔ บาทต่อไร่ หรือ ๑๐,๕๒๑ บาทต่อตัน เหลือ ๓,๙๖๘.๒ บาทต่อไร่ หรือ ๙,๐๖๐ บาทต่อตัน

ในปี ๒๕๕๙ ส่วนนาปรังมีต้นทุนเฉลี่ยปีละ ๕,๕๓๙.๕ บาทต่อไร่ ๘,๖๔๔.๑ บาทต่อตัน โดยต้นทุนการผลิตมีการลดลงเช่นเดียวกันกับนาปี จากปี ๒๕๕๕ ที่มีต้นทุน ๕,๕๓๙ บาทต่อไร่ หรือ ๘,๒๓๐.๔ บาทต่อตัน เหลือ ๔,๙๕๐.๘ บาทต่อไร่ หรือ ๗,๙๔๗ บาทต่อตัน ในปี ๒๕๕๙ (ตารางที่ ๑๑)

๑.๒.๗. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของไทยค่อนข้างต่ำ โดยผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในปี ๒๕๕๘/๕๙ ของโลกเท่ากับ ๗๐๙ กิโลกรัมต่อไร่ของไทยเท่ากับ ๔๐๕ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนสหรัฐอเมริกา ๑,๓๓๙ กิโลกรัมต่อไร่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ สูงกว่า ๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่เล็กน้อย เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันแล้วประเทศไทยก็ยังมีผลผลิตต่ำกว่าทุกประเทศ ยกเว้นประเทศกัมพูชาเพียงประเทศเดียวที่ไทยมีผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่า (ตารางที่ ๑๒-๑๓)

ตารางที่ ๑๑ ต้นทุนการผลิตข้าวฤดูนาปีและฤดูนาปรัง ปี ๒๕๕๕ - ปี ๒๕๕๙

หน่วย : บาท

ฤดู/ชนิดข้าว	รายการ	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	เฉลี่ย
ฤดูนาปี	ต้นทุนต่อไร่	๔,๔๐๘	๔,๖๖๗	๔,๗๗๓	๔,๒๔๗	๓,๙๖๘	๔,๔๑๓
	ต้นทุนต่อตัน	๑๐,๕๒๑	๑๐,๗๐๕	๑๑,๐๔๙	๑๐,๑๓๗	๙,๐๖๐	๑๐,๒๙๔
- ข้าวเจ้าหอมมะลิ	ต้นทุนต่อไร่	๔,๓๖๘	๔,๖๒๒	๔,๗๐๖	๔,๐๕๙	๓,๘๑๕	๔,๓๑๔
	ต้นทุนต่อตัน	๑๓,๑๑๘	๑๓,๑๖๘	๑๓,๔๐๗	๑๑,๕๓๒	๑๐,๒๘๓	๑๒,๓๐๒
- ข้าวปทุมธานี	ต้นทุนต่อไร่	-	-	๕,๔๔๐	๕,๐๒๑	๔,๖๖๐	๕,๐๔๐
	ต้นทุนต่อตัน	-	-	๘,๓๔๓	๗,๘๘๒	๖,๙๘๗	๗,๗๓๗
- ข้าวเจ้า	ต้นทุนต่อไร่	-	-	๕,๓๒๐	๔,๙๔๘	๔,๖๘๑	๔,๙๘๓
	ต้นทุนต่อตัน	-	-	๙,๐๗๘	๘,๖๙๖	๗,๘๔๑	๘,๕๓๙
- ข้าวเหนียว	ต้นทุนต่อไร่	๓,๙๘๘	๔,๒๓๔	๔,๓๒๓	๓,๘๒๑	๓,๕๗๒	๓,๙๘๗
	ต้นทุนต่อตัน	๑๑,๐๗๖	๑๑,๒๐๐	๑๑,๓๗๗	๑๐,๕๒๖	๙,๔๔๙	๑๐,๗๒๖
ฤดูนาปรัง	ต้นทุนต่อไร่	๕,๕๓๙	๕,๘๔๕	๕,๙๘๑	๕,๖๘๒	๔,๙๕๑	๕,๖๐๐
	ต้นทุนต่อตัน	๘,๒๓๐	๘,๗๓๖	๙,๓๑๗	๘,๙๙๐	๗,๙๔๗	๘,๖๔๔

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๑๒ ตารางเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ระหว่างของไทยกับต่างประเทศ

ภูมิภาค/ประเทศ	ผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			
	ปี ๒๕๕๗/๕๘	ปี ๒๕๕๘/๕๙	๒๕๕๙/๖๐	
			สิงหาคม	กันยายน
โลก	๗๐๙	๗๐๙	๗๑๒	๗๑๒
สหรัฐอเมริกา	๑,๓๕๘	๑,๓๓๙	๑,๓๖๖	๑,๓๕๗
จีน	๑,๐๙๐	๑,๑๐๒	๑,๑๐๔	๑,๑๐๔
ญี่ปุ่น	๑,๐๗๔	๑,๐๖๑	๑,๐๖๙	๑,๐๖๙
เกาหลีใต้	๑,๑๐๖	๑,๑๕๕	๑,๐๙๑	๑,๐๙๑
อินเดีย	๕๗๔	๕๗๘	๕๗๓	๕๗๔
บังกลาเทศ	๗๐๒	๗๐๔	๗๐๒	๗๐๒
ปากีสถาน	๕๘๑	๕๘๗	๕๙๒	๕๙๒
บราซิล	๘๖๗	๘๔๘	๘๖๙	๘๖๙
ไทย	๔๔๓	๔๐๕	๔๓๒	๔๓๒

ที่มา : World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑๓ ตารางเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของในประเทศอาเซียน

ภูมิภาค/ประเทศ	ผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			
	ปี ๒๕๕๗/๕๘	ปี ๒๕๕๘/๕๙	๒๕๕๙/๖๐	
			สิงหาคม	กันยายน
อินโดนีเซีย	๗๕๗	๗๖๓	๗๕๘	๗๕๘
เวียดนาม	๙๒๒	๙๑๕	๙๔๑	๙๒๕
ไทย	๔๔๓	๔๐๕	๔๓๒	๔๓๒
เมียนมา	๔๔๘	๔๔๒	๔๔๖	๔๔๖
ฟิลิปปินส์	๖๔๓	๖๒๔	๖๔๒	๖๔๒
กัมพูชา	๓๘๙	๓๗๔	๓๙๒	๓๙๒
ลาว	๔๙๘	๕๐๗	๔๙๔	๕๑๐
มาเลเซีย	๖๔๓	๖๔๒	๖๔๕	๖๔๕

ที่มา : กระทรวงเกษตร สหรัฐอเมริกา

๑.๓ การตลาดข้าว

๑.๓.๑. ความต้องการใช้ในประเทศระหว่างปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๙/๖๐ ประเทศไทยมีความต้องการใช้ข้าวเพื่อการบริโภค ใช้ทำเมล็ดพันธุ์ และอุตสาหกรรมต่างๆ เฉลี่ย ๑๒.๐๗ ล้านตันข้าวสาร โดยในปี ๒๕๕๙/๖๐ คาดการณ์ความต้องการใช้ข้าวในประเทศ ๑๒.๔๕ ล้านตันข้าวสาร อย่างไรก็ตาม กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ ได้กำหนดเป้าหมายการใช้ข้าวในประเทศ ตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี ๒๕๕๙/๖๐ ไว้เพียง ๑๐.๑๑ ล้านตันข้าวสาร แบ่งเป็น การบริโภค ๗.๘ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๗๗ อุตสาหกรรมต่างๆ ๑.๖ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๑๖ ที่เหลืออีกร้อยละ ๗ ใช้เพื่อทำเมล็ดพันธุ์ เนื่องจากต้องการระบายข้าวที่ค้างสต็อกด้วยส่วนหนึ่ง (ตารางที่ ๑๔-๑๕)

๑.๓.๒. ปริมาณการส่งออกของไทยระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ไทยส่งออกข้าวเฉลี่ยปีละ ๘.๘๐ ล้านตันข้าวสาร ซึ่งในปี ๒๕๕๙ ส่งออกข้าวปริมาณ ๙.๘๘ ล้านตันข้าวสาร โดยส่งออกข้าวเจ้าขาวมากที่สุด ๔.๙ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๕๐ รองลงมาคือข้าวหอมมะลิ ๒.๔ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๒๔ ข้าวหนึ่ง ๒.๑ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๒๒ อีกร้อยละ ๔ เป็นข้าวเหนียว ข้าวหอมปทุมและถึงแม้ปัจจุบันส่วนแบ่งทางการตลาดส่งออกข้าวของไทยจะลดลง และปริมาณการส่งออกจะเป็นรองอินเดีย แต่ก็เพิ่มขึ้นมากจากอดีตที่ส่งออกได้ประมาณ ๕ ล้านตันข้าวสาร (ตารางที่ ๑๖ และรูปที่ ๑)

๑.๓.๓. ตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย ปี ๒๕๕๙ ส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา จีน อเมริกา และเอเชีย ซึ่งค่อนข้างกระจายตัว (Diversified) พอสมควร โดยประเทศผู้นำเข้าข้าวจากประเทศไทยมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ เบนิน ๑.๔ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๑๔ ของปริมาณข้าวที่ส่งออกทั้งหมด จีน ๑ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๑๐ ไต้หวัน ๐.๗ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๗ แอฟริกาใต้ ๐.๖ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๖ และแคนาดา ๐.๕ ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ ๕ (ตารางที่ ๑๗ -๑๘)

๑) ข้าวหนึ่งตลาดส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคแอฟริกา โดยส่งออกไปยังเบนินและแอฟริกาใต้รวมกันมากถึง ร้อยละ ๗๑ ของปริมาณข้าวหนึ่งที่ส่งออกทั้งหมดในปี ๒๕๕๙

๒) ข้าวหอมปทุมธานีตลาดส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในเอเชีย ได้แก่ ฮองกง ร้อยละ ๑๕ สิงคโปร์ ร้อยละ ๑๐ จีน ร้อยละ ๑๓

๓) ข้าวหอมมะลิไทยในปี ๒๕๕๙ มีการส่งออกไปยังอเมริกามากที่สุด ร้อยละ ๑๕ รองลงมาคือ ไต้หวัน ร้อยละ ๑๓ จีน ร้อยละ ๘ รวมทั้ง ฮองกง เซเนกัลป์ กานา เป็นต้น

๔) ข้าวเจ้าขาวตลาดส่งออกกระจายอยู่ประเทศในเอเชีย ในสัดส่วนที่เท่ากัน ประมาณ ร้อยละ ๑๐ เช่น จีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

๕) ข้าวเหนียวส่งออกไปยังจีนและอินโดนีเซียรวมกันมากถึง ร้อยละ ๖๒ ของปริมาณข้าวเหนียวที่ส่งออกทั้งหมดในปี ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑๔ ความต้องการใช้ในประเทศ ระหว่างปี ๒๕๕๕/๕๖-ปี ๒๕๕๙/๖๐

ปี	ปริมาณ (ล้านตันข้าวสาร)			สัดส่วน(%)		
	ส่งออก	ใช้ในประเทศ	รวม	ส่งออก	ใช้ในประเทศ	รวม
ปี ๒๕๕๕/๕๖	๖.๗๓	๑๑.๖๖	๑๘.๓๙	๓๗	๖๓	๑๐๐
ปี ๒๕๕๖/๕๗	๖.๖๑	๑๑.๗๖	๑๘.๓๗	๓๖	๖๔	๑๐๐
ปี ๒๕๕๗/๕๘	๑๐.๙๗	๑๒.๒๔	๒๓.๒๑	๔๗	๕๓	๑๐๐
ปี ๒๕๕๘/๕๙	๙.๘๐	๑๒.๒๕	๒๒.๐๕	๔๔	๕๖	๑๐๐
ปี ๒๕๕๙/๖๐	๙.๘๘	๑๒.๔๕	๒๒.๓๓	๔๔	๕๖	๑๐๐
เฉลี่ย	๘.๘๐	๑๒.๐๗	๒๐.๘๗	๔๒	๕๘	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร

ตารางที่ ๑๕ ความต้องการใช้ข้าวในประเทศรายชนิดข้าวปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย : ล้านตันข้าวเปลือก (ล้านตันข้าวสาร)

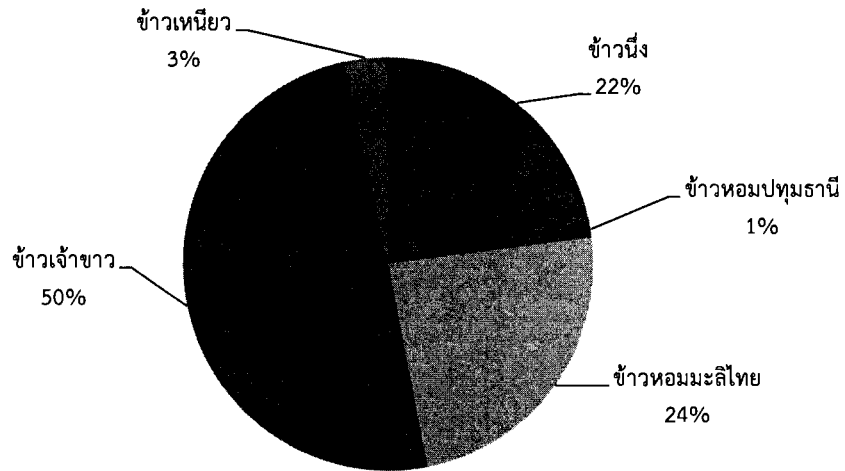
ที่	ชนิดข้าว	เมล็ดพันธุ์	บริโภค	อุตสาหกรรม	รวม
๑	ข้าวหอมมะลิ	๐.๓๙	๓.๐๐	๐.๐๘	๓.๔๗
๒	ข้าวหอมปทุม	๐.๐๓	๐.๘๐	-	๐.๘๓
๓	ข้าวเจ้า	๐.๓๘	๒.๐๐	๒.๑๙	๔.๕๗
๔	ข้าวเหนียว	๐.๓๖	๕.๘๘	๐.๑๐	๖.๓๔
๕	ข้าวอื่นๆ (ข้าวสีและข้าวอินทรีย์)	๐.๐๑	๐.๑๐	-	๐.๑๑
	รวม	๑.๑๗	๑๑.๗๘ (๗.๗๗)	๒.๓๗ (๑.๕๖)	๑๕.๓๒ (๑๐.๑๑)

ที่มา : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๑๖ ปริมาณการส่งออกข้าวไทย รายชนิด ปี ๒๕๕๕- ปี ๒๕๕๙

ชนิดข้าว	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	เฉลี่ย	สัดส่วนปี ๒๕๕๙
ข้าวหอมมะลิไทย	๑,๙๑๒,๖๕๗	๑,๙๑๕,๑๙๐	๑,๘๖๙,๖๗๓	๑,๙๘๗,๒๑๔	๒,๓๖๔,๗๓๒	๒,๐๐๙,๘๙๓	๒๔
ข้าวหอมปทุมธานี	๘๕,๖๒๙	๕๑,๖๘๔	๑๖๑,๐๗๑	๑๒๔,๔๐๑	๑๓๑,๖๙๔	๑๑๐,๘๙๖	๑
ข้าวเจ้าขาว	๒,๐๔๙,๙๒๔	๑,๖๕๑,๐๐๐	๓,๒๖๒,๖๐๙	๒,๓๑๗,๖๐๘	๒,๑๔๓,๖๑๒	๒,๒๘๔,๙๕๑	๒๒
ข้าวเหนียว	๒,๔๖๐,๐๑๙	๒,๖๖๖,๙๐๑	๕,๓๔๑,๙๐๐	๕,๑๐๒,๑๐๕	๔,๙๐๕,๗๔๘	๔,๐๙๕,๓๓๕	๕๐
ข้าวอื่น	๒๒๖,๑๙๗	๓๒๖,๘๓๔	๓๓๔,๐๘๔	๒๖๔,๔๓๒	๓๓๗,๔๙๓	๒๙๗,๘๐๘	๓
รวม	๖,๗๓๔,๔๒๖	๖,๖๑๑,๖๐๙	๑๐,๙๖๙,๓๓๗	๙,๗๙๕,๗๖๑	๙,๘๘๓,๒๗๙	๘,๗๙๘,๘๘๒	๑๐๐

ที่มา กรมศุลกากร

รูปที่ ๑ สัดส่วนปริมาณการส่งออกข้าวชนิดต่าง ๆ ของประเทศไทย ปี ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑๗ ตลาดส่งออกของข้าวไทย ปี ๒๕๕๕ - ปี ๒๕๕๙

อันดับ	ประเทศ	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙		เฉลี่ย
						ปริมาณ	%	
๑	เบนิน	๓๓๕,๐๙๖	๙๑๙,๐๔๑	๑,๑๑๒,๖๐๒	๘๐๕,๗๖๕	๑,๔๒๑,๐๕๐	๑๔	๙๑๘,๗๑๑
๒	สาธารณรัฐประชาชนจีน	๑๗๖,๒๑๔	๓๒๗,๕๕๙	๗๓๙,๗๖๕	๙๕๘,๓๖๘	๑,๐๓๓,๕๐๓	๑๐	๖๔๖,๐๘๒
๓	ไอวอรีโคสต์	๓๕๖,๘๐๗	๓๑๐,๐๙๘	๗๑๙,๗๗๑	๕๔๒,๙๒๓	๖๙๖,๔๔๔	๗	๕๒๕,๒๐๙
๔	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	๓๖๖,๗๔๕	๔๑๙,๓๗๓	๕๓๕,๖๔๕	๕๖๘,๗๕๑	๕๗๓,๔๙๗	๖	๔๙๒,๘๐๒
๕	แคเมอรูน	๒๗๘,๔๓๖	๒๘๒,๙๙๒	๕๑๗,๕๒๖	๔๔๙,๒๙๗	๕๐๒,๒๕๔	๕	๔๐๖,๑๐๑
๖	สหรัฐอเมริกา	๓๖๑,๗๒๒	๓๘๖,๘๔๔	๔๗๕,๕๓๖	๔๓๑,๗๑๙	๔๗๐,๘๘๑	๕	๔๒๕,๓๔๐
๗	มาเลเซีย	๗๐,๗๖๘	๑๔๔,๒๘๑	๔๒๒,๑๖๗	๔๔๓,๑๖๙	๔๓๐,๔๔๙	๔	๓๐๒,๑๖๗
๘	อินโดนีเซีย	๓๓๗,๗๑๑	๘๔,๓๓๖	๓๖๖,๓๖๐	๒๗๔,๔๘๑	๔๐๐,๐๑๐	๔	๒๙๒,๕๗๙
๙	อังกิลา	๑๕๓,๕๕๖	๒๓๑,๒๘๒	๓๗๙,๖๓๗	๓๓๐,๑๘๖	๓๒๘,๐๓๘	๓	๒๘๔,๕๓๘
๑๐	ฮ่องกง	๑๖๑,๒๕๙	๑๖๐,๐๙๕	๑๘๒,๐๗๑	๑๘๙,๔๖๙	๒๐๗,๓๖๒	๒	๑๘๐,๐๕๑
๑๑	ประเทศอื่น ๆ	๔,๑๓๖,๑๒๒	๓,๓๔๕,๗๑๕	๕,๕๒๓,๒๖๕	๔,๘๐๑,๖๓๕	๓,๘๑๙,๗๙๙	๓๙	๔,๓๒๕,๓๐๗
รวม		๖,๗๓๔,๔๒๗	๖,๖๑๑,๖๑๗	๑๐,๙๖๙,๓๔๔	๙,๗๙๕,๗๖๓	๙,๘๘๓,๒๘๙	๑๐๐	๘,๗๙๘,๘๘๘

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๑๘ ปริมาณส่งออกข้าวของไทย รายชนิด และรายประเทศ ๑๐ อันดับแรก ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙

หน่วย : ตันข้าวสาร

สินค้า/ประเทศ	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	เฉลี่ย	สัดส่วน ปี
รวมทุกชนิดข้าว	๖,๗๓๔,๔	๖,๖๑๑,๖	๑๐,๙๖๙,๓	๙,๗๙๕,๗	๙,๘๘๓,๒	๘,๗๙๘,๘	
๑. ข้าวหนึ่ง	๒,๐๔๙,๙	๑,๖๕๑,๐	๓,๒๖๒,๖๐	๒,๓๑๗,๖	๒,๑๔๓,๖	๒,๒๘๔,๙	๑๐๐
เบนิน	๒๓๐,๔๖๐	๖๙๐,๖๖๔	๙๑๑,๖๗๖	๕๐๙,๔๗๒	๑,๐๒๕,๑	๖๗๓,๔๘๔	๔๘
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	๓๓๒,๒๖๙	๓๙๘,๐๔๗	๕๐๕,๖๘๗	๕๓๙,๐๘๑	๕๔๑,๑๕๒	๔๖๓,๒๔๗	๒๕
แคนเมอรูน	๒๕,๐๕๐	๕๑,๐๗๓	๖๘,๗๒๒	๔๖,๖๓๙	๑๓๔,๑๙๙	๖๕,๑๓๔	๖
ไนจีเรีย	๑,๑๗๙,๑	๑๗๕,๖๙๓	๑,๒๓๙,๒๑	๖๔๓,๙๕๘	๕๘,๒๑๗	๖๕๙,๒๔๕	๓
สาธารณรัฐอาหรับ	๑๑๗,๐๗๙	๑๓๒,๑๑๔	๑๒๙,๐๘๒	๒๐๓,๙๓๘	๕๘,๗๒๖	๑๒๘,๑๘๘	๓
ไนเจอร์	๑๒,๐๒๖	๒๒,๓๑๖	๕๐,๓๙๗	๕๘,๖๐๘	๔๕,๘๗๑	๓๗,๘๔๔	๒
สหรัฐอาหรับ	๓๑,๑๔๓	๓๔,๕๖๘	๕๒,๗๔๔	๒๔,๙๖๑	๓๓,๐๑๑	๓๕,๒๘๕	๒
สเปน	๒๓,๗๖๖	๑๖,๗๓๔	๒๐,๗๔๙	๒๔,๑๑๖	๒๒,๓๘๘	๒๑,๕๕๑	๑
สหภาพโซเวียต (รัสเซีย)	๗,๖๔๖	๑๙,๐๙๙	๒๑,๗๖๙	๒๒,๐๒๕	๒๒,๘๒๕	๑๘,๖๗๓	๑
สหราชอาณาจักร	๔,๐๖๖	๘,๒๕๔	๑๙,๕๓๑	๒๓,๒๗๐	๒๒,๔๓๐	๑๕,๕๑๐	๑
ประเทศอื่น ๆ	๘๗,๒๘๑	๑๐๒,๔๔๐	๒๔๓,๐๔๓	๒๒๑,๕๕๒	๑๗๙,๖๔๖	๑๖๖,๗๙๐	๘
๒. ข้าวหอม	๘๕,๖๒๙	๕๑,๖๘๔	๑๖๑,๐๗๑	๑๒๔,๔๐๑	๑๓๑,๖๙๔	๑๑๐,๘๙๖	๑๐๐
ฮ่องกง	๑๒,๖๓๒	๕,๐๑๐	๒๑,๙๗๘	๒๒,๓๓๗	๒๒,๕๔๒	๑๖,๙๐๐	๑๕
สิงคโปร์	๑๐,๔๘๙	๙,๗๓๘	๑๐,๗๔๙	๑๐,๓๙๗	๑๒,๗๗๔	๑๐,๘๓๐	๑๐
สาธารณรัฐประชาชนจีน	๔,๙๔๔	๒,๗๑๗	๔๒,๙๓๖	๓,๐๔๘	๑๖,๖๙๖	๑๔,๐๖๘	๑๓
เนเธอร์แลนด์	๗,๙๙๒	๒,๒๙๕	๘,๐๐๕	๑๒,๔๐๙	๑๒,๔๑๓	๘,๖๒๓	๘
ไต้หวัน	๕๖๕	๑,๘๑๙	๔,๐๖๘	๕,๑๐๘	๗,๐๑๘	๓,๗๑๖	๓
สวีเดน	๓,๑๘๒	๓,๔๗๖	๓,๒๙๕	๓,๐๔๙	๔,๕๐๔	๓,๕๐๑	๓
เบลเยียม	๓๒๒	๒,๘๖๖	๕,๐๕๒	๔,๖๙๐	๕,๒๐๖	๓,๖๒๗	๓
ฝรั่งเศส	๔,๕๘๓	๔,๐๑๑	๓,๕๐๖	๔,๒๓๗	๔,๘๖๕	๔,๒๔๐	๔
อิตาลี	๔,๒๙๕	๓,๓๐๘	๕,๔๙๗	๒,๐๗๓	๔,๑๓๓	๓,๘๖๑	๓
เคนยา	๘๑	๐	๐	๐	๖,๒๕๒	๑,๒๖๗	๑
ประเทศอื่น ๆ	๓๖,๕๔๖	๑๖,๔๔๓	๕๕,๙๘๕	๕๗,๐๕๔	๓๕,๒๙๐	๔๐,๒๖๔	๓๖
๓. ข้าวหอมมะลิไทย	๑,๙๑๒,๖	๑,๙๑๕,๑	๑,๘๖๙,๖๗	๑,๙๘๗,๒	๒,๓๖๔,๗	๒,๐๙๘,๘	๑๐๐
สหรัฐอเมริกา	๓๓๙,๐๘๓	๓๖๒,๘๗๕	๓๗๖,๑๑๘	๓๘๕,๒๒๑	๔๓๔,๕๗๑	๓๗๙,๕๗๔	๑๙
สาธารณรัฐประชาชนจีน	๑๐๐,๓๒๑	๑๓๕,๕๑๘	๑๒๑,๒๖๘	๒๐๕,๓๓๒	๒๓๖,๘๓๑	๑๕๙,๘๕๔	๘
ไต้หวัน	๓๑๖,๙๕๙	๒๒๐,๒๘๓	๑๙๗,๘๘๔	๒๒๓,๒๓๖	๓๗๕,๗๘๘	๒๖๖,๘๓๐	๑๓
ฮ่องกง	๑๓๗,๕๒๕	๑๔๔,๑๐๘	๑๓๙,๙๗๒	๑๕๒,๑๙๘	๑๖๙,๗๘๓	๑๔๘,๗๑๗	๗

สินค้า/ประเทศ	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	เฉลี่ย	สัดส่วน ปี
เซเนกัล	๘๘,๙๘๕	๑๓๔,๘๐๒	๑๓๒,๙๒๕	๑๘๓,๘๓๒	๑๙๔,๙๙๖	๑๔๗,๑๐๘	๗
สิงคโปร์	๘๑,๔๖๕	๘๘,๖๘๓	๘๘,๘๖๑	๘๑,๖๒๕	๘๖,๗๙๔	๘๕,๔๘๖	๔
กานา	๑๓๑,๔๑๕	๑๓๑,๒๖๘	๙๗,๒๗๕	๗๐,๗๙๒	๑๒๓,๒๑๙	๑๑๐,๗๙๔	๖
แคนาดา	๖๙,๒๙๒	๗๑,๔๖๕	๗๗,๗๗๘	๗๗,๓๕๕	๘๗,๒๒๘	๗๖,๖๒๓	๔
ออสเตรเลีย	๔๙,๒๕๐	๔๙,๒๙๓	๕๐,๒๖๘	๔๕,๙๙๙	๔๘,๕๗๐	๔๘,๖๗๖	๒
กาบอง	๑๙,๖๙๖	๓๕,๒๕๔	๑๘,๓๑๓	๔๓,๕๙๒	๔๒,๖๓๗	๓๑,๘๙๘	๒
ประเทศอื่น ๆ	๕๗๘,๖๖๗	๕๔๑,๖๔๒	๕๖๙,๐๑๒	๕๑๘,๐๓๑	๕๖๔,๓๑๔	๕๕๔,๓๓๓	๒๘
๔. ข้าวเจ้าขาว	๒,๔๖๐,๐	๒,๖๖๖,๙	๕,๓๔๑,๙๐	๕,๑๐๒,๑	๔,๙๐๕,๗	๔,๐๙๕,๓	๑๐๐
สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	๓๒,๖๓๙	๔๙,๗๖๙	๔๖๗,๕๖๙	๖๘๑,๖๕๕	๖๓๔,๔๙๔	๓๗๓,๒๒๕	๙
มาเลเซีย	๒,๓๗๓	๙๕,๑๙๔	๓๖๙,๑๓๕	๓๘๖,๐๘๕	๓๘๐,๕๖๙	๒๔๖,๖๗๑	๖
อินโดนีเซีย	๒๔๓,๕๘๓	๑,๕๖๘	๒๕๘,๐๘๔	๑๙๙,๖๔๖	๓๒๖,๑๑๐	๒๐๕,๗๙๘	๕
อังกิลา	๑๔๘,๒๑๙	๒๒๖,๓๗๐	๓๖๒,๑๗๙	๓๑๓,๕๙๗	๓๒๒,๓๘๐	๒๗๔,๕๕๙	๗
เบนิน	๘๗,๑๐๐	๒๑๗,๐๐๙	๑๘๔,๔๗๘	๒๘๓,๕๕๗	๓๕๘,๙๙๖	๒๒๖,๒๒๘	๖
ญี่ปุ่น	๑๘๖,๔๔๗	๒๕๗,๔๙๔	๓๒๔,๘๓๔	๒๗๑,๐๗๙	๓๑๓,๑๙๘	๒๗๐,๖๑๐	๗
โมซัมบิก	๒๐๑,๐๒๐	๒๐๗,๓๔๒	๓๖๐,๓๔๗	๓๐๓,๗๑๗	๓๓๔,๔๑๖	๒๘๑,๓๖๘	๗
แคเมอรูน	๒๓๖,๐๙๕	๒๑๐,๑๒๐	๓๙๒,๒๙๗	๓๗๙,๕๓๓	๓๓๕,๐๕๗	๓๑๐,๖๒๐	๘
ฟิลิปปินส์	๓๒๕	๖๓,๒๔๐	๓๔๔,๔๑๙	๘๑๙,๑๐๐	๓๐๓,๔๔๙	๓๐๖,๑๐๗	๗
ไอวอรีโคสต์	๓๒,๔๐๐	๘๗,๘๑๗	๕๑๐,๑๖๗	๓๐๓,๓๔๔	๓๑๗,๑๑๖	๒๕๐,๑๖๙	๖
ประเทศอื่น ๆ	๑,๒๘๙,๘	๑,๒๕๐,๙	๑,๗๖๘,๓๙	๑,๑๖๐,๗	๑,๒๗๙,๙	๑,๓๔๙,๙	๓๓
๕. ข้าวเหนียว	๒๒๖,๑๙๗	๓๒๖,๘๓๔	๓๓๔,๐๘๔	๒๖๔,๔๓๒	๓๓๗,๔๙๓	๒๙๗,๘๐๘	๑๐๐
สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	๓๘,๓๑๐	๑๓๙,๓๕๖	๑๐๒,๙๖๗	๖๗,๘๓๓	๑๔๕,๔๘๒	๙๘,๗๘๙	๓๓
อินโดนีเซีย	๙๑,๔๘๓	๘๑,๔๔๖	๑๐๗,๖๓๘	๗๙,๗๐๘	๗๓,๘๐๐	๘๕,๘๑๕	๒๙
สหรัฐอเมริกา	๑๗,๑๓๙	๑๘,๐๑๑	๒๐,๓๖๕	๑๙,๔๒๔	๑๙,๔๗๖	๑๘,๘๘๓	๖
มาเลเซีย	๑๙,๖๔๖	๒๖,๔๖๐	๒๘,๔๓๕	๒๕,๗๘๓	๑๕,๘๙๓	๒๓,๒๔๓	๘
ญี่ปุ่น	๘,๙๑๗	๘,๓๐๔	๙,๔๖๓	๙,๔๐๘	๑๐,๓๖๐	๙,๒๙๐	๓
ฮ่องกง	๕,๔๙๔	๕,๙๙๑	๗,๑๗๗	๖,๗๓๒	๗,๑๗๖	๖,๕๑๔	๒
เวียดนาม	๓,๒๒๗	๔,๓๙๑	๒,๗๓๐	๕,๕๗๖	๘,๐๗๖	๔,๘๐๐	๒
สิงคโปร์	๕,๐๕๐	๖,๓๐๕	๖,๒๑๖	๕,๗๓๖	๖,๔๘๔	๕,๙๕๘	๒
ไต้หวัน	๔,๑๕๖	๔,๒๒๓	๔,๒๑๕	๖,๔๙๑	๗,๑๑๓	๕,๒๔๐	๒
เบลเยียม	๓,๖๒๑	๘,๔๖๑	๑๐,๗๐๔	๑๒,๔๔๖	๗,๗๗๔	๘,๖๐๑	๓
ประเทศอื่น ๆ	๒๙,๑๕๕	๒๓,๘๘๖	๓๔,๑๗๔	๓๐,๒๙๕	๓๕,๘๕๙	๓๐,๖๗๔	๑๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

๑.๓.๔ ผลผลิต พบว่า ในฤดูกาลผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ผลผลิตข้าวรวมทั้งโลกมีประมาณ ๔๘๑.๗ ล้านตัน ข้าวสารโดยจีนผลิตมากที่สุดคือ ๑๔๖.๕ ล้านตัน รองลงมาเป็นอินเดียผลิตได้ ๑๐๖.๕ ล้านตัน ทั้ง ๒ ประเทศ รวมกันผลิตข้าวได้ ๒๕๓ ล้านตัน หรือร้อยละ ๕๒ ของผลผลิตรวมทั้งโลก สำหรับประเทศไทยผลิตได้อันดับที่ ๖ ของโลก รองจากจีน อินเดีย อินโดนีเซีย บังคลาเทศ และเวียดนาม ซึ่งประเทศไทยผลิตได้เพียงประมาณ ร้อยละ ๔ ของผลผลิตรวมทั้งโลก (ตารางที่ ๑๙ และรูปที่ ๒)

๑.๓.๕ การใช้ประโยชน์จากข้าวของโลก พบว่า ปี ๒๕๕๙/๖๐ ทั้งโลกมีการใช้ประโยชน์จากข้าว รวม ๔๗๘.๘ ล้านตันข้าวสาร โดยจีนและอินเดียเป็นประเทศที่มีการใช้ประโยชน์มากที่สุดคือ ๑๔๕ และ ๙๗ ล้านตัน ตามลำดับรวม ๒ ประเทศเท่ากับ ๒๔๒ ล้านตัน คิดเป็นประมาณร้อยละ ๕๐ ของทั้งโลก ซึ่งประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์ในประเทศเท่ากับ ๑๑.๑ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๒ ของการใช้ประโยชน์ของโลก(ตารางที่ ๒๐ และรูปที่ ๓)

๑.๓.๖ สต็อกข้าวของโลก ทั้งโลกจะมีเท่ากับ ๑๑๕.๖ ล้านตันข้าวสาร โดยจีนและอินเดีย มีสต็อกมากที่สุด คือ ๖๙.๙ และ ๑๗.๘ ล้านตัน ตามลำดับ รวม ๒ ประเทศ จะมีสต็อกเท่ากับ ๘๗.๗ ล้านตัน คิดเป็น ร้อยละ ๗๘ ของสต็อกรวมทั้งโลก (ตารางที่ ๒๑ และรูปที่ ๔)

๑.๓.๗ การส่งออกข้าวของโลก พบว่าในปี ๒๕๕๘/๕๙ ทั้งโลกมีการส่งออกข้าวรวม ๔๑.๒๕ ล้านตัน โดยอินเดียส่งออกเป็นอันดับ ๑ เท่ากับ ๑๐.๐ ล้านตัน และไทยส่งออกเป็นอันดับ ๒ เท่ากับ ๙.๗ ล้านตัน รองลงไปเป็น เวียดนาม ปากีสถานและสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งออกเท่ากับ ๖.๐,๔.๕ และ ๓.๕ ล้านตัน ตามลำดับ (ตารางที่ ๒๒ และรูปที่ ๕)

๑.๓.๘ การนำเข้าข้าวของโลก พบว่า ประเทศผู้นำเข้ามากที่สุดคือ จีน ซึ่งในปี ๒๕๕๘/๕๙ นำเข้า ๕.๐ ล้านตัน รองลงมาเป็นไนจีเรียนำเข้า ๒.๑ ล้านตัน สหภาพยุโรปนำเข้า ๑.๗๕ ล้านตัน ซาอุดีอาระเบีย ๑.๕๕ ล้านตัน ฟิลิปปินส์ ๑.๕๐ ล้านตัน อินโดนีเซีย ๑.๕๐ ล้านตัน (ตารางที่ ๒๓ และรูปที่ ๖)

๑.๓.๙ การค้าข้าวของโลก ระหว่างปี ๒๕๕๕/๕๖ ถึงปี ๒๕๕๘/๕๙ พบว่า ผลผลิตของทั้งโลกเฉลี่ย ๔๖๙.๗ ล้านตันต่อปี มีการส่งออกประมาณ ๔๐.๗ ล้านตันต่อปี ซึ่งจะเท่ากับร้อยละ ๘.๗ ของผลผลิตทั้งโลก ในส่วนของประเทศไทย ในช่วงปีเดียวกันจะมีสัดส่วนการตลาดในตลาดโลกอยู่ระหว่างร้อยละ ๑๕ ถึงร้อยละ ๒๙ โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ร้อยละ ๒๑ ของการส่งออกรวมทั้งโลก (ตารางที่ ๒๔)

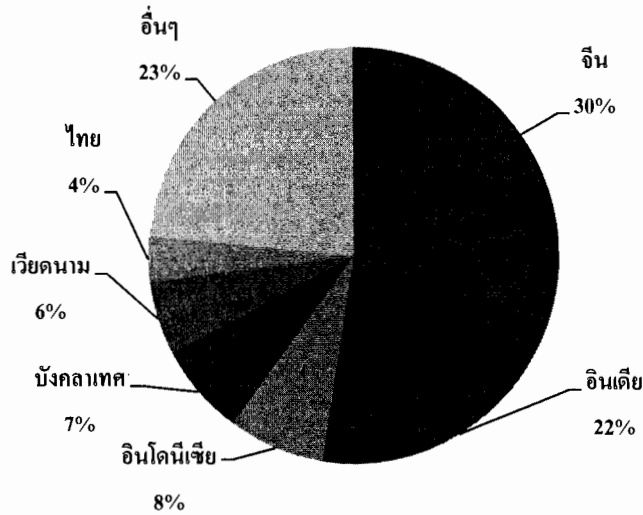
ตารางที่ ๑๙ ผลผลิตข้าวของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลกปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย: ๑,๐๐๐ ตัน

ประเทศ	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	สัดส่วน ปี
จีน	๑๔๓,๐๐๐	๑๔๒,๕๓๐	๑๔๔,๕๖๐	๑๔๕,๗๗๐	๑๔๖,๕๐๐	๓๐
อินเดีย	๑๐๕,๒๔๐	๑๐๖,๖๔๖	๑๐๕,๔๘๐	๑๐๔,๓๐๐	๑๐๖,๕๐๐	๒๒
อินโดนีเซีย	๓๖,๕๕๐	๓๖,๓๐๐	๓๕,๕๖๐	๓๖,๒๐๐	๓๖,๖๐๐	๘
บังคลาเทศ	๓๓,๘๒๐	๓๔,๓๙๐	๓๔,๕๐๐	๓๔,๕๐๐	๓๔,๕๑๕	๗
เวียดนาม	๒๗,๕๓๗	๒๘,๑๖๑	๒๘,๑๖๖	๒๗,๔๕๘	๒๗,๘๐๐	๖
ไทย	๒๐,๒๐๐	๒๐,๔๖๐	๑๘,๗๕๐	๑๕,๘๐๐	๑๗,๐๐๐	๔
เมียนมา	๑๑,๗๑๕	๑๑,๙๕๗	๑๒,๖๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐	๓
ฟิลิปปินส์	๑๑,๔๒๘	๑๑,๘๕๘	๑๑,๙๑๕	๑๑,๓๕๐	๑๒,๐๐๐	๒
บราซิล	๘,๐๓๗	๘,๓๐๐	๘,๔๖๕	๗,๒๑๐	๘,๕๐๐	๒

สหรัฐอเมริกา	๖,๓๔๘	๖,๑๑๗	๗,๑๐๖	๖,๑๐๗	๗,๕๓๐	๒
อื่นๆ	๖๘,๖๒๐	๗๑,๗๒๐	๗๑,๖๐๒	๗๐,๙๙๘	๗๒,๒๘๔	๑๕
รวมทั้งหมด	๔๗๒,๔๙๕	๔๗๘,๔๓๙	๔๗๘,๗๐๔	๔๗๑,๖๙๓	๔๘๑,๗๒๙	๑๐๐

ที่มา : World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

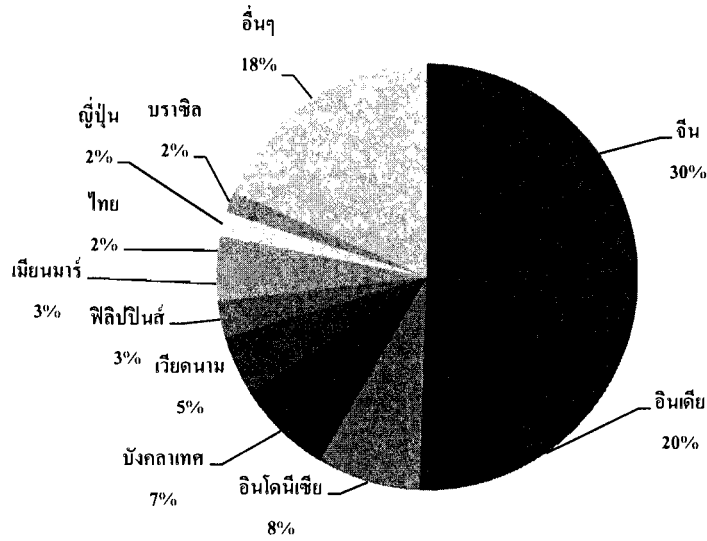
รูปที่ ๒ สัดส่วนการผลิตข้าวของของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลกปี ๒๕๕๙/๖๐

ตารางที่ ๒๐ การบริโภคและใช้ประโยชน์จากข้าวของประเทศที่สำคัญของโลกปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย:๑,๐๐๐ ตัน

ประเทศ	ปี ๒๕๕๕/๕๖	ปี ๒๕๕๖/๕๗	ปี ๒๕๕๗/๕๘	ปี ๒๕๕๘/๕๙	ปี ๒๕๕๙/๖๐	สัดส่วน ปี ๒๕๕๙/๖๐
จีน	๑๔๑,๐๐๐	๑๔๓,๐๐๐	๑๔๔,๕๐๐	๑๔๔,๕๐๐	๑๔๕,๐๐๐	๓๐
อินเดีย	๙๔,๐๓๑	๙๘,๗๑๐	๙๘,๒๓๓	๙๔,๒๖๖	๙๗,๐๐๐	๒๐
อินโดนีเซีย	๓๘,๑๒๗	๓๘,๕๐๐	๓๘,๓๐๐	๓๘,๑๐๐	๓๘,๐๐๐	๘
บังกลาเทศ	๓๔,๕๐๐	๓๔,๙๐๐	๓๕,๑๐๐	๓๕,๒๐๐	๓๕,๐๐๐	๗
เวียดนาม	๒๑,๖๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๑,๙๐๐	๒๒,๐๐๐	๕
ฟิลิปปินส์	๑๒,๘๕๐	๑๒,๘๕๐	๑๓,๒๐๐	๑๓,๒๐๐	๑๓,๓๐๐	๓
เมียนมาร์	๑๑,๗๑๕	๑๑,๙๕๗	๑๒,๖๐๐	๑๒,๒๐๐	๑๒,๕๐๐	๓
ไทย	๑๐,๖๐๐	๑๐,๗๐๐	๑๐,๖๐๐	๑๐,๘๐๐	๑๑,๑๐๐	๒
ญี่ปุ่น	๘,๓๕๑	๘,๓๘๐	๘,๖๐๐	๘,๖๐๐	๘,๗๐๐	๒
บราซิล	๗,๘๕๐	๗,๙๐๐	๗,๙๒๕	๗,๘๐๐	๗,๙๕๐	๒
อื่นๆ	๘๔,๘๘๕	๘๙,๕๙๕	๘๗,๐๓๐	๙๑,๘๒๐	๘๘,๒๕๔	๑๘
รวมทั้งหมด	๔๖๕,๕๐๙	๔๗๘,๔๓๒	๔๗๘,๐๘๘	๔๗๘,๓๘๖	๔๗๘,๘๐๔	๑๐๐

ที่มา : World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

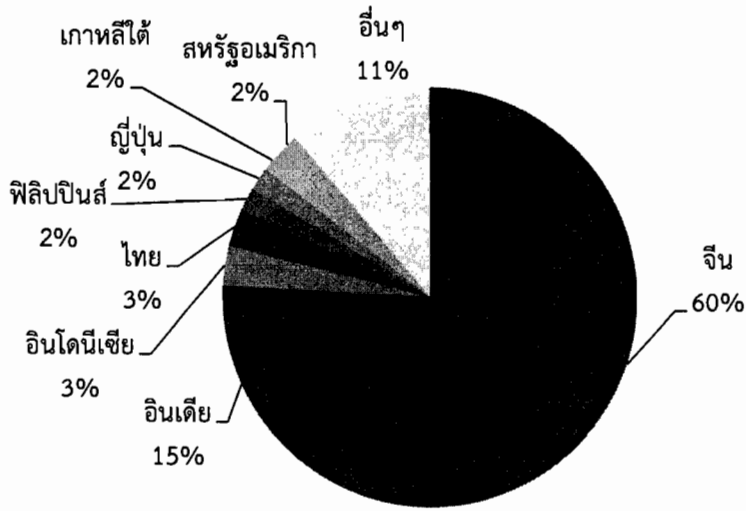
รูปที่ ๓ สัดส่วนการผลิตข้าวและใช้ประโยชน์จากข้าวของประเทศที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๕/๖๐

ตารางที่ ๒๑ สต็อกข้าวของประเทศที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย: ๑,๐๐๐ ตัน

ประเทศ	ปี ๒๕๕๕/๕๖	ปี ๒๕๕๖/๕๗	ปี ๒๕๕๗/๕๘	ปี ๒๕๕๘/๕๙	ปี ๒๕๕๙/๖๐	สัดส่วน ปี ๒๕๕๙/๖๐
จีน	๔๙,๘๓๒	๕๓,๑๐๒	๕๗,๔๓๖	๖๓,๒๐๖	๖๙,๙๐๖	๖๐
อินเดีย	๒๕,๔๔๐	๒๒,๗๕๗	๑๗,๗๖๖	๑๗,๘๐๐	๑๗,๘๐๐	๑๕
อินโดนีเซีย	๖,๔๗๖	๕,๕๐๑	๔,๑๑๑	๓,๗๑๑	๓,๕๖๑	๓
ไทย	๑๒,๘๐๘	๑๑,๘๙๙	๑๐,๕๗๐	๖,๑๗๐	๓,๓๒๐	๓
ฟิลิปปินส์	๑,๔๘๗	๑,๖๙๕	๒,๒๑๐	๑,๙๖๐	๒,๑๖๐	๒
ญี่ปุ่น	๒,๘๕๗	๓,๐๐๗	๒,๘๒๑	๒,๔๙๔	๒,๐๘๙	๒
เกาหลีใต้	๗๘๐	๘๙๙	๑,๔๐๖	๑,๘๒๗	๑,๙๐๑	๒
สหรัฐอเมริกา	๑,๑๕๖	๑,๐๒๕	๑,๕๕๒	๑,๔๗๕	๑,๘๗๗	๒
อื่นๆ	๑๒,๙๗๒	๑๓,๘๗๐	๑๖,๔๙๙	๑๔,๐๓๕	๑๒,๙๘๙	๑๑
รวมทั้งหมด	๑๑๓,๘๐๘	๑๑๓,๗๕๕	๑๑๔,๓๗๑	๑๑๒,๖๗๘	๑๑๕,๖๐๓	๑๐๐

ที่มา : World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

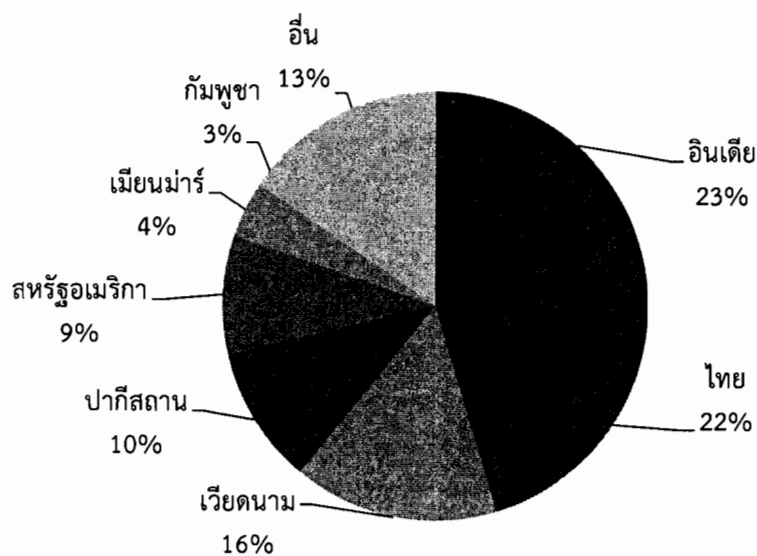
รูปที่ ๔ สัดส่วนสต็อกข้าวของประเทศที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๙/๖๐

ตารางที่ ๒๒ การส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลกปี ๒๕๕๕/๕๖ - ปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย: ๑,๐๐๐ ตัน

ประเทศ	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	สัดส่วน ปี ๒๕๕๙/๖๐
	๒๕๕๕/๕๖	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘	๒๕๕๘/๕๙	๒๕๕๙/๖๐	
อินเดีย	๑๐,๔๘๐	๑๑,๕๘๘	๑๑,๐๔๖	๑๐,๐๐๐	๙,๕๐๐	๒๓
ไทย	๖,๗๒๒	๑๐,๙๖๙	๙,๗๗๙	๙,๗๐๐	๙,๐๐๐	๒๒
เวียดนาม	๖,๗๐๐	๖,๓๒๕	๖,๖๐๖	๖,๐๐๐	๖,๔๐๐	๑๖
ปากีสถาน	๔,๑๒๖	๓,๗๐๐	๔,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๒๕๐	๑๐
สหรัฐอเมริกา	๓,๒๙๕	๒,๙๙๘	๓,๓๕๕	๓,๔๕๐	๓,๖๕๐	๙
เมียนมาร์	๑,๑๖๓	๑,๖๘๘	๑,๗๓๕	๑,๖๕๐	๑,๗๕๐	๔
กัมพูชา	๑,๐๗๕	๑,๐๐๐	๑,๑๕๐	๙๐๐	๑,๐๕๐	๓
อุรุกวัย	๙๓๙	๙๕๗	๗๑๘	๙๐๐	๘๔๐	๒
บราซิล	๘๓๐	๘๕๒	๘๙๕	๗๐๐	๘๐๐	๒
อาร์เจนตินา	๕๒๖	๔๙๔	๓๑๐	๕๐๐	๕๕๐	๑
อื่น	๓,๖๓๗	๓,๕๓๗	๓,๐๔๗	๒,๙๕๓	๓,๐๙๐	๘
รวมทั้งหมด	๓๙,๔๙๓	๔๔,๑๐๘	๔๒,๖๔๑	๔๑,๒๕๓	๔๐,๘๘๐	๑๐๐

ที่มา : World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

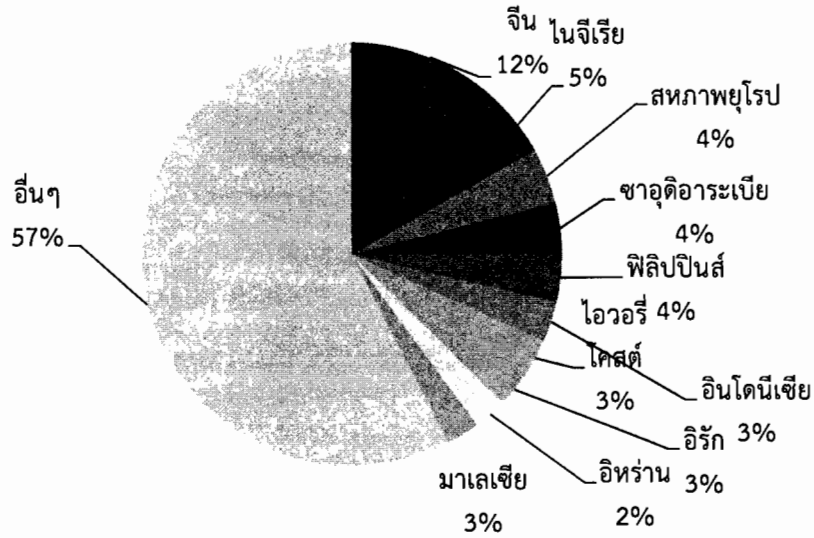
รูปที่ ๕ สัดส่วนประเทศผู้ส่งออกข้าวที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๙/๖๐

ตารางที่ ๒๓ การนำเข้าข้าวของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๕ -/๕๖ -ปี ๒๕๕๙/๖๐

หน่วย: ๑,๐๐๐ ตัน

ประเทศ	ปี ๒๕๕๕/๕๖	ปี ๒๕๕๖/๕๗	ปี ๒๕๕๗/๕๘	ปี ๒๕๕๘/๕๙	ปี ๒๕๕๙/๖๐	สัดส่วน ปี ๒๕๕๙/๖๐
จีน	๓,๕๐๐	๔,๔๕๐	๕,๑๕๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๒
ไนจีเรีย	๒,๔๐๐	๓,๒๐๐	๒,๒๐๐	๒,๑๐๐	๑,๙๐๐	๕
สหภาพยุโรป	๑,๓๗๕	๑,๕๕๖	๑,๗๘๖	๑,๗๕๐	๑,๗๕๐	๔
ซาอุดีอาระเบีย	๑,๓๒๖	๑,๔๕๙	๑,๖๐๐	๑,๕๕๐	๑,๕๕๐	๔
ฟิลิปปินส์	๑,๐๐๐	๑,๘๐๐	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๔
อินโดนีเซีย	๖๕๐	๑,๒๒๕	๑,๓๕๐	๑,๕๐๐	๑,๒๕๐	๓
ไต้หวัน	๘๓๐	๙๕๐	๑,๑๕๐	๑,๒๕๐	๑,๒๐๐	๓
อิรัก	๑,๒๙๔	๑,๐๘๐	๑,๐๐๙	๑,๐๕๐	๑,๑๐๐	๓
อิหร่าน	๒,๒๒๐	๑,๔๐๐	๑,๓๐๐	๑,๑๐๐	๑,๐๕๐	๓
มาเลเซีย	๘๘๕	๙๘๙	๑,๐๕๑	๑,๐๒๐	๑,๐๕๐	๓
อื่นๆ	๒๔,๐๑๓	๒๕,๙๙๙	๒๔,๐๔๕	๒๓,๔๓๓	๒๓,๕๓๐	๕๘
รวมทั้งหมด	๓๙,๔๙๓	๔๔,๑๐๘	๔๒,๖๔๑	๔๑,๒๕๓	๔๐,๘๘๐	๑๐๐

ที่มา: World Markets & Trade, กระทรวงเกษตร, สหรัฐอเมริกา, กันยายน ๒๕๕๙

รูปที่ ๖ สัดส่วนการนำเข้าข้าวของประเทศไทยนำเข้าที่สำคัญของโลก ปี ๒๕๕๙/๖๐

ตารางที่ ๒๔ ปริมาณการค้าข้าวของโลกปี ๒๕๕๓/๕๔ - ปี ๒๕๕๘/๕๙

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก			ประเทศไทย	
	ผลผลิต	ส่งออก	สัดส่วนส่งออกต่อผลผลิต	ส่งออก	สัดส่วนการตลาด(%)
ปี ๒๕๕๓/๕๔	๔๔๙.๙๖๐	๓๖.๕๗๓	๘.๑๓	๑๐.๖๔๗	๒๙.๑๑
ปี ๒๕๕๔/๕๕	๔๖๗.๐๐๓	๓๙.๙๓๑	๘.๕๕	๖.๙๔๕	๑๗.๓๙
ปี ๒๕๕๕/๕๖	๔๗๒.๔๙๕	๓๙.๔๙๓	๘.๓๖	๖.๗๓๔	๑๗.๐๕
ปี ๒๕๕๖/๕๗	๔๗๘.๔๓๙	๔๔.๑๐๘	๙.๒๒	๖.๖๑๑	๑๔.๙๙
ปี ๒๕๕๗/๕๘	๔๗๘.๗๐๔	๔๒.๖๔๑	๘.๙๑	๑๐.๙๖๙	๒๕.๗๒
ปี ๒๕๕๘/๕๙	๔๗๑.๖๙๓	๔๑.๒๕๓	๘.๗๕	๙.๗๙๖	๒๓.๗๕
เฉลี่ย	๔๖๙.๗๑๖	๔๐.๖๖๗	๘.๖๖	๘.๖๑๗	๒๑.๑๙

ที่มา:กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา และกรมศุลกากร

๑.๓.๑๐. แนวโน้มการค้าข้าวโลก

๑) การค้าข้าวโลกในอดีตมีปริมาณการส่งออกทั้งหมด แบ่งเป็นช่วง ดังนี้

ช่วงปี ๒๕๐๔ - ปี ๒๕๑๙ ส่งออกประมาณ ๖ - ๑๐ ล้านตันข้าวสาร (อัตราขยายตัวร้อยละ ๐.๒๗ ต่อปี)

ช่วงปี ๒๕๒๐ - ปี ๒๕๒๙ ส่งออกประมาณ ๑๐ - ๑๒ ล้านตันข้าวสาร (อัตราขยายตัวร้อยละ ๙.๙๖ ต่อปี)

ช่วงปี ๒๕๓๐- ปี ๒๕๓๙ ส่งออกประมาณ ๑๒ - ๒๐ ล้านตันข้าวสาร (อัตราขยายตัวร้อยละ ๑.๔๗ ต่อปี)

ช่วงปี ๒๕๔๐ - ปี ๒๕๔๙ ส่งออกประมาณ ๒๒-๓๑ ล้านตันข้าวสาร (อัตราขยายตัวร้อยละ ๓.๕๙ ต่อปี)

ช่วงปี ๒๕๕๐ - ปี ๒๕๕๙ ส่งออกประมาณ ๒๙-๔๔ ล้านตันข้าวสาร (อัตราขยายตัวร้อยละ ๐.๕๔ ต่อปี)

ช่วงปี ๒๕๐๔ - ปี ๒๕๕๙ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๔๕ ต่อปี

สำหรับประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญของโลกมาตั้งแต่อดีต แม้ว่าในช่วงปีแรกๆ จะส่งออกข้าวในปริมาณน้อยเพียง ๑-๒ ล้านตันข้าวสารเท่านั้น แต่ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเป็น ๑ ใน ๓ ประเทศที่ส่งออกข้าวมากที่สุดในโลกมาโดยตลอด เคยมีส่วนแบ่งการตลาดน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๑๕ และมากที่สุดในปี ๒๕๓๑ คือ ร้อยละ ๔๓ และกลายเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลกติดต่อกันนานถึง ๓๑ ปี ในช่วงปี ๒๕๒๔ - ๒๕๕๔ และมีส่วนแบ่งการตลาดเฉลี่ยในช่วงนี้ประมาณร้อยละ ๓๐ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๙ ไทยส่งออกข้าวได้น้อยกว่าอินเดีย และสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดไปค่อนข้างมาก เหลือเพียงร้อยละ ๑๗ - ๒๔ เท่านั้น (ตารางที่ ๒๓-๒๔ และรูปที่ ๗)

๒) ประชากรโลกเพิ่มขึ้น มีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ (พ.ศ. ๒๕๙๓) ประชากรของโลกจะเพิ่มเป็น ๙,๐๐๐ ล้านคน จากที่มีอยู่ในปัจจุบันประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านคน หากไม่เพิ่มการผลิตอาหารแล้ว อาจจะไม่เพียงพอต่อการบริโภค ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรโลกบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก

๓) ประชากรของโลกจำนวนมากยังอดอยาก ปัจจุบันยังมีประชากรโลกอีกประมาณ ๘๐๐ ล้านคน ที่ยังมีอาหารบริโภคไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต (วัดโดยปริมาณแคลอรีที่บริโภคต่อวัน) ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ ๕๐๐ ล้านคน อยู่ในทวีปเอเชีย ซึ่งบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก จากกรณีดังกล่าวนี้ที่น่าจะเป็นผลบวกต่อประเทศผู้ผลิตอาหารเพื่อส่งออกข้าว เช่น ประเทศไทย (ตารางที่ ๒๕-๕๖)

๔) ความต้องการข้าวยังคงเพิ่มขึ้น โดยสรุปถึงแม้อัตราการบริโภคข้าวของโลกจะเพิ่มขึ้น ในอัตราที่ลดลงและบางประเทศบริโภคข้าวต่อหัวน้อยลง แต่การเพิ่มขึ้นของประชากรจำนวนมากและความต้องการอาหารในประเทศที่อดอยาก ยังถือเป็นความจำเป็นที่โลกจะต้องผลิตข้าวให้เพียงพอ รองรับความต้องการที่ยังจะเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้นแนวโน้มในระยะยาวความต้องการข้าวของโลกคงต้องเพิ่มขึ้นแน่นอน ซึ่งจะเห็นได้จากการค้าของโลกเพิ่มจาก ประมาณ ๖ ล้านตัน ในปี ๒๕๐๔ เพิ่มเป็นกว่า ๔๐ ล้านตัน ในปัจจุบันหรือเพิ่มขึ้นประมาณ ๗ เท่าตัว หรือเฉลี่ยร้อยละ ๓.๖๖ ต่อปี และในส่วนของประเทศไทยส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๔.๕ ต่อปี ในช่วง ๕๕ ปี ระหว่าง ปี ๒๕๐๔ - ๒๕๕๙ ประเด็นสำคัญจะอยู่ที่ว่าประเทศไทยจะได้ส่วนแบ่งตลาดจากส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้หรือไม่เท่านั้น

ตารางที่ ๒๕ ปริมาณการส่งออกข้าวของโลกและของไทย ปี ๒๕๐๔ - ปี ๒๕๕๙

หน่วย : ตันข้าวสาร

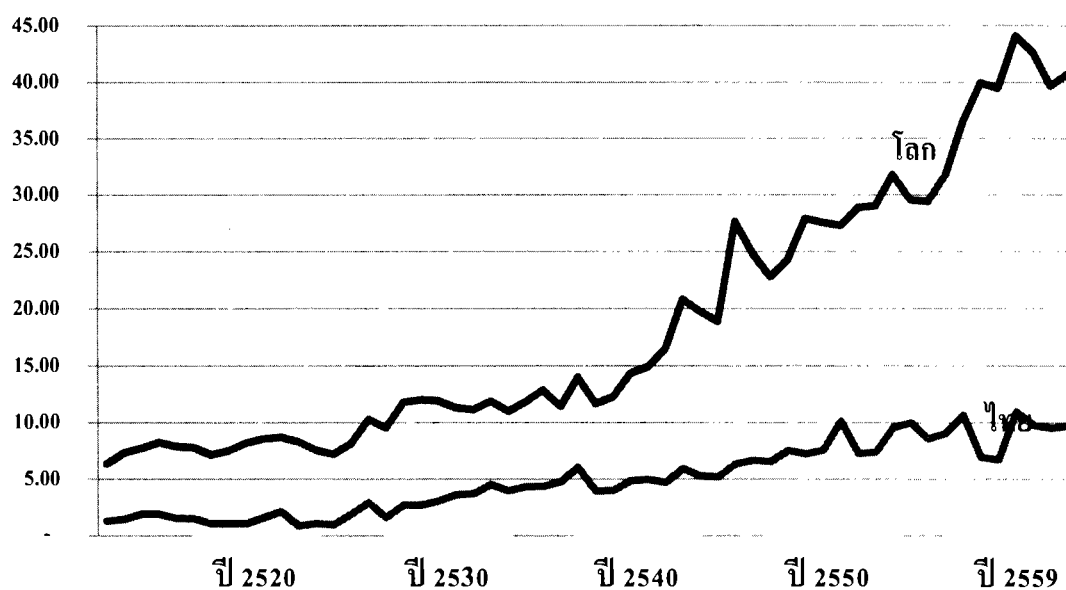
ปี	โลก	ไทย	% ไทย	ปี	โลก	ไทย	% ไทย
ปี ๒๕๐๔	๖,๓๔๙,๐๐๐	๑,๒๗๑,๐๐๐	๒๐	ปี ๒๕๓๓	๑๒,๒๖๗,๐๐๐	๓,๙๘๘,๐๐๐	๓๓
ปี ๒๕๐๕	๗,๓๔๒,๐๐๐	๑,๔๑๘,๐๐๐	๑๙	ปี ๒๕๓๔	๑๔,๓๕๕,๐๐๐	๔,๘๗๖,๐๐๐	๓๔
ปี ๒๕๐๖	๗,๗๓๑,๐๐๐	๑,๘๙๖,๐๐๐	๒๕	ปี ๒๕๓๕	๑๔,๙๓๘,๐๐๐	๔,๙๗๑,๐๐๐	๓๓
ปี ๒๕๐๗	๘,๒๔๕,๐๐๐	๑,๘๙๕,๐๐๐	๒๓	ปี ๒๕๓๖	๑๖,๕๖๐,๐๐๐	๔,๗๒๐,๐๐๐	๒๙
ปี ๒๕๐๘	๗,๘๘๐,๐๐๐	๑,๕๐๘,๐๐๐	๑๙	ปี ๒๕๓๗	๒๐,๘๑๒,๐๐๐	๕,๙๔๓,๐๐๐	๒๙
ปี ๒๕๐๙	๗,๗๗๙,๐๐๐	๑,๔๘๓,๐๐๐	๑๙	ปี ๒๕๓๘	๑๙,๗๓๓,๐๐๐	๕,๒๘๑,๐๐๐	๒๗
ปี ๒๕๑๐	๗,๑๖๖,๐๐๐	๑,๐๖๘,๐๐๐	๑๕	ปี ๒๕๓๙	๑๘,๘๕๕,๐๐๐	๕,๒๒๖,๐๐๐	๒๘
ปี ๒๕๑๑	๗,๔๙๔,๐๐๐	๑,๐๒๓,๐๐๐	๑๔	GR ปี ๒๕๓๐-	๖.๗๓	๑.๔๗	
ปี ๒๕๑๒	๘,๑๙๗,๐๐๐	๑,๐๖๔,๐๐๐	๑๓	ปี ๒๕๔๐	๒๗,๖๔๘,๐๐๐	๖,๓๖๗,๐๐๐	๒๓
ปี ๒๕๑๓	๘,๕๕๓,๐๐๐	๑,๕๗๖,๐๐๐	๑๘	ปี ๒๕๔๑	๒๔,๘๑๗,๐๐๐	๖,๖๗๙,๐๐๐	๒๗
ปี ๒๕๑๔	๘,๗๑๙,๐๐๐	๒,๑๑๒,๐๐๐	๒๔	ปี ๒๕๔๒	๒๒,๗๘๑,๐๐๐	๖,๕๕๙,๐๐๐	๒๙
ปี ๒๕๑๕	๘,๒๙๕,๐๐๐	๘๔๙,๐๐๐	๑๐	ปี ๒๕๔๓	๒๔,๒๘๖,๐๐๐	๗,๕๒๑,๐๐๐	๓๑
ปี ๒๕๑๖	๗,๕๔๙,๐๐๐	๑,๐๔๖,๐๐๐	๑๔	ปี ๒๕๔๔	๒๗,๙๐๑,๐๐๐	๗,๒๔๕,๐๐๐	๒๖
ปี ๒๕๑๗	๗,๒๐๙,๐๐๐	๙๓๓,๐๐๐	๑๓	ปี ๒๕๔๕	๒๗,๕๕๑,๐๐๐	๗,๕๕๒,๐๐๐	๒๗
ปี ๒๕๑๘	๘,๑๔๙,๐๐๐	๑,๘๗๐,๐๐๐	๒๓	ปี ๒๕๔๖	๒๗,๓๑๕,๐๐๐	๑๐,๑๓๗,๐๐๐	๓๗
ปี ๒๕๑๙	๑๐,๒๗๐,๐๐๐	๒,๙๑๕,๐๐๐	๒๘	ปี ๒๕๔๗	๒๘,๘๙๔,๐๐๐	๗,๒๗๔,๐๐๐	๒๕
GR ปี ๒๕๐๔-	๑.๒๗	๐.๒๗		ปี ๒๕๔๘	๒๙,๐๓๓,๐๐๐	๗,๓๗๖,๐๐๐	๒๕
ปี ๒๕๒๐	๙,๕๕๓,๐๐๐	๑,๕๗๓,๐๐๐	๑๖	ปี ๒๕๔๙	๓๑,๘๐๖,๐๐๐	๙,๕๕๗,๐๐๐	๓๐
ปี ๒๕๒๑	๑๑,๗๙๖,๐๐๐	๒,๖๙๖,๐๐๐	๒๓	GR ปี ๒๕๔๐-	๒.๓๘	๓.๕๙	
ปี ๒๕๒๒	๑๑,๙๙๐,๐๐๐	๒,๖๘๑,๐๐๐	๒๒	ปี ๒๕๕๐	๒๙,๕๕๔,๐๐๐	๑๐,๐๑๑,๐๐๐	๓๔
ปี ๒๕๒๓	๑๑,๙๑๐,๐๐๐	๓,๐๔๙,๐๐๐	๒๖	ปี ๒๕๕๑	๒๙,๔๐๓,๐๐๐	๘,๕๗๐,๐๐๐	๒๙
ปี ๒๕๒๔	๑๑,๓๐๗,๐๐๐	๓,๖๒๐,๐๐๐	๓๒	ปี ๒๕๕๒	๓๑,๗๗๓,๐๐๐	๙,๐๔๗,๐๐๐	๒๘
ปี ๒๕๒๕	๑๑,๑๕๔,๐๐๐	๓,๖๙๔,๐๐๐	๓๓	ปี ๒๕๕๓	๓๖,๔๘๖,๐๐๐	๑๐,๖๔๗,๐๐๐	๒๙
ปี ๒๕๒๖	๑๑,๘๗๕,๐๐๐	๔,๕๒๘,๐๐๐	๓๘	ปี ๒๕๕๔	๓๙,๙๖๗,๐๐๐	๖,๙๕๕,๐๐๐	๑๗
ปี ๒๕๒๗	๑๐,๙๙๐,๐๐๐	๓,๙๙๓,๐๐๐	๓๖	ปี ๒๕๕๕	๓๙,๔๙๓,๐๐๐	๖,๗๒๒,๐๐๐	๑๗
ปี ๒๕๒๘	๑๑,๘๓๐,๐๐๐	๔,๓๓๔,๐๐๐	๓๗	ปี ๒๕๕๖	๔๔,๑๐๘,๐๐๐	๑๐,๙๖๙,๐๐๐	๒๕
ปี ๒๕๒๙	๑๒,๘๘๐,๐๐๐	๔,๓๔๔,๐๐๐	๓๔	ปี ๒๕๕๗	๔๒,๖๒๗,๐๐๐	๙,๗๗๙,๐๐๐	๒๓
GR ปี ๒๕๒๐-	๑.๓๘	๙.๙๖		ปี ๒๕๕๘	๓๙,๖๘๙,๐๐๐	๙,๕๐๐,๐๐๐	๒๔
ปี ๒๕๓๐	๑๑,๔๒๙,๐๐๐	๔,๗๙๑,๐๐๐	๔๒	ปี ๒๕๕๙	๔๐,๗๘๐,๐๐๐	๙,๗๐๐,๐๐๐	๒๔
ปี ๒๕๓๑	๑๔,๐๐๖,๐๐๐	๖,๐๓๖,๐๐๐	๔๓	GR ปี ๒๕๕๐-	๔.๓๕	๐.๕๔	
ปี ๒๕๓๒	๑๑,๖๖๖,๐๐๐	๓,๙๓๘,๐๐๐	๓๔	GR ปี ๒๕๐๔-	๓.๖๖	๔.๔๕	

หมายเหตุ GR คือ อัตรายายยตัวต่อปี (ร้อยละ)
ที่มา IRRI

ตารางที่ ๒๖ ประเทศผู้ส่งออกข้าวมากที่สุด ๓ อันดับแรกของโลก ปี ๒๕๐๔ - ปี ๒๕๕๙

ปี	ประเทศ	ปี	ประเทศ	ปี	ประเทศ	ปี	ประเทศ
๒๕๐๔	๑. เมียนมาร์	๒๕๑๘	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๒	๑. ไทย	๒๕๔๖	๑. ไทย
	๒. ไทย		๒. จีน		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย
	๓. สหรัฐอเมริกา		๓. ไทย		๓. เวียดนาม		๓. เวียดนาม
๒๕๐๕	๑. เมียนมาร์	๒๕๑๙	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๓	๑. ไทย	๒๕๔๗	๑. ไทย
	๒. ไทย		๒. ไทย		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม
	๓. สหรัฐอเมริกา		๓. จีน		๓. เวียดนาม		๓. อินเดีย
๒๕๐๖	๑. เมียนมาร์	๒๕๒๐	๑. ไทย	๒๕๓๔	๑. ไทย	๒๕๔๘	๑. ไทย
	๒. ไทย		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม
	๓. สหรัฐอเมริกา		๓. จีน		๓. ปากีสถาน		๓. อินเดีย
๒๕๐๗	๑. ไทย	๒๕๒๑	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๕	๑. ไทย	๒๕๔๙	๑. ไทย
	๒. เมียนมาร์		๒. ไทย		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม
	๓. สหรัฐอเมริกา		๓. จีน		๓. เวียดนาม		๓. อินเดีย
๒๕๐๘	๑. ไทย	๒๕๒๒	๑. ไทย	๒๕๓๖	๑. ไทย	๒๕๕๐	๑. ไทย
	๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย
	๓. เมียนมาร์		๓. ปากีสถาน		๓. เวียดนาม		๓. เวียดนาม
๒๕๐๙	๑. ไทย	๒๕๒๓	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๗	๑. ไทย	๒๕๕๑	๑. ไทย
	๒. จีน		๒. ไทย		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม
	๓. สหรัฐอเมริกา		๓. จีน		๓. เวียดนาม		๓. อินเดีย
๒๕๑๐	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๒๔	๑. ไทย	๒๕๓๘	๑. ไทย	๒๕๕๒	๑. ไทย
	๒. จีน		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย		๒. เวียดนาม
	๓. ไทย		๓. ปากีสถาน		๓. สหรัฐอเมริกา		๓. ปากีสถาน
๒๕๑๑	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๒๕	๑. ไทย	๒๕๓๙	๑. ไทย	๒๕๕๓	๑. ไทย
	๒. จีน		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย		๒. เวียดนาม
	๓. ไทย		๓. ปากีสถาน		๓. เวียดนาม		๓. ปากีสถาน
๒๕๑๒	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๒๖	๑. ไทย	๒๕๔๐	๑. ไทย	๒๕๕๔	๑. ไทย
	๒. จีน		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม		๒. เวียดนาม
	๓. ไทย		๓. ปากีสถาน		๓. สหรัฐอเมริกา		๓. อินเดีย
๒๕๑๓	๑. สหรัฐอเมริกา	๒๕๒๗	๑. ไทย	๒๕๔๑	๑. ไทย	๒๕๕๕	๑. อินเดีย
	๒. จีน		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย		๒. เวียดนาม
	๓. ไทย		๓. จีน		๓. เวียดนาม		๓. ไทย
๒๕๑๔	๑. ไทย	๒๕๒๘	๑. ไทย	๒๕๔๒	๑. ไทย	๒๕๕๖	๑. อินเดีย
	๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม		๒. ไทย
	๓. จีน		๓. จีน		๓. อินเดีย		๓. เวียดนาม
๒๕๑๕	๑. ไทย	๒๕๒๙	๑. ไทย	๒๕๔๓	๑. ไทย	๒๕๕๗	๑. อินเดีย
	๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม		๒. ไทย
	๓. จีน		๓. ปากีสถาน		๓. จีน		๓. เวียดนาม
๒๕๑๖	๑. จีน	๒๕๓๐	๑. ไทย	๒๕๔๔	๑. ไทย	๒๕๕๘	๑. อินเดีย
	๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. เวียดนาม		๒. ไทย
	๓. ไทย		๓. จีน		๓. สหรัฐอเมริกา		๓. เวียดนาม
๒๕๑๗	๑. จีน	๒๕๓๑	๑. ไทย	๒๕๔๕	๑. ไทย	๒๕๕๙	๑. อินเดีย
	๒. สหรัฐอเมริกา		๒. สหรัฐอเมริกา		๒. อินเดีย		๒. ไทย
	๓. ไทย		๓. ปากีสถาน		๓. สหรัฐอเมริกา		๓. เวียดนาม

ล้านตันข้าวสาร

รูปที่ ๗ การค้าข้าวของโลกและของไทย ปี ๒๕๐๔ - ปี ๒๕๕๙

ตารางที่ ๒๗ จำนวนและร้อยละของผู้อดยากในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

ภาค	๒๕๓๓ - ๒๕๓๕		๒๕๔๓ -		๒๕๔๘ -		๒๕๕๓ -		๒๕๕๗ -	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
โลก	๑,๐๑๐.๖	๑๘.๖	๙๒๙.๖	๑๔.๙	๙๔๒.๓	๑๔.๓	๘๒๐.๗	๑๑.๘	๗๙๔.๖	๑๐.๙
ประเทศที่พัฒนาแล้ว	๒๐.๐	<๕.๐	๒๑.๒	<๕.๐	๑๕.๔	<๕.๐	๑๕.๗	<๕.๐	๑๔.๗	<๕.๐
ประเทศที่กำลังพัฒนา	๙๙๐.๗	๒๓.๓	๙๐๘.๔	๑๘.๒	๙๒๖.๙	๑๗.๓	๘๐๕.๐	๑๔.๑	๗๗๙.๙	๑๒.๙
ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	๒๐๙.๓	๔๐.๐	๒๔๔.๓	๓๖.๕	๒๓๗.๖	๓๑.๔	๒๓๗.๘	๒๗.๗	๒๕๐.๙	๒๖.๗
แอฟริกา	๑๘๑.๗	๒๗.๖	๒๑๐.๒	๒๕.๔	๒๑๓.๐	๒๒.๗	๒๑๘.๕	๒๐.๗	๒๓๒.๕	๒๐.๐
เอเชีย	๗๔๑.๙	๒๓.๖	๖๓๖.๕	๑๗.๖	๖๖๕.๕	๑๗.๓	๕๔๖.๙	๑๓.๕	๕๑๑.๗	๑๒.๑
ลาติน อเมริกาและ แคริบเบียน	๖๖.๑	๑๔.๗	๖๐.๔	๑๑.๔	๔๗.๑	๘.๔	๓๘.๓	๖.๔	๓๔.๓	๕.๕
แอฟริกากลาง	๒๔.๒	๓๓.๕	๔๒.๔	๔๔.๒	๔๗.๗	๔๓.๐	๕๓.๐	๔๑.๕	๕๘.๙	๔๑.๓
แอฟริกาตะวันออก	๑๐๓.๙	๔๗.๒	๑๒๑.๖	๔๓.๑	๑๒๒.๕	๓๗.๘	๑๑๘.๗	๓๓.๗	๑๒๔.๒	๓๑.๕

ที่มา: State of Food Insecurity (SOFI), ๒๐๑๕, FAO

ตารางที่ ๒๘ จำนวนและร้อยละของผู้อดยากในประเทศอาเซียนและบางประเทศ

ประเทศ	๒๕๓๓ - ๒๕๓๕		๒๕๔๓ - ๒๕๔๕		๒๕๔๘ - ๒๕๕๐		๒๕๕๓ - ๒๕๕๕		๒๕๕๗ - ๒๕๕๙	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน
กัมพูชา	๓.๐	๓๒.๑	๓.๖	๒๘.๕	๒.๗	๑๙.๖	๒.๕	๑๖.๘	๒.๒	๑๔.๒
อินโดนีเซีย	๓๕.๙	๑๙.๗	๓๘.๓	๑๘.๑	๔๒.๗	๑๘.๘	๒๖.๙	๑๑.๑	๑๙.๔	๗.๖
สปป. ลาว	๑.๙	๔๒.๒	๒.๑	๓๗.๙	๑.๖	๒๖.๙	๑.๔	๒๑.๔	๑.๓	๑๘.๕
มาเลเซีย	๑.๐	๕.๑	ns	<๕.๐	ns	<๕.๐	ns	<๕.๐	ns	<๕.๐
เมียนมา	๒๖.๘	๖๒.๙	๒๔.๓	๔๙.๖	๑๗.๐	๓๓.๗	๙.๔	๑๘.๐	๗.๗	๑๔.๒
ฟิลิปปินส์	๑๖.๗	๒๖.๓	๑๖.๑	๒๐.๓	๑๔.๓	๑๖.๔	๑๒.๗	๑๓.๔	๑๓.๗	๑๓.๕
ไทย	๑๙.๘	๓๔.๖	๑๑.๖	๑๘.๔	๗.๗	๑๑.๗	๖.๐	๘.๙	๕.๐	๗.๔
จีน	๒๘๙.๐	๒๓.๙	๒๑๑.๒	๑๖.๐	๒๐๗.๓	๑๕.๓	๑๖๓.๒	๑๑.๗	๑๓๓.๘	๙.๓
อินเดีย	๒๑๐.๑	๒๓.๗	๑๘๕.๕	๑๗.๕	๒๓๓.๘	๒๐.๕	๑๘๙.๙	๑๕.๖	๑๙๔.๖	๑๕.๒
เอธิโอเปีย	๓๗.๓	๗๔.๘	๓๗.๓	๕๔.๘	๓๔.๓	๔๓.๘	๓๒.๑	๓๖.๐	๓๑.๖	๓๒.๐
แทนซาเนีย	๖.๔	๒๔.๒	๑๓.๐	๓๗.๑	๑๔.๑	๓๕.๔	๑๖.๑	๓๔.๗	๑๖.๘	๓๒.๑
แซมเบีย	๒.๗	๓๓.๘	๔.๗	๔๕.๔	๖.๐	๕๐.๗	๖.๙	๕๐.๓	๗.๔	๔๗.๘
ซิมบับเว	๔.๖	๔๒.๗	๕.๕	๔๓.๗	๕.๑	๔๐.๔	๔.๕	๓๓.๕	๕.๐	๓๓.๔

ที่มา: State of Food Insecurity (SOFI), ๒๐๑๕,

๑.๔. ทรัพยากรธรรมชาติและภัยธรรมชาติ

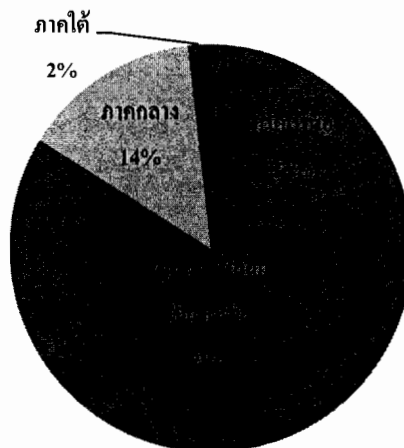
๑.๔.๑ การใช้ที่ดินเพื่อการทำนาของไทยปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด ๑๔๙.๒ ล้านไร่ เป็นเนื้อที่นาข้าวมากถึง ๗๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๔๗ รองลงมา คือ สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น ๓๔.๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๓ พืชไร่ ๓๑.๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๑ ที่เหลือเป็นสวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ และอื่น ๆ ๑๓.๑ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๙ สำหรับเนื้อที่นาข้าวพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ๔๒.๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๖๑ ของเนื้อที่นาข้าวทั่วประเทศ รองลงมาคือภาคเหนือ ๑๕.๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๓ ภาคกลาง ๑๐.๒ ล้านไร่ ๑๕ และภาคใต้น้อยที่สุด ๑.๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑ (ตารางที่ ๒๗ และรูปที่ ๘)

ตารางที่ ๒๙ การใช้ที่ดินทางการเกษตรของไทยปี ๒๕๕๗

หน่วย: ล้านไร่

รายการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ทั้งประเทศ	ร้อยละ
๑. เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	๓๒.๔๙	๖๓.๘๔	๓๑.๑๒	๒๑.๗๗	๑๔๙.๒๓	๑๐๐
๑.๑ นาข้าว	๑๕.๗๙	๔๒.๗๕	๑๐.๐๒	๑.๒๒	๖๙.๙๖	๔๗
๑.๒ พืชไร่	๑๐.๑๙	๑๑.๙๔	๙.๐๑	๐.๐๑	๓๑.๑๕	๒๑
๑.๓ สวนไม้ผลไม่ยืนต้น	๔.๐๕	๔.๓๒	๗.๓๙	๑๙.๑๖	๓๔.๙๒	๒๓
๑.๔ สวนผัก ไม้ดอก/ไม้ประดับ	๐.๔๕	๐.๓๒	๐.๕๐	๐.๑๓	๑.๔๐	๑
๑.๕ อื่น ๆ	๒.๐๑	๔.๕๒	๔.๐๒	๑.๒๕	๑๑.๘๐	๘
๒. เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่)	๒๔.๙๑	๒๓.๒๖	๓๗.๐๓	๒๑.๔๑	๒๕.๒๗	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รูปที่ ๘ สัดส่วนเนื้อที่นาข้าว ปี ๒๕๕๗ รายภาค

๑.๔.๒ ขนาดเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ประมาณร้อยละ ๗๐ ของชาวนามีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรต่ำกว่า ๓๐ ไร่ โดยมีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยประมาณ ๒๖ ไร่ต่อครัวเรือน โดยเป็นที่นาประมาณ ๑๘ ไร่ นอกจากนี้ ยังมีเนื้อที่ทำกินด้านอื่น ๆ อีก เช่น เนื้อที่ปลูกพืชไร่และไม้ผลอีกด้วย (ตารางที่ ๒๘-๓๐)

๑.๔.๓ ลักษณะการถือครองที่ดินทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถือครองที่ดินของตนเองเพียงอย่างเดียวร้อยละ ๖๖ รองลงไปเป็นภาคใต้ ถือครองที่ดินของตนเองอย่างเดีย্বর้อยละ ๕๑ ส่วนภาคเหนือและภาคกลาง ถือครองที่ดินของตนเอง ร้อยละ ๓๙ และร้อยละ ๓๑ ตามลำดับ ในภาพรวมระดับประเทศชาวนาที่มีที่นาเป็นของตนเองอย่างเดีย্বর้อยละ ๕๕ ของครัวเรือนทั้งหมดและเช่าอย่างเดียวไม่ถึงร้อยละ ๑ (ตารางที่ ๓๑ - ๓๔)

๑.๔.๔ เนื้อที่ชลประทาน ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรทั้งประเทศ ประมาณ ๑๔๙ ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ชลประทานประมาณ ๓๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร โดยภาคกลางมีเนื้อที่ในเขตชลประทานคิดเป็นสัดส่วนกับเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ ๔๐ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรในภาค รองลงมาคือ ภาคเหนือ ร้อยละ ๒๖ ภาคใต้ ร้อยละ ๑๕ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๑๐ (ตารางที่ ๓๕) แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนเนื้อที่ชลประทานกับเนื้อที่ปลูกข้าวในแต่ละภาคในปี ๒๕๕๘ พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนเนื้อที่ชลประทาน น้อยที่สุดเพียง ร้อยละ ๑๐ ขณะที่ภาคกลางมีสัดส่วนเนื้อที่ชลประทานมากถึง ร้อยละ ๗๔ ส่วนภาคใต้ และภาคเหนือ มีสัดส่วนเนื้อที่ชลประทาน ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๓๕ ตามลำดับ (ตารางที่ ๓๖)

ตารางที่ ๓๐ ครั้วเรือนชานาจำแนกตาม ขนาดเนื้อที่ถือครองทั้งหมดปี ๒๕๕๔/๕๕

หน่วย : ร้อยละ

ขนาดเนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ประเทศ	% สหสม
๑-๙.๙	๒๘.๙๘	๒๐.๒๓	๘.๐๘	๒๙.๐๗	๒๑.๓๔	๒๑.๓๔
๑๐-๑๙.๙	๒๐.๕๑	๓๓.๓๔	๑๙.๘๖	๓๘.๒๖	๒๘.๘๙	๕๐.๒๓
๒๐-๒๙.๙	๑๔.๘๑	๒๐.๙๑	๒๑.๓๐	๑๗.๕๘	๑๙.๓๕	๖๙.๕๘
๓๐-๓๙.๙	๙.๙๑	๑๓.๒๕	๒๐.๑๘	๗.๒๘	๑๒.๙๙	๘๒.๕๗
๔๐-๔๙.๙	๘.๐๔	๕.๗๘	๘.๐๑	๒.๙๓	๖.๔๘	๘๙.๐๕
๕๐-๕๙.๙	๔.๓๐	๒.๖๙	๗.๑๒	๐.๖๖	๓.๕๐	๙๒.๕๕
๖๐-๖๙.๙	๓.๔๕	๑.๖๒	๕.๑๗	๑.๔๖	๒.๔๖	๙๕.๐๑
≥๗๐	๙.๙๕	๒.๑๗	๑๐.๒๘	๒.๗๗	๔.๙๙	๑๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓๑ ขนาดเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร เฉลี่ยของครั้วเรือนชานาจำแนกตามเขตชลประทาน ปี ๒๕๕๔/๕๕

หน่วย: ไร่/ครั้วเรือน

ภาค	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	เฉลี่ย
เหนือ	๑๗.๗๓	๓๙.๑๔	๒๙.๘๘
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๒.๗๘	๒๔.๗๔	๒๒.๘๔
กลาง	๓๕.๓๐	๔๑.๔๙	๓๗.๒๓
ใต้	๑๒.๖๖	๒๑.๙๖	๑๙.๒๐
รวมทั้งประเทศ	๒๐.๔๙	๒๘.๒๖	๒๖.๐๒

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓๒ ขนาดเนื้อที่นาถือครองเฉลี่ยของครัวเรือนชาวนาจำแนกตามเขตชลประทาน ปี ๒๕๕๔/๕

หน่วย:ไร่/ครัวเรือน

ภาค	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	รวม
เหนือ	๑๒.๙๗	๑๙.๖๘	๑๖.๗๘
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๑.๘๑	๑๙.๑๕	๑๗.๙๙
กลาง	๒๗.๑๐	๑๙.๓๓	๒๔.๖๘
ใต้	๑๐.๐๒	๑๑.๒๒	๑๐.๘๗
รวม	๑๖.๑๘	๑๘.๙๙	๑๘.๑๘

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓๓ ลักษณะการถือครองที่ดินการเกษตรของครัวเรือนชาวนา จำแนกตามลักษณะการถือครองปี ๒๕๕๔/๕๕

ลักษณะการถือครองที่ดิน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
๑. ของตนเองอย่างเดียว	๓๙.๒๓	๖๖.๓๑	๓๐.๙๕	๕๑.๐๕	๕๕.๒๕
๒. เช่าอย่างเดียว	๐.๕๒	-	๔.๑๑	๒.๔๗	๐.๖๖
๓. ของตนเองและเช่า	๓๔.๖๖	๑๒.๙๘	๔๒.๒๖	๑๘.๐๘	๒๑.๖๘
๔. เช่าและทำฟรี	๓.๑๗	๐.๙๓	๔.๕๑	๐.๒๓	๑.๘๕
๕. ของตนเอง เช่า และทำฟรี	๘.๙๗	๑.๗๓	๗.๖๒	๔.๙๒	๔.๒๖
๖. ของตนเองและทำฟรี	๑๑.๑๔	๑๕.๑๕	๙.๘๗	๒๑.๕๖	๑๓.๘๑
๗. ทำฟรีอย่างเดียว	๒.๓๒	๒.๙๑	๐.๗๒	๑.๗	๒.๔๘
รวม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๘. ครัวเรือนที่มีการเช่า (๒+๓+๔+๕)	๔๗.๓๕	๑๕.๖๔	๕๘.๕๐	๒๕.๗๐	๒๘.๔๕

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓๔ ลักษณะการถือครองที่นาของครัวเรือนชาวนาจำแนกตามลักษณะการถือครองเป็นรายภาค ปี ๒๕๕๔/๕๕

ลักษณะการถือครองที่ดิน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
๑. ของตนเองอย่างเดียว	๒๘.๑	๖๘.๒๗	๒๕.๗๑	๓๙.๑๔	๔๙.๙๖
๒. เช่าอย่างเดียว	๑๔.๖๑	๒.๔๘	๓๓.๐๗	๑๕.๒๑	๑๑
๓. ของตนเองและเช่า	๓๙.๑๑	๑๕.๖๖	๓๑.๕๘	๒๓.๓๘	๒๔.๗
๔. เช่าและทำฟรี	๓.๓๙	๑.๔๒	๑	๗.๐๙	๑.๙๙
๕. ของตนเอง เช่า และทำฟรี	๕.๖๘	๐.๙๑	๒.๓๘	๐.๕๖	๒.๔๒
๖. ของตนเองและทำฟรี	๕.๐๗	๗.๙๑	๔.๔๒	๑๐.๘๔	๖.๖๓
๗. ทำฟรี	๔.๐๔	๓.๓๕	๑.๘๓	๓.๗๘	๓.๒๙

ลักษณะการถือครองที่ดิน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
รวม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๘. คราวเรือนที่มีการเช่า (๒+๓+๔+๕)	๖๒.๗๙	๒๐.๔๗	๖๘.๐๓	๔๖.๒๔	๔๐.๑๑

ที่มา : การศึกษาภาวะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชาวนา โดย ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และคณะ ๒๕๕๖

ตารางที่ ๓๕ จำนวนครัวเรือน และเนื้อที่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่มีการเช่าที่นา

ภาค/ จังหวัด	รวมทั้งหมด			เช่า			ร้อยละที่เช่า		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
รวมทั้ง	๓,๙๘๔,๙๘๑	๗,๕๐๐,๘๘๙	๕๖,๑๕๕,๖๓๐	๘๐๔,๔๙๔	๑,๓๓๒,๙๘๘	๑๑,๔๗๓,๓๖๔	๒๐	๑๘	๒๐
ภาคเหนือ	๘๙๕,๐๔๓	๑,๗๕๔,๐๑๗	๑๒,๖๒๒,๖๑๑	๒๙๔,๗๕๐	๕๑๕,๗๐๑	๔,๔๔๒,๑๐๑	๓๓	๒๙	๓๕
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒,๖๘๗,๕๙๔	๔,๙๐๗,๔๐๓	๓๕,๙๙๙,๕๔๕	๓๐๔,๓๔๓	๔๒๕,๕๗๘	๓,๑๒๔,๕๘๑	๑๑	๙	๙
ภาคกลาง	๓๕๕,๘๖๙	๗๔๕,๕๙๕	๗,๑๙๔,๖๖๑	๑๘๗,๙๖๒	๓๖๐,๗๐๓	๓,๗๗๔,๘๑๒	๕๓	๔๘	๕๒
ภาคใต้	๔๖,๔๗๕	๙๓,๘๗๔	๓๓๘,๘๑๔	๑๗,๔๓๙	๓๑,๐๐๖	๑๓๑,๘๖๙	๓๘	๓๓	๓๙

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ กรมส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ ๓๖ จำนวนครัวเรือน และเนื้อที่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่มีการเช่าที่นา

ภาค/ จังหวัด	รวมทั้งหมด			เช่า			ร้อยละที่เช่า		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
รวมทั้งประเทศ	๓,๙๘๔,๙๘๑	๗,๕๐๐,๘๘๙	๕๖,๑๕๕,๖๓๐	๘๐๔,๔๙๔	๑,๓๓๒,๙๘๘	๑๑,๔๗๓,๓๖๔	๒๐	๑๘	๒๐
ภาคเหนือตอนบน	๔๘๐,๙๐๑	๙๗๘,๕๑๖	๔,๐๐๖,๕๙๖	๑๒๘,๓๙๖	๒๓๔,๗๓๖	๑,๐๗๐,๙๕๔	๒๗	๒๔	๒๗
ภาคเหนือตอนล่าง	๔๑๔,๑๔๒	๗๗๕,๕๐๑	๘,๖๑๖,๐๑๔	๑๖๖,๓๕๔	๒๘๐,๙๖๕	๓,๓๗๑,๑๔๗	๔๐	๓๖	๓๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	๖๖๔,๙๐๒	๑,๐๘๓,๐๙๘	๗,๗๓๖,๒๘๓	๕๓,๒๒๓	๗๒,๕๕๒	๕๑๙,๐๘๒	๘	๗	๗

ภาค/ จังหวัด	รวมทั้งหมด			เช่า			ร้อยละที่เช่า		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
ภาค ตะวันออกเฉียง ตอนกลาง	๙๖๘,๑๙๓	๑,๘๓๒,๖๖๐	๑๒,๕๓๓,๔๙๙	๑๐๑,๑๙๓	๑๔๑,๕๕๗	๙๓๓,๕๖๓	๑๐	๘	๗
ภาค ตะวันออกเฉียง ใต้	๑,๐๕๔,๔๙๙	๑,๙๙๑,๖๔๕	๑๕,๗๒๙,๗๖๓	๑๔๙,๙๒๗	๒๑๑,๔๖๙	๑,๖๗๑,๙๓๖	๑๔	๑๑	๑๑
ภาคกลาง	๑๙๘,๗๒๕	๔๕๑,๑๖๐	๔,๔๖๘,๔๔๒	๑๒๓,๔๗๓	๒๕๕,๐๙๔	๒,๖๓๐,๐๐๑	๖๒	๕๔	๕๙
ภาค ตะวันออก	๘๗,๑๔๐	๑๓๔,๗๕๙	๑,๖๓๖,๑๗๒	๒๙,๗๔๖	๔๖,๘๗๑	๖๒๙,๑๕๓	๓๔	๓๕	๓๘
ภาค ตะวันตก	๗๐,๐๐๔	๑๕๙,๖๗๖	๑,๐๙๐,๐๔๖	๓๔,๗๔๓	๖๘,๗๓๘	๕๑๕,๖๕๘	๕๐	๔๓	๔๗
ภาคใต้ฝั่ง ตะวันออก	๔๐,๘๙๘	๘๔,๙๐๓	๓๑๔,๕๘๔	๑๕,๖๖๙	๒๘,๓๕๕	๑๒๔,๑๙๗	๓๘	๓๓	๓๙
ภาคใต้ฝั่ง ตะวันตก	๕,๕๗๗	๘,๙๗๑	๒๔,๒๒๙	๑,๗๗๐	๒,๖๕๑	๗,๖๗๒	๓๒	๓๐	๓๒

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ กรมส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ ๓๗ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตรในเขตชลประทาน ปี ๒๕๕๗

ภาค	พื้นที่ (ล้านไร่)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	รวม	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	รวม
เหนือ	๘.๓๑	๒๔.๑๘	๓๒.๔๙	๒๖	๗๔	๑๐๐
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๖.๓๘	๕๗.๔๗	๖๓.๘๕	๑๐	๙๐	๑๐๐
กลาง	๑๒.๓๙	๑๘.๗๓	๓๑.๑๒	๔๐	๖๐	๑๐๐
ใต้	๓.๑๘	๑๘.๕๙	๒๑.๗๗	๑๕	๘๕	๑๐๐
ทั้งประเทศ	๓๐.๒๖	๑๑๘.๙๗	๑๔๙.๒๓	๒๐	๘๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ ๓๘ เนื้อที่ปลูกข้าวในเขตชลประทาน ปี ๒๕๕๘

ภาค	พื้นที่ (ไร่)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	รวม	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	รวม
เหนือ	๔,๔๙๓,๔๑๓	๘,๒๗๔,๗๓๒	๑๒,๗๖๘,๑๔๕	๓๕	๖๕	๑๐๐
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓,๗๒๗,๗๐๐	๓๒,๔๖๕,๗๑๐	๓๖,๑๙๓,๔๑๐	๑๐	๙๐	๑๐๐
กลาง	๖,๑๓๒,๓๐๑	๒,๑๒๙,๑๔๔	๘,๒๖๑,๔๔๕	๗๔	๒๖	๑๐๐
ใต้	๔๒๓,๔๒๖	๔๑๗,๐๕๐	๘๔๐,๔๗๖	๕๐	๕๐	๑๐๐
ทั่วประเทศ	๑๔,๗๗๖,๘๔๐	๔๓,๒๘๖,๖๓๖	๕๘,๐๖๓,๔๗๖	๒๕	๗๕	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑.๔.๕ ภัยธรรมชาติ ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๘ พื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ เฉลี่ย ๕.๙ ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ปลูกข้าวโดยเสียหายจากอุทกภัยมากที่สุด ๓.๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๔ ของพื้นที่เสียหายทั้งหมด รองลงมาคือ ฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง ๒.๒ ล้านไร่หรือร้อยละ ๓๗ ศัตรูพืชและโรคระบาด ๐.๕ ล้านไร่หรือร้อยละ ๘ และภัยอื่น ๆ ๐.๐๗ ล้านไร่หรือร้อยละ ๑ โดยปีที่มีความเสียหายมากที่สุด คือ ปี ๒๕๔๗ พื้นที่ ๑๒ ล้านไร่ ขณะที่ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่เสียหาย ๒.๓ ล้านไร่ (ตารางที่ ๓๗)

๑) อุทกภัย พบว่า พื้นที่เสียหายจากอุทกภัยมากที่สุดในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๘.๘ ล้านไร่ รองลงมาคือ ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๖.๒ ล้านไร่

๒) ฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง เกิดมากที่สุดในปี ๒๕๔๗ จำนวน ๘.๘ ล้านไร่รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕.๗ ล้านไร่

๓) ศัตรูพืชและโรคระบาด รุนแรงที่สุดในปี ๒๕๕๒ จำนวน ๓.๖ ล้านไร่ รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๑.๖ ล้านไร่

๔) อื่น ๆ ได้แก่ วัตภัย พายุลูกเห็บ ภัยหนาว และอากาศแปรปรวน รุนแรงที่สุดในปี ๒๕๕๐ จำนวน ๐.๔ ล้านไร่ รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๐.๒ ล้านไร่

๑.๔.๕ การระบาดของโรคแมลงศัตรูข้าว ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๘ พื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายจากโรคแมลงศัตรูข้าวเฉลี่ย ๐.๕ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๘ ของพื้นที่เสียหายจากภัยธรรมชาติทั้งหมดโดยในแต่ละปีมีพื้นที่เสียหายจากภัยดังกล่าวประมาณ ๐.๐๒-๐.๒ ล้านไร่ ยกเว้น ปี ๒๕๕๒ และปี ๒๕๕๓ ที่มีพื้นที่เสียหายมากถึง ๓.๖ และ ๑.๖ ล้านไร่ ตามลำดับ ซึ่งเกิดจากการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่เสียหายลดลงเหลือเพียง ๐.๐๒ ล้านไร่ และเนื่องจากมีความแปรปรวนสูง จึงเป็นประเด็นท้าทายอย่างหนึ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการ และวางแผนการผลิตที่เหมาะสมควรเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข เช่น การใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานโรคและแมลง การใช้เทคโนโลยี การจัดระบบและฤดูกาลปลูกข้าว โดยไม่ควรให้มีการปลูกต่อเนื่องโดยไม่พักดินหรือปลูกพืชอื่นสลับบ้าง ก็จะสามารถลดความเสี่ยงในการเกิดโรคแมลง ศัตรูข้าวหรือบรรเทาความเสียหายได้ (ตารางที่ ๓๗)

ตารางที่ ๓๙ พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีที่เสียหายจากภัยพิบัติ ปี ๒๕๔๗ - ปี ๒๕๕๘

หน่วย : ไร่

ปี	พื้นที่เสียหาย					ร้อยละความเสียหาย
	อุทกภัย	ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง	ศัตรูพืช และโรคระบาด	อื่นๆ	รวม	
๒๕๔๗	๒,๙๔๑,๙๘๓	๘,๘๒๙,๙๗๓	๑๖๘,๒๗๑	๑๐,๒๖๐	๑๑,๙๕๐,๔๘๗	๒๑
๒๕๔๘	๒,๖๘๕,๙๗๓	๑,๘๔๕,๓๓๐	๔๓,๐๐๒	๓๗๐	๔,๕๗๔,๖๗๕	๘
๒๕๔๙	๕,๓๐๑,๙๒๒	๗๘๑,๑๔๗	๑๓๙,๑๑๑	-	๖,๒๒๒,๑๗๙	๑๑
๒๕๕๐	๒,๕๐๕,๖๘๑	๑,๘๒๓,๔๗๖	๑๔๒,๕๓๓	๔๔๙,๔๘๙	๔,๙๒๑,๑๗๙	๙
๒๕๕๑	๔,๖๕๑,๐๙๘	๒,๒๑๓,๐๗๙	๑๔๔,๕๐๗	๓,๐๕๙	๗,๐๑๑,๗๔๓	๑๒
๒๕๕๒	๑,๑๖๓,๙๔๗	๓๘๑,๓๔๓	๓,๖๒๔,๑๔๒	๕๑,๖๕๓	๕,๒๒๑,๐๘๕	๙
๒๕๕๓	๖,๑๘๙,๙๒๘	๒๓๗,๕๗๒	๑,๖๓๖,๕๗๓	๑๗๓,๓๗๘	๘,๒๓๗,๔๕๑	๑๔
๒๕๕๔	๘,๘๔๙,๒๕๖	๗๔,๙๒๑	-	-	๘,๙๒๔,๑๗๗	๑๕
๒๕๕๕	๔๒๐,๓๒๒	๕,๗๔๓,๙๔๖	-	๕,๙๐๓	๖,๑๗๐,๑๗๑	๑๐
๒๕๕๖	๒,๔๓๐,๑๙๘	๓๒๖,๗๒๖	-	-	๒,๗๕๖,๙๒๔	๔
๒๕๕๗	๕๘๒,๘๑๘	๑,๖๑๒,๒๑๐	๓๔,๐๗๕	๑๕๘,๘๘๒	๒,๓๘๗,๙๘๕	๔
๒๕๕๘	๒๖๙,๓๙๒	๒,๐๐๑,๖๓๒	๑๕,๓๑๙	๓,๑๕๓	๒,๒๘๙,๔๙๖	๔
เฉลี่ย	๓,๑๖๖,๐๔๓	๒,๑๕๕,๙๔๖	๖๖๐,๘๗๗	๙๕,๑๒๗	๕,๘๘๘,๙๖๓	๑๐

หมายเหตุ ภัยอื่นๆ ได้แก่ วาตภัย พายุลูกเห็บ ภัยหนาว และอากาศแปรปรวน

ที่มา : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๕. การสนับสนุนจากภาครัฐที่ผ่านมา

๑.๕.๑ งานวิจัยและพัฒนา กรมการข้าวมีพันธุ์ข้าวประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตัวอย่าง ที่เก็บไว้ในธนาคารเชื้อพันธุ์ (Gene Bank) และได้พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ข้าวจนออกเป็นพันธุ์ข้าวรับรองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมากถึง ๑๒๒ พันธุ์และในปี ๒๕๖๐ มีแผนที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนาข้าว เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร มีการวิจัยพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ข้าวสายพันธุ์ดีเด่นรองรับการรับรอง ๖ สายพันธุ์ พัฒนาพันธุ์พื้นเมือง ๘ สายพันธุ์ รวมทั้งศึกษาวิจัยด้านโภชนาการและสรรพคุณทางยาในข้าว เพื่อเป็นยารักษาโรคซึ่งเป็นการสร้างความโดดเด่นและเอกลักษณ์ รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้ข้าวไทย

๑.๕.๒ งานถ่ายทอดเทคโนโลยี มีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ ๘๘๒ ศูนย์ทั่วประเทศ โดยเป็นศูนย์เรียนรู้ฯด้านข้าวมากถึง ๔๕๐ ศูนย์หรือร้อยละ ๕๑ ซึ่งดำเนินการในรูปแบบศูนย์ข้าวชุมชนอยู่แล้ว เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้เกษตรกรเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการผลิตและตลาด ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้า และขยายไปยังศูนย์ข้าวชุมชนที่เหลือ และหรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่ เพื่อสนับสนุนให้ชาวนารวมกลุ่มผลิตข้าวที่ตรงกับความต้องการของตลาด ลดต้นทุนการผลิต และขายในราคาที่สูงกว่าตลาด โดยรัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วน จัดหาแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและให้ความรู้แก่ชาวนา รวมทั้งเชื่อมโยงกับโรงสีด้วย

๑.๕.๓ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ รัฐบาลมีมาตรการ/โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยให้การดำเนินการช่วยเหลือเป็นเงินในลำดับแรก อัตราไร่ละ ๑,๑๑๓ บาท รายละไม่เกิน ๓๐ ไร่ในกรณีที่พื้นที่ปลูกข้าวมีข้าวตายหรือเสียหายโดยสิ้นเชิง หรือพิจารณาให้การช่วยเหลือปัจจัยการผลิตเป็นลำดับต่อไปโดยในปี ๒๕๕๗ มีการชดเชยค่าเสียหายให้ชาวนาท้งสิ้น ๒.๔ ล้านไร่

๑.๕.๔ การประกันภัยธรรมชาติ ปี ๒๕๕๙/๖๐ ธ.ก.ส. มีโครงการประกันภัยข้าวนาปี อัตราเบี้ยประกันภัย ๑๐๐ บาทต่อไร่ (ไม่รวมอาการเสตมพ์และภาษี) โดยรัฐบาลจะอุดหนุนค่าเบี้ยประกันภัย ๖๐ บาทต่อไร่ เกษตรกรชำระเบี้ยประกันภัย ๔๐ บาทต่อไร่ โดยให้ความคุ้มครอง ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ๗ ประเภท ได้แก่ น้ำท่วมหรือฝนตกหนัก ภัยแล้ง ฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ลมพายุหรือพายุไต้ฝุ่น ภัยอากาศหนาวหรือน้ำค้างแข็ง ลูกเห็บ ไฟไหม้ และศัตรูพืชหรือโรคระบาด โดยจำนวนเงินความคุ้มครองสำหรับ ๖ ภัยแรก จำนวน ๑,๑๑๑ บาทต่อไร่ และจำนวน ๕๕๕ บาทต่อไร่ สำหรับภัยศัตรูพืชหรือโรคระบาด

๑.๕.๕ การสนับสนุนที่เป็นตัวเงิน รัฐบาลใช้งบประมาณเกือบ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ในการสนับสนุนเงินช่วยเหลือต้นทุนการผลิตให้แก่ชาวนา ไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๐ ไร่ต่อราย เพื่อเป็นการช่วยเหลือค่าครองชีพให้แก่เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและสถานการณ์ด้านราคาข้าวในปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ นอกจากนี้ ยังมีมาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้ที่ได้ร่วมโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อบรรเทาผลกระทบจากปัญหาราคาพืชผลเกษตรตกต่ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยในระยะเร่งด่วนโดยผู้ที่ไม่มียาได้ หรือมีรายได้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี รัฐสนับสนุนเงินให้รายละ ๓,๐๐๐ บาท และผู้ที่มีรายได้เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี รัฐสนับสนุนเงินให้รายละ ๑,๕๐๐ บาท วงเงินงบประมาณ ๖,๕๕๐ ล้านบาท

๑.๕.๖ มาตรการรับจํานํา ปัจจุบันรัฐบาลยกเลิกโครงการรับจํานําข้าวไปแล้วแต่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นโครงการสินเชื่อเพื่อชะลอข้าวเปลือกโดยสนับสนุนสินเชื่อในการเก็บรักษาข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางของชาวนาในราคาร้อยละ ๕๐ ของราคาตลาด รวมทั้งสนับสนุนค่าเก็บเกี่ยว ค่าปรับปรุงคุณภาพ และค่าเก็บรักษาข้าวเปลือก เพื่อชะลอปริมาณข้าวเปลือกที่จะออกสู่ตลาดมากเกินไป จนทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ซึ่งแตกต่างจากมาตรการรับจํานําข้าวที่ให้ราคาจํานําสูงกว่าราคาตลาด ส่งผลให้รัฐบาลขาดทุนจํานวนมาก

๑.๕.๗ โครงการประชารัฐ (แปลงใหญ่) มีการดำเนินการส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่ประชารัฐ โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ชาวนา และเอกชนในการสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีการผลิต การตลาด รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และมีการจัดทำข้อตกลงการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรนาแปลงใหญ่ ในราคาที่สูงกว่าราคาตลาดประมาณ ๓๐๐ บาทต่อตัน ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินงานในรูปแบบประชารัฐในพื้นที่แปลงใหญ่ ๑๑ แห่ง จากทั้งหมด ๔๒๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๖

๒. ประเด็นท้าทาย

๒.๑ การเชื่อมโยงการค้ากับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก (Climate Change) ในการปลูกข้าวที่มีน้ำขังจะมีการปลดปล่อย (Emission) ก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse gas) ชนิดหนึ่งซึ่งก๊าซเรือนกระจกนี้ในระยะยาวทำให้อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น (Global Warming) เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาคเกษตรอาจจะทำให้ผลผลิตเฉลี่ยโดยรวมลดลง โดยข้าวที่ปลูกในน้ำขังก็เป็นแหล่งปลดปล่อย (Emission) ก๊าซมีเทน ที่จัดเป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง ซึ่งในอนาคตอาจจะได้รับการต่อต้านจากประเทศผู้นำเข้าก็ได้ ดังนั้นจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาพันธุ์และวิธีการปลูกที่ใช้น้ำน้อยเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทน (Mitigation) หรือหาพันธุ์ใหม่ที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป (Adaptation) ประเทศที่สามารถปรับตัวได้จึงจะอยู่รอด

๒.๒ ข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA) เพิ่มขึ้น การมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้น โดยปกติจะทำให้ภาชนำเข้าประเทศที่มีข้อตกลงร่วมกันลดลงหรือเป็นศูนย์ในบางกรณี อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็อาจจะมีมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non - Tariff Measures) เพิ่มมากขึ้น เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary : SPS) หรือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรการด้านการใช้แรงงานที่ไม่เป็นธรรมซึ่งอาจจะกลายเป็นมาตรการที่กีดกันทางการค้า (Non - Tariff Barriers : NTB) ดังนั้น การเกิดขึ้นของ FTA จะเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดในการค้าระหว่างประเทศซึ่งรวมถึงการค้าข้าวด้วย

๒.๓ ประเทศผู้นำเข้าต้องการผลิตเองเพื่อความมั่นคงทางอาหารในประเทศ (Food Self - Sufficiency) ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้าอาหารมีความหวังว่าจะมีอาหารบริโภคในประเทศไม่เพียงพอ และอาจจะไม่สามารถนำเข้าได้เมื่อยามต้องการโดยเฉพาะเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อขยายการผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ โดยไม่คำนึงว่าจะต้องลงทุนมากเท่าใดหรือแพงกว่าการนำเข้าจากต่างประเทศก็ตาม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกอาหาร เช่น ประเทศไทย ซึ่งอาศัยตลาดต่างประเทศเป็นหลัก โดยในแต่ละปีประเทศไทยส่งออกข้าวเป็นจำนวนมากประมาณครึ่งหนึ่งของผลผลิตที่ผลิตได้ในแต่ละปี

๒.๔ ความชอบของผู้บริโภค (Consumer preference) เปลี่ยนไป

- ๑) ประเทศที่พัฒนาแล้วบริโภคข้าวหรืออาหารประเภทแป้ง (Carbohydrate) ต่อหัวน้อยลง
- ๒) ต้องการบริโภคสินค้าที่มีคุณค่าทางโภชนาการมากขึ้น
- ๓) ต้องการสินค้าที่ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmentally friendly)
- ๔) ต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่ผลิตได้ (Traceability)
- ๕) ต้องการบริโภคสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น (Local consumption) เพื่อความสดใหม่ของสินค้าและย่นระยะทางในการขนส่งที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global warming)

ดังนั้น ประเทศที่สามารถผลิตที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้จะได้เปรียบ

๒.๕ อัตราการบริโภคข้าวต่อหัวน้อยลง เป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลก สำหรับประเทศที่มีรายได้สูงขึ้นเนื่องจากประชากรมีทางเลือกในการบริโภคมากขึ้นโดยเพิ่มการบริโภคอาหารประเภทโปรตีนและผักผลไม้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยซึ่งมีลักษณะคล้ายกับญี่ปุ่นประการหนึ่งคือ บอกว่าข้าวเป็นวิถีชีวิตเป็น

วัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม เมื่อประมาณ ๒๐-๓๐ ปีก่อน ญี่ปุ่นบริโภคข้าวประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี แต่ปัจจุบันเหลือ ๖๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี สำหรับประเทศไทยเมื่อ ๓๐ ปีก่อนบริโภคข้าวเฉลี่ย ๑๖๖ กิโลกรัมต่อคนต่อปี แต่ปัจจุบันลดลงมาเหลือ ๑๐๔ กิโลกรัมต่อคนต่อปี อีก ๒๐ ปี ข้างหน้าอาจจะเหลือ ๖๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปีเหมือนกับประเทศญี่ปุ่นก็เป็นไปได้ (ที่มา : ดร. วิโรจน์ ณ ระนอง, <http://www.thairath.co.th/content/๗๕๕๘๒๒>) ซึ่งประเทศไทยต้องเตรียมตัวรับสถานการณ์นี้ด้วย

๒.๖ ราคาผลผลิตแปรปรวน ความจริงแล้วราคาข้าวมีการแปรปรวนนั้นเป็นปัจจัยภายนอกหรือตลาดโลกที่ไม่อาจควบคุมได้ แม้จะเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลกก็ตาม เพราะปริมาณการค้าขายข้าวในตลาดโลกมีน้อยหรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของผลผลิต ดังนั้น จึงเป็นตลาดที่มีความอ่อนไหวมาก แต่ก็มีปัจจัยภายในที่เราสามารถบรรเทาผลกระทบ หรือลดความแปรปรวนของราคาได้ ถ้ามีการบริหารจัดการทั้งอุปทานและอุปสงค์ให้สมดุลกันหรือลดต้นทุนการผลิตเพื่อบรรเทาผลกระทบจากราคาตกต่ำ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำหายนามาก

๒.๗ นโยบายรัฐบาล เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมาก การกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ปัญหาตามมาอีกมากมาย หรือทำให้ประเทศไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก เช่น การรับจำนำ ถ้าหากราคาที่รับจำนำไม่สูงเกินไป ก็จะเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ต้องการชะลอการขายข้าวภายหลังฤดูเก็บเกี่ยวที่มีข้าวออกสู่ตลาดมากถ้ารับจำนำในราคาสูงกว่าตลาดมาก ขาวนาไม่มาไถ่ถอนก็จะเป็นภาระงบประมาณของภาครัฐหรือทำให้ราคาตลาดโลกลดลงได้ เนื่องจากการมีสต็อกมากเกินความจำเป็นและขาวนาจะเร่งการผลิต โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพมากนัก

๓. ประเด็นปัญหา

๓.๑ ขาวนามีความเสี่ยงสูงและขาดหลักประกัน

- ๓.๑.๑ มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย และโรคแมลงศัตรูข้าวระบาด
- ๓.๑.๒ มีความเสี่ยงจากราคาแปรปรวน บางครั้งต่ำกว่าต้นทุนการผลิต
- ๓.๑.๓ เข้าไม่ถึงข้อมูลเทคโนโลยีและข้อมูลการตลาด ทำให้เสียเปรียบในการเจรจาต่อรอง
- ๓.๑.๔ เข้าไม่ถึงห่วงโซ่อุปทานโดยตรง ต้องผ่านหลายขั้นตอน
- ๓.๑.๕ ขาดการออมเพื่อประกันรายได้ เมื่อเทียบกับอาชีพอื่น

๓.๒ องค์กรขาวนาอ่อนแอ

๓.๒.๑ องค์กรขาวนายังไม่เป็นเอกภาพ ข้อมูล ปี ๒๕๖๐ มีศูนย์ข้าวชุมชนมากถึง ๓,๒๐๔ แห่ง และสมาคมขาวนาอีก ๘ สมาคม และสหกรณ์การเกษตรอีกจำนวนมากที่มีธุรกิจเกี่ยวกับข้าวด้วย ซึ่งกระจัดกระจายต่างดำเนินการเพียงลำพังไม่เป็นเอกภาพ ขาดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทำให้ขาดอำนาจต่อรอง รวมทั้งไม่สะดวกต่อการประสานงานระหว่างภาครัฐกับองค์กรขาวนา

๓.๒.๒ ขาดการบริหารจัดการองค์กรที่ดี โดยเฉพาะการจัดหาปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากขาดความรู้ในการบริหารจัดการและขาดเงินทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิต

๓.๒.๓ สามารถดำเนินการธุรกิจด้านข้าวได้น้อยมาก เมื่อเทียบกับผลผลิตข้าวโดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรที่มีจำนวนมากถึง ๓,๘๘๐ แห่ง แต่สามารถดำเนินการธุรกิจด้านข้าวได้ไม่เกินปีละ ๒ ล้านตันข้าวเปลือก

ตามศักยภาพด้านอุปกรณ์การตลาดที่มีอยู่โดยปีการผลิต ๒๕๕๘/๕๙ สามารถรวบรวมข้าวได้ประมาณ ๑.๙ ล้านตัน ข้าวเปลือกหรือประมาณร้อยละ ๗ ของผลผลิตข้าวทั้งหมดในปีเดียวกัน

๓.๓ องค์การภาครัฐยังไม่มีความพร้อม

๓.๓.๑ ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบข้าวครบวงจร ตั้งแต่ การวิจัย การส่งเสริม และการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรรวมทั้งการตลาดซึ่งปัจจุบันยังแยกกันอยู่คนละหน่วยงาน (กรม) หรือคนละกระทรวง

๓.๓.๒ องค์การภาครัฐยังมีข้อจำกัดในการถ่ายทอดความรู้สู่ชาวนา โดยกรมการข้าว รับผิดชอบได้เฉพาะงานวิจัยและการผลิตเมล็ดพันธุ์หัวเชื้อเท่านั้น เพราะขาดอัตรากำลัง โดยมีข้าราชการ จำนวน ๙๓๓ คน ไม่มีข้าราชการส่วนภูมิภาคที่จะทำหน้าที่ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้สู่ชาวนาโดยตรง ต้องอาศัยกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งก็มีภารกิจมากอยู่แล้วเพราะต้องดูแลพืชอื่น ๆ อีกหลายชนิด รวมทั้งงานทะเบียนเกษตรกร งานช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ จึงทำงานส่งเสริมด้านข้าวได้อย่างจำกัด ในขณะที่กรมปศุสัตว์ มีข้าราชการ จำนวน ๔,๗๑๖ คน และมีเจ้าหน้าที่ประจำถึงระดับอำเภอ ส่วนกรมประมง มีข้าราชการจำนวน ๒,๖๘๘ คน และมีเจ้าหน้าที่ประจำถึงระดับอำเภอเช่นเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่จำนวนเกษตรกรที่ต้องดูแลมีน้อยกว่าข้าวมากซึ่งต่างกับกรมการข้าวยุคแรก (พ.ศ. ๒๔๙๖ - ๒๕๑๕) ที่มีเจ้าหน้าที่ถึงระดับอำเภอ

๓.๓.๓ มีข้อจำกัดในการตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าว เพราะขาดอัตรากำลัง และงบประมาณ

๓.๓.๔ ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวิจัยเชิงลึกและรอบด้าน การวิจัยจึงทำได้อย่างมีข้อจำกัด โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการวิจัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก

๓.๓.๕ ขาดการบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และภาคเอกชน ส่วนหนึ่งเกิดจากระบบการจัดสรรงบประมาณไม่เอื้อ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรของแต่ละหน่วยงานและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรด้วย

๓.๓.๖ ขาดนักวิจัยบางสาขา โดยเฉพาะการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์และการวิจัยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

๓.๓.๗ ระบบสารสนเทศยังไม่มีประสิทธิภาพ

- ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือซ้ำซ้อน ไม่เป็นเอกภาพและไม่ทันสมัย
- การเชื่อมโยงข้อมูลการผลิตกับข้อมูลการตลาดยังไม่มีประสิทธิภาพ
- การเผยแพร่ข้อมูลยังเข้าไม่ถึงชาวนา
- ระบบเตือนภัยยังไม่มีประสิทธิภาพ

๓.๔ มีอุปทานส่วนเกิน พบว่า ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ มีการผลิตข้าวเฉลี่ยปีละ ๓๕ ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นประมาณ ๒๓.๑ ล้านตันข้าวสาร ขณะที่ความต้องการข้าวทั้งหมด ทั้งใช้ในประเทศและส่งออก มีประมาณปีละ ๒๐.๕ ล้านตันข้าวสาร ซึ่งมีอุปทานส่วนเกินอยู่ประมาณ ๒.๖ ล้านตันข้าวสาร ไม่นับรวมสต็อกที่ยังคงเหลือจากโครงการรับจํานําอยู่อีกมาก ส่งผลกระทบต่อราคาข้าวการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ และเป็นการเพิ่มภาระด้านงบประมาณในการเก็บสต็อกรัฐบาล (ตารางที่ ๓๘) ซึ่งสต็อกที่เหมาะสมควรมีประมาณ ๒ - ๓ ล้านตัน หรือประมาณร้อยละ ๒๐ ของความต้องการใช้ในประเทศ เพราะประเทศไทยสามารถผลิตข้าวได้ ๒ ฤดู

ตารางที่ ๔๐ เปรียบเทียบผลผลิตข้าวและความต้องการข้าวของไทย ปี ๒๕๕๕/๕๖-ปี ๒๕๕๘/๕๙

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ปี	ผลผลิตข้าว	ความต้องการข้าว			ผลต่าง	ร้อยละผลต่าง
		ส่งออก	ใช้ในประเทศ	รวม		
ปี ๒๕๕๕/๕๖	๒๖.๐๕	๖.๗๓	๑๑.๖๖	๑๘.๓๙	๗.๖๖	๔๒
ปี ๒๕๕๖/๕๗	๒๔.๙๙	๖.๖๑	๑๑.๗๖	๑๘.๓๗	๖.๖๑	๓๖
ปี ๒๕๕๗/๕๘	๒๓.๗๒	๑๐.๙๗	๑๒.๒๔	๒๓.๒๑	๐.๕๑	๒
ปี ๒๕๕๘/๕๙	๑๗.๕๙	๙.๘๐	๑๒.๒๘	๒๒.๐๘	-๔.๔๘	-๒๐
เฉลี่ย	๒๓.๐๙	๘.๕๓	๑๑.๙๙	๒๐.๕๑	๒.๕๘	๑๓

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร

๓.๕ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ ในภาพรวม เนื่องจากส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ ๗๕ ของเนื้อที่ปลูกทั่วประเทศอยู่นอกเขตชลประทาน (ตารางที่ ๓๕)

พันธุ์ที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่พัฒนามาจากพันธุ์พื้นเมืองที่ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยน้อย คือ พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และข้าวเหนียวพันธุ์ กข๖ ซึ่งทั้งสองพันธุ์รวมกันมีเนื้อที่ปลูกร้อยละ ๖๔ ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีเนื้อที่ชลประทานเพียงร้อยละ ๑๐ ของเนื้อที่ปลูกข้าวของภาค (ตารางที่ ๑๐) รวมทั้งดินไม่อุดมสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสองพันธุ์นี้มีจุดเด่นคือ มีความหอมนุ่ม ตลาดต้องการ และจำหน่ายได้ราคาดีกว่าข้าวพันธุ์อื่น ๆ เพราะผู้บริโภคต้องการ แม้จะให้ผลผลิตเฉลี่ยส่วนใหญ่ไม่เกิน ๔๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายภาค จะพบว่า ในฤดูนาปี ข้าวที่ปลูกในเขตชลประทานให้ผลผลิตค่อนข้างสูง คือ ๖๕๒ กิโลกรัม/ไร่ และในฤดูนาปรัง เฉลี่ย ๖๙๐ กิโลกรัม/ไร่ (ตารางที่ ๘-๙)

สำหรับพันธุ์ข้าวหอมที่มีคุณภาพดีใกล้เคียงกับข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และให้ผลผลิตเฉลี่ยสูง คือ พันธุ์ปทุมธานี ๑ แต่ต้องปลูกในเขตชลประทาน หรือที่มีน้ำเพียงพอ และดินมีความอุดมสมบูรณ์ จึงไม่เหมาะสมที่จะปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ดังนั้น จึงเป็นโจทย์ในการวิจัยพันธุ์ข้าวให้ได้พันธุ์ที่มีความหอม ให้ผลผลิตสูงเฉลี่ยต่อไร่และทนทานต่อสภาพความแห้งแล้งและดินเลว ซึ่งผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำจะทำให้ต้นทุนต่อตันสูงไม่สามารถแข่งขันได้ในโลก

๓.๖ ฟาร์มที่ได้รับการรับรองยังมีน้อย ปี ๒๕๕๘ มีการดำเนินการรับรองระบบการผลิตข้าว GAP เพียง ๒๓,๘๖๑ ราย พื้นที่ ๒๒๒,๒๑๖ ไร่ แบ่งเป็น ภาคเหนือตอนบน ๓,๓๘๘ ราย พื้นที่ ๒๕,๓๘๕ ไร่ ภาคเหนือตอนล่าง ๓,๓๘๘ ราย พื้นที่ ๒๕,๓๘๕ ไร่ ภาคกลาง ๓,๑๓๑ ราย พื้นที่ ๕๑,๕๒๗ ไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๓,๙๕๔ ราย พื้นที่ ๑๒๖,๙๒๐ ไร่ คิดเป็นเพียงร้อยละ ๐.๔ ของพื้นที่ปลูกข้าวในปีทั้งประเทศ เนื่องจากราคายังไม่จูงใจเกษตรกรมากพอ ขั้นตอนยุ่งยาก ราคาที่เกษตรกรขายได้ไม่แตกต่างจากข้าวทั่วไป รวมทั้งยังขาดการสร้างการรับรู้ ผู้บริโภคยังไม่เชื่อมั่นในคุณภาพ

๓.๗ ข้าวสำหรับตลาดเฉพาะยังไม่หลากหลาย เนื่องจากราคายังไม่จูงใจมากพอ และมีขั้นตอนยุ่งยาก

๓.๗.๑ ข้าวอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรอง ๔๘,๒๙๒.๙๓ ไร่ ๔,๒๓๓ แปลง และได้รับการรับรองแบบกลุ่มด้วย พื้นที่ ๑๑,๗๖๓.๔๕ ไร่ ๓๒ กลุ่ม รวมที่ได้รับการรับรองทั้งหมดในปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๖๐,๐๐๐ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๐.๑ ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั้งหมดของประเทศ

๓.๗.๒ ข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิอากาศ (GI) มี ๙ ชนิด ดังนี้

๑) ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ๔,๑๐๖.๖๕ ไร่ ๖๕๕ ราย แบ่งเป็นรับรองรายเดี่ยว ๑,๔๑๘.๙๐ ไร่ ๒๘๒ ราย และรับรองแบบกลุ่ม ๒,๖๘๗.๗๕ ไร่ ๓๗๓ ราย ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา GI - ไทยจำนวน ๑๕ กลุ่ม พื้นที่ ๒,๘๗๕.๗๕ ไร่

๒) ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ๕,๖๐๗ ไร่ ๓๕๗ ราย ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา GI-ไทยจำนวน ๑๕ ราย และ GI-EU จำนวน ๒ ราย

๓) ข้าวเจ๊กเขยเสาไห้ ได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา ๑ ราย พื้นที่ ๖๒๕ ไร่

๔) ข้าวเหนียวเขาวงกตสินธุ์ ได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา ๑๑๗ ราย พื้นที่ ๑,๔๗๐ ไร่

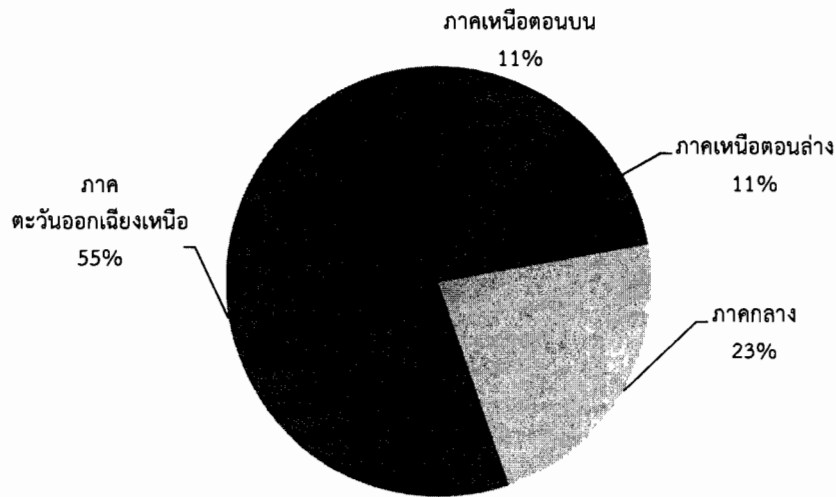
๕) ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี ได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา GI จำนวน ๓ ราย

๖) ข้าวกำลัันนา อยู่ระหว่างการขอใช้ตรา GI จำนวน ๑ กลุ่ม พื้นที่ ๑๑๖ ไร่

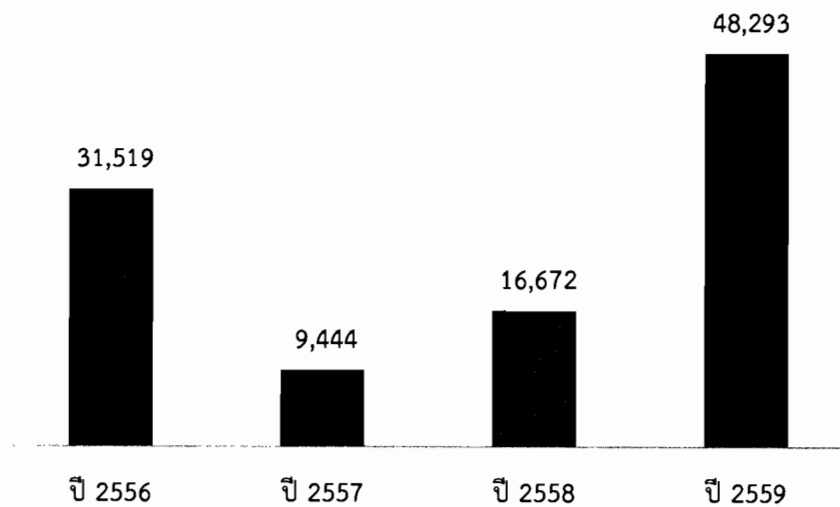
๗) ข้าวไร้ส้มฝั้วเพชรบูรณ์ อยู่ระหว่างการขอใช้ตรา GI จำนวน ๒ กลุ่ม พื้นที่ ๒๕๒ ไร่

๘) ข้าวเหลืองปะทิวชุมพร ยังไม่มีผู้ผลิต

๙) ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ ยังไม่มีผู้ขอใช้ตรา

รูปที่ ๙ สัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวที่ได้รับการรับรอง GAP ปี ๒๕๕๘ รายภาค

รูปที่ ๑๐ พื้นที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (ไร่)

๓.๘ การเช่าที่นายังเป็นปัญหาอยู่มาก ในส่วนของชาวนาที่ต้องเช่าที่นาทั้งหมดโดยไม่มีที่นาเป็นของตนเองเลย พบว่า ภาคกลาง มีการเช่านามากที่สุดคือร้อยละ ๓๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเช่าอย่างเดียวน้อยสุดคือ ร้อยละ ๒ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาชาวนาที่มีการเช่า ไม่ว่าจะเช่าอย่างเดียวหรือทั้งเช่าและมีที่นาเป็นของตนเองหรือเช่าและได้ทำฟรีด้วยพบว่า ภาคกลางจะมีครัวเรือนที่เช่านา ไม่ว่าจะมีที่นาของตนเองด้วยหรือไม่ก็ตามคิดเป็นร้อยละ ๖๘ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงสุด รองลงไปคือภาคเหนือร้อยละ ๖๓ ภาคใต้ร้อยละ ๔๖ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุดร้อยละ ๒๐ โดยในภาพรวม ชาวนาที่มีการเช่านาเฉลี่ยร้อยละ ๔๐ (ตารางที่ ๓๒)

จากข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในปี ๒๕๕๙ พบว่า ชาวนาในภาคกลาง มีการเช่านามากที่สุด คือ ร้อยละ ๖๒ ของครัวเรือนทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของจำนวนแปลงนา หรือร้อยละ ๕๙ ของเนื้อที่ทำนาทั้งหมด ในภาพรวมระดับประเทศจะมีการเช่าที่นาร้อยละ ๒๐ ของครัวเรือนที่ทำนาทั้งหมด หรือร้อยละ ๑๘ ของจำนวนแปลง หรือร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ทำนาของประเทศ (ตารางที่ ๓๓-๓๔)

๓.๙ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวมีจำกัด บางส่วนถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกภาคเกษตร ทำให้ที่เป็นนาลดลง การขยายพื้นที่ทำนาโดยการบุกเบิกพื้นที่ป่าไม่สามารถทำได้ อีกทั้งถ้าต้องการเพิ่มผลผลิตในภาพรวมจะทำได้ทางเดียวคือ เพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่านั้น

๓.๑๐ ขาดแคลนแรงงาน แรงงานภาคเกษตรน้อยลงเนื่องจากประเทศมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากขึ้น ประชาชนมีโอกาสได้ทำงานนอกภาคเกษตรมากขึ้น ทำให้ภาคเกษตรขาดแคลนแรงงาน บางครั้งจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างประเทศซึ่งไม่มีความแน่นอน ดังนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้าหาเทคโนโลยีที่ประหยัดแรงงาน หรือนำเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้แทนแรงงานคน

๓.๑๑ ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากแหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำกัด บางฤดูเกิดการขาดแคลน การที่จะเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยเฉพาะชลประทานขนาดใหญ่จะทำได้ยาก เพราะไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เหมาะสม และมักจะได้รับต่อต้านจากองค์กรภาคเอกชน (NGO) ที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ภาครัฐจึงต้องเข้ามาจัดการเรื่องนี้อย่างจริงจังทั้งเรื่องการจัดหาน้ำในรูปแบบที่เหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด เนื่องจากการทำนาที่ต้องใช้น้ำมากกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ

๓.๑๒ การระบาดของโรคแมลงศัตรูข้าว เป็นประเด็นปัญหาอย่างหนึ่งที่สำคัญการบริหารจัดการ และวางแผนการผลิตที่เหมาะสมควรเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข เช่น การใช้พันธุ์ การใช้เทคโนโลยี การจัดการระบบและฤดูการปลูกข้าว ก็จะสามารถลดความเสี่ยงในการเกิดโรคแมลง ศัตรูข้าวหรือบรรเทาความเสียหายได้

๓.๑๓ การพัฒนาพันธุ์ข้าวยังมีข้อจำกัดการพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ผ่านมานั้นประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีประเด็นท้าทายอยู่อีกมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อม สภาพอากาศ และการปรับตัวของโรคแมลงศัตรูข้าวได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การพัฒนาพันธุ์ จำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่อง เช่น พันธุ์ที่ทนน้ำท่วมขัง ทนแล้งเป็นระยะเวลานาน ทนต่อโรคแมลงศัตรูข้าว และทนต่อสภาพดินเค็ม เป็นต้นซึ่งปัจจุบันองค์กรที่รับผิดชอบเรื่องนี้ยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและเครื่องมือประกอบการวิจัย

๓.๑๔ ระบบการค้าข้าวในประเทศไม่เป็นธรรม

๓.๑๔.๑ ราคาข้าวเปลือกยังไม่เป็นไปตามระดับชั้นคุณภาพเท่าที่ควร การซื้อขายข้าวเปลือกในปัจจุบันมีการแยกตามชนิดพันธุ์ข้าวหรือตามชั้นคุณภาพน้อยเกินไปและบางครั้งการประเมินชั้นคุณภาพของผู้รับซื้อบางรายยังเอาเปรียบชาวนาอีกด้วย

๓.๑๔.๒ ส่วนแบ่งปันผลกำไรในส่วนที่ชาวนาได้รับยังเป็นสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม บางครั้งราคาข้าวสารแพง แต่ราคาข้าวเปลือกยังต่ำอยู่ เนื่องจากต้องผ่านคนกลางหลายขั้นตอน

๓.๑๕ ห่วงโซ่อุปทานที่ถูกครอบงำโดยกลุ่มคนจำนวนน้อย โดยเฉพาะในชั้นปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งไม่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (Oligopoly) อำนาจต่อรองของชาวนาจึงมีน้อย

๔. กระบวนทัศน์

ในการแก้ไขปัญหาข้าวของประเทศถ้าจะให้เกิดผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ของภาครัฐใหม่ ดังนี้

๔.๑ การปลูกข้าวจะต้องคงอยู่กับประเทศไทยตลอดไป เนื่องจากข้าวมีความสำคัญต่อประเทศชาติในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงทางอาหาร จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องให้การสนับสนุนดูแลชาวนาผู้ปลูกข้าวให้ดีที่สุดแต่ต้องเป็นวิธีการที่ยั่งยืนด้วย

๔.๒ คุณภาพต้องมาก่อน (Quality comes first) โดยผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูงและมีความหลากหลาย

๔.๓ การทำนาเป็นอาชีพที่คนสนใจ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่และนักลงทุนรายย่อย

๔.๔ องค์กรชาวนาต้องเข้มแข็งและเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕ การสร้างนวัตกรรมใหม่ต้องไม่ทำลายของดีเดิมที่มีอยู่ (Disruptive Innovation) เช่น ความหลากหลายทางพันธุกรรมข้าวหรือวัฒนธรรมข้าวที่ดั้งเดิมของประเทศ

๔.๖ การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานจะต้องครอบคลุมทุกภาคส่วนในเชิงสร้างสรรค์ (Inclusive and Positive Engagement Supply Chain) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชาวนาทั้งรายใหญ่และรายย่อย และมีบริหารจัดการธุรกิจแบบกลุ่ม (Cluster) ที่เชื่อมโยงทั้งแนวดิ่ง (Vertical) จากต้นน้ำถึงปลายน้ำและแนวนอน ในเชิงพื้นที่โดยทุกฝ่ายต้องยึดหลักการการทำงานร่วมกัน ดังนี้

- ๔.๖.๑ ร่วมรับผิดชอบ (Share Responsibility)
- ๔.๖.๒ ร่วมรับความเสี่ยง (Share Risk)
- ๔.๖.๓ ร่วมแบ่งปันทรัพยากร (Share Resources)
- ๔.๖.๔ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ (Share Revenue)

โดยทุกฝ่ายต้องไม่เอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกันและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

๕. ประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการขับเคลื่อน

๕.๑. การพัฒนาชาวนา

๕.๑.๑ น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ โดยรณรงค์ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้ชาวนาเข้าใจและปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงจากราคาข้าวแปรปรวนและสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับครัวเรือน โดย

๑) บรรจุนโยบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในทุกหลักสูตรของการพัฒนาชาวนา

๒) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานสำหรับทำเกษตรทฤษฎีใหม่ใน ๒ ลักษณะ ได้แก่

- แหล่งน้ำชุมชน หรือ“บ่อพวง”เพื่อเติมน้ำในไร่นา โดยรัฐลงทุนให้ทั้งหมด และบริหารจัดการโดยภาคประชาชน โดยพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง
- แหล่งน้ำในไร่นาที่ชาวนามีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งและภาครัฐรับผิดชอบอีกส่วนหนึ่ง

ทั้งนี้ ภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณพิเศษสำหรับส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการนี้เป็นการเฉพาะ

๕.๑.๒ ปลดโซ่ตรวนหนี้สินของชาวนาที่เกิดจากการบริโภคที่ไร้คุณค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยการศึกษาและจำแนกภาระหนี้สินและมูลเหตุแห่งหนี้สินทั้งหมดอย่างชัดเจน พร้อมจัดทำทะเบียนกลางผู้มีหนี้สินเข้าสู่ระบบเครดิตบูโร (Credit Bureau) และปรับโครงสร้างหนี้สินใหม่เป็นรายบุคคล โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ย ช่วงปลอดหนี้และระยะเวลาชำระคืนให้เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดหนี้ด้อยคุณภาพอีกและพัฒนาอาชีพเสริมให้กับชาวนาในฤดูแล้ง โดยเฉพาะชาวนาที่อยู่นอกเขตชลประทาน

๕.๑.๓ สร้างพลังขับเคลื่อนใหม่ให้ชาวนาโดยภาครัฐสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบเครือข่ายชาวนา (Farmers' Network) เพื่อความเป็นเอกภาพของชาวนาและเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับชาวนากับภาคเอกชนในการจัดหาปัจจัยการผลิตและจำหน่ายผลผลิต รวมทั้งเป็นศูนย์กลางประสานงานเชื่อมโยงระหว่างชาวนากับภาครัฐในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับข้าวและชาวนา โดยภาครัฐสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการสร้างเครือข่ายและช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการประชุมเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องจัดตั้งเป็นองค์กรใหม่ที่มีค่าใช้จ่ายในการบริหาร

องค์กรชาวนา ในที่นี้ หมายถึงสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร สมาคมชาวนา ศูนย์ข้าวชุมชน วิสาหกิจชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เป็นนิติบุคคลและมีกิจกรรม หรือธุรกิจที่เกี่ยวกับข้าวและมีชาวนาเป็นสมาชิก

๕.๑.๔ สร้างชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmers) ให้เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจข้าวแบบใหม่ที่ทันสมัยครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐจะต้องมีกลไกการสร้างชาวนารุ่นใหม่เป็นการเฉพาะตั้งแต่การคัดเลือกผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ การสนับสนุนเงินทุน โดยผู้เข้าร่วมโครงการอาจจะมีหรือไม่มีที่ดินเป็นของตนเองก็ได้

สำหรับผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ภาครัฐต้องขอความร่วมมือกับเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่และไม่ประสงค์จะทำเอง มอบที่ดินให้ชาวนารุ่นใหม่ที่ภาครัฐคัดเลือกและได้รับการฝึกอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี เข้าไปทำกินในลักษณะเป็นผู้จัดการแปลงนามืออาชีพและได้รับค่าตอบแทนจากเจ้าของที่ดินในลักษณะแบ่งปันผลผลิต โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้ลงทุนทั้งหมดและภาครัฐมีมาตรการสนับสนุนและจูงใจให้กับเจ้าของที่ดิน

๕.๒ การพัฒนาระบบการผลิต

๕.๒.๑ จัดระบบการปลูกข้าวใหม่ (New Cropping System)

๑) ในเขตชลประทานในแต่ละโครงการชลประทานโดยเฉพาะในเขตลุ่มเจ้าพระยา ภาครัฐส่งเสริมให้ชาวนาปลูกข้าวพันธุ์เดียวกันพร้อมกันและเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิตไม่ให้มีพันธุ์อื่นปน และเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการน้ำและการจัดการเกี่ยวเกี่ยว ทั้งนี้ จะต้องมีวางแผนเตรียมเครื่องจักรกลที่จำเป็นให้เพียงพอด้วย

๒) พื้นที่นอกเขตชลประทาน จะเน้นการผลิตข้าวที่มีคุณภาพให้ผลตอบแทนสูง เช่น ข้าวหอมมะลิข้าวเหนียว กข.๖ และส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่หรือเกษตรผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาข้าวแปรปรวน และเพื่อความมั่นคงทางอาหารของครัวเรือน

๓) พื้นที่พิเศษ เช่น พื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จะเน้นการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะ เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง และข้าวสิ่งปงชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๕.๒.๒ ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนา คั่นกลางระหว่างฤดูการทำนา โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว เพื่อปรับปรุงบำรุงดินหรือพืชอื่นที่ใช้น้ำน้อย เพื่อเพิ่มรายได้และตัดวงจรการระบาดของโรค ช่วยประหยัดน้ำ และช่วยลดอุปทานส่วนเกินของข้าวให้สอดคล้องกับอุปสงค์ ได้อีกทางหนึ่งด้วยโดยมีมาตรการจูงใจ

๕.๒.๓ สร้างแนวร่วมในการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว

เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอ ตรงกับความต้องการของชาวนา และจำหน่ายให้กับชาวนาในราคาที่เป็นธรรมโดยภาครัฐผลิตเฉพาะชั้นพันธุ์ขยาย (Multiplication/Registered seed) และควบคุมและรับรองคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับ

- ๑) ศูนย์ข้าวชุมชน
- ๒) สหกรณ์การเกษตร
- ๓) ภาคเอกชนในลักษณะประชารัฐ

๕.๒.๔ สร้างขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Mitigation/Adaptation to Climate Change) โดยวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเหมาะสมที่ใช้น้ำน้อย และทนสภาพภูมิอากาศที่ร้อนจัดหรือหนาวจัด เช่น พันธุ์ที่ทนแล้ง หรือใช้ระบบการให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง (Alternate Wetting and Drying : AWD) เพื่อลดการใช้น้ำและลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งไม่ให้มีการเผาฟางในนาข้าว

๕.๒.๕ ส่งเสริมเกษตรกรรวมธรรมชาติ เกษตรผสมผสานในนาข้าวที่เกื้อกูลต่อระบบนิเวศนาในพื้นที่ และเกษตรกรอินทรีย์ โดยนำระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) มาใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ให้มีการรวมกลุ่มกันผลิต เพื่อให้การขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์เป็นไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๕.๒.๖ สร้างกลไกการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

๑) เนื่องจากในบางพื้นที่ที่ขาดแคลนเครื่องจักรกลการเกษตร ในขณะที่บางพื้นที่มีการใช้เครื่องจักรกลเกษตรไม่เต็มศักยภาพ เช่น เครื่องเกี่ยวหวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีการปลูกข้าวนาปีเพียงฤดูเดียวทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุนในการจัดหาเครื่องจักรกล เพราะมีระยะเวลาทำงานเพียงไม่กี่เดือนในรอบปี ดังนั้นภาครัฐจะต้องเข้ามาสนับสนุนให้ระบบการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสม โดยให้มีการใช้งานร่วมกันของชาวนาอย่างมีประสิทธิภาพ (Machinery Pool) ผ่านระบบสหกรณ์วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มชาวนา/แปลงใหญ่

๒) สำหรับพื้นที่ที่กระตังมีขนาดเล็กทำให้มีข้อจำกัดหรือไม่สะดวกต่อการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขนาดใหญ่ ภาครัฐจึงควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา หรือจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อชุมชนที่มีขนาดเหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรรายย่อย

๓) เนื่องจากชาวนายังขาดทักษะในการใช้และบำรุงรักษา ภาครัฐโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดให้มีหลักสูตรเพื่อผลิตช่างชุมชนและพัฒนาชาวนาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตให้สามารถใช้และซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของชาวนาและเพิ่มคุณภาพของผลผลิต

๕.๓ ปฏิรูปห่วงโซ่อุปทานข้าว

ห่วงโซ่อุปทานที่จะยั่งยืนได้นั้น ทุกฝ่ายที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกันและได้รับส่วนแบ่งอย่างเป็นธรรม (WinWin) หรืออยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ (Positive Engagement)

๕.๓.๑ พัฒนาชาวนาให้เป็นผู้ประกอบการ (From Farmers to Entrepreneurs)

๑) จัดให้มีตลาดเกษตรกรในท้องถิ่น (Farmers' Market) เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับชาวนาสหกรณ์การเกษตรหรือองค์กรชาวนาอื่นๆ นำข้าวสารมาจำหน่ายด้วยตนเองไม่ผ่านคนกลาง และให้มีการแยกส่วนที่เป็นสินค้าข้าวปกติทั่วไปและสินค้าข้าวคุณภาพที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (Q-products) ให้ชัดเจน โดยภาครัฐขอความร่วมมือกับภาคเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่รัฐสามารถกำกับดูแลได้ระดับหนึ่ง เช่น สถานีบริการน้ำมัน ปตท. โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น เพื่อขอใช้สถานที่ให้เป็นที่ตั้งของตลาดเกษตรกร

๒) จัดเวทีเจรจาธุรกิจ (Business Matching Forum) โดยภาครัฐจัดให้มีเวทีพบปะกันระหว่างชาวนากับผู้ซื้อโดยตรงเช่นระหว่างชาวนาหรือองค์กรชาวนากับผู้บริโภครวมทั้งโดยเฉพาะกับชุมชนในท้องถิ่น ในลักษณะผูกพันโตหรือระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตกับสหกรณ์ผู้บริโภคในประเทศและสหกรณ์ผู้บริโภคในต่างประเทศ ในลักษณะที่มีพันธะสัญญาซื้อขาย (Contract Farming).

๕.๓.๒ พัฒนาองค์กรชาวนาให้เป็นองค์กรธุรกิจ (From Farmer Organization to Business Organization) โดย

๑) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กรและด้านการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้าว เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมืออาชีพ

๒) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมืออุปกรณ์ในการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยรัฐสนับสนุนสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน

๕.๓.๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย (Product Diversification) ในระดับอุตสาหกรรม ให้มีความหลากหลาย เพื่อดูดซับอุปทานส่วนเกินของข้าวอย่างมีนัยสำคัญ เช่น อาหารเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอาหารสัตว์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร เช่น เครื่องสำอางค์ น้ำมันเชื้อเพลิง โดยนำผลงานวิจัยที่มีอยู่แล้วมาใช้ประโยชน์และจัดให้มีโครงการบ่มเพาะ (Incubate) ผู้ริเริ่มธุรกิจใหม่ (Startup) ผ่านกลไกของสถาบันวิจัยข้าวแห่งชาติ ที่จะจัดตั้งขึ้น ร่วมกับสถาบันการศึกษา โดยภาครัฐจัดสรรงบประมาณเป็นก้อน (Blockgrant) จำนวนหนึ่งเพื่อใช้ในกิจกรรมส่งเสริมผู้ริเริ่มธุรกิจใหม่เป็นการเฉพาะโดยการปรับลดบางส่วนของงบประมาณที่ใช้สนับสนุน (Subsidy) ปัจจัยการผลิตมาใช้เพื่อการนี้ด้วย

๕.๓.๔ พัฒนาคูณภาพข้าว โดยเร่งรัดพัฒนาและขยายระบบการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทานโดยภาครัฐสนับสนุนให้มีหน่วยตรวจรับรอง (Certification Body : CB) ภาคเอกชนให้เพิ่มขึ้นทันกับความต้องการของชาวนา

๕.๔ การบริหารจัดการการตลาด

๕.๔.๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ (Niche market) โดยมีการพัฒนาให้มีความหลากหลายและมีเรื่องราว (Story) ประกอบในแต่ละสายพันธุ์ หรือแต่ละวัตถุประสงค์โดยนำพันธุ์ข้าวในธนาคารเชื้อพันธุ์ (Gene Bank) ของกรมการข้าวมาวิจัยและพัฒนาต่อยอดเชิงพาณิชย์ ตัวอย่างข้าวตลาดเฉพาะ ได้แก่

- ๑) ข้าวอินทรีย์ (Organic Rice)
- ๒) ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง (Nutritious Rice)
- ๓) ข้าวที่บริโภคแล้วไม่อ้วน (Low Glyceric Index : GI)
- ๔) ข้าวที่มีคุณสมบัติเฉพาะในการป้องกันโรค (Functional Foods/Nutraceutical)
- ๕) ข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI)
- ๖) ข้าวที่มีมาตรฐานการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Rice (Platform) Standard)

๕.๔.๒ สร้างเวทีการค้าบนสื่อดิจิทัล (Digital Platform Development) เพื่อให้ชาวนาหรือองค์กรชาวนาสามารถขายข้าวผ่านสื่อสังคม (Social Media) ต่าง ๆ เช่น Website, Facebook, Line ไปจนถึง e-commerce ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐจะต้องมีการพัฒนาชาวนาให้สามารถใช้

คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารได้ (Computer Literacy) และสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจได้ โดยเริ่มจากธุรกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม (SMEs) ก่อน

๕.๔.๓ สร้างความเป็นธรรมในการค้าข้าว โดยรื้อฟื้นตลาดกลางข้าวเปลือกให้เป็นศูนย์กลางค้าข้าว โดยการประมูล และภาครัฐควบคุมกำกับดูแลการซื้อขายข้าวเปลือกของชาวนาให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย โดยเข้าไปตรวจสอบ อุปกรณ์ ชั่ง ตวง วัด และเครื่องวัดความชื้นให้มีความเที่ยงตรงมากที่สุด

๕.๔.๔ ศึกษาการตลาดต่างประเทศอย่างเข้มข้น

โดยการศึกษาวิเคราะห์ขีดความสามารถใน การแข่งขันและระบุตำแหน่งทางตลาดของข้าวไทย ในต่างประเทศ ศึกษาภาวะเปรียบเทียบและมาตรการต่างๆของประเทศคู่ค้าและประเทศคู่แข่งที่สำคัญโดยจำแนกตาม รสนิยมผู้บริโภค (Consumer Preference) แต่ละประเทศทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพข้าว ทั้งข้าวที่มีการผลิตในปริมาณมาก(mass)เช่นข้าวขาวข้าวเหนียว และข้าวตลาดเฉพาะ (niche market) เช่นข้าวหอมชนิดต่าง ๆ ข้าวสีข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการข้าวอินทรีย์ และข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เป็นต้นและนำมาเป็นโจทย์การวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละตลาดรวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมให้ต่างประเทศรู้จักการบริโภคข้าวไทยด้วย โดยเฉพาะในประเทศที่ยังมีการบริโภคข้าวน้อย

มาตรการสนับสนุน

๕.๕ การจัดการทรัพยากรเพื่อความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุด

๕.๕.๑ พัฒนารูปแบบการเช่าที่นา เพื่อให้ผู้เช่าและผู้ให้เช่ามีส่วนร่วมรับความเสี่ยงที่เท่าเทียมกัน

๑) ผู้เช่าจ่ายค่าเช่าในรูปแบบแบ่งปันผลผลิต (Sharecropping) โดยคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล) เป็นผู้กำหนดสัดส่วนการแบ่งปันผลผลิตระหว่างผู้เช่ากับผู้ให้เช่าที่เหมาะสมเป็นธรรม

๒) ผู้เช่าทำหน้าที่เป็นผู้จัดการฟาร์มมืออาชีพ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้ลงทุนการผลิตทั้งหมด และภาครัฐมีมาตรการจูงใจให้กับเจ้าของที่ดินโดยใช้มาตรการทางภาษีที่ดินและการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนและ คชก.ตำบล หรือ คชก.อำเภอจะเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะชาวนารุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถและประสงค์จะทำนา มาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแปลงนามืออาชีพ โดยได้ค่าตอบแทนจากเจ้าของที่นาเป็นสัดส่วนกับรายได้สุทธิจากการทำนาโดย คชก.ตำบล จะเป็นผู้กำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมร่วมกับเจ้าของที่ดิน

๕.๕.๒ เร่งรัดขยายเขตจัดรูปที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ โดยมีการปรับระดับพื้นที่ (Land Leveling) ในที่นา ซึ่งจะทำการนำเทคโนโลยีให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง (AWD) มาใช้ได้โดยสะดวก ลดการปล่อยก๊าซมีเทนด้วย ส่วนการลงทุนจะเป็นการลงทุนของภาครัฐร่วมกับเจ้าของที่ดินในสัดส่วนที่เหมาะสม

๕.๕.๓ บริหารจัดการน้ำโดยภาคประชาชน โดยองค์กรชาวนาในพื้นที่กำหนดแผนการใช้น้ำในแต่ละปี ร่วมกับภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และกำหนดค่าใช้จ่ายน้ำในอัตราที่เหมาะสม

๕.๖ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับชาวนาและภาคเอกชน

๕.๖.๑ ใช้ระบบอุปถัมภ์เพื่อส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่ริเริ่มโดยท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่น โดยมุ่งสร้างประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนจากความต้องการภายใน

ชุมชน ซึ่งจะมีความยั่งยืน โดยภาครัฐสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการระดมทุนจากภาคเอกชน ที่จิตสาธารณะบุคคล และสนใจการลงทุนเพื่อสังคมโดยเฉพาะสังคมชานาผู้ยากไร้

๕.๖.๒ ศึกษาแนวทางการนำระบบแบ่งปันผลประโยชน์ (Revenue Sharing) มาใช้ระหว่าง ผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยอาจจะเริ่มจากชานากับโรงสีก่อนและนำร่องในบางพื้นที่ และต่อไปอาจเชื่อมต่อไปถึงผู้ส่งออกด้วยคล้ายกับระบบ ๗๐ : ๓๐ ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายหรือ ระบบอื่น ๆ เช่น Fairtrade เป็นต้น

๕.๖.๓ ศึกษาแนวทางการจัดตั้งองค์กรธุรกิจข้าวแบบใหม่ โดยมีความร่วมมือ ร่วมทุน ๓ ฝ่ายคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน (โรงสี/ผู้ประกอบการค้าข้าว) และสหกรณ์การเกษตรหรือองค์กรชานาอื่น ๆ เพื่อหา รูปแบบองค์กรธุรกิจข้าวที่เหมาะสมที่มีการบริหารจัดการ โดยมีอาชีพ ซึ่งธุรกิจของบริษัทดังกล่าวจะ ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่ การจัดหาและจัดจำหน่ายปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การให้สินเชื่อ และการรับซื้อผลผลิต การแปรรูป รวมทั้งการตลาดทั้งในประเทศและส่งออก

๕.๗ ใช้นวัตกรรมทางการเงินเพื่อสร้างนวัตกรรมข้าว โดยภาครัฐสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการ ระดมทุนจากภาคเอกชนในรูปแบบต่างๆ เช่น Crowdfunding หรือ Fintech มาสนับสนุนธุรกิจ ที่ริเริ่มใหม่ (Startup) ที่มีการใช้นวัตกรรมใหม่มาสู่เชิงพาณิชย์

๕.๘ จัดตั้งกองทุนเงินออมเพื่อความมั่นคงของชานา โดยภาครัฐจัดให้มีบำเหน็จ บำนาญ สำหรับ ชานา เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับชานาในรุ่นปัจจุบันและเป็นแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่ สนใจที่จะมาทำนามาก ขึ้น โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกองทุนเงินออมแห่งชาติ ซึ่งชานาที่เข้าร่วมโครงการจะต้องออมเงินตามฤดูกาล (ไม่ใช่รายเดือนเหมือนลูกจ้าง) โดยให้ชานาได้รับสิทธิประโยชน์จากเงินสมทบจากภาครัฐมากกว่าอาชีพอื่น เพราะอาชีพทำนามีความเสี่ยงสูงโดยเน้นชานารายย่อย โดยกำหนดค่านิยมหรือตัวชี้วัดชานารายย่อยให้ ชัดเจน

๕.๙ ขยายระบบการประกันภัยธรรมชาติ จากเดิมที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวางมากขึ้นและเพิ่มทางเลือกให้ ชานาให้หลากหลายมากขึ้น เช่น เฉพาะบางภัยหรือทุกภัย (ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคแมลงศัตรูพืชระบาด) ทั้งนี้ จะต้องลดหรือเลิกการช่วยเหลือผู้ไม่เข้าร่วมโครงการด้วย หรือใช้ควบคู่กับการให้สินเชื่อดอกเบี้ยผ่อนปรน เพื่อให้ชานาเข้าร่วมโครงการมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้อัตราเบี้ยประกันถูกลงและลดภาระด้านงบประมาณของรัฐด้วย

๕.๑๐ พัฒนานุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็น Smart Officers ที่มีความสามารถในการงานวิจัยงาน ถ่ายทอดความรู้และงานพัฒนาชานาให้เป็น Smart Farmers

๕.๑๑ พัฒนาระบบสารสนเทศและการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย และสะดวกแก่การใช้งานกับทุกกลุ่ม ดังนี้

๕.๑๑.๑ พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนชานา (Farmer Database) โดยการจำแนกข้อมูล ชานาจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้มีข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งรายชื่อ และรายการข้อมูล และให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ที่เกี่ยวข้องกับการถือ ครองที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และความเหมาะสมในด้านการเกษตรของที่ดินแต่ละแปลงของชานาได้

๕.๑๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลสินค้าข้าว (Rice Database) ให้มีรายละเอียดครอบคลุม ทุกรายการข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทานข้าว รวมทั้งข้อมูลนโยบาย และมาตรการต่างๆ ทั้งด้านอัตราภาษี (Tariff Rate) และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non – tariff Measures) ของประเทศไทยและของประเทศคู่ค้าคู่แข่งของไทย

๕.๑๑.๓ พัฒนาระบบเตือนภัย (Early Warning System) ทั้งภัยธรรมชาติและภัยทางเศรษฐกิจ (ตลาด/ราคา) ให้สามารถใช้งานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถลดผลกระทบที่เกิดจากภัยต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑๑.๔ พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูล (Network) ระหว่างหน่วยงานเกี่ยวข้อง สามารถแลกเปลี่ยน ข้อมูลได้ โดยสะดวกรวดเร็วและเชื่อมโยงกับศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชนได้ด้วย

๕.๑๑.๕ จัดการองค์ความรู้ เพื่อให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับข้าวที่ครบถ้วนและสะดวกต่อการใช้งานในทุกระดับ

๕.๑๑.๖ พัฒนาระบบเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เป็นไปอย่างกว้างขวางทั้งข้อมูลการผลิตและ การตลาด โดยให้ผู้ใช้ข้อมูลทุกระดับเช่นชาวนาผู้ประกอบการนักวิจัยเข้าถึงข้อมูล (Access) ได้ง่าย โดยใช้สื่อต่างๆ ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะสื่อสังคม (Social Media)

๕.๑๑.๗ กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ ข้อมูลให้ชัดเจนโดยออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

๕.๑๒ ปรับปรุงกลไกภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปข้าว

๕.๑๒.๑ ปรับปรุงองค์กรที่กำกับดูแลนโยบายและมาตรการข้าว โดยให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบทุกภาคส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรชาวนา และปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการ โดยเน้นการกำกับดูแลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวระยะยาวให้มากยิ่งขึ้นและมีหน้าที่รับผิดชอบในการประกาศตัวเลขประมาณการผลิตข้าวอย่างเป็นทางการ (Official Figures) เพียงองค์กรเดียว เพื่อป้องกันความสับสน โดยมีการกำหนดระยะเวลาเปิดเผยข้อมูลล่วงหน้าแต่ละรายการอย่างชัดเจนแน่นอน

๕.๑๒.๒ พัฒนาและขยายงานกรมการข้าว

๑) จัดตั้งสถาบันวิจัยข้าวแห่งชาติ เพื่อยกระดับงานวิจัยข้าว ให้ข้าวไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก เนื่องจากศูนย์วิจัยข้าวที่มีอยู่ทั้ง ๒๗ แห่ง ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร และอุปกรณ์ จึงจำเป็นต้องมีระบบงานวิจัยที่รวมศูนย์ที่มีความพร้อมในทุกด้าน และมีการสรรหา พัฒนาบุคลากรของสถาบันให้มีขีดความสามารถในการวิจัยทุกสาขา เพื่อให้เป็นองค์กรวิจัยข้าวชั้นนำระดับโลกเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (IRRI) โดยมีการกิจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- **วิจัยด้านวิทยาศาสตร์เชิงลึก** ที่เกี่ยวกับข้าว เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเชิงประยุกต์ต่อไป

- **วิจัยเชิงประยุกต์** ที่เกี่ยวกับพันธุ์เทคโนโลยี โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อปรับตัวหรือลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Mitigation/Adaptation to Climate Change) การวิจัยเกี่ยวกับเครื่องจักรการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และขนาดถือครองที่ดินการวิจัยเทคโนโลยี

หลังการเก็บเกี่ยวและการวิจัยการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการวิจัยด้านเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนชาวนาเพื่อลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต พัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตั้งโจทย์วิจัยให้ตรงกับความต้องการของแต่ละฝ่าย

- ศูนย์บ่มเพาะ (Incubator) สำหรับผู้ริเริ่มธุรกิจข้าว (Startup) โดยการนำผลงานวิจัยมาต่อยอดเชิงพาณิชย์ ในโรงงานต้นแบบ (Pilot plant) โดยเฉพาะด้านการแปรรูปและการสร้างมูลค่าเพิ่มของข้าว โดยร่วมกับสถาบันการศึกษา

- ศูนย์ฝึกอบรม นักวิชาการด้านข้าวที่เกี่ยวข้อง ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

- อุทยานวิทยาศาสตร์ข้าว (Rice Science Park) สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชาวนาและประชาชนที่สนใจทั่วไปจะได้ทราบถึงประวัติการพัฒนาพันธุ์ การพัฒนาเทคโนโลยี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของไทยที่เกี่ยวข้องกับข้าว ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วไปสนใจเกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาข้าวไทยให้ก้าวหน้าต่อไป รวมทั้งเห็นอกเห็นใจชาวนาไทยมากยิ่งขึ้นพร้อมที่จะสนับสนุนชาวนาไทยต่อไป

๒) จัดตั้งสำนักงานข้าวจังหวัด โดยเริ่มจากจังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญก่อน เพื่อให้ชาวนาได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ทั้งในเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี และควบคุมคุณภาพข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการตลาดข้าวเฉพาะ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ยังไม่สามารถเข้าสู่ตลาดได้ โดยเริ่มจากตลาดท้องถิ่นก่อน

๕.๑๒.๓ ปฏิรูประบบการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีข้าว

โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area - bases) และใช้เทคโนโลยีเฉพาะพื้นที่ (Area Specific Technology) ที่มีขนาดเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจ (Economy of Scale) ที่มีอำนาจต่อรองสูงและสอดคล้องกับขนาดของโรงสีที่เข้าร่วมโครงการที่สามารถแยกข้าวคุณภาพดีจากพื้นที่โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการ โดยชาวนามีอาชีพที่ได้รับการพัฒนาจากภาครัฐและภาครัฐจัดทำคู่มือทางวิชาการ (Technical Manual) สำหรับนักส่งเสริมและคู่มือสำหรับชาวนา (Farmer's Manual) ในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมสนับสนุนชาวนาในพื้นที่

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจได้มีหนังสือขออนุญาตให้นายอภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย อนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าว อย่างเป็นระบบ เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และตอบประเด็นข้อซักถามของ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานสภาได้พิจารณาแล้วอนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๕๘ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมประชุมด้วย ต่อไปเป็นรายชื่อผู้ชี้แจงวาระนี้ะคะ

๑. ท่านสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ อดีตปลัดกระทรวงการคลัง
๒. ท่านปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ที่ปรึกษากรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าว อย่างเป็นระบบ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. ท่านคณิตสร นาวานุเคราะห์ รองประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คนที่สอง ประธานอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ อดีตรองปลัดกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
๔. ท่านทวิศักดิ์ กอนันตกุล รองประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คนที่สาม รองประธานอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าว อย่างเป็นระบบ อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๕. ท่านอรมน ทรัพย์ทวีธรรม กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ อนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ รองอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๖. ท่านนิกร จำนง กรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ๗. ท่านอภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย อนุกรรมการ การแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ ที่ปรึกษาอธิบดีกรมการข้าว อดีตอธิบดีกรมการข้าว เชิญท่านประธานสถิตย์คะ ปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ

นายสถิตย์ ลิมพงศ์พันธ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม สถิตย์ ลิมพงศ์พันธ์ สมาชิกสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ หมายเลข ๑๕๓ ในฐานะประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านเศรษฐกิจ เมื่อก่อนมีคำกล่าวที่ว่าชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ อาชีพของ ชาวนาคือปลูกข้าว คำกล่าวนี้จึงสะท้อนว่าข้าว นา และชาวนา เป็นสิ่งสำคัญของประเทศ เป็นหลังพิงสำคัญของสังคมไทย แม้ว่าเศรษฐกิจของไทยจะได้เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรมาสู่ ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นทุกวัน ความสำคัญของภาคเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคนา และข้าวยังมีความสำคัญอยู่เสมอ เมื่อสังคมอุตสาหกรรมพัฒนามาถึงระดับหนึ่งและบางช่วง มีปัญหา เช่นเมื่อเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ลูกจ้างที่อาศัยอยู่ในสังคมอุตสาหกรรม ต้องกลับไปสู่สังคมเกษตรกรรมส่วนใหญ่คือสังคมนาเพื่อที่จะได้มีชีวิตอยู่รอดได้ในช่วงนั้น แสดงให้เห็นว่าแท้ที่จริงแล้วสังคมเกษตรกรรมหรือสังคมของชาวนาเป็นสังคมที่มีความสำคัญ เป็นหลังพิง เป็นกระดูกสันหลังให้กับสังคมได้ แม้ว่าเมื่อคิดตามสัดส่วนแล้วความสำคัญของ เกษตรกรรมรวมถึงการทำนาจะน้อยลง เนื่องจากสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมก็ดี ภาคบริการก็ดี ขยายตัวออกไปมาก ความสำคัญของนาและข้าวยังเป็นสิ่งที่จำเป็นมากของเศรษฐกิจ และสังคมไทย ประชากรไทยเพิ่มขึ้นทุกปี ประชากรโลกก็เพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนหนึ่งของประชากร เหล่านั้นยังต้องการข้าว และถ้ามองเฉพาะสังคมไทย ความจำเป็นในการที่จะต้องมีข้าว อย่างเพียงพอและมีคุณภาพสำหรับสังคมไทยยังเป็นสิ่งจำเป็น -----

ด้วยเหตุนี้เองระบบข้าวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นเรื่องที่จะต้องทำให้สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง และอยู่ได้อย่างดี เพื่อที่จะเป็นหลักสำคัญในการพึ่งเอนของสังคมไทยในการที่ยังเป็นกระดูกสันหลังของชาติอยู่ ในวันนี้คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ โดยคณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบจะได้นำเสนอ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ต่อสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ผมขออนุญาตท่านประธาน อนุญาตให้ ท่านปิติพงศ์ พิ๋งบุญ ณ อยุธยา ท่านคณิตสร นาวานุเคราะห์ ท่านทวีศักดิ์ กอนันต์กุล ท่านอรมน ททรัพย์วีธรรม ท่านนิกร จำนง และท่านอภิชาติ พงษ์ศรีหุลชัย เป็นผู้ดำเนินการเสนอในเรื่องนี้ โดยเริ่มต้นที่ท่านคณิตสร นาวานุเคราะห์ ขออนุญาตครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญท่านคณิตสรค่ะ เนื่องจากท่านจะชี้แจงกันครบทุกท่าน ก็กรุณาจัดสรรเวลาให้ดีด้วยนะคะ ขอขอบคุณค่ะ

นายคณิตสร นาวานุเคราะห์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ และท่านสมาชิกทุกท่านครับ กระผม นายคณิตสร นาวานุเคราะห์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๒๐ ในฐานะประธานอนุกรรมการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ ขอนำเสนอรายงาน เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ซึ่งกระผม จะพยายามรายงานโดยสรุป หลังจากนั้นก็จะขอให้ท่านดอกเตอร์อภิชาติ พงษ์ศรีหุลชัย ซึ่งเป็นอนุกรรมการและเป็นประธานคณะทำงานจัดทำรายงาน เป็นผู้รายงานในรายละเอียดต่อไป

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายคณิตสร นาวานุเคราะห์ (กรรมการ) : ก่อนอื่นกระผมขอกราบเรียนว่า คณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมขึ้น เพื่อมีภารกิจเฉพาะกิจในเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมีสมาชิก สปท. ทั้งที่เป็นกรรมการ ด้านเศรษฐกิจ และมีได้อยู่ในคณะกรรมการด้านเศรษฐกิจเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ และเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะอนุกรรมการด้วย รวมทั้งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องข้าวเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ทุกท่านได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นจนกระทั่งสามารถ

๕๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

รัชนีพร ๒๗/๒

สรุปรายงานฉบับนี้ได้สำเร็จ เพราะฉะนั้นกระผมขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็น
แล้วก็ช่วยกันหาข้อมูลจนกระทั่งสามารถสรุปรายงานฉบับนี้ได้ โดยเฉพาะท่านสมาชิก สปท.
หลาย ๆ ท่านที่ได้ร่วมเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะอนุกรรมาธิการชุดนี้

สำหรับผลการศึกษาโดยสรุป ปัญหาพื้นฐานประการแรกของข้าวก็คือชาวนา
เป็นผู้รับความเสี่ยงในเรื่องข้าวทั้งหมด ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย
และอีกหลาย ๆ ประเทศในตลาดโลก ข้าวเป็นสินค้าที่มีผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งผู้ค้ากระจาย
อยู่ทั่วโลก ข้าวจะมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากต่อปัจจัยต่าง ๆ
ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางธรรมชาติ หรือปัจจัยที่เกิดขึ้นจากการค้าและการผลิต เมื่อสถานการณ์
มีปัญหา ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดมักจะเป็นชาวนา -----

- ๒๘/๑

กระผมจึงขอเรียนว่าชาวนานั้นจะเป็นผู้ที่ได้รับความเสี่ยงมากที่สุดในการทำธุรกิจที่เกี่ยวกับข้าว อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงจำเป็นต้องปลูกข้าว เพราะข้าวเป็นอาหารหลักของ คนไทย ข้าวมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงทางอาหาร ของประเทศ ดังนั้นสิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องดำเนินการปฏิรูปก็คือการปฏิรูปชาวนา ทำอย่างไรเราจะสร้างคุณภาพชีวิตให้ชาวนาดีขึ้นและลดความเสี่ยงในการทำนาของชาวนา ซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลายประการ เช่น ในเรื่องของการน้อมนำศาสตร์พระราชมาให้ชาวนา นำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง ปรับปรุงระบบการประกันภัยการเกษตร ส่งเสริมชาวนารุ่นใหม่ และอะไรอีกหลาย ๆ ประการที่จะช่วยให้ชาวนามีฐานะที่ดีขึ้น มีรายได้ที่ดีขึ้น สร้างคุณภาพ ชีวิตให้กับชาวนา เพราะถ้าไม่มีชาวนาก็ไม่มีคนทำนา ประเทศไทยก็จะมีข้าว เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าเป็นประการแรกที่สำคัญที่เราจะต้องปฏิรูป

ปัญหาอีกประการหนึ่ง ก็คือเกี่ยวข้องกับเรื่องของประสิทธิภาพและการแข่งขัน ทางด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงทุกขั้นตอน หรือจะต้องปฏิรูป ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ปฏิรูปการผลิตโดยการเพิ่มผลิตภาพ นับตั้งแต่ เรื่องของดิน เรื่องของน้ำ เรื่องของปุ๋ย เรื่องของพันธุ์ รวมทั้งเรื่องของเทคโนโลยีในการผลิต และการวิจัยพัฒนา ปฏิรูปการตลาดทั้งการตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตลาดข้าวสาร สร้างอำนาจต่อรองให้กับชาวนามากขึ้น สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับข้าว ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับข้าว เพื่อที่เราจะได้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

นอกจากการปฏิรูปชาวนา การปฏิรูปการผลิต และการปฏิรูปการตลาด ดังกล่าวแล้ว ผมคิดว่าสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ชาวนั้นเกี่ยวข้องกับหลายองค์กร การปฏิรูปหรือการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งหมดนั้นจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปกลไกการขับเคลื่อน การปฏิรูป ที่สำคัญก็คือ ๑. องค์กรในระดับนโยบาย ที่เรามีอยู่ทุกวันนี้ก็คือ นบข. หรือ คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว ซึ่งผมคิดว่าคงจะต้องได้รับการปฏิรูปเพื่อให้มี บทบาทที่ชัดเจนว่าเป็นองค์กรด้านนโยบายและด้านยุทธศาสตร์ของประเทศมากกว่าที่จะ เป็นองค์กรในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ๒. ก็คือองค์กรกรมการข้าว ภายใต้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นกรมใหม่ที่ได้ตั้งขึ้นมาในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่จริงก็ไม่ใหม่นัก ก็หลายปีพอสมควรแล้ว แต่องค์กรนี้ก็ยังไม่ทำหน้าที่เต็มที่ในเรื่องของข้าว

๕๙

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมณฑั้มาศ ๒๘/๒

โดยเฉพาะในรื่องของการวิจัยพัฒนาและในรื่องของการที่จะดูแลชาวนา โดยเฉพาะส่วนที่
อยู่ในภูมิภาคก็ควรจะได้รับการปรับปรุงและได้รับการปฏิรูป

- ๒๘/๑

จากการปฏิรูปทั้ง ๔ ด้านดังกล่าว ความคาดหวัง ผมคิดว่าเราจะพยายามเปลี่ยนชาวนาและข้าวไทย

ประการที่ ๑ เปลี่ยนชาวนาไทยจากการเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงและผลกระทบจากปัญหาข้าว เป็นชาวนาที่มีความมั่นคง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นพอสมควร เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ อาชีพชาวนาขณะนี้ เป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงมาก ในขณะที่ผลตอบแทนต่ำ ซึ่งตรงข้ามกับธุรกิจอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไปในทางเศรษฐศาสตร์ที่ความเสี่ยงกับผลตอบแทนมักจะควบคู่กัน

ประการที่ ๒ การเปลี่ยนข้าวไทย ผมมองว่าข้าวไทยขณะนี้เราเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกข้าวพื้นเมืองรายใหญ่ที่เรียกว่าข้าวขาว แต่เราต้องเผชิญกับการแข่งขันจากนานาประเทศค่อนข้างสูง เราคงจะต้องไม่พึ่งอยู่กับข้าวที่เรียกว่าเทรดิชันนัลไรซ์ (Traditional Rice) แต่เพียงอย่างเดียว เราคงจะต้องมองหาตลาดข้าวที่เป็นตลาดเฉพาะตลาดที่มีคุณภาพ ข้าวที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ไม่ว่าจะเป็นข้าวออร์แกนิก (Organic) ข้าวสี หรือว่าข้าวเป็นเครื่องบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเพิ่มราคาและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก นอกจากนั้นที่สำคัญก็คือเราคงจะต้องมองหาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จากข้าว เพื่อใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบในการผลิต ก็เป็นตัวที่เราจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร นอกเหนือจากข้าวที่ต้องขายในรูปแบบของข้าวบริโภคเท่านั้น ปัจจุบันก็มีข้าวหลายชนิด มีสินค้าหลายชนิดที่สามารถใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบได้ แล้วก็ได้เริ่มมีการผลิตและมีการดำเนินการทางด้านการตลาดเหล่านี้อยู่ ซึ่งเราคงจะต้องพยายามมุ่งไปทางตลาดเหล่านี้ให้มากขึ้น ๆ ทั้งหมดก็เป็นการดำเนินการเพื่อที่เราจะช่วยให้ชาวนามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สำหรับรายละเอียดผมขออนุญาตเชิญดอกเตอร์อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย เป็นผู้รายงานต่อครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย อติตอชิบติกรมการข้าว เรียงเชิญคะ นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านกรรมาธิการ ท่านสมาชิกสภาทุกท่าน ผมได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการให้เป็นผู้มาชี้แจงในวันนี้ ผมจะขอเริ่มต้นด้วยสไลด์ (Slide)

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : แผ่นแรก ก็คือพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตรโครงการโคกกู่แวง จังหวัดนครราชสีมา ปี ๒๕๓๖ โดยท่านได้ดำรัสไว้ตอนหนึ่งว่า ข้าวต้องปลูกเพราะอีก ๒๐ ปี ประชากรอาจจะ ๘๐ ล้านคน ข้าวจะไม่พอ ถ้าลดการปลูกข้าว ไปเรื่อย ๆ ข้าวจะไม่พอ เราจะต้องซื้อข้าวจากต่างประเทศ เรื่องอะไร ประชาชนคนไทยไม่ยอม คนไทยนี้จะต้องมีข้าว แม้ข้าวที่ปลูกในเมืองไทยจะสู้ข้าวที่ปลูกในต่างประเทศไม่ได้ เราก็ต้องปลูก อันนี้จะย้ำถึงความสำคัญของข้าวซึ่งท่านคณิสสรได้รายงานไปแล้วว่ามีความสำคัญ ในหลายมิติ ทั้งเรื่องความมั่นคงทางอาหาร เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องสังคม เพราะเป็นคนส่วนใหญ่ ของประเทศ ผมจะเริ่มต้นด้วยสถานการณ์ข้อเท็จจริงในปัจจุบันก่อน ดูในชีกของตัวชาวนา ครัวเรือนชาวนา หัวหน้าครอบครัวเฉลี่ย ๕๖ ปี แต่ว่าอันนี้เป็นการสำรวจในช่วง ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ เพราะฉะนั้นต้องสูงกว่านี้ แล้ว ๓๓ เปอร์เซ็นต์ อายุมากกว่า ๖๐ ปี ก็เป็น สังคมคนชรา การศึกษา ๘๐ เปอร์เซ็นต์ไม่เกินประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนประมาณ ๔.๖ คน ถ้าคิดเป็นประชากรก็จะประมาณ ๖๗ ล้านคนภาคชาวนา -----

รายได้สุทธิในภาคเกษตร ๑๑๓,๐๐๐ บาทเศษต่อปี ผมใช้สุทธิ แล้วก็เปรียบเทียบกับนอกภาคเกษตร จะเห็นว่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าครอบครัวชาวนานั้นจะต้องมีรายได้นอกภาคเกษตรอยู่ด้วย ส่วนรายจ่ายก็มีทั้ง ๒ ส่วน คือภาคเกษตรแล้วก็นอกภาคเกษตร มีหนี้สิน เนื้อที่ถือครองซึ่งเป็นตัวบอกอันหนึ่งว่าจะพอยู่พอกินหรือไม่ เฉลี่ยเกษตรกรไม่ใช่มีที่นาอย่างเดียวกับปลูกข้าว จะมีที่อย่างอื่นด้วย แต่เป็นที่ทำนาอยู่เพียง ๑๘ ล้านไร่ ทำนาคงจินตนาการได้ว่าถ้า ๑ ไร่ได้กำไร ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ บาท แล้วเส้นยากจน ๒,๕๐๐ บาท ต่อเดือน ทำนาก็ไร่ถึงจะพอทั้งครอบครัวคงคำนวณได้ไม่ยาก

เรื่องต่อไปเป็นเรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้าว ผลผลิตต่อไร่ของไทยถ้าเทียบกับทั้งโลกค่อนข้างต่ำแม้แต่เทียบในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) ผมจะอธิบายเหตุผลว่าทำไมเราต่ำในสไลด์ (Slide) ถัดไป เรื่องการใช้ประโยชน์จากข้าวก็จะมีส่วนใหญ่ ๆ ๒ ส่วนคือในประเทศ ซึ่งจะรวมทั้งบริโภคแล้วก็อุตสาหกรรมกับส่งออก ส่วนใหญ่ในประเทศมีมากกว่านิดหนึ่ง แต่โดยคร่าว ๆ ก็อยู่ประมาณ ๑๐ กับ ๖๐ การส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นข้าวขาว รองลงไป ก็จะเป็นข้าวประเภทข้าวหอม ข้าวหอมมะลิ แล้วก็ข้าวนี้ ประเทศที่เป็นลูกค้าเราก็จะอยู่สไลด์ (Slide) ทางขวามือ เป็นทางแอฟริกา เป็นจีน จริง ๆ แล้วประมาณ ๑๐๐ กว่าประเทศซึ่งเป็นลูกค้าของเรา สำหรับแนวโน้มข้าวไทย แนวโน้มการค้าโลก ประชากรที่ท่านประธานสภิติย์ได้พูดแล้วว่าประชากรของโลก ปี ๒๕๕๓ จะเป็นประมาณ ๙,๐๐๐ ล้านคนจาก ๗,๐๐๐ ล้านคน ส่วนหนึ่งก็คือประมาณ ๘๐๐ ล้านคนยังอดอยาก แล้วพวกนี้ส่วนใหญ่ก็บริโภคข้าวเพราะอยู่ในเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific) แม้เพอร์ คาปีตา คอนซัมป์ชัน (Per Capita Consumption) ต่อหัวจะลดลง แต่ระยะยาวความจำเป็นก็ยังมีเพิ่มขึ้นโดยสัดส่วน อย่างไรก็ตามจำนวนข้าวเราก็ส่งออกโดยภาพรวม แนวโน้มท่านคงเห็นเส้น ๒ เส้น เส้นข้างบนก็คือเส้นทั้งโลก เส้นที่ ๒ ของไทยขึ้นด้วยกัน แต่ห่างขึ้นก็คือสัดส่วนของเราน้อยลง แสดงว่ามีคู่แข่งมากขึ้น ข้อเท็จจริงก็คือรัฐบาลก็ไม่ได้นั่งนอนใจ ก็มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรต่าง ๆ ล่าสุดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การวิจัย พัฒนา เราพัฒนาจากพันธุ์พื้นเมืองบ้าง ผสมข้ามพันธุ์บ้างได้ ๑๐๐ กว่าสายพันธุ์ แล้วก็มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทุกวันนี้ก็มีการตั้งศูนย์เรียนรู้ในระดับอำเภอ ศูนย์ข้าวชุมชนในกลุ่มชาวนา ช่วยเหลือการประกันภัยธรรมชาติ โดยสนับสนุนเบี้ยประกัน มีโครงการชะลอการขายหรือจำนำยั้งฉาง ช่วยเหลือภัยธรรมชาติ หรือช่วยเป็นตัวเงิน แล้วก็ใช้นโยบายทำเกษตรแปลงใหญ่

สำหรับประเด็นทำทนายข้าวไทย ประเด็นแรก ที่จะกล่าวถึงก็คือ ความเชื่อมโยงการค้าข้าวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งอันนี้หลายท่านอาจจะยังไม่เข้าใจว่าเชื่อมโยงตรงไหน ไม่ได้ไปเผาพลังงานอะไรทั้งสิ้น การปลูกข้าวในน่าน้ำขังจะเป็นแหล่งกำเนิดของแก๊สมีเทนซึ่งเป็น ๑ ในแก๊สเรือนกระจก อันนี้ก็มีความพยายามจะตั้งมาตรฐานขึ้นมาเพื่อกีดกัน ดังนี้ เป็นต้น อาจจะยังไม่มาไว ๆ นี้ แต่ก็ต้องมีการเตรียมพร้อมแล้วอีกอันหนึ่งควบคู่กับเรื่องของการผลิตก็คือการค้า เขตการค้าเสรีเกิดขึ้นมากมาย ภาษีลดลง อย่างไรก็ตามก็เป็นทั้งเชิงบวก แต่ขณะเดียวกันเชิงลบก็คือมีมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มมากขึ้น เรื่องมาตรฐาน เรื่องสุขอนามัย เรื่องสิ่งแวดล้อม ความชอบของผู้บริโภคก็เปลี่ยนไป จากที่บริโภคสินค้าธรรมดา ก็มองหาสินค้าที่มีความปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แล้วหลายประเทศที่เขานำเข้าอยู่ทุกวันนี้ เขามีความมุ่งมั่นที่จะผลิตให้เพียงพอเพื่อความมั่นคงในประเทศ อันนี้ก็จะทำให้ความต้องการระหว่างประเทศลดลง นโยบายรัฐบาลก็เกี่ยวข้องที่จะต้องคำนึงว่าต้องสอดคล้องกัน นโยบายบางอย่างอาจจะทำให้เสียไปถึงเรื่องของคุณภาพการผลิต เป็นต้น ทีนี้ประเด็นปัญหาจากข้อเท็จจริงทั้งหมดก็สรุปได้ ๓-๔ ประเด็น เรื่องแรก ก็คือชาวนามีความเสี่ยงสูงซึ่งท่านคณิสสรได้พูดไปแล้วเรื่องเสียงภัยธรรมชาติ เสียงเรื่องราคา -----

แล้วก็ความเข้าไม่ถึงข้อมูลเทคโนโลยี ข้อมูลการตลาด เสียเปรียบในการเจรจาต่อรอง เข้าไม่ถึงห่วงโซ่อุปทานโดยตรง ผ่านหลายขั้นตอน ซัพพลายเชน (Supply Chain) ยาว ขาดการออมเพื่อประกันรายได้เมื่อเทียบกับอาชีพอื่น องค์กรชวานาผมขออนุญาตเริ่มตรงนี้เลย ทุกครั้งที่ผมพูดหมายถึงสหกรณ์ด้วยนะครับ แต่ไม่ใช่เฉพาะสหกรณ์ หมายถึงพวกกลุ่มเกษตรกรทำนา ศูนย์ข้าวชุมชน หลายรูปแบบ องค์กรเองเฉพาะชื่อสมาคมชวานาก็มี ๔-๕ สมาคม ยังไม่เป็นเอกภาพ ขาดการบริหารจัดการโดยเฉพาะเรื่องทำธุรกิจเดินได้น้อยมาก ในส่วนขององค์กรภาครัฐได้กล่าวไปแล้วว่าเรื่องข้าวก็มีอยู่หลายหน่วยงานแล้วก็ยังไม่ครบวงจร โดยเฉพาะกรมการข้าวที่ตั้งขึ้นมาปี ๒๕๔๙ ก็ยังขาดความพร้อมอยู่หลาย ๆ ด้าน การตรวจสอบรับรองก็ทำได้ช้า เรามุ่งไปที่การพัฒนาคุณภาพแต่ต้องมีผู้รับรอง อันนี้ก็ยังไม่พร้อมเท่าไร งานวิจัยการแปรเป็นผลิตภัณฑ์ การวิจัยเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก เรื่องของการบูรณาการงานระบบสารสนเทศ เป็นต้น อีกอันหนึ่งก็คือเรื่องอุปทานส่วนเกิน โดยเฉลี่ยที่ผ่านมาก็ไม่ได้เกินมากนัก แต่เป็นปัญหาสะสมมาช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕ ที่เราจำนำแล้วข้าวเหลืออยู่เยอะ อันนี้ยังระบายไม่หมด เพราะฉะนั้นถ้าระบายหมดไปแล้วเรื่องเกินก็คงจะไม่มาก ประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตันเศษน่าจะจัดการได้ ส่วนผลผลิตต่อไร่ต่ำที่ผมได้ฝากไว้ว่ายังไม่พูดถึง ขอนैनินิดหนึ่งว่า ๗๕ เปอร์เซ็นต์ของเราอยู่นอกเขตชลประทานก็คือน้ำไม่เพียงพอ ๗๐ เปอร์เซ็นต์เป็นพันธุ์ดั้งเดิม แม้แต่เราได้พัฒนาให้บริสุทธิ์ขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่มีข้อจำกัดด้านพันธุกรรม เช่น ข้าวหอมมะลิ เป็นต้น ตรงนี้ก็จะต้องพัฒนาต่อไป แต่ว่าความได้เปรียบก็คือมีราคาสูง มีคุณค่า และเนื้อที่ส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งก็มีน้ำชลประทานในภาคนี้เพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ที่นี้กรอบแนวคิด ท่านคณิสสรก็ได้พูดไปแล้ว ผมสรุปว่าวิสัยทัศน์เราเน้นเรื่องของชวานาเป็นหลัก เพราะฉะนั้นเราต้องเจาะไปที่ชวานา คือชวานาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มั่นคง ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหารของประเทศ แนวคิดก็คือโดยทั่ว ๆ ไปถ้าอาชีพอื่นเขาจะมีความเสี่ยงสูง ผลตอบแทนสูง แต่อาชีพทำนาตรงข้ามครับ คือความเสี่ยงสูงแล้วก็ผลตอบแทนต่ำ เราจะทำอย่างไรให้นำไปสู่ความเสี่ยงต่ำ ผลตอบแทนคุ้มค่า อันนี้ก็จะอยู่ในวงจรอุปทาน ซัพพลายเชน (Supply Chain) ก็คือ ๔ ด้านที่เรียนแล้วคือ เรื่ององค์กรชวานา เรื่องการผลิต เรื่องภาครัฐ แล้วก็เรื่องตลาด ซึ่งจะประกอบด้วย

มาตรการเทคโนโลยีทั้งด้านดิจิทัล ทั้งด้านไบโอเทคโนโลยี (Biotechnology) มาตรการทางการเงิน การคลัง พวกอินฟราสตรักเจอร์ (Infrastructure) ทั้งหลาย โครงสร้างพื้นฐาน แล้วก็เรื่องกฎหมาย โดยเฉพาะเรื่องการเช่าที่ดินหรือที่กำลังดำเนินการอยู่คือวิสาหกิจเพื่อสังคมก็คือสังคมของชาวนา หลักการและเหตุผล ก็คือข้าวเป็นพืชที่สำคัญ อันนี้พูดแล้วไทยส่งออกเป็นที่ ๑ ที่ ๒ แต่ชาวนาไทยยากจนต้องเผชิญกับราคาข้าวแปรปรวน ได้รับส่วนแบ่งยังไม่เป็นธรรม มีคนพูดอยู่เสมอว่าข้าวสารแพง ข้าวเปลือกถูก ที่ผ่านมามียุทธศาสตร์อยู่หลายฉบับแต่ขาดการขับเคลื่อนอย่างจริงจังเพราะความไม่พร้อมด้วย มาตรการส่วนใหญ่ดำเนินการปลายน้ำก็คือรับจำนำ ส่วนต้นน้ำก็ได้รับดูแลบ้างแต่ว่ายังไม่มากนัก กระบวนทัศน์อันนี้ต้องมีการเปลี่ยน อันแรก ก็คือข้าวต้องอยู่คู่กับคนไทย ซึ่งเป็นสไลด์ (Slide) แผ่นแรกที่ผมได้นำเสนอแล้ว พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เราต้องเน้นการผลิตเพื่อส่งออกโดยข้าวคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ ไม่จำเป็นต้องเป็นที่ ๑ ของโลก อันนี้ผมคิดว่าเราไม่ควรตั้งทาร์เก็ต (Target) ไว้เป็นที่ ๑ ถ้าเป็นก็เป็นผลพลอยได้ เป็นอาชีพที่คนรุ่นใหม่สนใจจะเข้ามาทำนา ชาวนาต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีหลักประกันเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ต้องมีส่วนแบ่งที่เป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทาน ต้องปรับองค์กรให้มีความพร้อมแล้วก็ต้องจัดในรูปแบบคลัสเตอร์ (Cluster) ประเด็นหลัก ๆ ก็จะเป็น ๔ ประเด็น ผมจะเข้าสู่รายละเอียดเลยนะครับ อันนี้ท่านคณิสสรได้นำเสนอแล้ว ผมจะลึกกว่าที่ท่านคณิสสรพูดนิดหนึ่งแต่ว่ากรอบอันเดียวกัน

เรื่องแรก เรื่องของการปฏิรูปชาวนาและองค์กรชาวนา วัตถุประสงค์ก็คือเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและลดความเสี่ยงให้กับชาวนา อันแรกที่สุดก็คือน้อมนำศาสตร์พระราชามาปฏิบัติ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง -----

เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีข้าวอยู่ในนั้นด้วย เกษตรธรรมชาติ ปรับมาตรการในแผนพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเน้นให้ความสำคัญกับน้ำในชุมชน เรื่องของระบบประกันความเสี่ยง ต้องมีทางเลือกให้มากขึ้น มีมาตรการจูงใจ ทุกวันนี้มีแต่ยังไม่มีทางเลือกมากนัก เรื่องของการออมแห่งชาติ ให้เป็นการออมตามฤดูกาล แล้วก็มีการพิเศษให้กับชาวนา เรื่องถัดไป ก็คือสร้างความเข้มแข็งองค์กรชาวนา ที่ผมเรียนแล้วก็มีสหกรณ์ด้วย สร้างแพลตฟอร์ม (Platform) สร้างเวทีเครือข่าย อันนี้ใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีมาสร้างด้วย หรือเป็นคอนเวนชันนัล (Conventional) ก็ได้ วิทย์ ทีวี (TV) เหมือนกับ จส. ๑๐๐ อย่างนี้เป็นต้น ให้ชาวนาเขาได้ติดต่อประสานงานทั้งระหว่างเขาเอง กับระหว่างชาวนากับภาครัฐ เร่งรัด พ.ร.บ. วิสาหกิจเพื่อสังคม ถ่ายทอด โดยเฉพาะเน้นเรื่องของการถ่ายทอดการประกอบธุรกิจ เรื่องของการแก้ไขปัญหาหนี้สินชาวนา อันนี้รัฐบาลก็ได้เริ่มทำ แต่เราอยากเห็นว่ามีความเป็นระบบ คือแทนที่จะเป็นเฉพาะกิจมีปัญหาที่หนึ่งก็มาแก้ไขที่หนึ่ง เรื่องทะเบียน ผู้ที่มีหนี้สินเป็นลักษณะคล้าย ๆ เครดิตบูโร (Credit Bureau) เรื่องขยายเวลา ช่วงทำนาล่ม ๑ ปี ต้องใช้เวลา ๓ ปี อันนี้ต้องขยายเวลา การปรับโครงสร้างหนี้เป็นรายบุคคล เรื่องจัดตั้งธนาคารที่ดิน อันนี้อยู่ในระบบอยู่แล้ว เรื่องของชาวนารุ่นใหม่ จะต้องทำเป็นธุรกิจได้สตาร์ทอัพ (Start Up) หรือสร้างชาวนามืออาชีพ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้กับชุมชนด้วย แล้วก็กฎหมายโดยมุ่งไปที่ชาวนาอาจจะต้องมีแชร์ความเสี่ยง ก็คือแชร์ครอปปีง (Share Cropping) แทนที่จะฟิกซ์ (Fix) แล้วก็ให้ชาวนาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ โดยเจ้าของที่ดินลงทุนเหมือนกับระบบแบ่งปันผลผลิต เช่น กรีดยาง เป็นต้น ทีนี้เรื่องของระบบการผลิต ก็คือการเพิ่มผลิตภาพหรือโปรดักทิวิตี (Productivity) แล้วก็เพิ่มมูลค่าเหมือนกับจัดโซนนิ่ง (Zoning) อันนี้เราก็มีแผนที่ที่เหมาะสม แล้วก็ระบบนาแปลงใหญ่ แต่ใหญ่ในที่นี้ก็คือให้ได้ความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจ มีอำนาจต่อรอง คู่กับการลงทุน แล้วก็ปลูกพืชในช่วงที่คาบเกี่ยวไม่ควรจะต่อเนื่องกันไป ซึ่งจะเป็นแหล่งของโรคแมลงระบาดแล้วการบริหารจัดการน้ำก็ลำบาก สร้างแนวร่วมในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์คือหัวใจในการเพิ่มผลผลิต เพราะฉะนั้นทุกวันนี้ภาครัฐคงไม่สามารถจะไปสนับสนุนให้ได้เพียงพอ เพราะฉะนั้นเราต้องให้เกษตรกรผลิตให้ภาคเอกชนผลิต สหกรณ์ผลิต แล้วรัฐเป็นผู้ดูแลเรื่องคุณภาพ เรื่องระบบการตรวจรับรองมาตรฐานจะมีหลายอย่าง มาตรฐานจีเอ็มพี (GMP) มาตรฐานจีเอ็มพี (GMP) โรงสีมาตรฐานสินค้า เกษตรอินทรีย์ สร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับ ทุกวันนี้ทำงานง่าย มีคิวอาร์โค้ด

(QR Code) ถ่ายลงไปก็รู้แล้วว่าข้าวกล่อนี่ชาวนาคนไหนผลิต อันนี้ก็จะสร้างมูลค่าได้ด้วย มีการออกใบรับรอง กลไกการขับเคลื่อนโดยใช้เครื่องจักร อันนี้ก็มีปัญหา ในฤดูข้าวชุก เครื่องมือก็ไม่ทัน เตรียมดินไม่ทันบ้าง หรือเก็บเกี่ยวไม่ทันข้าวก็เสื่อมคุณภาพ แล้วข้าวอันหนึ่งที่ต้องพูดกันมาก ก็คือเรื่องข้าวที่มีคุณสมบัติเฉพาะ ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ข้าวที่มีไกลซีมิกอินเดกซ์ (Glycemic Index) ต่ำ ก็คือกินแล้วไม่อ้วน หรือไปทำพวกเครื่องสำอาง หรือทำเป็นออร์แกนิก (Organic) ก็จดทะเบียนเป็นข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่ง พ.ร.บ. อันนี้ก็มีอยู่แล้วที่กระทรวงพาณิชย์บริหารจัดการอยู่ อย่างเช่น เราจะมีข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น เรื่องแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต้องเริ่มที่กระบวนการวิจัย การถ่ายทอด แล้วก็มีการจูงใจให้ลงทุน ในส่วนของการตลาด อันนี้เน้นการเพิ่มมาร์เกตติ้ง แชนแนล (Marketing Channel) เพิ่มช่องทางการตลาดแล้วก็ให้มีส่วนแบ่งที่รับเป็นธรรม อันแรก ก็คือศึกษาข้าวตลาดในอนาคตในเชิงลึกเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ คือเราต้องไปดู ดีมานด์ (Demand) ในต่างประเทศ แล้วเขาต้องการอะไรก็มา ถ้ายังไม่มีก็ต้องมาวิจัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เราต้องศึกษากฎ ระเบียบการค้าเขามีข้อกำหนด อะไรบ้าง รสนิยมของผู้บริโภคเป็นอย่างไร มาวางแผนการผลิตระยะยาว ส่วนตลาดในประเทศ เรื่องของตลาดนี้จำเป็นจะต้องให้เกษตรกรได้รับรู้ ผู้บริโภคได้รับรู้ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แล้วตลาดใหม่ที่นำเสนออันนี้คือตลาดกลางข้าวสาร เมื่อก่อนเรามีตลาดข้าวเปลือก เนื่องจากโครงสร้างของการผลิต การเก็บเกี่ยวเปลี่ยนไป ข้าวที่เกี่ยวมีความชื้นสูง อาจจะต้องไปเข้าระบบใหญ่เขา เพราะฉะนั้นการที่จะไปขายที่ตลาดกลางอาจจะไม่สะดวกนัก อันนี้ก็เลยส่งเสริมตลาดกลางข้าวสาร ทราบว่ากระทรวงพาณิชย์กำลังจะขับเคลื่อนเรื่องนี้อยู่ ฟาร์มเมอร์มาร์เกต (Farmer Market) ตลาดเกษตรกร -----

ทุกวันก็จะเห็นในชุมชน ในท้องถิ่นเขาก็จะมี อันนี้เราเน้นให้ชานาขายตรงเลย คือเป็นตลาดที่มีคุณภาพ ชาวบ้านทุกวันนี้ก็แพ็ก (Pack) ได้อยู่แล้ว เครื่องสุญญากาศเอามาวางขายในท้องถิ่น อาจจะเป็นชานาหรือองค์กรชานามาขาย พัฒนาตลาดขายตรง เช่นระบบอีคอมเมิร์ซ (e-Commerce) หรืออะไรพวกนี้ เรื่องสร้างตลาดดิจิทัลในหลายรูปแบบ แล้วก็เรื่องของความเป็นธรรม กำกับดูแล เครื่องชั่ง เครื่องวัดความชื้น ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ตลอด แล้วก็เรื่องของเครือข่ายความร่วมมือ ทุกวันนี้เราจะมีเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร มีตั้งแต่ผู้รวบรวมในท้องถิ่น เข้าโรงสี ไปหยง เราจะมีโมเดล (Model) ใหม่ใหม่ อย่างเช่น เรเวนิวแชร์ริ่ง (Revenue Sharing) เหมือนระบบ ๗๐ ต่อ ๓๐ อ้อย จอยต์เวนเจอร์ (Joint Venture) ระหว่างผู้ผลิตกับผู้ส่งออก โรงสี หรือเป็นระบบวิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นต้น อันนี้ไปหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยการศึกษา แล้วก็กลไกภาครัฐ อันสุดท้ายที่ท่านคณิสสรได้พูดไปแล้วก็คือ นบข. ซื่อสัตย์ คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว ซีนี่จะเปลี่ยนไปทุกรัฐบาลเปลี่ยนมา มี กขช. บ้าง กนข. บ้าง แต่ที่สำคัญก็คือผ่านมาทำแต่เรื่องสั้น ๆ คือเรื่องรับจำนำ ท่านคณิสสรได้พูดแล้วว่าเราต้องมองระยะยาว แล้วสมาชิกหรือกรรมการนั้นน่าจะประกอบด้วยทุกภาคส่วน ทุกวันนี้ส่วนใหญ่จะเป็นภาครัฐ องค์กรชานาไม่ค่อยได้เข้าถึง สอดส่องดูแลด้วยที่เอารัดเอาเปรียบในการค้าข้าว

เรื่องที่ ๒ คือปรับโครงสร้างและภารกิจของกรมการข้าว ที่เรียนแล้วว่าตั้งใหม่แต่ยังไม่ค่อยพร้อมเท่าไร เรื่องสถาบันวิจัยข้าวแห่งชาติ เรามุ่งหวังอยากให้เห็นเท่ากับวิจัยข้าวสากลด้วยเข้าไปคืออีรี (IRRI) อินเตอร์เนชันแนล ไรซ์ รีเสิร์ช อินสทิทิวต์ (International Rice Research Institute) ที่มะนิลา จะมีทั้งเบสิกไซเอนซ์ (Basic Science) หรือว่าแอปพลายไซเอนซ์ (Applied Science) รวมทั้งเป็นศูนย์บ่มเพาะผู้ที่ทำงานเรื่องพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นศูนย์ฝึกอบรม แล้วก็อาจจะเป็นไซเอนซ์พาร์ค (Science Park) ในเรื่องของข้าว แล้วเรื่องจังหวัด เนื่องจากข้าวเป็นส่วนใหญ่ในหลายจังหวัด เราอาจจะเริ่มให้มีจังหวัดที่ดูแลเรื่องข้าวออกมาจากกรมการข้าว เรื่องของถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชานา องค์กรชานา ฝักระวังโรคระบาด ตรวจสอบรับรองมาตรฐาน ติดตามควบคุมเรื่องเมล็ดพันธุ์ แล้วก็เรื่องของตลาดเฉพาะท้องถิ่นที่ได้งานวิจัยออกมาแต่ยังไม่มิตลาดเริ่มต้น ส่วนกลไกอีกอันหนึ่งก็อาจจะเป็นความร่วมมือจากองค์กรท้องถิ่น เพิ่มบทบาท จริง ๆ แล้วทุกวันนี้เช่น อบต. ก็พยายามเข้ามาช่วยดูแลอยู่ ก็ติดขัดในข้อกฎหมาย ระเบียบที่ไม่สามารถไปใช้เงินสนับสนุน

องค์กรชาวนาได้ เป็นต้น นอกนั้นก็คือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดูแลเกษตรกรของเขา ต้องมีทำเนียบชาวนาในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลราคาในท้องถิ่น สนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็น แล้วสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาคก็อาจจะช่วยสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งถ่ายทอดรวมกัน กับทางส่วนราชการ กรมการข้าว แล้วก็หน่วยงานอื่น แล้วที่สุดท้ายก็คือเนื่องจากสภาแห่งนี้ ก็ได้มีมติไปแล้วใน ๒ เรื่อง จะสอดคล้องกับที่เราเสนอก็คือโครงการนำร่องเมืองข้าว จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วก็เรื่องจัดการข้าวโดยระบบสหกรณ์ ต่อไปมาตรการ เราก็จะแยก ในแต่ละเรื่อง วิธีการปฏิรูป อันไหนถือว่าเป็นมาตรการปกติแต่จะต้องเร่งรัด มีหน่วยงานไหน รับผิดชอบบ้าง ผมคงไม่ไปหมด แต่ว่าสุดท้ายจะมีเรื่องของแหล่งน้ำ เรื่องมาตรการ โครงสร้างพื้นฐาน เรื่องระบบประกันความเสี่ยง ก็คือมาตรการการเงิน การคลัง แล้วก็ เรื่องกองทุนเงินออม เรื่องสร้างชาวนาให้เข้มแข็ง จะมีเทคโนโลยีด้วยโดยเฉพาะดิจิทัล ซึ่งจะมีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเข้ามาาร่วมด้วย รวมทั้งกิจการโทรทัศน์ โทรคมนาคม องค์กรชาวนา ให้ประกอบธุรกิจได้ เรื่องของวิสาหกิจชุมชน เรื่องของการออม เรื่องของยัง สมาร์ท ฟาร์มเมอร์ (Young Smart Farmer) เรื่องของกฎหมาย ทั้งหมดก็คงจะ อยู่ในเอกสารแล้ว ผมก็จะข้ามไปเพื่อไม่ให้เสียเวลา ค่อนข้างจะมาก แต่ว่าทุกอันจะมีแมตช์ (Match) ว่าเป็นมาตรการอะไร แล้วหน่วยงานไหนรับผิดชอบ อันนี้ทางคณะทำงาน ก็ได้กำหนดไว้แล้ว ต่อไปกำหนดเวลาการปฏิรูป ระยะแรก เราดำเนินการแล้วก็คือ จัดทำรายงาน ระยะที่ ๒ ก็ส่งมอบให้รัฐบาลทำการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ รวมทั้ง นโยบายที่เกี่ยวข้อง ผลักดันให้นโยบายไปปฏิบัติ บรรลุให้เป็นแผนงานปกติของรัฐบาล เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาข้าวได้อย่างทันที แล้วผมเน้นคำว่า เป็นระบบ อย่างที่เรียนแล้ว ที่มาของงบประมาณส่วนใหญ่ก็น่าจะภายใต้งบประมาณปกติได้ ยกเว้น บางเรื่องที่จะต้องมาปรับปรุงกันใหม่ หน่วยงานที่รับผิดชอบก็จะมี กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม -----

กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ คนละนิดคนละหน่อย
ผมขอจบการนำเสนอเพียงเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอขอบคุณท่านอธิชาติมากนะคะ นำเสนอสมกับเป็นท่านอธิบดีกรมการข้าว
จริง ๆ ทุกอย่างอยู่ข้างในกลั่นออกมาหมดเลยนะคะ ดิฉันยังเปิดตามไม่ทันเลย เรียนเชิญ
ท่านนิกร จำนง ค่ะ

นายนิกร จำนง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นิกร จำนง
ในฐานะเป็นที่ปรึกษาของคณะอนุกรรมการ ฝ่ายที่อยู่ใกล้ชิดกับการทำงานได้นำเสนอไปแล้ว
ท่านอธิชาติทำงานร่วมกันมา ทีนี้ลองดูว่าจากมุมมองของฝ่ายนโยบาย ผมเองไปช่วยงาน
เป็นที่ปรึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่หลายปี ปัญหาเรื่องข้าวก็เจอมา
ราคาบ้าง เรื่องปุ๋ยบ้าง เรื่องน้ำ เรื่องเพลี้ย ครบนะครับ ทีนี้ประเด็นก็คือว่าเราแก้ปัญหา
ไม่ได้สักที ที่ท่านอธิชาติพูดเมื่อสักครู่ก็คือท่านบอกว่าเราจะเปลี่ยนชื่อมาเรื่อย ๆ
ผมยังคุยกับท่านปีติพงศ์ว่าแต่สิ่งเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งของคณะกรรมการก็คือว่าแก้ปัญหา
ไม่ได้ ชื่อต่าง แต่เหมือนกันอย่างเดียวคือแก้ปัญหาไม่ได้สักที ปัญหาเรื่องข้าวจะเป็นปัญหา
ที่มีนัยสำคัญมากที่เราพยายามจะแก้กันอยู่ขณะนี้ เรามีความเห็นว่าจะต้องใช้ระบบ
การทำนาแปลงใหญ่ก็อาจจะช่วยได้ ผมเองได้ไปให้ความเห็นอยู่ในคณะกรรมการ
แต่ผมไปพบบางอย่างที่อาจจะสัมพันธ์กับเรื่องศาสตร์พระราชาก็ที่เราไปศึกษา เพราะที่จริงแล้ว
ศาสตร์พระราชาก็พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เคยให้พวกเราไว้แล้วก็ได้
ผมจะชี้ประเด็นที่ว่าเราเอาไว้ในส่วนแรกก็คือน้อมนำศาสตร์พระราชาปฏิบัติให้ถูกต้อง
ที่พระองค์ท่านได้ช่วยดูแลเราตั้งแต่เรื่องน้ำ ถ้าท่านจำذنไม่ได้ เรื่องน้ำไม่พอ เรื่องข้าวที่เรา
มีปัญหา เราผลิตแล้วต่ำกว่าเขามาก ๆ เพราะว่าพื้นที่เราสู้เวียดนามไม่ได้ เวียดนาม
มีชลประทานเยอะมาก ของเราชลประทานประมาณ ๒๐-๓๐ เปอร์เซ็นต์ ทีนี้ผลผลิตก็เลยต่ำ
เพราะว่าเราไม่มีน้ำ อย่างที่ผมเคยพูดในสภาแห่งนี้ว่าเราทำนากันปีละ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑
แล้ง ตายหมด ครั้งที่ ๒ น้ำท่วม ตายหมด เพิ่งมาได้ครั้งที่ ๓ นี้ละ ปีละ ๓ ครั้ง ก็เลยกลายเป็น
ผลผลิตของเราต่ำเพราะปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องดินก็มีปัญหามาก แต่ประเด็นที่ว่าตอนนี้
เราต้องย้อนกลับ พระองค์ท่านไม่อยู่กับเราแล้ว แต่พอไปดูสิ่งที่พระองค์ท่านฝากไว้คือ
ศาสตร์พระราชาก็ช่วยได้จริง ผมจะนำเรียนตรงนี้ว่าหลังจากที่ในหลวงท่านได้มีการดำเนินการ

เรื่องน้ำก็แล้ว เรื่องดินก็แล้ว เรื่องสหกรณ์ก็แล้ว ก็จะมาเจอว่าพระองค์ท่านทรงให้หลักการพระราชทานเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทฤษฎีใหม่ที่เราต้องกลับมาใช้จะมาแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นอยู่ขณะนี้ ก็คือชาวนาของเราปลูกข้าวกันเป็นอย่างเดียวก็คือปลูกข้าวมิติเดียวก็คือมีอาชีพเดียว ปัญหาอยู่ที่ความเสี่ยงที่ท่านอภิชาติพูดเมื่อสักครู่นี้ เสี่ยงกับการผลิตเสี่ยงกับภัยธรรมชาติ เสี่ยงกับราคาที่เราคุมไม่ได้เลย ทีนี้ถามว่าเราจะต้องทำอะไรหลักคิดขณะนี้ก็คือว่าให้มีการทำที่นาแปลงใหญ่ ซึ่งจริง ๆ แล้วทำได้แต่ว่าได้ไม่หมด เพราะว่าชาวนาไทยแม้จะไม่มีคัณนา ก็จะรู้ว่าที่อยู่ตรงไหน อย่างไร จะแบ่งให้ลูกกันอย่างไร เรื่องนี้มีปัญหาเชิงซ้อนอยู่ภายในเยอะ การเอาไปรวมกันแล้วก็ทำอะไรได้เฉพาะบางที่ไม่มากนัก ประเด็นปัญหาก็คือว่าในเมื่อเขาปลูกข้าวอย่างเดียว ปัญหาที่จะมีก็คือว่าเวลาราคาตกขึ้นมา ก็ยืนไม่อยู่ แล้วก็ยากจนเสียหาย รัฐก็ต้องเข้าไปดูแล เกษตรทฤษฎีใหม่ที่พระองค์พระราชทานให้ก็คือว่าไม่ให้ปลูกอย่างเดียว ข้าวที่เราไปปลูกบางที่เราปลูกเพื่อกินก่อน เหลือกินแล้วมาทำอย่างอื่น เพราะฉะนั้นประเด็นก็คือว่านาส่วนใหญ่ถ้าไม่มีก็ให้ขุดสระไว้ส่วนหนึ่ง ๑ ใน ๔ ปลูกข้าวเพื่อกินส่วนหนึ่ง ปลูกผักชนิดอื่น ปลูกพืชชนิดอื่น เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาอะไรไปส่วนหนึ่ง แล้วก็อยู่ตรงนั้น ก็หมายความว่าถ้าเราเป็นชาวนาส่วนของหนี้สินเองที่จะมี ผมได้ตามไปดูในหนังสือที่ว่ามีการศึกษาที่นาน มูลนิธิปิดทองหลังพระไปดำเนินการประมาณ ๒ ปี มาปลูกพืชแบบนี้หนี้สินหายหมดเลย -----

หมายความว่าปลูกพืชเพื่อเลี้ยงตัวก่อน พอตัวเองไม่มีค่าใช้จ่ายแล้วหนี้สินจะค่อย ๆ หดไปเอง ไม่ใช่ว่าอยู่ไปแล้วมีหนี้มากขึ้น ๆ กลายเป็นเศรษฐกิจในชานาเองอยู่ไม่ได้ ซึ่งตรงนี้ เกษตรทฤษฎีใหม่จะมาทดแทน ขณะนี้รัฐบาลเองมีปัญหาเรื่องซัพพลาย (Supply) ที่มากเกินไป เราแข่งกันในหลายประเทศ แล้วเรากำลังให้ชานาลดพื้นที่การปลูกข้าว ประเด็นปัญหาก็คือ ลดแล้วเขาจะไปปลูกอะไร มันเป็นความเคยชิน ดังนั้นถ้าหากว่ามีที่ดินแล้วกลับมาใช้ เกษตรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เท่ากับว่าเขาสามารถปลูกข้าว แล้วก็พืชผลชนิดอื่นเอาไปขายได้ เพราะฉะนั้นผลกระทบจากราคาข้าวตรงนี้ทำให้รอดได้เลย จริง ๆ ในหลักการ เพราะว่ามีกาพิสูจน์มาแล้ว ดังนั้นการย้อนไปตรงนี้สิ่งที่รัฐบาลจะได้ จากตรงนี้ หลักการนี้ก็คือว่าพื้นที่การปลูกข้าวจะลดลงไปทันที พื้นที่ที่เรามีตรงนี้จะลดลง ส่วนหนึ่งเพราะไปปลูกพืชอย่างอื่น ไปปลูกมะม่วงบ้าง อะไรบ้าง เป็นไร่นาสวนผสม คือเอาชีวิตรอดอยู่ได้ ไปเลี้ยงปลาเสียบ้าง ความเสี่ยงก็ลดลง ในขณะที่ผลผลิตซัพพลาย (Supply) ด้านข้างจะลดไปเอง แต่ลดโดยที่ชานาเองมีวิถีชีวิตอยู่ต่อไปได้แล้วก็ไม่ลำบาก นี่ประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ท่านพระราชทานให้ เพื่อมาช่วย ชานาของเราที่จะขาดส่วนหนึ่ง และปลูกข้าวเป็นลักษณะไร่นาสวนผสม เกษตรทฤษฎีใหม่ ได้สำหรับชานาที่มีพื้นที่นาของตัวเองเท่านั้น เรามาดูกันว่าถ้าหากชานาไม่มีที่เช่าเขาจะ ยอมให้ขาดหรือ เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แล้วชานาไทยที่ทานอภินิหารได้ซื้อแล้วประเด็นเล็ก ๆ เข้าไป เช่าที่ไม่มีที่นา แล้วเราใช้เกษตรทฤษฎีใหม่มาแก้ไม่ได้ ต้องใช้เศรษฐกิจพอเพียงมาแก้ หลักการตรงนี้ก็คือระบบสหกรณ์ที่จะเข้ามาช่วย คือสหกรณ์ต้องมารวมกันแล้วเอาคนกลุ่มนี้ มาร่วมกันทำ มีสหกรณ์อเนกประสงค์ เวลาซื้อปุ๋ยมาแพงมาก เพราะฉะนั้นสหกรณ์ในการรวม เกษตรกรที่มีที่นาไม่มากนักมาเป็นรูปแบบของสหกรณ์ มีสหกรณ์ไปซื้อปุ๋ยมา ต้นทุนการผลิต ก็ต่ำลง พวกยา พวกอะไรก็ต่ำลง เวลาส่งออกเพื่อขายที่เราทำกันอยู่ในนี้ก็มีระบบอยู่แล้ว ก็คือทำการตลาด เป็นการตลาดของสหกรณ์เอง ส่งขายเองโดยตรงไม่ไปผ่านมือพ่อค้าคนกลาง ตรงนี้จะช่วยได้มากสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่นา ถ้ามีที่ดินเกิน ๑๕ ไร่ ประมาณ ๑๕ ไร่ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่ได้เลยตามศาสตร์พระราชานี้ของพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ถ้ามีน้อยกว่า แพ็ก (Pack) รวมกันเป็นสหกรณ์ ใช้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถจะอยู่ได้

๗๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กุลนิษฐ์ ๓๕/๒

อันนี้ ๒ ประเด็นนะครับ ดั่งนั้นในส่วนนี้ทางสภาแห่งนี้ได้นำเสนอเรื่องนี้แล้วที่จะเข้าไปแก้ไข สามารถจะแก้ปัญหาวานาได้จริง แล้วเรื่องที่เราจะลดพื้นที่การเพาะปลูก ลดแล้วเขาก็อยู่ได้จริง ก็คิดว่าข้อนี้จะเป็นข้อที่สำคัญ ส่วนเรื่องน้ำเรื่องอะไรพวกนี้ แหล่งน้ำต่าง ๆ ก็อยู่ในหลักการของพระองค์อยู่แล้ว ผมก็มีข้อเสนอ เป็นเรื่องเดิมที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานไว้ให้เรา แต่เราไม่ได้เอามาใช้กันอย่างจริงจังแล้วมาใช้ด้วยความไม่เข้าใจ ก็คือว่าสับสนอลหม่านกันไปหมด เศรษฐกิจพอเพียง กับหลักการเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ แล้วกลายเป็นว่าเอาหลักการนี้ไปใช้ ก็เหมือนถอยหลังกลับไปสู่ยุคเก่า ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ใช่ เป็นเรื่องที่ทันสมัยมาก ก็นำเรียนว่าในเรื่องการปฏิรูปโดยเฉพาะเรื่องวานาและการผลิตตรงนี้สามารถจะใช้ศาสตร์พระราชามาแก้ปัญหาก็ได้จริงแล้วก็ยังยืนมาก ขอนำเรียนท่านประธานด้วยความเคารพครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ กรรมาธิการชี้แจงเสร็จเรียบร้อยแล้วค่ะ ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายกรุณาส่งรายชื่อด้วยนะคะ ขณะนี้ดิฉันมีอยู่เพียง ๒ ท่านเท่านั้นเอง ช่วยกรุณาส่งรายชื่อด้วยค่ะ ท่านแรกขอเรียนเชิญท่านสุรินทร์ จิรวชิษฐ์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน เรียนเชิญค่ะ

นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิก สปท. ที่รักทุกท่าน กระผม นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๓ พอท่านกรรมาธิการ นำเสนอนี้ฝนฟ้ามาเลย เรียกว่าฝนมาตามฤดูกาลเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะทำการเกษตร -----

และวันที่ ๑๒ อีก ๓-๔ วัน วันศุกร์นี้ก็จะในวันพืชมงคล เป็นวันมงคลของชาติอีกวันหนึ่ง หรือเราเรียกว่าวันเกษตรกร ก็จะมีพิธีใหญ่ที่สนามหลวง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ท่านก็จะเสด็จพระราชดำเนินไปในงานพิธีนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ และเป็นเรื่องที่ดีมากเลย แล้วควรจะต้องรีบดำเนินการเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตามผมเห็นด้วยกับ ท่านทั้งหมดนี้เลย ผมอ่านตัวเลขนะครับ ไม่น่าเชื่อว่าข้าวเหนียวเป็นข้าวที่ส่งออกมากที่สุด ในแต่ละปี ท่านไปดูในหน้า ๑๑ ของท่านสิครับ เมื่อเปรียบเทียบกับข้าวอื่น ๆ แต่เดี๋ยวผมจะ อธิบายเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : ผมขออนุญาตท่านประธานขออน้อมนำภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเกี่ยวข้าวมาเป็นสิริมงคลกับพวกเรา และเกษตรกร ภาพนี้ครับ เห็นเมื่อไร เห็นทีใดก็มีความรู้สึกที่เราต้องนึกถึงชาวนา นึกถึงข้าว ทุกเม็ด ต้องรับประทานข้าวสวยทุกเม็ดไม่ให้เหลือทิ้ง ภาพต่อไปครับ พระราชดำรัสนี้เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานแก่ผู้นำกลุ่มชาวนา เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๔ ผมขออนุญาตกล่าวด้วยนะครับ เพราะเป็นความสำคัญ อย่างยิ่งเลยครับ ท่านตราว่า ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ศึกษาการทดลองการทำนาบ้าง และทราบดีว่าการทำนานั้นมีความยากลำบากอยู่มากพอสมควร จำเป็นจะต้องอาศัยพันธุ์ข้าวที่ดี และจะต้องใช้วิชาการต่าง ๆ ด้วยจึงจะได้ผลเป็นล่ำเป็นสัน อีกประการหนึ่ง ที่นานั้น เมื่อสิ้นฤดูทำนาแล้วควรจะต้องปลูกพืชอื่น ๆ บ้าง เพราะจะเพิ่มรายได้ให้อีกมีไม่น้อย ทั้งจะช่วย ให้ดินร่วน ช่วยเพิ่มปุ๋ยจากพืชทำให้ลักษณะเนื้อดินดีขึ้น เหมาะสมสำหรับจะทำนาในฤดูต่อไป ถ้าผมมีโอกาสได้เรียนถึงปริญญาเอกอีกสักครั้ง ผมก็ยังทำไม่ได้หมดอย่างที่พระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกล่าวไว้ ผมคิดว่านี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของที่มาของ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ท่าน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวทุกวันศุกร์ค่ำและวันเสาร์เช้า ซึ่งผมก็พยายามฟังอยู่ตลอดเวลา ก็น้อมนำมาเพื่อเป็น สิริมงคลกับพวกเราและเกษตรกร ภาพต่อไปครับ ผมคิดว่าท่านก็คงจะหาดูได้ยากแล้ว ในยุคปัจจุบัน นี่เป็นภาพการทำนาของวิถีชาวบ้านเมื่อในสมัยอดีตและยังมีอยู่บ้างในบางท้องที่ แต่ก็หายาก อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของเกษตรทฤษฎีใหม่หรือว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นภาพที่สุด ๆ เลย ถ้าท่านไปดูสัก ๆ ขยายดูแล้วเมื่อไรก็จะเป็นภาพธรรมชาติ มีภูเขาเลากา

๗๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

เบญจมาภรณ์ ๓๖/๒

มีถนนธรรมดา ไม่ใช่ถนนด้าลาดยาง เป็นธรรมชาติที่สุดท่านประธานครับ ภาพต่อไปครับ
บัดนี้รัฐบาลภายใต้การนำของท่าน พลเอก ประยุทธ์ ก็พยายามที่จะนำเสนอลดต้นทุนการผลิต
ส่งข้าวออกเป็นลำเป็นสัน นอกจากข้าวแล้วก็พืชผลการเกษตรอื่น ๆ พอพูดถึงเรื่องข้าววันนี้
ก็คือการทำนาแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต ภาพอย่างนี้เรียกว่านาแปลงใหญ่ ถ้าภาพ
เมื่อสักครู่นี้เป็นนาแปลงเล็ก ชาวบ้านต่างคนต่างทำ ท่านอธิบดีกรมการข้าวก็คงจะยอมรับ
ข้อนี้แหละครับ ต่อไปครับ ภาพเหล่านี้ท่านก็ไม่เห็นอีกแล้วเห็นยากมากเลย ในต้นเดือนพฤศจิกายน
เดือนธันวาคมถ้าใครไปแถว ๆ ภาคเหนือแถว ๆ แม่จัน พอลมล่องข้าวเหลืองก็จะเห็นเกษตรกร
เกี่ยวข้าวเป็นแถวแล้วก็ฟังเพลง หุ่นเอ๋ยหุ่นรวงทอง เห็นข้าวออกรวงน้ามอง ดุจแสงทอง
สีแห่งศรัทธา ฟังแล้วนึกถึงเกษตรกรเลย ท่านไปดูได้เพลงนี้ก็ยิ่งมาก ผมนำเฉพาะท่อนแรกมา
เพราะไม่มีเวลานะครับ -----

- ๓๗/๑

ภาพต่อไปครับ เกษตรแปลงใหญ่ทั่วโลกก็ต้องเป็นอย่างนี้ มิฉะนั้นข้าวเก็บเกี่ยวไม่ทัน เพราะเกษตรกรก็ไม่มีลูกหลานช่วยเกี่ยวแล้ว การลงแขกก็ไม่ค่อยจะมีแล้ว ลงแขกก็คือการช่วยเกี่ยวของใครสักก่อนก็ไปช่วยกัน อันนี้ก็เป็นกรเก็บเกี่ยวข้าว สือออกมาเป็นข้าวเม็ดเลยแล้วก็นำไปสู่โรงสี จากเก็บเกี่ยวแล้วจะด้วยวิธีไหนก็ต้องนำไปสู่การสีข้าว ผมนำโครงการโรงสีข้าวพระราชทาน โรงสีข้าวพิบูลทองมาให้ท่านดู แล้วเป็นของจริงท่านไปดูได้ จากโรงสีเล็ก ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ท่านพระราชทาน รวมทั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยนะครับ ก็จะมีอยู่หลาย ๆ แห่ง แล้วผมก็เคยไปมา ถ้าเราจะสู้กับต่างประเทศ ส่งข้าวไปต่างประเทศต้องอย่างนี้ครับ สีวันหนึ่งเป็นพันเป็นหมื่นตันแล้วมีคุณภาพใกล้เคียงเลย อันนี้ส่งออก ขายในประเทศด้วย ภาพต่อไปครับ ๒๒ ชนิดเลย น้อยมากนะครับท่านประธาน ยังมีมากกว่านี้อีก ข้าวสังข์หยด อะไรต่ออะไรที่ท่านกรรมการว่าข้าวประเภทต่าง ๆ ผมนำเสนอท่าน ๒๒ ชนิดไปหาถ่ายมากกว่าจะได้แบบนี้ที่ร้านขายก็ยากมากเลยเป็นข้าวหลาย ๆ ชนิดที่เอามาให้ดูเลย มีตั้งแต่ข้าวหอมมะลิ ข้าวแจ็กเขย หอมมะลิอ่อน เยอะมากเลยครับ ถ้าท่านไปดูเขาจะมีเขียนไว้ว่าอะไร ราคาเท่าไร แพงที่สุดก็คือข้าวหอมมะลิที่ผลิตจากทุ่งกุลาร้องไห้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๖๐ บาทต่อกิโลกรัม ภาพต่อไปนี้ครับ บรรจุก้อนรีบร้อยนำขาย เรียงตามชั้นห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ผมไม่เอ่ยชื่อนะครับ จะเรียงแบบนี้หมดแล้ว จากที่ใส่ถุงขายให้กับพวกเราไปซื้อปลีกก็ใส่เป็นกระสอบ ๑ กระสอบ เดี่ยวนี้ ๕๐ กิโลกรัม ๑๐๐ กิโลกรัมไม่ได้เพราะแบกแล้วมันหนัก ผิดกฎ กติกา ต่อไปครับ จากภายในประเทศแล้ว นี่เลยข้าวหอมมะลิไทยส่งไปขายที่ห้างสรรพสินค้าจีน อันนี้ผมไปขอเกือบปีเขามา ไม่ได้ไปถ่ายเอง ถ้าใครไปประเทศจีนแล้วเห็นอย่างนี้ที่ฮ่องกง ก็เป็นที่ขึ้นชมรับประทานอาหารก็ต้องมีข้าวหอมมะลิ ผมดูเรื่องการผลิตข้าว ๑๐ ขั้นตอนของท่านคัดเลือกเมล็ด นำเมล็ดไปหว่าน บำรุง จนเก็บเกี่ยว สี ใส่กระสอบ ๑๐ ขั้นตอนแทบแยะ แต่ถ้าท่านไม่มี สิ่งที่ผมนำเสนอนี้ผมคิดว่าโครงการข้าวเป็นระบบของท่านจะไปอย่างไรก็รอดยากถ้าอาศัยราชการอย่างเดียว แล้วก็อาศัยที่ทำ ๆ กัน ต่อไป นี่คือสหกรณ์การเกษตรแห่งแรกในประเทศไทย สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินเชื่อ ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ เดี่ยวนี้ก็ยังอยู่ คุณภาพดี ไม่มีซีโกง เกษตรกรยิ้มแย้มแจ่มใสท่านไปดูได้ แล้วผมก็เคยไปเยี่ยมมา ยังใช้ได้อยู่แล้ว มีทั่วประเทศ เพียงแต่เราจะต้องสนับสนุนอย่างจริงจังโดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๗๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ณัฐวัฒน์ ๓๗/๒

ก็อาศัยท่านกรรมาธิการช่วยขับเคลื่อน ข้อเสนอครับ ๑. ต้องส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศมีความเข้มแข็ง กรมส่งเสริมสหกรณ์กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องเข้มแข็ง ไม่ใช่ตรวจแล้วทำทางจะมีโกงก็ปล่อยเหมือนกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นที่มีปัญหาตรวจพบแล้วแต่ไม่รายงานอย่างนี้ต้องมีการทำโทษ ๒. ต้องจัดระบบการผลิตข้าว ๑๐ ขั้นตอน ไปจนถึงจำหน่ายข้าวอย่างเป็นระบบครบวงจร เชื่อว่ารัฐบาลนี้จะทำได้ ก็อาศัยการขับเคลื่อนของสมาชิก สปท. เรานะครับ สำคัญที่สุดคือจะทำอย่างไรให้ชาวนาได้รับเงินจากหยาดเหงื่อแรงงานที่ทำนาให้ได้มากกว่าคนกลาง ขณะนี้คนกลางรวย คือพ่อค้ารวย แต่เกษตรกรจนลง ๆ ต้นทุนสูง ผลิตแล้วก็ไม่ได้ตามมาตรฐานที่ต้องการ ๓. ต้องผลิตข้าวที่มีเอกลักษณ์พิเศษ เช่นข้าวเกษตรอินทรีย์ -----

- ๓๘/๑

ขณะนี้เกษตรกรปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ก็จริง แต่ปลูกไปปลูกมาพันธุ์ข้าวก็ผสมข้ามพันธุ์ ไม่ได้เป็นมาตรฐาน ผมเสนอท่านประธานผ่านไปยังท่านกรรมาธิการว่าทดลองปลูก ยกตัวอย่าง ถ้าข้าวหอมมะลิจังหวัดยโสธรเอาทั้งจังหวัดเลย ปลูกเฉพาะข้าวหอมมะลิ พันธุ์ กข ๘ ก็ปลูกทั้งจังหวัด และไม่ใส่สารเคมี ไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เพราะใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดอะไรอย่างนี้ ผมคิดว่าตลาดยังต้องการ ถ้ามองว่าทำไมตลาดต้องการ คนยิ่งรวยเท่าไรยิ่งกลัวตาย เพราะเขาก็อยากได้ข้าวที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อเขาเมื่อเขารับประทาน เข้าไปแล้ว เหมือนอย่างเมื่อเข้าออกกำลังกาย อยู่ดี กินเป็น ข้าวก็สรรหากินแบบเกษตรอินทรีย์ ผมคิดว่าราคาก็จะได้ด้วย ผมฝากท่านประธานไปยังกรรมาธิการว่าอยากขับเคลื่อนแบบนี้ ถ้าถามผมนะครับ แต่อย่างไรผมเห็นด้วยหมด อันนี้ผมเสริมเพื่อให้ท่านเพิ่มเติมในบางส่วน ที่สมควรครับ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านต่อไปนะครับ ท่านเพิ่มพงษ์ เชาวลิต อดีตเลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ขอเชิญครับ

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต : กราบเรียนท่านประธาน สปท. ที่เคารพนะครับ กระผม เพิ่มพงษ์ เชาวลิต สปท. หมายเลข ๑๑๐ ก่อนอื่นต้องออกตัวนะครับว่าผมเอง ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องข้าว ได้อ่านรายงานของท่านแล้วถือว่าดีมาก ๆ เนื่องจากเรื่องข้าว เป็นเรื่องสำคัญต่อประเทศชาติและต่อประชาชนทั้งหมด ยังจำได้ว่าตอนสมัยที่เรียนหนังสือ อยู่ในช่วงของปิดเทอมก็ดี หรือในช่วงที่มีเวลาสะดวกก็ดี ผมเองก็มักจะไปอยู่กับชานา ไปอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ไปเรียนรู้วิถีชีวิตของทั้งชาวนาชาวไร่ ได้รับรู้ถึงความทุกข์ ความลำบากที่เขาเป็นอยู่ ซึ่งในสมัยนั้นก็ได้มองถึงปัญหาต่าง ๆ เท่าที่ประมวลแล้วก็จำได้ในสมัยตอนเรียนหนังสืออยู่พบว่าปัญหาชาวนามี ๔-๕ อย่างที่คิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ในขณะนั้น ก็คือ ๑. เรื่องแหล่งน้ำต้องพึ่งพาธรรมชาติ ปีไหนฝนแล้งหรือไม่มีน้ำทำนา ก็จะลำบาก ๒. ในเรื่องของข้าว ผลผลิตข้าวที่ขายได้ก็ราคาต่ำ ถูกกดราคาจากหลาย ๆ ที่ ผลิตมาแล้ว ก็ไม่สามารถได้เงินอย่างที่คาดหวังไว้ ๓. ก็คือเรื่องไม่มีที่ทำกินเป็นของตัวเอง ต้องเช่านา

ในหลายจังหวัด ในหลายพื้นที่ต้องเสียเงินค่าเช่านาเป็นอัตราที่สูงมากซึ่งก็ไม่ว่าจะชดใช้
อย่างไร ถ้าไม่เช่าก็ไม่สามารถทำนาได้ ๔. ที่ได้พบเห็นคือปัญหาหนี้สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
หนี้สินจากนอกระบบซึ่งเป็นเรื่องให้เห็นชัดในการเสียดอกเบี้ยราคาแพงต่าง ๆ แล้วสุดท้ายคือ
การซื้อขายข้าวมักจะผ่านโรงสีหรือพ่อค้าคนกลาง จริง ๆ ในสมัยที่เรียนหนังสือแล้วไปศึกษา
ปัญหาชาวนาก็เป็นลักษณะนี้ มาถึง ณ วันนี้ผมคิดว่าปัญหานี้ก็ยังดำรงอยู่ ถ้าคิดระยะเวลาแล้ว
ก็ประมาณเกือบ ๓๐ ปีไปแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราพูดถึงว่าชาวนายากจนหรืออะไรต่าง ๆ
ไม่ใช่เป็นสิ่งที่พ้นจากวิสัยที่คิดไว้ เพราะจริง ๆ แล้วปัญหาเหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาต้นเหตุ
ที่ทำให้เขาต้องยากจนยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร จากการดูสถิติที่ท่านกรรมาธิการ
ได้ยกตัวอย่างมาถือว่าเป็นสถิติที่ดีมาก ก็สะท้อนอะไรหลาย ๆ อย่างที่ทำให้เราต้องมา
คิดเรื่องนี้หรือทำเรื่องนี้ขึ้นอย่างจริงจัง เท่าที่ดูสถิติทั้งหมดมีปัจจัยลบบางส่วนในเรื่องนี้
ซึ่งจะส่งผลถึงอนาคตอย่างมากถ้าเราไม่ได้แก้ไขกันอย่างทันที่วงที่ อันแรก ก็คือเรื่องของ
อายุชาวนา เกณฑ์ที่ท่านพูดมาถึงแม้ว่าปี ๒๕๐๐ -----

เป็นข้อมูล ๔-๕ ปีที่แล้ว แต่จริง ๆ ปัจจุบันก็ไม่ได้ต่างกว่านี้ ชาวนาส่วนใหญ่ก็อายุมาก แสดงว่าคนที่เป็นเยาวชน วัยรุ่น หรือระดับทำงานในระยะหลังไม่ค่อยจะทำนาเท่าไร อันนี้ เป็นข้อมูลที่เราทราบกันคืออยู่ อันที่ ๒ คือการผลิตยังเป็นแบบเดิม ๆ เราไปพบเห็นชาวนา เมื่อสัก ๓๐ ปีที่แล้ว กลับไปดูชาวนา ณ ขณะนี้หลายพื้นที่ผมว่ายังมีการผลิตแบบเดิม ๆ ไม่ได้มีการพัฒนาที่มากขึ้น อันที่ ๓ พื้นที่ผลิตส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน เมื่อสักครู่ กรรมการก็ได้พูดมาแล้ว อันที่ ๔ พอเราไปเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ น่าคิดมาก ผลผลิตต่อไร่ของเราต่ำกว่าหลาย ๆ ประเทศ แม้แต่ประเทศในอาเซียน (ASEAN) ก็ตามแต่ อันที่ ๕ ต้นทุนการผลิตเราก็ยังสูงอยู่ถ้าเทียบกับหลาย ๆ ประเทศ ตัวเลขที่ท่าน สะท้อนมาเป็นตัวเลขที่ดีมากซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอนาคตของชาวไร่ชาวนามากเหมือนกันว่า ในอนาคตถ้าปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้เปลี่ยน พร้อมทั้งปัจจัยที่ยังคงอยู่เมื่อสัก ๓๐ ปีที่แล้ว ๒ ปัจจัยนี้บวกกันจะเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่ออนาคตชาวนาและอนาคตข้าวของประเทศไทย สิ่งสำคัญอันหนึ่งที่ผมคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่น่าคิดที่ได้ฟังจากท่านกรรมการพูดมา ที่เราสตั้บรับฟังอยู่แล้วก็ดีคือทิศทางในเรื่องข้าว หรือในเรื่องชาวนายังไม่มีทิศทางที่ชัดเจน ว่าตกลงจะไปทางไหนกันแน่ เราต้องการเป็นประเทศที่ผลิตข้าวที่ ๑ ของโลกในการส่งออก หรือเราต้องการผลิตข้าวอย่างเต็มที่ หรือต้องการจะลดการผลิตข้าวเพราะล้นเกิน เราจะไป ทางไหนแน่ ตรงนี้เป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถกำหนดได้อย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นเมื่อทิศทาง ยุทธศาสตร์ที่เป็นไปอย่างไม่ชัดเจนว่าจะไปทางไหนก็เกิดผลด้านการผลิต เพราะฉะนั้น ก็ปล่อยตามธรรมชาติ ปีใดที่ฝนฟ้าดีถูกกระตุ้นจากรัฐบาลให้มีการปลูกมาก ๆ เพื่อจะได้ราคาดี ก็ปลูกกันเต็มที่ แต่ถ้าปีใดที่ฝนฟ้าแล้งขึ้นมาก็พยายามจำกัด ปีไหนข้าวผลิตมากก็พยายามลด ทุกปีเรามากจะได้ยินถึงเรื่องการเพิ่มผลผลิตกับพยายามลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง นาปี เราได้ยินปัญหาแบบนี้ที่วนเวียนไปตลอด ซึ่งจริง ๆ แล้วก็ทำให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ที่เราไม่ได้มี อย่างชัดเจนว่าจะไปทางไหนเกิดขึ้นในขณะที่ชาวนาก็ยังไม่เห็นอนาคตของตัวเองว่าจะไป ทางไหนอีก แต่เนื่องจากพื้นฐานของประเทศไทยในด้านสภาพภูมิอากาศก็ดี ฝนฟ้าก็ดี เอื้ออำนวยให้การผลิตข้าวหรือว่ารากฐานที่ผ่านมาก็สามารถไปได้ในแต่ละปี ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่า ปัญหาเรื่องข้าวของเราจะขึ้นกับนโยบายรัฐบาลเป็นยุค ๆ มากกว่า ยุคนั้นจะเอาแบบนี้ ยุคนั้นจะเอาแบบนั้น ทำให้ชาวนาต้องหันเหทิศทางกันไปมากพอสมควร ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้

เป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องทำให้มีความชัดเจน มีข้อเท็จจริงอยู่ ๒ ประการที่ผมคิดว่าเราจะแก้ปัญหาในเรื่องของชวานาอย่างไรบ้าง เราอาจจะต้องมีการคิดถึงตรงนี้อย่างมาก

ประการแรก ก็คือถ้าเราพูดถึงภาวะของการปลูกข้าวไปจนถึงการขายข้าวที่ตลาดโลก ผมคิดว่าหลายท่านคงทราบดีว่ามีความผันผวนถึงความแตกต่างในเรื่องราคากันมาก ข้าวที่ชวานาผลิตได้และขายราคาค่อนข้างต่ำ แต่ข้าวที่เราไปขายต่างประเทศจะราคาค่อนข้างสูงหรือราคาที่ดี ส่วนต่างตรงนี้เป็นระบบของการจัดการข้าวซึ่งสมควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ตรงนี้เป็นเรื่องใหญ่ เพราะจริง ๆ แล้วถ้าดำก็ควรจะทำทั้งหมด ขณะที่คนปลูกยากจนแต่คนที่ค้าหรือส่งออกกำไรรวย ความผิดปกติตรงนี้หมายถึงว่าระบบของการจัดการข้าวมีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุง แก้ไข เรามีการผูกขาดหรือไม่ การผูกขาดเหล่านั้นควรจะมีการลดทอนอย่างไรบ้างที่เอาผลกำไรที่เกิดขึ้นจากการค้าไปเอื้อประโยชน์ให้กับชวานา ชาวไร่ซึ่งเขาเป็นผู้ปลูกแล้วก็ยากจนอยู่ อันนี้เป็นข้อเท็จจริงหนึ่งที่ผมอยากให้เราได้มีการศึกษาเรื่องนี้กันอย่างจริงจังว่าเราจะปรับปรุงอย่างไร -----

ประการที่ ๒ ต้องเข้าใจว่าวิถีชาวนาเป็นวิถีของคอนเซอร์เวทิฟ (Conservative) เขาอยู่ เขากินกับรากฐาน วิถีคิดของชาวนาเป็นวิถีคิดแบบอนุรักษ์ อยู่กับที่ดิน อยู่กับการผลิตแบบดั้งเดิม การจะเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะฉะนั้นการที่ฝ่ายราชการพยายามจะบอกว่าชาวนาต้องปลูกหลาย ๆ อย่าง ต้องเปลี่ยนนั้นต้องเปลี่ยนนี้ ไปขัดกับวิถีชีวิตที่เขาเคยทำมาตั้งแต่ชั้นบรรพบุรุษซึ่งไม่สามารถไปแก้ไขได้โดยวิธีไปพูดทางเทคนิคอย่างเดียว เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยากมากเพราะว่าเป็นเรื่องของวิถีชีวิตในการดำเนินการ จากประมวลปัญหาทั้งหมด ผมขออนุญาตที่จะเสนอเป็นแนวทางซึ่งก็คงไม่ได้ต่างจากที่ท่านมีการศึกษาอยู่แล้ว ผมคิดว่าหลายท่านเป็นผู้ชำนาญการเรื่องนี้แล้วมีความชำนาญอย่างมาก ผมเองอาจจะมีข้อหยาบคายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการนำเสนอ

ข้อเสนอแรก ผมคิดว่าเรื่องข้าวน่าจะเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาวที่มีความชัดเจนขึ้นมา ไม่ใช่เป็นปัญหาที่ขึ้นกับรัฐบาลหาเสียงกันในแต่ละยุค ยุคนี้ต้องการนโยบายแบบนี้ ยุคนี้ต้องการนโยบายแบบนั้น และส่วนใหญ่เป็นการมองปัญหาที่ปลายเหตุทั้งสิ้น ไม่มีรัฐบาลชุดไหนที่เสนอปัญหาข้าวอย่างเป็นระบบ รวมทั้งปัญหาของชาวนาด้วย เพราะฉะนั้นความจำเป็นของการวางยุทธศาสตร์ในเรื่องข้าว จะเป็นแผน ๒๐ ปี หรือ ๓๐ ปี เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง จริง ๆ คนภายนอกอาจจะมองเห็นว่าแผนยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีที่รัฐบาลพยายามเสนอเป็นเรื่องที่ไร้สาระ หรือเป็นเรื่องที่ทำได้ แต่จริง ๆ ผมว่าบางเรื่องยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องของปัญหาข้าวหรือปัญหาชาวนาที่เราจำเป็นต้องปรับปรุง เพราะจริง ๆ ถ้าเราย้อนกลับไปดูอย่างที่ผมเรียนให้ทราบเมื่อสักครู่นี้ ๓๐ ปีที่แล้วชาวนาก็ยังมีปัญหาแบบนี้ ถ้าเรายังไม่แก้ปัญหาล่าช้าอนาคตของประเทศใน ๒๐ ปีข้างหน้าเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากเพราะเรากำลังละทิ้งในสิ่งที่เป็จุดเด่นของบ้านเราอย่างจริงจัง และผมคิดว่าความจำเป็นในการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวหรือยุทธศาสตร์ที่แก้ปัญหชาวนาใน ๒๐ ปี จำเป็นต้องทำอย่างยิ่ง

ข้อเสนอที่ ๒ ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ คือสิ่งที่ได้เสนอไปแล้วผมคิดว่าหลายเรื่องเรามีข้อเสนอดี ๆ เยอะแยะมาก การขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมเรายังขาด และตรงนี้

เป็นสิ่งที่ขาดมากในระบบราชการไทย จากรายงานของคณะกรรมการอันนี้ทำให้เราได้คิดว่าจริง ๆ แล้วฝ่ายราชการเองยังไม่มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบในปัญหาข้าว หรือปัญหาชาวนา อย่างเป็นเรื่องเป็นราว เท่าที่ดูในเอกสารนี้และผมก็เห็นตามนั้น จริง ๆ ข้าวเป็นรายได้หลักของประเทศ และเป็นสิ่งที่ขีดหน้าชูตากันมาตลอดของประเทศเรา แต่เราไม่สามารถมีระบบการจัดการได้อย่างเป็นระบบ เท่ากับว่าวิธีการทำงานตรงนี้เราปล่อยให้ไป ตามวิถีทางธรรมชาติไป ซึ่งผมคิดว่ากระบวนการขับเคลื่อนอยากให้เป็นรูปธรรม ผมอยากให้ คณะกรรมการเสนอว่าอะไรที่เป็นเรื่องเฉพาะหน้าที่รัฐบาลสามารถทำได้ควรดำเนินการ ในปี ๒๕๖๐ เลย ซึ่งผมว่าเรามีข้อเสนอที่ชัดเจนไปแล้ว ถ้าเราทำข้อเสนอนี้ให้สำเร็จได้ การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมก็จะสำคัญ

ข้อเสนอที่ ๓ เป็นเรื่องที่หลากหลายครั้งผมได้มีการพูดไปแล้ว จริง ๆ รากฐานของปัญหาชาวนาก็คือปัญหาในหมู่บ้าน ชุมชน ความอ่อนแอของชุมชนคือความอ่อนแอของชาวนา เป็นเรื่องเดียวกันทั้งสิ้น การแก้ไขปัญหาของเราที่ผ่านมาแก้ไขปัญหาจากรัฐที่มีนโยบายส่วนกลางเข้าไปในพื้นที่ แต่ว่าในพื้นที่ไม่มีการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เราเป็นฝ่ายให้พื้นที่เป็นฝ่ายรับ เรื่องของการจัดการน้ำก็ดี เรื่องของการปรับปรุงที่ดินก็ดี เรื่องของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดการต่อรองของอำนาจชาวนาก็ดี ของสหกรณ์ก็ดี ของการจัดเรื่องผลผลิตก็ดี เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทั้งสิ้น ถ้าเอาบริบทที่เป็นตัวตั้งเหล่านี้มารวมอยู่ภายใต้ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นแกนกลางเราจะเห็นตรงนี้มีผลสำเร็จอย่างมาก ซึ่งผมอยากเห็นการเสนอแบบนี้ของคณะกรรมการไปที่รัฐบาลว่า ถ้าเราใช้ชุมชนเป็นตัวตั้งแล้วเอาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเข้าไป -----

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอของคณะกรรมการธิการที่น่าสนใจมาก เรื่องการจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชานี้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของการปลูกข้าวยังเป็นพื้นที่เขตนอกชลประทานอยู่ ถ้าเราทำอย่างนี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์ ผมคิดว่าตรงนี้จะทำให้เราเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอที่ ๔ ผมคิดว่าสำคัญมากคือการจัดโซนนิ่ง (Zoning) อันนี้ผมเห็นด้วยว่าเราจะจัดโซนนิ่ง (Zoning) อย่างไร พื้นที่ใดควรจะปลูกตรงไหน การขับเคลื่อนอย่างไรบ้าง ผมสนับสนุนอย่างยิ่ง การมีโรงเรียนชาวนาที่ท่านเสนอมาให้เป็นรูปธรรม ผมเรียนว่าการปรับวิธีคิดของชาวนาเป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่เราเข้าไปแนะนำได้ เป็นเรื่องของความเคยชินของวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ กระบวนการขับเคลื่อนชุมชนในรูปแบบนี้เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก ถ้าเราไม่เข้าใจตรงนี้เราจะเปลี่ยนวิธีคิดของชาวนาได้ยากมาก ผมคิดว่าถ้าทำอย่างนี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์ และสิ่งสำคัญมากที่สุดคือการมีตัวอย่างเบสท์แพริกทิซ (Best Practice) ที่ทำได้จริง จริง ๆ แล้ววิถีชีวิตของคน ชาวนา หรือที่ทำงานโดยส่วนใหญ่ เราไปพูดในตำราบางทีเขาไม่รู้เรื่องหรอก แต่ถ้าให้เขาไปเห็นของจริงเขาจะเห็นตัวแบบ การที่ทำให้ของจริงเหล่านี้กระจายไปทั่วประเทศเป็นศูนย์เรียนรู้และให้เขาไปเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดกระบวนการขับเคลื่อนทางความคิดเสียใหม่ ผมคิดว่าการปรับของชาวนาจะเป็นไปได้มากเลย ผมขออนุญาตนำเสนอความเห็นในเรื่องข้าวท่านนี้ครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านต่อไปขอเชิญท่านกิตติ กิตติโชควัฒนา อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ขอเชิญครับ

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม กิตติ กิตติโชควัฒนา สปท. ๑๐ จากจังหวัดยะลา ท่านประธานครับ ผมคิดว่าคณะกรรมการชุดนี้ที่นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ของประเทศนั้นเป็นเรื่องสำคัญ จะเห็นได้ว่าในขณะที่พูดถึงเรื่องความสำคัญของคนส่วนใหญ่ในประเทศนั้นมีสิ่งบอกเหตุถึงความศักดิ์สิทธิ์ของเรื่อง มีฟ้าร้องครับ แล้วก็ไม่มีใครบอกว่าฝนตกหรือเปล่า แต่ก็ เป็นสิ่งบอกเหตุว่าชาวนาที่ขาดแคลนน้ำ น้ำกำลังจะมาหรือมาแล้ว ทำไมการจัดการก็ยังคงอับอยู่ในเรื่องของการขาดแคลนน้ำทุกครั้งที่ เป็นปัญหา เพราะฉะนั้นผมคิดว่าความศักดิ์สิทธิ์ของ

บ้านเมื่อนั้นที่แล้วมาเราก็โยนโทษให้กับการแห่นางแมว เวลาไม่มีน้ำเราก็แห่นางแมวกัน
 น้ำไม่มา ฝนไม่ตก เราก็บอกว่าพิธีกรรมไม่ศักดิ์สิทธิ์ นางแมวไม่เห็นด้วยก็เลยทำให้ชาวนา
 เดือดร้อน แต่จริง ๆ บ้านเราผมคิดว่าฝนแปดแดดสี่มากพอ เกินกว่าที่เราจะจัดการไม่ให้น้ำ
 ขาด เพราะฉะนั้นการจัดการเรื่องน้ำเพื่อชาวนานั้นเราจัดการอย่างไรจึงเป็นเหตุเป็นผล
 ให้ชาวนายิ่งทำยิ่งจนลง อันนี้เป็นบทเรียนที่เราน่าจะจะต้องคิดต่อทำต่อให้เกิดความสมบูรณ์
 ของเรื่องว่าทำอย่างไรกลไกต่าง ๆ หรือคน เครื่องไม้เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งที่นาหรืออะไร
 ก็แล้วแต่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของน้ำนั้น เราบริหารจัดการอย่างไร บกพร่องอย่างไร อดีตที่ผ่านมา
 มีอะไรบ้างที่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความล้มเหลวแต่เราไม่ได้หยิบยกทำมาอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ผม
 ภูมิใจที่เมื่อสักครู่พูดถึงเรื่องตั้งโรงเรียนชาวนา ท่านสถิตย์ ขออนุญาตเอ่ยนามครับ ผมจำได้ว่า
 ผมเคยพูดถึงเรื่องเกษตรกรควรจะมีโรงเรียนเป็นการเฉพาะ ระหว่างเรียนให้มีค่าใช้จ่าย
 ทุกอย่างฟรี จบไปแล้วทำอย่างไรให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้เป็นชาวนาที่ดีรวมไปตลอดจนถึง
 การมีที่ดินให้กับชาวนาสามารถประกอบอาชีพ รักษาที่ดิน ที่นาให้เป็นสมบัติตลอดไป
 จะจัดการอย่างไรก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่เมื่อเรียนจบแล้วต้องทำได้และทำให้เกิดผลประโยชน์
 เพราะฉะนั้นผมภูมิใจ ดีใจว่าการที่เราจะมีโรงเรียนชาวนา -----

ซึ่งผมเคยเสนอให้มีโรงเรียนเกษตรกรเสมือนหนึ่งเป็นโรงเรียนนายร้อย วันนั้นจำได้ว่าผมพูดอย่างนั้น ให้มีค่าใช้จ่ายมีอะไรก็แล้วแต่ ให้เกิดความรู้สึกภูมิใจว่าเราเป็นเกษตรกรนั้น ไม่ใช่สักแต่พูดว่าเป็นเกษตรกร เป็นกระดูกสันหลังของประเทศ ของชาติ ของบ้านเมือง แต่ในที่สุดไป ๆ มา ๆ ก็เป็นกระดูกสันหลังที่ผุ ๆ เป็นมะเร็ง อันนี้เสร็จแน่นอนอย่างที่ท่านสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์ บอกว่าเป็นกระดูกสันหลัง ท่านประธานครับ ผมจำได้มีการพูดว่าใครที่อยากจะร่ำรวยให้ไปประกอบอาชีพธุรกิจทางการเกษตร ใครที่อยากจะจนให้ไปเป็นเกษตรกร เพราะฉะนั้นพูดอย่างนี้คงจะนึกออกว่าหมายความว่าอย่างไรคงไม่ต้องอธิบาย เพราะเหตุการณ์ที่ผ่านมาเป็นอย่างนั้น ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ก็ไปตกกับคนที่ประกอบอาชีพธุรกิจทางการเกษตร ความยากจนก็ตกกับคนที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร นี่คือประสบการณ์ที่เป็นปรากฏการณ์ชัดเจน ที่ผ่านมาเป็นอย่างนี้มาตลอด เราก็มีแผนพัฒนาอะไรต่ออะไร เยอะแยะ ยิ่งพัฒนาชวาวา ยิ่งไม่มีอะไรเหลือ สำหรับผมนี้อยากจะชี้บางประเด็นเล็ก ๆ แต่แค่เล็ก ๆ มันแฝงไปด้วยความยิ่งใหญ่เพราะเรามักจะละเลยในสิ่งเล็ก ๆ ที่เราทำไปแล้วก็เก็บเกี่ยวไปบางส่วนแต่ไม่ได้ทำต่อ ในพื้นที่เยอะครับ ลองไปสำรวจดู อย่างเช่น คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำด้านชลประทานในที่ดิน ที่นาแปลงใหญ่ ๆ ที่บอกว่าทำไปแล้วประโยชน์จะได้เป็นแสนเป็นหมื่นไร่จากเรื่องของการทำนา แต่พอทำไปส่วนนี้บประมาณลงไปแล้ว ในที่สุดก็ทิ้งเฉยเป็นที่นารกร้างว่างเปล่า จนถึงเดี๋ยวนี้การใช้ประโยชน์ในที่นาแบบนี้ก็ไม่ได้ทำ ถ้าคิดเป็นเงินตัวเลขคงจะเป็นแสนเป็นหมื่นล้านบาท เพราะว่าที่นาต่อไร่เท่าไร แต่สิ่งที่ยากจะเรียนก็คือว่าท่านประธานครับ ในเรื่องของการทำนานั้นไม่ใช่เป็นเรื่องที่เราจะมาตื่นตัวเอาจริงเอาจังกันในสมัยนี้ ผมจำได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ ผมเป็นปลัดอำเภอ กรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย เราให้ความสำคัญในเรื่องของการทำนา ๒ ครั้ง นายอำเภอคนไหนเก่ง ๆ สามารถส่งเสริมสนับสนุนชาวบ้านให้ทำนา ๒ ครั้งในที่ไหนก็แล้วแต่ก็จะมีการประกวดให้รางวัลนายอำเภอแหวนเพชร นั้นปี ๒๕๑๐ เพื่อชี้ให้เห็นว่าอย่าว่าแต่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เลย แม้แต่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ก็ให้ความสำคัญในเรื่องของการทำนา ถึงขนาดว่าปูนบำเหน็จความชอบให้กับนายอำเภอที่ทำนา ๒ ครั้งสำเร็จได้นายอำเภอแหวนเพชร นี่เรื่องของการทำนา เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผมอยากจะเน้นย้ำก็คืออดีตที่ผ่านมาที่มีเรื่องดี ๆ เกี่ยวข้องกับเรื่องนา เรื่องข้าว เรื่องที่ดิน เรื่องการเกษตรนั้น

ลองไปดูสิว่ามีอะไรดี ๆ ที่คนโบราณคนรุ่นเก่าได้ทำฝากมรดกในเรื่องของภูมิปัญญาให้กับแผ่นดินนี้ในเรื่องของเกษตร ในเรื่องทีนา แต่สิ่งที่ผมอยากจะย้ำ ใช้เวลานิดหน่อยตรงนี้ก็คือเรื่องงบต่าง ๆ ที่ลงทุนไปแล้ว โต ๆ เอาไปแล้ว แต่ที่ต้องทำต่อเนื่องให้ก้อนโตเกิดความสำเร็จชาวบ้านจะได้ประโยชน์สูงสุดทำไมไม่ทำต่อ โครงการชลประทานที่ทำไปแล้วคลองส่งน้ำก็ทำไปแล้ว คลองระบายน้ำก็ทำไปแล้ว ในทีนาที่จะได้ประโยชน์เป็นหมื่นเป็นแสนไร่แต่ทำไมทิ้งไป เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็อยากจะฝากให้เป็นข้อคิดในการออกไปสำรวจข้อมูลที่ทำไม่เสร็จ ทำไมไม่รีบร้อย จากการที่ลงทุนไปแล้วหมดเป็นหมื่นล้านบาททำไมไม่ทำต่อทั้ง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ไม่อย่างนั้นก็คงจะไม่ให้ทุนให้งบประมาณทุ่มเทลงไป พื้นที่เหล่านี้ก็ยังมีอยู่ เพราะฉะนั้นจึงอยากจะฝากประเด็นเล็ก ๆ แต่ก็แฝงไปด้วยตัวอย่างที่ยิ่งใหญ่ที่ชี้ให้เห็นว่ากลไกของรัฐนั้นขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อน ขาดความเอาจริงเอาจังในเรื่องของการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่ต่อเนื่องในเรื่องโครงการที่ดี ๆ พอก้อนโตเอาไปแล้วที่เหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ทิ้งว่างเปล่า เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากจะฝากเป็นข้อคิดก็คืออยากจะฝากให้ไปตรวจสอบทั่วประเทศดูว่าโครงการที่เป็นประโยชน์เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรก็ตาม โดยเฉพาะเรื่องของการทำนา เพราะถือเป็นหัวใจ -----

ไปดูว่าโครงการหลักที่ลงทุนไปแล้วเป็นคลองชลประทาน มีทั้งคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ แต่ทำไมคลองไส้ไก่จึงไม่ทำ เพราะอะไร จนขนาดว่าที่ประตูน้ำขณะนี้ถูกรื้อพังป่นปีไปหมด ขายเป็นเศษเหล็กท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผมอยากจะนำเสนอในข้อนี้ก็คือว่า ช่วยติดตามดูโครงการเก่า ๆ ถ้าทำได้สำเร็จผมคิดว่าจะก่อประโยชน์ให้กับชาวไร่นา เกษตรกรที่ครองที่ดินพื้นที่ตรงนี้ให้เกิดประโยชน์ ผมว่าที่อื่นก็ยังมีอีกเยอะในลักษณะอย่างนี้ รวมไปถึงตลอดจนถึงเรื่องเครื่องจักรกลไถนา โรงสีต่าง ๆ ที่ทำทิ้งทำขว้าง ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : อีกท่านหนึ่ง ท่าน พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ อดีตรองนายกรัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอเชิญครับ

พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ เพื่อนสมาชิก สปท. ที่รัก ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณทางด้านกรรมาธิการที่ได้นำเสนอเรื่องสำคัญ และสิ่งที่ท่านนำเสนอนี้ก็ถือว่าครอบคลุม ซึ่งผมอ่านแล้วก็ครอบคลุม แต่ยังไม่เห็นที่ว่าจะแก้ชานาทั้งระบบจะทำได้อย่างไร เพราะผมได้ฟังเรื่องเหล่านี้มานานตั้งแต่เด็กจนถึงเข้าวัยซีรีส์ ๗ (Series 7) ถือว่ามนานก็ยังเห็นชานาเป็นอาชีพที่ค่อนข้างจะทุกข์ ซึ่งเราคงเคยได้ยินวาทกรรมหลาย ๆ เรื่อง อย่างแม้กระทั่งเมื่อตอนต้นทางคณะกรรมการก็บอกว่าชานาคือกระดูกสันหลังของประเทศ หรือทุกข์ของชานาคือทุกข์ของแผ่นดิน เราได้ยินมาตลอด ซึ่งอันนี้ผมถือว่าเป็นคำที่ปลอบใจชานาเท่านั้นเอง แต่สิ่งที่ปฏิบัติจริง ๆ ยังไม่เห็น เพราะฉะนั้นก็ต้องขอขอบคุณกรรมาธิการที่หยิบยกเรื่องนี้ โดยเริ่มต้นตั้งแต่นำศาสตร์พระราชามาแก้ปัญหาเรื่องนี้ อันนั้นตรงจุด ซึ่งก็ได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่อง มีศูนย์กระจายไปทั่วทุกภาค แต่การแก้ไขปัญหาค่อนข้างจะช้าเอามาก ๆ ซึ่งก็คงจะโทษไปที่การบริหารราชการแผ่นดินของเราที่ทำให้ขยายผลได้ช้า ส่วนข้อมูลของท่านที่นำเสนอมาน่าสนใจมาก เรื่องผลผลิตที่ดี พื้นที่การปลูกข้าวก็ดี ราคาข้าวต่างประเทศก็ดี ข้าวที่บริโภคภายในประเทศก็ดี ข้าวที่ส่งออกนอกประเทศก็ดี จะเห็นว่าเป็นข้อมูลที่เรารู้วิเคราะห์ได้ เราสามารถวิเคราะห์ต้นทุน ในเอกสารก็ชัดเจนว่าต้นทุนของชานาข้าวแต่ละประเภทเท่าไร ขายในราคาตลาดโลกเท่าไร ถามว่าให้เราเลือกเป็นอาชีพชานาเอาไหม ถามคนในห้องนี้

ทั้งหมดเลย ให้ลูกหลานเป็นชาวนาเอาไหม ผมเชื่อว่าคงไม่มีใครตอบหรือคิดว่าจะเอาหรือไม่เอา ส่วนใหญ่ก็คงคิดในใจได้ว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นอาชีพอะไรก็ตาม ถ้าจะยึดเป็นอาชีพได้ต้องถือว่าสามารถอยู่ได้ มีเงิน มีกิน มีใช้ สามารถที่จะอยู่ในระดับเขาได้ที่จะเพียงพอสำหรับชาวนา ผมเองก็มีพื้นฐานมาจากคนในชนบท ปัจจุบันนี้ก็ยังมีเพื่อนชาวนาอยู่อีกเยอะแยะ ผมกลับไปเขายังมาขอถ่ายรูปเลยว่ามีเพื่อนได้ไหมที่เรียน ป. ๔ มาด้วยกัน เพราะฉะนั้นผมเองอยากจะเริ่มต้นอย่างนี้นะครับ ซึ่งมีหลายท่านอภิปรายไปแล้ว

เรื่องแรก เรื่องพื้นที่ เพราะชาวนาเกี่ยวกับเรื่องพื้นที่ พื้นที่ของชาวนาที่ถือครองจริง ๆ มีเท่าไร อันนี้ข้อมูลมีหมด เข้าอยู่เท่าไรมีหมด พวกเหล่านี้สามารถที่จะไปคำนวณต้นทุนได้หมด ผมเชื่อว่าโดยเฉพาะท่านประธานกรรมการอยู่ในเซกเตอร์ (Sector) ธุรกิจ สามารถที่จะดูแล้วว่าต้นทุนการขายและอนาคตจะเป็นอย่างไร พร้อมทั้งจะไปลงทุนในธุรกิจอย่างนี้ไหม เพราะฉะนั้นเราจะเห็นพื้นที่ที่ชัดเจนว่ามีอยู่แล้ว คำนวณออกมาชัดเจน

เรื่องที่ ๒ เรื่องความเสี่ยงทางด้านน้ำ ถ้าเป็นแบงก์เขาไม่ให้กู้หรือครับ เพราะอาศัยเวทาคาฟ้าดินเป็นผู้กำหนด ขนาดพื้นที่ของประเทศไทยเราถือว่าอุดมสมบูรณ์ ที่มีแหล่งน้ำ ฝนตกลงมาปีละไม่รู้กี่ล้านลูกบาศก์เมตร แต่เราก็ยังไม่มีปัญญาเก็บ ผมตั้งคำถามเลยว่าเราบริหารราชการแผ่นดินอย่างไรถึงไม่มีปัญญาเก็บน้ำแล้วพยายามที่จะระบายเร่งออกทะเลให้เร็วที่สุดที่จะเร็วได้ ถามว่าพื้นที่ว่างเปล่าของเราตั้งแต่บนเขา ในป่า ในวนอุทยาน จนถึงที่ราบลุ่ม เราไม่มีปัญญาในการทำแหล่งเก็บน้ำ เหมือนกับ ท่านสมาชิกที่อภิปรายไปแล้ว แหล่งน้ำในชุมชนของเรา ทำครับ แต่ซ้ำเหลือเกิน ไม่พอที่จะ แก้ปัญหาให้ชาวนาหรือครับ ผมเรียนได้เลยถ้าเราสำรวจจริง ๆ อันนี้ก็มาจากการบริหาร ราชการแผ่นดินของเรา

เรื่องที่ ๓ ราคากำหนดโดยตลาดโลก เรารู้แล้วว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีประเทศไหนปลูกข้าวบ้าง แล้วผลของการผลิตโดยสมมุติ Yield) ของเราน่าที่สุด ๔๐๐ กว่ากิโลกรัมต่อไร่ นำขายหน้าไหมครับ เป็นประเทศที่ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว อย่างนี้ไม่มีไหมครับ เราอยู่ในการผลิตแต่เราก็มาโทษว่าแหล่งชลประทานของเราไม่มีพอ เพราะฉะนั้นห่วงโซ่การผลิตของเรานี้เราต้องมาตั้งคำถาม ในจำนวนนี้ผมฝากถาม ผมได้ยิน ไม่รู้ข้อมูลตรงหรือไม่ตรง มีจำนวนประมาณ ๒๕-๒๖ ล้านไร่ที่เป็นพื้นที่น้ำไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ปลูกไปก็ไม่คุ้ม เราไม่มีทางที่จะไปช่วยเขาก็ปล่อยให้เขาปลูก แล้วเราก็บอกว่า จะเอาหลักการนี้มาช่วยชาวนา ไม่มีทางหรือครับ ถ้าเป็นจริงกรุณาช่วยตอบผมว่าพื้นที่ปลูกข้าว ที่ไม่เหมาะสมสำหรับชาวนามีจำนวนเท่าไร ปัจจุบันนี้รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้เอกชน ตั้งโรงงานน้ำตาล เขาวิ่งหา พื้นที่ที่ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าวเอาไปปลูกอย่างอื่นได้ไหมครับ เป็นต้นว่าไปตั้งโรงงานน้ำตาลให้ปลูกอ้อยเป็นไปได้ไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรมประสานงานในข้อมูลเหล่านี้ได้ไหม ผมเองเห็นด้วยในหลักการ ของเอกสารที่ท่านเสนอ เห็นด้วยอย่างยิ่งเลย แต่ทำอะไรถึงจะเป็นจริงอย่างที่ เป็นในเอกสารของท่าน ไม่ว่าจะเป็ตลาดล่วงหน้า ตลาดอะไรต่ออะไรทั้งหมด สุดท้าย ของจริงเลยนะครับ ผมมีพรรคพวกลูกน้องที่ขายเครื่องจักรกลทางการเกษตร คุมอยู่ทางด้านอีสานใต้ ผมถามว่าคุณทำธุรกิจอันนี้มาประมาณ ๒๐ ปี รวยเป็นพันล้านบาท

ถามว่าชาวนาดีขึ้นมาใหม่ ดูที่มือครับ เขาตอบผมอย่างนี้ ดีขึ้นนิดเดียว เพราะฉะนั้นทุกวันนี้เราอยากจะทำให้มีการปลูกข้าวผมก็เห็นด้วย พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ชัดเจนว่าประเทศไทยต้องปลูกข้าว แต่ปลูกในลักษณะอย่างไรครับ ปลูกในลักษณะที่เราไม่ขาดทุน ปลูกในลักษณะที่เราสามารถจะเป็นรีเสิร์ฟ (Reserve) เป็นสำรองของเราไว้ นั่นถูกต้อง เราต้องปลูกข้าวแบบมีคุณภาพ แบบได้ราคา แบบผลผลิตสูง ผมเชื่อว่าองค์ความรู้เหล่านี้ของคนไทยมีหมด เป็นปัญหาพื้นฐาน เพียงแต่ว่าเราจะเริ่มต้นตรงไหนเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นผมอยากจะตั้งข้อสังเกตขอวิจารณ์สิ่งเหล่านี้ที่เกิดขึ้น เพราะถ้าเพื่อเราไปปรับโครงสร้างกับระบบการบริหารจัดการข้าวของเราผมเชื่อว่าขอให้ดูน่าจะไปได้ ขอขอบคุณครับ

๙๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๔๕/๑

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อดีตคณบดีบริหารมหาวิทยาลัยเอเชียน อดีตคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อดีตคณบดีคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอดีตคณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ขอเชิญครับ

ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพอย่างสูง ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ สมาชิกเลขที่ ๖๙ ผมต้องขอขอบคุณพี่น้องชวนาเป็นอย่างมากเลยในฐานะที่ผมเองก็เป็นลูกชวนา ทำนาอินทรีย์ครั้งหลังสุดก็ทำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ประมาณ ๑๐๐ ไร่ด้วยกัน ในฐานะนักวิทยาศาสตร์ผมอยากจะเรียนว่าเรื่องนี้ถ้าหากท่านสตีตย์ ขออนุญาตเอ่ยนามเพราะท่านคิดไกลและคิดเร็ว อยากจะให้ป็นวาระแห่งชาติ ผมไม่อยากจะให้พูดเรื่องชวนาจนกว่าถึงวันที่ผมต้องตายอีกสัก ๒๐ ปี คือเราพูดเรื่องชวนา พูดมาตลอดช่วยเหลือชวนาแล้วดูสิครับชวนาเป็นอย่างไร วาระแห่งชาติที่ผมพูดถึงก็คือว่าเราต้องไม่ปฏิเสธว่าต้นเข้าขึ้นมาเราต้องรับประทานอาหารใช่ไหมครับ อาหารก็คือข้าว ข้าวเป็นพืชโบราณของเขตนี้อ หรือทางวิทยาศาสตร์คำว่า โอไรซา (Oryza) มาจากรัฐโอริสสา โอ (O) เป็นคำดั้งเดิมของมนุษยชาติที่กรีก ๑๐,๐๐๐ ปีโบราณที่แล้วเขาบันทึกไว้ว่าโอริสสามีพืชชนิดหนึ่งที่ปลูกแล้วคนก็ได้กินด้วยกัน ได้กินกันมาตลอดและมีความมันมี แต่ของฝรั่งเขาปลูกข้าวสาลีแตกต่างกันอย่างไรครับ ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ ปลูกข้าว ๓ เดือน ได้ประมาณ ๓,๐๐๐ เม็ด ให้นก ให้สัตว์อื่นกินหรือแมลงกินเสียบ้างสัก ๑,๐๐๐ เม็ด คนกินสัก ๑,๐๐๐ เม็ด เราเหลือขายเป็น ๑,๐๐๐ เม็ดมาตลอด ปลูกข้าว ๑ เม็ดก็จริง ๓ เดือนได้ข้าวมาสิแล้วหุงได้เลย ท่านไปดูข้าวอื่นสิครับ ข้าวสาลี ปลูกเสร็จ ๓ เดือน ปลูกได้แค่หน้าซัมเมอร์ (Summer) เท่านั้นเองจากนั้นต้องทำอะไรครับ สีแล้วมาบดปั่นทำแป้ง พอทำแป้งเสร็จต้องมาบึงทำเป็นขนมปังกว่าจะได้กินสิ้นเปลืองพลังงานไปมากมาย ข้าวเป็นพืชเดียวที่สามารถขึ้นไปยานอวกาศเพื่อจะไปดาวอังคารด้วยซ้ำไป เพราะสามารถสังเคราะห์แสงได้เร็ว แล้วก็รับประทานได้เลยเอละครับ นี่เป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ที่นี้ทำไม่ต้องเป็นวาระแห่งชาติ ผมอยากจะเรียนอย่างนี้

๙๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๔๕/๒

แนวทางการปฏิรูปของคณะกรรมการที่นำเสนอมาผมก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ยากจะเรียงตรงนี้ก็คือการสร้างกลไกการบริหารจัดการให้องค์กรชวามามีความเข้มแข็ง อันนี้ระบบสหกรณ์ตัวเดียวที่จะทำได้ ในนี้ผมเห็นแล้วอ่านไม่ขัดเพราะว่าดูในหน้าตารางอย่างเดียว การทำให้องค์กรชวามามีความเข้มแข็ง ทุกวันนี้เป็นองค์กรชวามที่ไม่เข้มแข็ง เขามีบริบทที่อาจจะแปรแล้วก็ปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเขาเองก็แล้วไป แต่จริง ๆ แล้วผมอยากจะให้ความเป็นสหกรณ์ของชวามามีความเข้มแข็งมากกว่านี้ มีความซื่อสัตย์สุจริตมากกว่านี้

เรื่องถัดมา ก็คือการกำกับดูแลการค้าข้าวให้เกิดความเป็นธรรมในตลาดค้าข้าว อันนี้เป็นข้อที่ ๓ ของการปฏิรูปการตลาดข้าว ผมไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมจึงให้เป็นวาระแห่งชาติไม่ได้ ลองดูง่าย ๆ เลยนะครับ ผมเป็นคนธรรมดา ผมไม่สามารถเจรจากับฝน หยุดเถอะครับ ฝนอย่าตก ฝนตกเถอะครับ ต้องการน้ำ เราพูดกับเขาไม่ได้เลย แต่คนกลุ่มนี้ชวามาชาวไรไม่มีอะไรเลย แต่ต้องเจรจากับเทวดาฟ้าดิน ผมพูดเปรียบเทียบเท่านั้นเอง ฝนจะตก ฟ้าจะร้อง ฝน ๒ ช่วงในภาคกลางมาอย่างไรต่อรองไม่ได้เลย มากี่ล้าน ไม่มากี่แห่งไป การดูแลตรงนี้ผมคิดว่าชวามาชาวไรเขาไม่มีศักยภาพ -----

- ๔๖/๑

การที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำริต่าง ๆ เรื่องน้ำ เรื่องดิน เรื่องอะไร วันดินโลก วันที่ ๕ ธันวาคม ก็ประกาศไปแล้ว น้ำทำอุดมสมบูรณ์ทุกอย่าง สุวรรณภูมิดีหมด ทำอย่างไรครับ อย่าให้ชาวนาเขาเป็นผู้เจรจา เขาต้องเจรจากับข้าราชการ คนที่ดูแลเรื่องเมล็ดพันธุ์ คนที่ดูแลเรื่องการแก้ปัญหาการปลูกข้าว สัตว์ ศัตรูพืช แมลงต่าง ๆ โรคข้าวสารพัด คนเหล่านี้ไม่มีศักยภาพเลยที่จะเจรจากับเชื้อโรคว่าอย่ามา ช่วงนี้อะมาไม่มีครับ แต่เขาต้องแบกภาระทุกอย่าง ผมจึงเห็นว่ายิ่งใหญ่กว่าการที่จะทำความมั่นคงในระดับชาติบ้านเมือง เรื่องทหารด้วยซ้ำไป แต่ถ้าตราบใดที่คนไทยทั้งประเทศไม่กินข้าวอีกแล้วผมก็ไม่พูด เรียนตามตรงว่าคาร์โบไฮเดรตที่เป็นเม็ดข้าวมาจากคาร์บอนในอากาศที่เรานั่งปล่อยออกมา ข้าวเป็นคนเก็บนะครับ ในทางวิชาการเป็นอย่างนั้น ข้าวมีสารพัดพันธุ์ เราเป็นแหล่งกำเนิดของข้าวตรงนี้ ไออริซาซาติวา (Oryza Sativa) อยู่ที่นี่ จะเป็นซาติวา (Sativa) จากประเทศญี่ปุ่น จีน เป็นซาติวา (Sativa) หมดละครับ เป็นสายพันธุ์ที่มีเยอะแยะมาก ข้าวสังข์หยด ข้าวอะไรที่ทางภาคใต้ หรือข้าวทางภาคกลาง เรามีข้าวหมด ที่นี้ผมอยากจะเห็นว่ากระบวนการอะไรที่จะทำให้การแก้ปัญหาชาวนาชาวไร่ยั่งยืน ไม่ใช่พูดเป็นมธุรสวาจาไปเรื่อยว่าจะช่วยชาวนาเอาปุ๋ยไปให้ เอายาไปให้ ผมอยู่ใกล้ชิดกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็รู้เรื่องพอสมควร ผมไม่ชอบภาพเหล่านั้น ภาพของการที่นำของไปช่วยแล้วก็ไม่ได้อะไรขึ้นมา ผมถามตรง ๆ เลยว่า ถ้าคิดจะทำเป็นวาระแห่งชาติ ถามว่าแผ่นดินไทยแห้วไปก็จังหวัดแล้ว เป็นคำถามง่าย ๆ ขุดไปที่จังหวัดแล้วเพื่อไปขาย ไปแลกรถเมอร์ซิเดส แลกรถยนต์ แลกคอมพิวเตอร์ แลกไอโฟน (iPhone) เข้ามา เป็นคำถามง่าย ๆ ให้นักเศรษฐศาสตร์ช่วยคิดหน่อยเถอะครับ ว่าการลงทุนของชาวนาชาวไร่ให้แสงแดดโอเค (Okay) ฟรี น้ำลงทุนเท่าไร ดินลงทุนเท่าไร แล้วพืชเติบโตมา ๓ เดือน แล้วข้าวขายไป กระบวนการอันนี้เขาแบกภาระไว้หมดเลย แต่คนที่มาซื้อข้าว มาตกเขี้ยวสารพัดไม่ได้ลงทุนอะไรเท่าไร แต่เขาได้เงินกลับเป็นกอบเป็นกำ ค่าขายข้าวส่งออก ธนาकार มีไหมที่คิดจะปรับปรุง ธ.ก.ส. ที่ช่วยอยู่ช่วยเท่าไร ไม่เข้าใจ ช่วยแล้วทำไมชาวนายังจน แต่พ่อค้ารายตลอด ผมอยากจะขอรับรองว่าถ้าเป็นไปได้ทำเรื่องข้าวให้เป็นเรื่องใหญ่ แต่ไม่ใช่คิดจะทำกรมการข้าวขึ้นมา อันนี้เรียนตามตรงก็ล้มเหลวแล้วยังคิดจะสร้างสถาบันพัฒนาข้าวขึ้นมาอีก ผมเรียนตามตรงนะครับ พันธุกรรมข้าว ๑๒ โครโมโซมเอามาจับเรียงกัน ทีซีจีเอ (TCGA) ซึ่งเป็นโครงสร้างโมเลกุลของพันธุกรรมข้าว

๑๒ โครโมโซม ยีน (Gene) เยอะแยะเป็นหมื่นเป็นล้าน วิ่งไปดวงจันทร์ ๑ ตลบกลับได้เลย
 เขารู้หมดแล้ว วิชาการเหล่านี้เขารู้หมดแล้ว แต่ทำอะไรให้โครงสร้างเศรษฐกิจข้าว
 เป็นประโยชน์ เป็นคุณกับชาวนาชาวไร่อย่างแท้จริง ไม่ใช่ปล่อยให้ลอยอย่างนี้ ผมเองเห็นว่า
 วิธีการปฏิบัติในนี้หลายข้อเป็นข้อดี ผมดีใจไว้ ถือว่าการเดินของคณะกรรมการวิชาการชัดเจน

ประเด็นถัดมาก็คือว่าชาวนารุ่นเก่า รุ่นผมไม่ใช่แล้ว ไม่ดีแน่นอน แต่ชาวนารุ่นใหม่
 ที่คนอยากสมัครเป็นชาวนากัน ในหนังสือโฆษณาเห็นว่าการเป็นชาวนาที่ผมบอก ข้าว ๑ เม็ด
 ดินดี ๆ น้ำดี ๆ อากาศดี ๆ แสงแดดดี ๆ ให้ข้าวหลายรวง ๑ เม็ดแตกออกเป็นสิบ ๆ ลองสัมผัสดู
 เราก็ขายข้าว เรากินข้าวแล้วขายข้าว นั่นแหละครับ ผมจะบอกว่าแผ่นดินไทยไม่เคยแห้งไป
 แต่เราเอาข้าว หรืออาหาร หรือเกษตร ซึ่งเก็บคาร์บอนธรรมชาติออกขายประเทศอื่น
 ที่เป็นอาหารับขายน้ำมันจนหมด เขาจะปลูกข้าวเขาทุ่มเทวิจัยมากมายเขาทำไม่ได้ กลั่นน้ำทะเล
 เป็นน้ำจืดมาปลูกข้าวก็ทำไม่ได้ เพราะเขาไม่มีดินดี ๆ อย่างนี้ ผมจึงขอร้องว่าเป็นไปได้
 ก็ขอให้เรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ ไม่ใช่แค่คณะกรรมการอะไรทั้งสิ้น ทำให้เป็นเรื่องใหญ่
 ถ้าเห็นว่าชาวนาสาคัญจริงก็ทำเป็นเรื่องใหญ่ครับ คณะเกษตรที่ผมเคยนั่งเป็นคณบดี
 หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผมก็เคยนั่งเป็นประธานคณะกรรมการวิจัยดูแลเงิน
 พอสมควร ผมยังไม่เห็นด้วยเลย วิธีการปฏิบัติอย่างนั้นไม่สำเร็จหรอกครับ เพราะทำเสร็จแล้ว
 คนขายข้าวอยู่กระทรวงพาณิชย์ คนเดินตามหลังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
 คือพ่อค้าข้าว -----

ท่านก็อยู่ที่กระทรวงนั้นมาก่อน ท่านประธานทราบดี การทำอย่างนี้มันไม่ถึงชานาชาอะไร ผมก็ขออนุญาตอภิปรายเพียงแค่นี้ในฐานะที่เคยสัมผัสกับเรื่องข้าวมาบ้างตามสมควร ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านสุดท้ายที่เสนอรายชื่อเพื่ออภิปรายคือ พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา อดีตผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ปรึกษา สป ๑๐ สำนักงานงานตำรวจแห่งชาติ ขอเชิญครับ

พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิก สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่าน กระผม พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา ที่ปรึกษาสัญญาบัตร ๑๐ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สมาชิกลำดับที่ ๑๗๖ ขออนุญาตอภิปรายสนับสนุนคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ โดยจะมีข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ท่านได้นำเสนอมาแล้วนั้น เพื่อการพัฒนาการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน ผมในฐานะที่เป็นลูกชาวนาโดยกำเนิดแล้วก็เป็นชาวนาตั้งแต่เด็ก โฉนาโดยใช้ควาย เกี่ยวข้าว ดำนา หนวดข้าว สีข้าว ทำเป็นหมดครับ เพราะฉะนั้นจึงรู้ถึงปัญหาแล้วก็แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้ เป็นอย่างดี โดยผมจะขอเสนอใน ๗ ประเด็นดังนี้ ประเด็นแรก เรื่องการพัฒนาสายพันธุ์ข้าว ประเด็นที่ ๒ ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับข้าว ประเด็นที่ ๓ เทคโนโลยีเกี่ยวกับข้าว ประเด็นที่ ๔ การตลาด ประเด็นที่ ๕ ผลิตข้าวเพื่อคุณภาพ ประเด็นที่ ๖ เงินทุนและหนี้สินของชาวนาไทย และประเด็นที่ ๗ การรักษาชื่อเสียงและมาตรฐานของข้าวไทยในตลาดโลก ใน ๗ ประเด็นนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบแล้วก็ครบวงจร

ประเด็นแรก พูดในเรื่องสายพันธุ์ เหตุที่ประเทศไทยนั้นผลผลิตข้าว ถ้าจำไม่ผิด อันดับท้ายสุดของโลกที่มีผลผลิตต่ำสุด ผลผลิตข้าวของประเทศไทยน้อยกว่าบังกลาเทศ ถึง ๓ เท่าตัว หมายความว่าบังกลาเทศผลิตข้าวต่อไร่ได้มากกว่าเรา ๓ เท่า ได้น้อยกว่าประเทศรอบบ้านเราทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเมียนมา สเปน. ลาว กัมพูชา เวียดนาม ประเทศไทยเราอยู่ท้ายสุด เพราะฉะนั้นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยมีผลผลิตข้าวต่ำนั้น

หัวใจสำคัญอันหนึ่งคือการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวของไทยไม่ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และอย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีตที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสายพันธุ์ข้าว ไม่ได้ทำการพัฒนาอย่างจริงจัง ในขณะที่เอกชนก็ไม่กล้าทำการพัฒนาสายพันธุ์ เพราะเมื่อพัฒนาสายพันธุ์แล้ว เพียงแค่ ๑ ครอบ (Crop) หรือ ๑ ปีเท่านั้นพันธุ์ที่เขาพัฒนามาก็แพร่ไปสู่คนที่ไม่ต้องลงทุนพัฒนา เลยทำให้ไม่มีบริษัทใดหรือเอกชนใดทำการพัฒนาสายพันธุ์ข้าว เลยทำให้พันธุ์ข้าวที่ปลูกตามยถากรรมตั้งแต่โบราณมา สมัยปู่ย่าตายายปลูกแบบนี้ก็ใช้พันธุ์นี้ จนถึงปัจจุบันก็พัฒนาไปเล็กน้อยไม่ได้พัฒนาแบบก้าวกระโดด ยกตัวอย่างที่วิจัยพัฒนา และประสบความสำเร็จ การปลูกไม้โตเร็วทำนคงจำได้ ในอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่ยุค ๒๐ ปีที่แล้ว ไม่สามารถปลูกได้คุ้มทุน ไร่หนึ่งได้ประมาณ ๖ ตัน ปัจจุบันนี้เขาได้ไร่ละ ๒๐-๓๐ ตัน เพราะการวิจัยและพัฒนา แต่นั่นเกิดจากไม้โตเร็ว เพราะบริษัทเอกชนนั้นเขาจดสิทธิบัตร การพัฒนาสายพันธุ์ได้และคนอื่นลอกเลียนไปไม่ได้ แต่ข้าวทำอย่างนั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้น ข้าวจึงเป็นภาระของหน่วยงานราชการที่จะต้องทำการวิจัยพัฒนาให้ได้สายพันธุ์ที่ดีขึ้นมา แล้วก็แจกจ่ายให้เกษตรกร และผมขอเรียนว่าถ้าไปศึกษาลีก ๆ แล้วการวิจัยพันธุ์ข้าวที่ผ่านมา ให้หน่วยงานราชการทำนั้น ถ้าไปดูลีก ๆ โนงบของการวิจัยจะกลายเป็นงบค่าเดินทางไปราชการ ของส่วนราชการที่ทำวิจัย ไม่ใช่งบประมาณที่ทำการวิจัยเป็นหลัก ตรงนี้จะเกิดความเสียหายขึ้น ผมขอเรียนว่าถ้าทำการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวจะได้ผลดังนี้ครับ -----

ประการแรก ในการพัฒนาสายพันธุ์ ต้องให้ได้สายพันธุ์ที่ผลผลิตมากขึ้นกว่าเดิม ๔-๕ เท่าตัว ซึ่งสามารถทำได้ถ้าทำการวิจัยและพัฒนา ประการที่ ๒ ต้องทำการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ที่ต้านโรคและแมลงจะทำให้เกษตรกรนั้นประหยัดยาฆ่าแมลงต่าง ๆ และทำให้สามารถผลิตข้าวออร์แกนิก (Organic) คือข้าวปลอดสารเคมีได้ ผมขอเรียนทุกท่านที่นั่งอยู่ในห้องนี้ ทราบว่าข้าวที่ท่านบริโภคแทบจะไม่มีเมล็ดใดเลยที่ไม่ผ่านยาฆ่าแมลง เพราะถ้าไม่มียาฆ่าแมลง ก็ไม่มีข้าวหลงเหลือมาถึงให้ท่านรับประทาน และเมื่อสีข้าวมาเป็นเมล็ดแล้วก่อนแพ็ก (Pack) ถุง ผมมั่นใจว่าข้าวที่แพ็ก (Pack) ถุงขายปัจจุบันนี้ ยกเว้นข้าวออร์แกนิก (Organic) จะถูกรวมด้วยยาฆ่าแมลงทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเรากินกันโดยไม่รู้ตัว ตอนเที่ยงก็รับประทานมาแล้ว ข้าวคลุกสารป้องกันเกิดมอดและแมลงครับ แต่มีข้าวประเภทหนึ่งที่ไม่มีสารเหล่านี้ ยกตัวอย่างข้าวไรซ์เบอร์รี่แพ็ก (Pack) ด้วยสุญญากาศ ประเภทนั้นไม่มียาที่อบเพื่อป้องกันมอด เพราะมอดโตไม่ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้เราสามารถลดต้นทุนให้กับเกษตรกรได้ด้วยการวิจัยสายพันธุ์ที่โรคและแมลงไม่กินต้นข้าว ประการที่ ๓ พัฒนาสายพันธุ์ที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เช่นสายพันธุ์ที่หนีน้ำท่วมได้ เอาไว้ปลูกในเขตภาคกลางที่ฤดูน้ำและฝนมา พอฝนมาน้ำมาข้าวจะพุ่งขึ้นหนีน้ำได้ เรียกว่าน้ำท่วมก็ไม่ตาย จะทำให้ลดการสูญเสียของเกษตรกรอันเนื่องมาจากน้ำท่วม ประการที่ ๔ ข้าวที่มีลักษณะทนแล้งเมื่อปลูกแล้วฝนทิ้งช่วง ข้าวก็ไม่ตาย เกษตรกรก็ไม่ขาดทุน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่ผมพูดนั้นสามารถมีเทคโนโลยีพัฒนาได้ และอีกประการหนึ่ง ข้าวที่ปลูกแล้วให้สารอาหารเป็นพิเศษ ผมยกตัวอย่าง เป็นผลงานวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ร่วมกับภาคเอกชน ทำการพัฒนาพันธุ์ข้าวชุดที่ ๑ เรียกว่าข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวชนิดนี้มีสารต้านอนุมูลอิสระในตัวเอง มีสารโอเมก้า ๓ (Omega 3) ในตัวเองโดยธรรมชาติ และมีธาตุเหล็กสูง มีโปรตีนสูงกว่าข้าวธรรมดา ๒-๓ เท่าตัว อันนี้เกิดจากการพัฒนาสายพันธุ์ ราคาข้าวตอนนี้ที่เขาขายนะครับ ข้าวเปลือกต้นละประมาณ ๒๕,๐๐๐-๓๕,๐๐๐ บาท โดยไม่ต้องมีการประกันราคา อันนั้นเกิดจากการวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้ข้าวมาอีกตัวหนึ่ง ข้าวที่กินแล้วต้านเบาหวานได้ คือใครที่เป็นเบาหวานกินข้าวชนิดนี้แล้วน้ำตาลไม่ขึ้น ไม่ต้องกินยาลดเบาหวาน อันนี้ก็มีสารพิสูจน์แล้ว สิ่งที่ผมพูดนี้พิสูจน์มาแล้วทั้งนั้น นี่คือตัวอย่างของการวิจัยและพัฒนา เพราะฉะนั้นการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์จะทำให้

ช่วยเกษตรกรได้ทั้งในเรื่องของผลผลิต แล้วก็ลดต้นทุนในเรื่องปุ๋ย ลดต้นทุนในเรื่องยาฆ่าแมลง แล้วก็แก้ไขปัญหาวิกฤตทางธรรมชาติได้

ประเด็นที่ ๒ ผมจะขอนำเสนอก็คือความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับข้าว ปัจจุบันนี้เกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับข้าว แต่ปลูกข้าวตามที่บรรพบุรุษเขาปลูกกันมา ตรงนี้เป็นสิ่งที่อันตราย บางทีเกษตรกรก็ใช้ความรู้แบบผิด ๆ ยกตัวอย่าง เกษตรกรมีความรู้สึกว่าถ้าเผาซังข้าวให้เป็นพื้นสีดำบนนาแล้วนั้นคือปุ๋ยของนา ก็เลยเผาทุ่งกันยกใหญ่ ที่จริงนั้นคือปุ๋ยอย่างดีเลย เมื่อเผาทุ่งไปหมดแล้วถึงเวลาดำนาข้าวก็ต้องซื้อปุ๋ยจากต่างประเทศเข้ามา ทำนทราบไหมครับ ชาวนาไทยใช้ปุ๋ยแพงที่สุดติดอันดับโลก ผมเคยไปประเทศเกาหลีที่ขายปุ๋ยแบบคอมพาวนด์ (Compound) ให้กับประเทศไทย คือปุ๋ย ๑ เม็ดนั้นมีทั้งเอ็นพีเค (NPK) เขาบอกว่าชาวนาทั้งประเทศเกาหลีและประเทศฟิลิปปินส์เขาไม่ใช้แบบนี้ครับ ชาวนาเขาวิเคราะห์ว่าดินขาดปุ๋ยอันไหนแล้วก็ใส่เฉพาะชนิดนั้นไปตามส่วน แล้วถ้าจะใส่ ๓ สูตรพร้อมกันเอ็นพีเค (NPK) เขาใช้บัลค์เบลนด์ (Bulk Blend) ก็คือเอาเม็ดปุ๋ยมาผสมกัน ต้นทุนจะถูกครับ แต่ประเทศไทยใช้ปุ๋ยพิเศษ เอาปุ๋ยที่เป็นชนิดเม็ดมาละลายน้ำก่อนทำให้เหลวเสร็จแล้วปั่นเป็นเม็ดเดียวกันใหม่ แล้วทำให้แห้งใหม่ ต้นทุนตรงนี้แพงมโหฬารเลยครับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะเกษตรกรไทย ชาวนาไทยขาดความรู้เลยต้องใช้ปุ๋ยแพง -----

ในการหว่านปุ๋ยเหมือนกันครับ ชาวนาหว่านปุ๋ยในฤดูน้ำ น้ำสูงกว่าพื้นนาประมาณ ๒ ศอก ประมาณร่วม ๑ เมตรหรือครึ่งเมตร แล้วหว่านปุ๋ยไป ปุ๋ยก็ละลายน้ำหมดแล้วปุ๋ยก็ลงสู่ ลำคลอง สังเกตไหมครับ ฤดูแล้งปลาในลำคลองในแม่น้ำจะหงายท้องตายหมดหรือจะเป็นแผล เป็นเพราะปุ๋ยเหล่านั้นลงมาอยู่ในลำคลองในลำน้ำ แทนที่ชาวนาจะใส่ปุ๋ยเพื่อให้ข้าว เจริญเติบโตกลายเป็นใส่ปุ๋ยเพื่อเป็นสารอันตรายกับสัตว์น้ำแล้วคนก็บริโภค อีกส่วนหนึ่งในเรื่องของการรู้เกษตรกรเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งผมจะกล่าวในเทคโนโลยี

ประเด็นที่ ๓ เราต้องทำอะไรให้เกษตรกรนั้นมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ตั้งแต่การเตรียมดินหรือการเตรียมนา ไถอย่างไรถึงจะทำให้ข้าวเจริญเติบโตดี ไถอย่างไร ถึงจะลดต้นทุนเทคโนโลยีการปลูก จะปลูกแบบนาหว่าน หรือปลูกแบบนาดำ ซึ่งข้าว แต่ละประเภทใช้ลักษณะไม่เหมือนกัน การดูแลรักษาก็ไม่เหมือนกันอีกครับ การเก็บเกี่ยว สำคัญมาก จะเก็บเกี่ยวเมื่อไร รัฐบาลในอดีตนั้นได้มีโครงการรับจำนำข้าวเป็นการส่งเสริมให้ เกษตรกรเกี่ยวข้าวในขณะที่ข้าวยังไม่สุกเต็มที่ ก็เลยได้แต่เปลือกข้าวก็คือข้าวลีบไป นั่นก็คือ การเก็บเกี่ยวไม่ได้เวลาที่เหมาะสม ต่อไปเกี่ยวกับการเก็บรักษา เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วนวดข้าว ข้าวความชื้นสูงเกษตรกรไม่รู้จักวิธีการ ทำอย่างไรที่จะทำให้ข้าวความชื้นต่ำและเก็บไว้ได้นาน เกษตรกรก็เอาข้าวเปียก ๆ ข้าวชื้น ๆ ส่งไปโรงรับจำนำข้าว ก็เลยทำให้ข้าวที่รับจำนำเน่าในที่สุด ตรงนี้เป็นปัญหาเพราะไม่ทำให้ข้าวแห้ง ราคาขายจะถูก พ่อค้าหรือโรงสีจะหักราคา และไม่ขายก็ไม่ได้เพราะข้าวความชื้นสูง แต่ถ้าข้าวความชื้นต่ำสามารถเก็บไว้ได้นานราคาดี ถึงจะขาย เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ กับเกษตรกร ใครละครับมีหน้าที่ให้ ก็หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทุกวันนี้ผมยังไม่เห็นหน่วยงานไหน ทำอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องนี้

ประเด็นที่ ๔ เรื่องการตลาด อันนี้สำคัญมาก ประเทศไทยเราเคยส่งออกข้าว เป็นอันดับหนึ่งของโลก ประเทศไทยเราส่งออกข้าวมากที่สุดแต่ราคาถูกที่สุด แต่เกษตรกรไทย จนที่สุด ตรงนี้เป็นเพราะเรื่องการตลาด เมื่อการตลาดล้มตลาดเราก็ควรจะเปลี่ยนไปปลูกพืช อย่างอื่น ไม่ใช่ว่าล้มตลาดก็ยังปลูกเพราะยังปลูกมากกว่าราคายังต่ำ เราก็ปลูกน้อย ๆ ให้ราคาสูง ๆ ประการที่ ๒ การตลาดเราต้องวิเคราะห์ ให้เกษตรกรรู้ว่าถ้าปลูกข้าวได้ไร่ละ ๓๐๐-๔๐๐ กิโลกรัม ขาดทุนแน่นอน ต้นทุนในการปลูกของเกษตรกรไร่ละประมาณ ๔,๕๐๐ บาท แต่ถ้าได้

๓๐๐-๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ชาตุนอยู่แล้วก่อนลงมือปลูก ให้เขารู้ว่าเขาชาตุนอยู่แล้วตั้งแต่ลงมือปลูกจะปลูกทำไม อยู่เฉย ๆ ดีกว่า หรือไปปลูกพีชอื่นดีกว่า แต่ทุกวันนี้เกษตรกรถึงฤดูตอนนี้เลยครับ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม วันแรกนาขวัญ หลังจากแรกนาขวัญก็จะไถนากันทุกคนไถนาหมดครับ แต่ไถนาแล้วรู้ว่าชาตุนก็ยังไม่ ตรงนี้เพราะเขาขาดความรู้ เพราะฉะนั้นเราต้องให้ความรู้เขา สิ่งที่สำคัญของการตลาดคือต้องมีการตลาดซื้อขายล่วงหน้า กำหนดเลยได้ไหมว่าประเทศไทยปีหน้าเกี่ยวเดือนพฤศจิกายนที่จะถึงนี้ ราคาข้าวหอมมะลิ ความขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดราคาเท่าไรกำหนดไว้ล่วงหน้าเลย เกษตรกรจะลงมือปลูก รู้เลยว่ากำไรหรือขาดทุน ตรงนี้จะช่วยเกษตรกรได้ ถ้าภาครัฐกำหนดราคาซื้อขายล่วงหน้าไว้เลย เปลี่ยนจากจำนำข้าวเป็นรับซื้อขายล่วงหน้าแล้วกำไร ขาดทุน หน่วยงานหรือองค์กรนี้รับผิดชอบเองตรงนี้จะไปรอด แต่ถ้าจะไปประกันราคาหรือไปรับจำนำ ทุกครั้งเลยผมสังเกต รัฐบาลหลายยุคที่ผ่านมา เวลาจะจำนำข้าว เขาจำนำตอนเกษตรกรขายข้าวหมดนาไปแล้ว ข้าวไปอยู่โรงสีแล้วเริ่มรับจำนำ คนได้ประโยชน์คือโรงสีไม่ใช่ชาวนา เพราะฉะนั้นตรงนี้เขาเรียกว่าจะทำให้เกิดผลเสียกับชาวนามากกว่าประโยชน์ แต่ถ้าเราบอกว่าซื้อล่วงหน้าเสียเลย ตรงนี้จะช่วยได้และรัฐบาลไม่ต้องไปประกันราคาเป็นการซื้อล่วงหน้าแทน

ประเด็นที่ ๕ ผลิตข้าวคุณภาพ เช่นผลิตข้าวเพื่อสุขภาพและความงาม อย่างข้าวไรซ์เบอร์รี่ ได้ราคา ๓-๔ เท่าตัวจากราคาข้าวปกติ ผลิตข้าวเพื่อสมุนไพร ทุกวันนี้เราต้องโพสิชัน (Position) ข้าว -----

หรือกำหนดว่าข้าวไม่ใช่ผลิตมาเพื่อเป็นอาหาร แต่ข้าวเพื่อเป็นสมุนไพรบำรุงร่างกาย อีกอย่างหนึ่งครับ ข้าวไทยส่งออกราคามันต่ำไปแข่งกับประเทศรอบบ้าน เราเปลี่ยนไปปลูกข้าวญี่ปุ่นได้ไหมครับ ขณะนี้ผมทราบว่ามีการปลูกข้าวญี่ปุ่นในประเทศไทยจำนวนมาก แล้วราคาดีด้วย ไม่ต้องประกันราคาด้วย แล้วก็แย่งกันซื้อด้วย เราไม่ได้ส่งไปให้ญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นอาจจะกีดกัน เราก็ส่งออกไปต่างประเทศที่เขากินข้าวญี่ปุ่นแทนก็ได้จะทำให้แก้ไขปัญหาราคาข้าวไทยตกต่ำได้ และข้าวหอมมะลิของไทยท่านทราบไหมครับว่า คนสิงคโปร์ชอบข้าวหอมมะลิแถว ๆ ศรีสะเกษ คนจีนฮ่องกงชอบข้าวหอมมะลิแถว ๆ สุรินทร์ จะมีลักษณะพิเศษ เพราะฉะนั้นทำไมล่ะครับ การตลาดของเราต้องควบคุมเลยว่าต่อไปนี้ ข้าวหอมมะลิบอกเลยจากแหล่งไหน เหตุที่ต้องบอกอย่างนี้เพราะอะไร เพราะปัจจุบันนี้ ข้าวหอมมะลิไทยชื่อเสียงในตลาดโลกเสียหายแล้ว เป็นเพราะเราบอกว่าเอาข้าวหอมมะลิมา แต่เอาข้าวหอมภาคกลางมาผสม ข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงหมดไปกลายเป็นข้าวหอมภาคกลางเข้ามาแทน ข้าวหอมมะลิในภาคอีสานอาจจะได้ปลูกได้ไร่หนึ่งไม่ถึง ๑ ตัน แต่ข้าวหอมภาคกลางอาจจะมากกว่า ๑ ตัน เพราะฉะนั้นคนที่เอามาผสมจะทำให้ข้าวเสีย ต่อไปนี้ ข้าวจะต้องมีถิ่นกำเนิดหรือบอกเลยว่าที่ไหนจะทำให้ข้าวนั้นได้ราคา และป้องกันข้าวหอมในروبบ้านเราปลอมปนเป็นข้าวหอมมะลิไทยแล้วทำให้ข้าวหอมมะลิไทยเสียหาย ตรงนี้สำคัญ ท่านทราบไหมว่าในช่วงที่มีการรับจำนำข้าว ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยรอบบ้านเรา ได้ส่งข้าวมาในประเทศไทยและทำให้ข้าวของประเทศไทยด้อยคุณภาพในตลาดโลก สิ่งที่เป็นตัวพิสูจน์ว่าผมพูดจริงไหมขอให้ท่านเดินทางไปจังหวัดจันทบุรี ขณะนี้ยังฉางข้าวยังอยู่ในขณะที่แฉะนั้นไม่มีทำนาเลยมาได้ยังไง ตรงนี้ละครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องไม่ให้เกิดอีก เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นตัวทำลายคุณภาพข้าวไทย เป็นตัวทำลายชื่อเสียงข้าวไทย และเป็นตัวทำลายราคาข้าวไทยในตลาดโลกจนถึงทุกวันนี้ครับ

ประเด็นที่ ๖ เงินทุนและหนี้สินของชาวนาไทยไม่ค่อยมีสถาบันการเงินที่จะให้สินเชื่อเกษตรกรเพราะถือว่าเกษตรกรไม่มีเครดิต ตรงนี้เลยทำให้เกษตรกรภูหนั้นนอกระบบผมเป็นลูกชาวนาอยู่กับชาวนามา ผมเห็นคนรอบ ๆ บ้านผมเสียไร่เสียนาให้กับเจ้าหนีนอกระบบเป็นจำนวนมาก เจ้าหนีนอกระบบเขาเรียกเก็บดอกเบี้ยเป็นอย่างนี้ครับ ร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน ร้อยละ ๒๐ ต่อเดือน ชาวนากะว่า ๔ เดือนเก็บข้าวได้ก็เสียไม่เท่าไร แต่ปรากฏว่า

เพ็ญลงไปข้าวหมด ที่เอาไปขายฝากไว้ ไปจำหน่ายไว้ พอครบปีเขาก็ยึดไปเลยทำให้คนที่ปล่อยหนี้นอกระบบกลายเป็นราชาที่ดินกัน แลว ๆ สมุทรปราการเยอะเลยเป็นเพราะตรงนี้ เพราะฉะนั้นตรงนี้กำลังแพร่ระบาดไปทั่วประเทศ หนี้นอกระบบที่รัฐบาลกำลังแก้กันนั้นมีต้นเหตุจากตรงนี้ด้วย ชาวนาเป็นหนี้นอกระบบเยอะมาก เพราะฉะนั้นต้องแก้หนี้นอกระบบให้ชาวนาด้วย

ประเด็นสุดท้าย เราต้องช่วยกันรักษาชื่อเสียงของข้าวไทย และที่สำคัญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและนักการเมืองทุกยุคทุกสมัยต้องไม่หารายได้บนหลังของชาวนา โครงการทุกโครงการที่ออกมาต้องเพื่อชาวนา ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบายหรือของกลุ่มคนใดคนหนึ่ง ในอดีตที่ผ่านมาเท่าที่ผมสังเกตแทบจะไม่มีโครงการใดเลยที่ส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ได้ประโยชน์ และท้ายที่สุดกรรมตกอยู่ที่ชาวนา เพราะฉะนั้นเราไม่ได้เห็นบุญคุณของชาวนา ในขณะที่ชาวนาปลูกข้าวให้เรารับประทาน เรากลับซ้ำเติมชาวนาด้วยการหาผลประโยชน์โดยอ้างชาวนา ขอให้คณะกรรมการชุดนี้แก้ไขเรื่องนี้เพื่อปลดแอกของชาวนาจากความทุกข์ยากและการที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ขอขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายอีกไหมครับ ขอเชิญศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม ครับ

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม ดุสิต เครื่องงาม สปท. ๕๓ สั้น ๆ ครับท่านประธาน ถ้าดูจากเอกสารวิสัยทัศน์ของการปฏิรูปในครั้งนี้คือ ชาวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มั่นคง ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหารของประเทศ -----

นี่คือวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการนี้ ชาวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี แปลว่าอะไร สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน แปลว่าอะไร มั่นคง แปลว่าอะไร ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหารของประเทศ แปลว่าอะไร ผมก็พยายามทบทวนตรงนี้อยู่ แต่ขณะเดียวกันเมื่อดูเอกสารในภาคผนวกของรายงานฉบับนี้ เป็นสิ่งที่หลายคนเข้าใจกันคืออยู่แล้วว่าปัญหาของชาวนาที่เกี่ยวข้องกับรายได้รายจ่ายในแต่ละครัวเรือนของชาวนานั้นมีแต่ติดลบกับติดลบ ผมคงไม่ต้องอ่านเป็นตัวเลข แต่ว่าผมเขียนเป็นสมการสั้น ๆ ว่าถ้าให้เอ (A) คือรายได้ทางการเกษตร บี (B) คือรายจ่ายทางการเกษตร ซี (C) คือรายจ่ายอื่น ๆ ที่เกษตรกรจะต้องมีอยู่เพื่อดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นรายได้รายจ่ายของเกษตรกรก็คือ เอลบปีลบซี (A-B-C) รายได้จากการเกษตรหักค่าใช้จ่ายทางการเกษตร หักรายจ่ายอื่น ๆ เพื่อดำรงชีพเป็นค่าติดลบ ถ้านำตัวเลขรายได้ทางการเกษตรหักลบด้วยรายจ่ายทางการเกษตรพอมีเงินเหลือ แต่พอนำเอารายจ่ายอื่น ๆ ในการดำรงชีพ ค่ากินอาหาร ค่าเดินทาง ค่ารักษาพยาบาล หรืออื่น ๆ ก็กลายเป็นว่าเกษตรกรนั้นชีวิตชาวนามีแต่ขาดทุนและขาดทุน ในรายงานฉบับนี้ในภาคผนวกท่านเขียนไว้ว่า อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังมีรายได้นอกการเกษตรอีก ให้เป็นตัวดี (D) ดีดีอก (D Dog) แล้วกัน ก็กลายเป็นว่าสมการคือ เอลบปีลบซี (A-B-C) ติดลบนะครั้บ แล้วพอบวกดี (+D) เข้าไปเริ่มมีชีวิตเป็นบวกขึ้นมา ผมก็เลยสงสัยว่าทุกเรื่องที่เราากำลังพิจารณาอยู่ในการที่จะปฏิรูปทั้งหมดแล้ว ตกลงว่าเป้าหมายจะบอกว่ายุทธศาสตร์หรือว่าวิสัยทัศน์ก็แล้วแต่ เราจะเอาอย่างไรครั้บ เราจะให้ชาวนาเขามีชีวิตอยู่ได้แล้วต้องหาอาชีพอื่นเสริมจึงจะมีชีวิตอยู่แบบนั้นหรือ ในสมการของผมก็คือรายได้อื่น ๆ เป็นอันสรุปว่าเราอยากจะปฏิรูปชีวิตชาวนาอย่างไร ผมอยากจะขอคำตอบจากท่านกรรมการสั้น ๆ เราอยากจะเห็นชีวิตชาวนาในอนาคต ๑๐ ปี ๒๐ ปี เขาอยู่ได้โดยเป็นอาชีพชาวนาแบบมีอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ หรือจะมีอะไรรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์อะไรก็สุดแท้แต่ แต่สุดท้ายถ้าชาวนาเขาทำอาชีพชาวนาอย่างเดียวให้เขาอยู่ได้ไม่ขาดทุน นี่คือแบบที่ ๑ หรือเราบอกว่าไม่รู้ละ อย่างไรก็ตามก็ขาดทุน คุณต้องไปหารายได้เสริมจากอันอื่นมา ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไรครั้บ อยากจะขอรับทราบเจตนารมณ์ความตั้งใจที่แท้จริงของการปฏิรูปในครั้งนี้ว่าชีวิตชาวนาเขาจะต้องอยู่แบบหารายได้เสริม ไม่รู้ไปทำอะไรผมก็ไม่ทราบ ท่านช่วยยกตัวอย่าง

๑๐๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กฤษฎีกา ๕๑/๒

ให้ฟังด้วยว่ารายได้เสริมนั้นมีอะไรบ้าง หรือว่าอย่างไรก็ตามก็ต้องมีรายได้เสริมอยู่ดี
ต้องไปหารายได้เสริมชีวิตเขาจึงจะอยู่ได้ ขอขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นกันพอสมควรแล้ว ผมขอ
ปิดการอภิปราย ต่อไปขอเชิญคณะกรรมการตอบชี้แจงข้อซักถามของสมาชิก ขอเชิญ
ท่านนิกร จำนง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการครับ

นายนิกร จำนง : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม นิกร จำนง ถ้าท่านสมาชิก
จำได้ผมเป็นคนเรส (Raise) เรื่องนี้ขึ้นมาในที่ประชุมเอง บางช่วงที่ว่ามีการไปช่วยชวาวนา
ท่านจำได้ไหมว่าเอาเงินไปช่วยแล้วท่านนายกรัฐมนตรีบอกว่าคิดกันแต่ปลายน้ำ
ไม่คิดทั้งระบบ และสุดท้ายปีหน้าก็ว่ากันอีก ปีหน้าก็ว่าไม่จบ -----

- ๕๒/๑

เราคุยกันว่าถ้าอย่างนั้นคิดทั้งระบบเลยก็แล้วกัน ก็เป็นหลักการสำคัญในการที่คณะกรรมการพิจารณาเรื่องนี้ ดังนั้นทุกข์ของชาวนาที่ว่าเป็นทุกข์ของแผ่นดินเป็นเรื่องจริง ดังนั้นเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย ถ้าเรื่องง่ายเราแก้กันจบไปแล้ว เพียงแต่ว่าเรื่องนี้เราพยายามจะแก้ไปตามสภาพแต่ทำไมไม่จบสักที เพราะเราก็เป็นเรื่องใหญ่นั่นละ ทีนี้ผมเรียนอย่างนี้ว่าคราวนี้ที่ต่างจากเดิมที่เราทำ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำเรามองปัญหาที่เดียว พอพิจารณาไปก็เลยมาถึงจุดที่ท่านอาจารย์ดุสิตเพิ่งพูดจบไปเมื่อสักครู่ที่เราต้องมาชี้ก่อนว่าเราจะแก้ปัญหามาหรือข้าว คำนี้เป็นคำที่ใหญ่มาก เพราะว่าเราแก้ปัญหารองข้าว ข้าวราคาแพง ประเด็นปัญหาก็คือว่าเราจะแก้ปัญหารองข้าวที่มีการผลิตกันทั่วโลกขณะนี้ แล้วเรากุมราคาไม่ได้เลยถามว่าเราจะแก้ได้ไหม แก้ไม่ได้ เราเคยยิ่งใหญ่มาก แต่ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ก็ผลิตข้าวจีนก็ผลิต อินเดียก็ผลิต เหลือฟิลิปปินส์ ที่เราขายก็ผลิต แม้แต่บรูไนยังผลิตเลย เพราะฉะนั้นปัญหาจริง ๆ ขณะนี้ที่จะมีปัญหามาก ๆ ก็คือชาวนา ดังนั้นจะสังเกตว่าในรายงานฉบับนี้ประเด็นปัญหาเรื่องชาวนาจะเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดก็คือต้นน้ำ แก้ปัญหารองข้าวให้ได้ ทีนี้พอเรามองปัญหาเรื่องชาวนาก็จะมาอยู่ที่เรื่องการผลิตเป็นต้นน้ำ อยู่ที่ไหนละ อยู่ที่นา ปัญหาชาวนาไทยที่นาไม่มี เช่นนา ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ แล้วแก้ปัญหามาได้ ๑ ใน ๓ หรือ ๑ ใน ๔ เท่านั้นเอง สำหรับคนที่มียี่สิบดินประมาณ ๑๕ ไร่ ซึ่งที่ดินตรงนั้นได้รับการมอบหลังจากเรามีการเปลี่ยนไปจากศักดินา มอบที่ดินให้ชาวนาไปคนละ ๑๕ ไร่ นั่นคือเหตุผลว่าทำไม ๑๕ ไร่ ๑๕ ไร่ก็ไปได้ แต่ตรงนี้ยังมีปัญหาอยู่ ผมจะเรียนว่าตอนที่พระองค์ท่านพระราชทาน ผมจะพูดย้ำในเรื่องศาสตร์พระราชานิดหนึ่งว่าตรงนี้เป็นเหมือนพระองค์ท่านเองทำเรื่องนี้ แล้วก็ไปรวบรวมที่สระบุรีได้ประมาณ ๑๐ กว่าไร่แล้วก็ทำเรื่องนี้ ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ปี ๒๕๓๖ ปี ๒๕๓๗ ถึงมาพระราชทานในการพระราชทานตรงนั้นมีการตรวจสอบแล้วยังชี้ประเด็นปัญหาพระองค์ท่านบันทึกไว้ในปี ๒๕๓๗ ว่าอุปสรรคที่สำคัญที่สุดคืออ่างเก็บน้ำหรือสระ ขนาดมีที่ดินตัวเองแล้วไปขุดมาส่วนหนึ่งปลูกข้าวเพื่อตัวเองบริโภค เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา แล้วก็มียี่สิบอยู่ มีปลูกพืชอย่างอื่นมีชีวิตอยู่ได้ แต่ทั้งหมดสำคัญอยู่ที่น้ำเป็นหลัก พระองค์ทรงคำนวณไว้เสร็จว่าน้ำได้รับปีละ ๑ ครั้ง ระบายวันละ ๑ เซนติเมตรโดยเฉลี่ย และวันที่ฝนไม่ตกหมายความว่าในปีหนึ่ง

น้ำแห้งไป ๓๐๐ วัน จะลดลงไป ๓ เมตร ละเอียดถึงขนาดนี้ แต่เวลาเราไปจับมาประเด็น ก็คือว่าไม่ใช่ทุกที่ แม้ว่าจะมีที่แล้วที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นทางออก แล้วจะมาหาปัญหาที่ท่านคิดช่วยได้พูดไว้ในที่ประชุม ดั่งนั้นน้ำจะเป็นสาระสำคัญ ชาวนา นาไม่ค่อยมีอยู่แล้ว ที่มีปัญหาเรื่องน้ำอีก ที่นี้เรื่องน้ำ ผมจะเข้าไปเรื่องชลประทาน หรือเรื่องน้ำเสียเลย ผมเคยทำนโยบายเรื่องชลประทาน แล้วทุกคนจะบ่นกันมากกว่าที่อีสาน ทำไม่ได้ไปทำ ทำแต่ในภาคกลาง งบประมาณเราจะไปลงภาคกลางเป็นหลัก ที่อีสานทำไม่ได้ เพราะไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน ความคิดที่จะเอาแม่น้ำโขงขึ้นมาเป็นที่ราบสูง พอเป็นที่ราบสูง น้ำต้นทุนไม่มี พวกเราเคยคิดกันถึงขั้นว่าถ้าอย่างนั้นขุดสระ แต่พอขุดสระลึกลงไปมีเกลือ อยู่ข้างล่าง กลายเป็นน้ำเค็มขึ้นมาอีก แล้วน้ำที่อีสานจะระเหิดระเหยไปเป็นจำนวนมาก คือขุดลึกไม่ได้ไปเจอเกลือ พอขุดตื้นระเหิดหมดระเหยหมด เป็นปัญหาเรื่องน้ำทั้งนั้นที่เราผลิต สู้เวียดนามสู้ที่ไหนไม่ได้ ของเขา ๘๐ เปอร์เซนต์เป็นเขตชลประทาน ของเรามีแค่ประมาณ ๒๕ เปอร์เซนต์ที่เป็นเขตชลประทาน ที่เหลือไม่มีน้ำ พอเราคิดค่าเฉลี่ยทั้งปี ที่อีสานปลูกข้าว ได้ปีละครั้งคำนวณต่อพื้นที่ที่ปลูก เราก็เลยผลิตได้ชนะแต่กัมพูชาอย่างเดียว เราผลิตสู้ใคร ไม่ได้เลย แล้วเราแก้ไม่ได้เพราะว่าเราไม่มีน้ำ เมื่อสักครู่ผมพูดถึงชาวนาในเรื่องน้ำ วิธีการ ในการที่จะแก้ซึ่งเรามองว่าไม่ค่อยถูกต้อง อย่างสมมุติเรื่องการจมน้ำข้าวหรือประกันราคาข้าว ก็แล้วแต่ -----

พื้นที่ภาคกลางระบบชลประทานเราลงทุนไปไม่รู้กี่ล้านล้านบาท ต้นทุนการผลิตข้าวในภาคกลางเราก็พูดถึงปัญหาเรื่องขานาไม่ใช่เรื่องข้าว เพราะถ้าเรื่องข้าวเราจะจับอยู่แต่ว่าข้าวปลูกที่ไหนบ้าง พื้นที่ภาคกลาง ต้นทุนของการปลูกข้าวปลูกได้ปีละ ๒ ครั้งครึ่ง ๓ ครั้งก็ปลูกได้ ดังนั้นต้นทุนต่ำมากเพราะรัฐจ่ายเงินค่าน้ำให้ เขามีน้ำ สมมุติว่าต้นทุนประกันที่ ๑๕,๐๐๐ บาท ไร่อย่างไรก็ตาม ผลิตปีละ ๒ ครั้งครึ่งอย่างไรก็ตาม แต่อีสานผลิตได้ปีละครั้ง ให้เขาต้นละ ๒๕,๐๐๐ บาทก็ไม่คุ้ม แต่เวลาเราคิด เวลาเราจ่ายช่วยขานาเท่ากันหมดไม่ได้มีการแยกพื้นที่ว่า ตรงนี้ชลประทาน ไม่มีชลประทาน ถ้าเรามองเรื่องข้าวเราจะมองตรงนี้ไม่เห็น แต่ถ้าเรามองเรื่องขานา เศรษฐกิจของขานาเราจะมองตรงนี้เห็น ที่นี้ประเด็นก็คือว่ารายได้ขณะนี้ ถ้าเรามองในเชิงเศรษฐศาสตร์ของขานาที่ท่านอาจารย์ดุสิตได้เสนอขึ้นมา อยู่ไม่ได้ ลูกไปเรียนหนังสือ รายได้แค่นี้ ราคาคุมโดยตลาดโลกทั้งหมด แล้วมันจะต่ำลงเสมอ แล้วก็ซื้อมอเตอร์ไซค์บ้าง กลายเป็นว่าเศรษฐกิจขานาอยู่ไม่ได้ พออยู่ไม่ได้ไปกู้ พอไปกู้เสร็จ ดอกเบี้ยนอกระบบบ้างอะไรบ้างรวมแล้วเจ๊งกับเจ๊ง นี่คือขานา ดังนั้นวิธีการแก้ของเราขณะนี้ก็คือเราดูแลเรื่องขานา เรามองเรื่องข้าวเอาขานาเป็นเซ็นเตอร์ (Center) ไม่ใช่ข้าวเป็นเซ็นเตอร์ (Center) เพราะข้าวไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามแต่สินค้าอย่างหนึ่งเท่านั้นเอง ดังนั้นก็เลยย้อนกลับไปสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ที่ว่าเส้นทางรอดได้ แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือว่าที่เหลืล่ ขานาที่เหลืล่ อีก ๓ ส่วน ส่วนเดียวเท่านั้นที่มีดิน เขาที่มีไม่พอ มีที่นิดเดียว ขุดสระก็ไม่ได้ แล้วอยู่ในแหล่งน้ำ ถ้าไม่มีน้ำทำเกษตรทฤษฎีใหม่ก็ไม่ได้ เราก็เลยเสนอว่าเป็นระบบสหกรณ์ที่ท่านเพิ่มพงษ์ได้นำเสนอขึ้นมาว่าระบบสหกรณ์เองจะช่วยได้มาก ผมอยากจะเรียนว่าสหกรณ์ของเราควรจะเป็นสหกรณ์ ที่ผมเองคงสำคัญผิดที่เสนอเรื่องศาสตร์พระราชาท่ท่านว่า ๑. ก็คือพระองค์ดูเรื่องน้ำ กิ่งต้นไม้ที่ผมเสนอ พอศึกษาสิก็ไปแล้วหุบกะพงก็คือว่าพระองค์ดูเรื่องปัญหาเกษตรกรก่อน หุบกะพงที่พระองค์ท่านไปทำที่ข้างล่างปรากฏว่าเป็นเรื่องการเอาสหกรณ์แบบอิสราเอลมาทำ สหกรณ์ต่างหากเป็นสาระสำคัญ แล้วถึงไปเรื่องดิน ดังนั้นระบบสหกรณ์ที่ท่านได้เสนอขึ้นมาแล้วเป็นทางออกสายเดียวถ้าเราจะแก้ปัญหาขานา เรื่องข้าวไปทำแปลงใหญ่ไปอะไรก็ตามไปนั้นว่าเรื่องข้าว แต่ถ้าแก้ปัญหาเรื่องขานา สหกรณ์เท่านั้นเป็นทางออกที่เหลืล่ สหกรณ์เราก็ผิดพลาดไปมาก สหกรณ์เรื่องเกี่ยวกับเรื่องการเงินอะไรพวกนี้ ตอนนีกลับมาที่เดิมแล้ว ขณะนี้หุบกะพงซึ่งเป็นแห่งแรกกรมส่งเสริมสหกรณ์กลับไปใหม่ แล้วไปเริ่มรื้อใหม่

ไปทำใหม่ ผมยกตัวอย่างว่าจะอยู่ได้อย่างไร ในคณะกรรมการคณะหนึ่งที่ทำเรื่องนี้ เราเชิญสหกรณ์อเนกประสงค์ที่นางรองมา เป็นสหกรณ์แห่งเดียวมีสมาชิก ๕,๐๐๐ คน แล้วขณะนี้ราคาข้าวตกเขาประคองตัวเองได้ เขาผลิตข้าวไปขายเอง มีการจัดการเรื่องตลาดเอง เขามีปั้มน้ำมันของเขาเอง ชาวนาซื้อน้ำมันจากสหกรณ์ แล้วก็เขามีตลาดที่แพ็ก (Pack) ไปขาย กรุงเทพฯ ก็ขาย นี่กำลังตัดสินใจว่าจะขายออกไปอย่างไร ราคาข้าวที่มีปัญหาขณะนี้ สหกรณ์นางรองประคองอยู่ได้แม้ว่าจะไม่คืนก็ยังมีเงินปันผลอยู่ ดังนั้นระบบสหกรณ์ เป็นอเนกประสงค์ไม่ใช่ว่าเป็นสหกรณ์เรื่องค้าข้าวอย่างเดียว ครบทุกอย่าง ซื้อปุ๋ยเขาก็ซื้อ ซื้อปุ๋ยมาจะได้ราคาถูก เวลาขายก็ขายได้ ตรงนี้คือกลางน้ำที่ใช้สหกรณ์ เพราะฉะนั้น ระบบสหกรณ์ต่อจากนี้จะเป็นทางออกซึ่งเราเขียนไว้แล้วในรายงานว่าจะมาช่วยชาวนาได้ ศาสตร์พระราชาก็สำคัญก็คือเรื่องสหกรณ์ ประเด็นต่อมาก็คือเรื่องน้ำ ผมพูดไปแล้ว ที่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดกิตติได้พูดเมื่อสักครู่นี้ชัดเจนว่าเดิมเราก็คือน้ำ เมื่อไม่กี่ปีที่เรา มีการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร อย่างชลประทานเป็นน้ำเพื่อการชลประทาน ดังนั้น จะมีอ่างเก็บน้ำสักเท่าไรหรือเขื่อนสักเท่าไรไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่คลองไส้ไก่ไปถึงที่นา ของเกษตรกรต่างหากที่จะสำคัญ ดังนั้นเวลาเรามีน้ำขึ้นมาต้องคิดเรื่องการจัดการว่ามีน้ำ แล้วเป็นอย่างไร ชาวนาจะปลูกข้าวได้มากขึ้นเท่าไร กรมประมงจะไปปล่อยปลาใหม่ เป็นครบทั้งองค์ ขณะนี้มีลักษณะของการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรทั้งระบบซึ่งดีขึ้น ---

คือมีแหล่งน้ำแต่ไม่มีคลองไป ไม่ต้องมาพูดกันไม่มีประโยชน์อะไรหรอก เรื่องน้ำ ก็มีการปรับปรุงแก้ไข ในระบบตรงนี้ก็มีการชดเชยเสนอไว้เรื่องน้ำ บริหารจัดการน้ำ เพื่อการเกษตร ไม่ใช่ น้ำคือ น้ำ แต่ น้ำเพื่อเกษตรกรได้อย่างไร สุดท้ายอยากจะเรียนว่า ระบบสหกรณ์ ผมมีอยู่ ๒ เรื่องที่เคยมีประสบการณ์ มีอยู่ครั้งหนึ่งผมเคยเรียนแล้วปุ๋ยราคาขาย ๒๔,๐๐๐ บาท พอเราไปดูแล้วมีการล็อกเอาไว้ เมื่อสักครู่ท่านสมาชิกได้พูดว่าแล้วทำไม ข้าวแพงนัก ชาวนาขายได้ราคาต่ำมาก เวลาขายได้ราคาต่ำ เพราะระบบกลางน้ำ ปลายน้ำ เรามีปัญหา ขณะนี้กลางน้ำเราพูดถึงว่าระบบสหกรณ์จะมาช่วยระบบการตลาดแบบส่วนกลาง หมายถึงว่ามาช่วย และปลายน้ำเองเรามีการตรวจเช็ค (Check) ในรายงานนี้ว่าที่ไหน ควรจะเป็นอย่างไร ราคาเราจะปรับเรื่องข้าว ไปเน้นข้าวแยกชนิดมากขึ้น ไม่ใช่เป็นข้าวที่ว่า เราปลูกแล้วแพ้ประเทศเวียดนาม ปลูกแล้วแพ้เขาหมดรอบ ๆ ตรงนี้ เราต้องปลูกข้าวคุณภาพมากขึ้น อย่างไรเบอร์รี่ที่ท่านว่าก็ใช่ หนีขึ้นตลาดบนให้ได้ ถ้าเรายังอยู่ตลาดล่างขณะนี้มีปัญหา แต่รายละเอียดก็คือเช่นเราไปทำข้าวอินทรีย์ที่ภาคอีสาน เราแก้ปัญหาไม่มีน้ำ ปลูกข้าวปีละครั้ง คือข้าวอินทรีย์ที่ทุ่งกุลาร้องไห้ซึ่งดีที่สุดเราทำพื้นที่ไว้แล้ว แต่ประเด็นข้าวอินทรีย์ตรงนี้เอง ถ้ามองว่าได้ราคาเท่าไร ได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ กว่าบาทเท่านั้นเองยังไม่คุ้มเพราะเขาปลูกข้าว ได้ครั้งเดียว สมมุติว่าเราเอาน้ำเข้าไปผมเชื่อว่ามาปลูกข้าวพุ่มธานีหมด แล้วข้าวอินทรีย์ตรงนั้นก็เสียหายไปเลย ดังนั้นจุดตรงนี้ที่ทางการตลาดลักษณะถ้าเราจะเข้าไปช่วยต้องเข้าไปช่วย เกษตรกรหรือชาวนาตรงนี้ให้ได้ราคามากขึ้นเขาจะได้อยู่ได้ ไม่ใช่ปลูกข้าวอินทรีย์แล้ว ขายไปแล้วอยู่ไม่ได้ สุดท้ายก็คือว่าเราต้องมาใช้หลักคิดเกี่ยวกับชาวนาในศาสตร์พระราชาก็คือเอาเออร์ ลอส อีส เออเออร์ เกน (Our loss is our gain) พระองค์ได้มีพระราชดำรัสว่า ในกรณีที่เราช่วยเรื่องการผลิตของชาวนาให้เขามีอาชีพได้อะไรได้เขาก็มีอาชีพ ถ้าเขาไม่มีอาชีพ ราคาค่ารัฐก็ต้องจ่ายเงินให้เขาอยู่ดี ดังนั้นการไปช่วยตรงนี้ ไม่ว่าจะเรื่องน้ำ เรื่องการรวมกลุ่ม เรื่องสหกรณ์ ที่พระองค์ทรงมีพระราชทานว่าสหกรณ์ต้องเข้าไปช่วย ช่วยให้ได้เราก็ไม่ต้อง เสียเงินในการชดเชย (Subsidy) หรือว่าช่วยเหลือเขาทีหลังอยู่ดี สิ่งที่เราเสียไปก็คือสิ่งที่เรา ได้กำไรกลับมา ดังนั้นผมสรุปว่ารายงานฉบับนี้เหมือนจะครบอยู่ แต่อย่างที่บอก เรากำลัง พูดถึงปัญหาแบบดึกดำบรรพ์ของประเทศเรา เราจะแก้ระยะเวลาของคณะกรรมการ

ที่ท่านประธานได้บอกแล้วว่าเรามีเวลากันแค่นี้ เรามีทางเลือกกว่าเราจะเสนอหลักการให้ชัด แต่ลงรายละเอียดเราทำไม่ได้ เพียงแต่เดินให้ถูกทางก่อนก็แล้วกัน ไม่อย่างนั้นไปลงรายละเอียดแล้วเดินผิดทางก็เสียเวลากลับมาใหม่อยู่ดี ผมยืนยันว่าทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และโดยเอาชาวนาเป็นศูนย์กลางอย่างไรเราก็เชื่อว่าถูก นำเรียนด้วยความเคารพครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญกรรมการที่จะชี้แจงท่านต่อไป ท่านอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย อนุกรรมการ แล้วก็เป็นที่ปรึกษาอธิบดีกรมการข้าว อธิบดีอธิบดีกรมการข้าว ขอเชิญครับ

นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียน ท่านประธานครับ ผมจะชี้แจงในส่วนคำถามหรือว่าข้อเสนอแนะของท่าน พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา ก็คงตอบอาจจะไม่ครบทุกประเด็นเพราะเวลาน้อย ผมจะเน้นเรื่องที่ท่านเสนอแนะ ก็คือการพัฒนาพันธุ์และสายพันธุ์ ก็เรียนทั้งหมดนี้ จริง ๆ ข้ออื่นด้วย ทางคณะกรรมการก็น้อมรับแล้วก็คงไปปรับปรุง แต่ขอเรียนว่าหลายส่วนที่ท่านเสนอนี้ก็อยู่ในข้อเสนอของเรา เช่นเดียวกัน กลับมาเรื่องของพันธุ์ จริง ๆ แล้วเป้าหมายของการพัฒนาพันธุ์ สายพันธุ์ ก็ตรงกับที่ท่านเสนอ คือต้องทุกอย่างอยู่ในเม็ดเดียวกัน ผลผลิตสูง ด้านทานโรคแมลง มีความหอม ทนน้ำท่วม ทนแล้ง แต่ข้อเท็จจริงไม่ได้ทุกอย่างในเม็ดเดียวกัน แต่ถ้าแยกเป็นอย่าง ๆ เรามีนะครับ ยกตัวอย่าง ข้าวหอมเราก็มี ดิกดำบรรพ์มาก็มีมะลิ เรียกย่อ ๆ ก็คือ มะลิ ๑๐๕ ที่นี้ตรงนี้ยิลด์ (Yield) มันต่ำ เราก็พัฒนาขึ้นมา ที่ติดตลาดอยู่พอสมควร ก็คือปทุมธานี ๑ ซึ่งมีความหอมแล้วผลผลิตสูงกว่าหอมมะลิ ๑๐๕ เท่าตัว แต่จุดอ่อน อยู่ตรงไหน ข้าวคุณภาพดีต้องน้ำดี ไปปลูกอีสานก็จำกัด -----

บางที่อ่อนแอต่อเพื่อยกระโดดสีน้ำตาล เพราะฉะนั้นจะไม่มาด้วยกันทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม ที่หน่วยของราชการก็คือกรมการข้าวมีเชื้อพันธุ์อยู่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ กว่าตัวอย่าง ซึ่งอาจจะมีส่วนเรียกชื่อต่างกัน แต่ดีเอ็นเอ (DNA) อาจจะเหมือนกันก็ค่อย ๆ ทอยออกมาวิจัยอยู่ แล้วก็มีการผสมข้ามพันธุ์ ยกตัวอย่าง ผมจะแนะนำพันธุ์ใหม่ ซึ่งขั้นตอนเพิ่งจดทะเบียนเป็นทางการ ผมยกตัวอย่างเท่านั้นเองเอาข้าวภาคใต้คือสังข์หยดเมืองพัทลุงมาเป็นตัวพ่อผสมกับสาวอีสานข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ที่บังเอิญกลายพันธุ์ เราได้พันธุ์ใหม่มาคือทับทิมชุมแพ สีทับทิม แล้วก็มีความค่าทางโภชนาสูง ผมรับรองว่าไม่แพ้ไรซ์เบอร์รี่ แต่อยู่ในขั้นตอนที่ขยายพันธุ์ เพราะฉะนั้นเราไม่ได้นิ่ง แต่ว่าผลผลิตต่อไร่ต่ำขอให้ท่านแยกเป็นพื้นที่ อย่างพื้นที่ปทุมธานี ๑ ที่ปลูก หรือภาคกลางข้าวพันธุ์ กข ต่าง ๆ ๖๐-๗๐ ถึง หรือ ๖๐๐ กิโลกรัม ๗๐๐ กิโลกรัม ๘๐๐ กิโลกรัมได้ แต่ของเราครั้งหนึ่งไปปลูกภาคอีสานก็ไม่ใช่เป็นข้อแก้ตัวก็คือว่าอีสาน ๑๐ เปอร์เซ็นต์เป็นที่ชลประทาน ค่าเฉลี่ยมันประมาณ ๒๕ ของประเทศ เพราะฉะนั้นต้องไปด้วยกัน มีทั้งน้ำ มีทั้งดิน แต่ที่รับไว้ เราต้องพิจารณาว่าทำอะไรจะมากู้กัน ผลผลิตสูง มีความหอม เม็ดขาว ยาว เรียว ก็โอเค (Okay) ก็เป็นโจทย์ที่ทางนี้จะทำ แล้วก็ไปสอดคล้องกับที่เราเสนอเราจะเพิ่มขีดความสามารถโดยการปรับองค์กรเรื่องวิจัยที่จะต้องทำให้เต็มที่มากขึ้น ที่นี้ในส่วนของการรู้กับเทคโนโลยี ผมก็รวมตอบท่านด้วยกันก็คือว่าเทคโนโลยีก็ต้องไปคิดค้นไปวิจัยขึ้นมา แล้วก็ไปถ่ายทอดความรู้ เราก็ต้องสร้างคนของเราเหมือนกันเพื่อจะไปถ่ายทอด แต่อันหนึ่งที่เรานเสนอตรงนี้เราจะพยายามสร้างองค์กรชานาให้เข้มแข็ง รับการถ่ายทอดที่ดี แล้วก็นำดิจิทัลเทคโนโลยีมาสร้างเครือข่าย บางที่เขาเรียนรู้ด้วยกันเองก็เป็นตัวที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น อันนี้ก็อยู่ในข้อเสนอแนะครับ ส่วนเรื่องของตลาดที่ท่านแนะนำให้ไปทำอย่างอื่น จริง ๆ ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เขาก็ทำอยู่ แต่จุดนี้เราไม่ได้มาเน้น เพราะตราบดีเราขึ้นต้นว่าลดการปลูกข้าวมาเป็นจุดขาย สังคมก็คงไม่ยอมรับ แต่ความจริงก็แฝงอยู่ในนั้นว่าอะไรก็ตามที่ดีกว่า แต่ปัญหาที่ชานาประสบอยู่ก็คือว่ามีใครบ้างไหม ที่จะประกันราคาหรือการันตี (Guarantee) ว่าท่านให้ไปปลูกข้าวโพด เป็นอย่างไรครับ ข้าวโพดก็ราคาตก ให้ปลูกอ้อย บางทีราคาก็ตก เพราะฉะนั้นต้องทำครบวงจรว่าจะให้ไปทำอย่างอื่น ที่นี้ก็อยู่ในบริบทของคนอื่นเขาที่จะต้องมารองรับตัวการเปลี่ยนข้าว แต่ว่าส่วนที่จะปรับไปได้ก็คืออย่างที่เคยปลูก ๓ ครั้ง เราก็แนะนำไม่ให้ปลูกเกิน ๒ ครั้ง อันนี้ก็ลดไปในตัว

๑๑๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ญริตา ๕๕/๒

แล้วเรื่องของข่าวคุณภาพจริง ๆ ก็มีเสนอด้วย อาจจะไม่ใช่เฉพาะข่าวด้วยซ้ำไป ตัวข่าวเอง ก็จะมีข่าวอินทรีย์ ข่าวคุณค่าโภชนาการสูง แต่ถ้าไม่ใช่ข่าวบริโภคนโยบายจะไปทำเครื่องสำอาง ไปทำอะไรที่อยู่ในข้อเสนอ ส่วนเงินทุน เงินออม หนี้สินก็อยู่ในข้อเสนอเหมือนกัน เรื่องของ ลดความเสี่ยง เรื่องของเงินออมที่จะเข้าไปสู่ระบบของกองทุนเงินออมแห่งชาติ โดยรวม ข้อเสนอที่ตรงกับที่ทางเราคิดไว้แต่อาจจะมีเวลาชี้แจง ก็จะรับไปปรับปรุงให้ชัดเจน ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านประธานสถิตย์ ลิมพงศ์พันธุ์ ครับ

นายสถิตย์ ลิมพงศ์พันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม สถิตย์ ลิมพงศ์พันธุ์ ในฐานะประธานกรรมาธิการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ขอขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศทุกท่านที่ได้อภิปรายให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ท่านนิกร จำนง ได้ตอบ คำถามเกี่ยวกับเรื่องน้ำ รวมถึงระบบน้ำทั้งหมด ได้ตอบท่านดุสิต เครื่องาม พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ ไปแล้ว ท่านอภิชาติได้กรุณาตอบในส่วนที่ท่าน พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ -----

ผมขออนุญาตเรียนตอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจมาตลอด ในเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรเข้มแข็งนั้นสอดคล้องกับที่ คณะกรรมการวิชาการได้เสนอ ไม่ว่าจะในเรื่องของการพัฒนาองค์กรชาวนาให้ประกอบธุรกิจได้ การเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม การสนับสนุนให้มีการเริ่มต้นธุรกิจ การส่งเสริมให้เป็นผู้จัดการนามืออาชีพ เป็นต้น ในเรื่องของการจัดระบบการผลิต การจำหน่ายนั้น คณะกรรมการวิชาการก็ได้เสนอในเรื่องของการปฏิรูปการผลิต เช่น การส่งเสริมให้ชาวนาผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เร่งพัฒนาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าว ส่งเสริมการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะ การผลิตข้าวที่มีลักษณะ หรือเอกลักษณ์พิเศษ ก็คือเรื่องที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะนั่นเอง ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวโดยมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วย โดยรวมขอขอบคุณท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ที่ได้แนะนำเพิ่มเติม สอดคล้องกับสิ่งที่คณะกรรมการวิชาการได้นำเรียนเสนอไปแล้ว

ท่านเพิ่มพงษ์ เชาวลิขิต ได้กรุณาพูดเรื่องชาวนาถูกกดราคา ซึ่งในเรื่องนี้ขอเรียนว่าการปฏิรูปส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตลาดนั้น คณะกรรมการวิชาการได้นำเสนอเกี่ยวกับการฟื้นฟูตลาดกลางข้าว เกี่ยวกับการส่งเสริมตลาดขายตรง ส่งเสริมตลาดดิจิทัล การกวดขันดูแล สร้างความเป็นธรรมในการค้าข้าว ท่านได้ให้ข้อสังเกตที่สำคัญว่าในการทำเรื่องนี้ชาวนาจะไปทางไหน นอกเหนือจากวิสัยทัศน์ที่ท่านอภิชาติได้กรุณาเรียนเพิ่มเติมในรายละเอียดไปแล้วนั้น อยากจะเรียนว่าการปฏิรูปในครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่ต้องการให้ชาวนาผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ต้องการให้มีการส่งเสริมให้ชาวนาจำหน่ายข้าวได้ในราคาที่ยุติธรรม ไม่ได้มุ่งให้ชาวนาพัฒนาตนเองทางด้านปริมาณ แต่พัฒนาในเรื่องของคุณภาพ แล้วก็ก็มีกลไกอื่น ๆ ของภาครัฐเข้าไปเสริม ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว การปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของกรมการข้าว ส่วนที่ท่านอยากจะให้มีการขับเคลื่อนเป็นรูปธรรมนั้น อยากเรียนว่าคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้เคยนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในเรื่องนาร่องเมืองข้าว และในเรื่องการจัดการข้าว โดยระบบสหกรณ์ สิ่งที่สำคัญที่ท่านได้พูดอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือเรื่องของการจัดลำดับความสำคัญ

๑๑๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมลทิพย์ ๕๖/๒

เพื่อที่จะให้การปฏิรูปนั้นมีความต่อเนื่อง ซึ่งเรื่องนี้คณะกรรมการจะได้นำไปประกอบ
รวมเป็นรายงานเพื่อที่จะได้จัดลำดับความสำคัญ และขับเคลื่อนข้อเสนอในการปฏิรูป
ให้เป็นรูปธรรม เป็นขั้นเป็นตอนไป ท่านเสนอในเรื่องที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชาวนานั้น
ก็ขอเรียนว่าได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเสนอเรื่องการแบ่งปัน
ผลผลิต เรื่องการลงทุนร่วมกันในการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก เป็นต้น -----

- ๕๗/๑

ท่านธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ ได้กรุณาเสนอในเรื่องของการสร้างกลไกให้ชาวนาเข้มแข็ง อยากเรียนว่ามีเรื่องเกี่ยวข้องที่คณะกรรมการได้เสนอที่เป็นรูปธรรมไปแล้ว ก็คือการจัดการข้าวโดยระบบสหกรณ์ และนอกเหนือจากนั้นก็ยังสามารถเสนอเป็นภาพรวมว่าการแก้ไขนั้นจะต้องสร้างกลไกให้ชาวนาเข้มแข็ง ไม่ว่าจะในรูปแบบการมีส่วนร่วมของชาวนาเองเป็นสหกรณ์ หรือภาครัฐที่จะต้องสร้างกลไกขึ้นมาดังที่ได้กล่าวแล้ว

ท่านกิตติ กิตติโชควัฒนา ได้กรุณาพูดถึงโรงเรียนชาวนา เข้าใจว่ารวมถึงท่านธรรมศักดิ์ด้วย อยากจะเรียนว่าในปัจจุบันมีโรงเรียนข้าวและชาวนาอยู่แล้วที่กรมการข้าว อย่างไรก็ตามจะได้ประมวลข้อเสนอของท่านเพื่อได้เพิ่มความเข้มแข็ง และขยายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนข้าวและชาวนาเพิ่มเติมมากขึ้น

โดยสรุปคือขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเสนอแนะเพิ่มเติมบางเรื่องตรงกันอยู่แล้ว เรื่องที่ท่านได้เน้นหนักเพิ่มเติมนั้นจะได้นำไปประมวลเพื่อทำให้การปฏิรูปเรื่องนี้มีรายงานที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อยากเรียนว่าในภาพรวมแล้วการปฏิรูปครั้งนี้เป็นการปฏิรูปที่ลดความเสี่ยงของชาวนา เป็นการปฏิรูปที่เพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชาวนา เป็นการปฏิรูปที่นำไปสู่การปฏิรูปการผลิต การปฏิรูปการตลาด การปฏิรูปการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การปฏิรูปกลไกภาครัฐ และที่สำคัญคือการน้อมนำศาสตร์พระราชาไปปฏิบัติอย่างถูกต้องดังที่ท่านนิกร จำนง ได้นำเสนอไปทั้ง ๒ ครั้ง ทั้งในครั้งแรกและตอนตอบคำถาม จึงอยากเรียนว่าในครั้งนี้เป็นปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ เป็นการปฏิรูปที่สร้างขึ้นโดยข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่ได้แนะนำว่าคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ควรจะตั้งคณะกรรมการชุดนี้ขึ้นมา คณะกรรมการชุดนี้ได้ตั้งขึ้นมาแล้ว และได้ทำงานตามที่ท่านได้มอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว หวังว่ารายงาน เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ที่ท่านได้มอบหมายให้บ้านไปนั้น และที่คณะกรรมการได้เสนอนั้นคงจะเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยังพอใจของท่าน ฝากเรียนสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทุกท่านได้กรุณาให้เกียรติเห็นชอบกับข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบด้วย ขอขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณทางคณะกรรมการนะครับ มีสมาชิกที่ยังมีประเด็นจะซักถาม เชิญท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ครับ

๑๑๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

จිරนุช ๕๗/๒

นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
สุรินทร์ จิรวชิษฐ์ สปท. หมายเลข ๑๗๓ ผมขออนุญาตขอบคุณที่ท่านรับในทุกเรื่องไป
แต่ผมอ่านในรายละเอียดของท่านอย่างละเอียดหลายรอบแล้ว และฟังคำชี้แจงของท่านแล้ว
ท่านลองดูในหน้า ๕ ที่เป็นไฮไลท์ (Highlight) สำคัญที่สุด จนถึงหน้า ๑๕ ของท่าน การดูแล
การผลิตข้าวอย่างเป็นระบบ ท่านไม่ได้แบ่งเป็นข้อ แต่ผมนับแล้วว่า ๑๐ ขั้นตอน ขั้นตอน
ที่สำคัญที่ยังไม่ค่อยได้พูดถึงกันเลย ผมถามว่ามีตลาด มีพันธุ์ข้าวที่ดี ใช้เกษตรกรอินทรีย์ ถ้ามว่า
ไม่มีน้ำทำอย่างไร เมื่อสักครู่ท่านนิกร ขอประทานโทษที่เอ่ยชื่อตอบเรื่องน้ำ เมื่อวันศุกร์นี้
ถึงวันเสาร์เช้า ๒ ครั้งนี้ผมฟังศาสตร์พระราชาท่านนายกรัฐมนตรี ท่านนายกรัฐมนตรี
กล่าวว่าขณะนี้น้ำในเขื่อน ณ วันที่ท่านพูด เมื่อวันศุกร์นี้มีมากกว่าปีที่แล้ว ๑๓ เปอร์เซ็นต์
พอต่อมาผมฟังอธิบดีกรมชลประทาน คุณสัญญาชัย ขออนุญาตเอ่ยนามท่าน ให้สัมภาษณ์
ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยว่าเขื่อนในประเทศไทยมี ๓๔ เขื่อน ทั้งกลางและใหญ่
และมีเขื่อนเล็ก ๆ อีก ๔๔๘ แห่ง -----

- ๕๘/๑

ไม่ปรากฏให้ชัดเจนว่าการจะทำนาไม่ใช้น้ำหรืออย่างไร ต้องให้ชัดเจนว่าเราจะทำอย่างไร ถึงจะใช้น้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ท่านไปดูที่บ้านผมเลย ผมพาท่านไปดู บ่ายนี้เลยก็ได้ผมขับรถพาท่านประธานไปดู เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ก็ว่าจะได้เป็นเชื้อนแทบแย ท่านไปดูคลองไส้ไก่ของเชื้อนสิครับ ผ่านทีใกล้ ๆ บ้านผม ไม่ได้มีการพัฒนาคลองไส้ไก่เลย เราเรียกคลองไส้ไก่ แล้วยื่น ๆ ท่านไปดูสิครับ แล้วในที่สุดก็บอกว่าไม่เป็นไรไปตอกน้ำบาดาล ก็แล้วกัน โดยเฉพาะเขตลุ่มเจ้าพระยาแทนที่จะใช้น้ำจากเชื้อนเจ้าพระยาต้องตอกบาดาล ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร ดินทรุดเป็นอย่างไร ผมอยากขอความกรุณาท่านประธานกรรมการว่า ใส่เรื่องการชลประทานเข้าไปให้ชัดเจนได้ไหมครับ ถ้าไม่มีชลประทานผมคิดว่าแล้วชลประทาน ทำเชื้อนไว้ทำอะไร จะทำให้การพัฒนาระบบของการผลิตข้าวเป็นเรื่องเป็นราว แล้วอีกเรื่องหนึ่ง คือท่านต้องใส่ให้ชัดเจนว่าปัจจุบันการผลิตอาหารของโลก ไทยเราจะเป็นครัวของโลก เราต้องป้องกันการกีดกันหรือการแข่งขันทางการค้า เมื่อสักครู่ท่านก็บอกแล้วว่าประเทศ ที่เคยซื้อเดี๋ยวนี้ไม่ซื้อแล้ว แข่งกับเราด้วยซ้ำ ท่านต้องไปดูว่าตลาดบนเป็นอย่างไร ข้าวอะไร ข้าวเกษตรอินทรีย์ ท่านต้องพัฒนาเรื่องของเกษตรอินทรีย์ที่เป็นจีไอ (GI) ว่าที่ไหนไม่มีต้องมาที่นี้ ๕ จังหวัดของประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผลิตข้าวหอมมะลิหอมที่สุด หุงในครัว หอมไปถึงหัวกระได แล้วก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ท่านก็ยังไม่ได้นั้น ท่านก็เขียนไป แต่ทั้งหมด ผมเห็นด้วยนะครับท่านประธานกรรมการ ถ้าเขียนไปอย่างนี้ไม่ได้มีจุดเน้น ต้องเขียน จุดเน้นว่าชลประทานเราจะทำอย่างไร เมื่อสักครู่ผมเอาข้าวใส่กระสอบให้ท่านดูนั้น ๒๒ สายพันธุ์ มี ๑๐๐ สายพันธุ์ ไม่ได้ผลอย่างนั้นหรอกครับ มันขายกันไม่ได้ เราก็กินไม่ไหว เราต้องคิดเอา สายพันธุ์ที่ดีที่จะเป็นตลาดนิชมาร์เกต (Niche Market) ท่านก็เขียนแล้ว กราบเรียน ท่านประธานครับ ผมไม่ได้ต่อแยะไรท่าน ผมเห็นด้วยหมด แต่ผมอยากเห็นท่านเขียนอะไร ที่เป็นไฮไลต์ (Highlight) มากขึ้นให้เห็นเป็นรูปธรรม ด้วยความเคารพอย่างยิ่งครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ทางคณะกรรมการก็รับไปนะครับ เพราะว่าเป็นประเด็นเพิ่มเติมที่ฝากไว้ เชิญศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม ครับ

๑๑๙

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

พัชรี ๕๘/๒

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม : เรียนท่านประธานครับ กระผม ดุสิต เครื่องงาม สปท. ๕๓ ครับ เมื่อสักครู่นี้ตอนที่ผมอภิปรายผมได้ตั้งประเด็นคำถามว่าเป้าหมายหรือว่ายุทธศาสตร์ของการปฏิรูปเรื่องนี้อยู่ที่เราจะต้องปลดหนี้ชาวนา คือผมถามว่าชาวนาเขาจะมีอาชีพอยู่ได้อย่างยั่งยืน มั่นคง หมายความว่าอาชีพชาวนายังต้องทำอาชีพอื่นเสริมอยู่หรืออย่างไร หรือว่าเป้าหมายของการปฏิรูปครั้งนี้ไม่ต้องมีอาชีพเสริม หรือว่าอย่างไร ๆ เขาก็ต้องมีอาชีพเสริม ถ้าไม่มีอาชีพเสริมเขาก็อยู่ไม่ได้ ผมก็มีความสงสัยตะขิดตะขวงว่าวิสัยทัศน์ของการปฏิรูป คีย์เวิร์ด (Keyword) คือชาวนา ชาวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ถ้าประกอบอาชีพชาวนาไปแล้วมีแต่ขาดทุนแล้วจะยั่งยืนได้อย่างไร ผมสงสัยนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่มีเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ที่แท้จริง ที่ชัดเจน ผมคิดว่าเสรีจากการอภิปรายแล้วผมกลับไปบ้านผมยังงง ๆ รู้ครับว่าเรามีช่องทางในการช่วยชาวนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รู้ละครับว่ามีวิธีการทำโน่นทำนี่ให้ดีขึ้น แต่สุดท้ายแล้วชีวิตชาวนาเขายั่งยืนหรือเปล่า เขาจะสามารถทำอาชีพชาวนาได้อย่างแท้จริงใช่หรือเปล่า ถ้าใช่แน่ครับ หัวข้อการปฏิรูปผมก็เลยคิดว่าน่าจะมีคีย์เวิร์ด (Keyword) ของคำว่าชาวนา ด้วย ตกศัพท์คำว่า ชาวนา เพราะท่านเสนอว่าแนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ฟังไปฟังมาเราไม่ค่อยสนใจข้าวแล้วสนใจชีวิตชาวนามากกว่า แล้วทำไมไม่ใส่เป็นหัวข้อที่มีคำว่า ชาวนา เข้าไปเสียเลย อย่างเช่นแนวทางการปฏิรูปข้าวเพื่อชาวนาอย่างเป็นระบบ ผมขอเสนอเติมคำว่า เพื่อชาวนาอย่างเป็นระบบ ถ้าเป็นเช่นนี้ผมก็ไม่สบายใจ -----

- ๕๘/๑

ในกระบวนการทัศน์ หน้า ๒ ครีบท่านประธาน ในหน้า ๒ ๑.๒ มีคำว่า กระบวนทัศน์ และ (๑) ข้าวเป็นพืชที่สำคัญ ประเทศไทยจะผลิตและส่งออกข้าว กลายเป็นว่ากระบวนทัศน์ ไปเน้นที่เรื่องการส่งออกข้าว กระบวนทัศน์ไปเน้นในเรื่องอื่น ไม่ใช่เป็นเรื่องชีวิตหรือการมี อาชีพของชาวนา ผมก็อยากจะเสนอว่าท่านน่าจะต้องดึงเอาข้อ ๒ ที่ว่าชาวนาเป็นอาชีพ ที่สำคัญและมีศักดิ์ศรี ชาวนาต้องได้รับโอกาส หลักประกัน และความเป็นธรรมขึ้นไป เป็นอันดับแรก ถ้าเอาข้อ ๑ ยังอยู่ตรงนั้น ก็กลายเป็นว่าท่านส่งเสริมนายทุน ส่งเสริมนายทุน ที่ซื้อข้าวมาจากชาวนาและเป็นส่งออก อย่างไรก็ตามนายทุนเขาก็มีแต่กำกับกำกับต่อไป จึงขอกราบเรียนเสนอมา และประเด็นที่ผมยังข้องใจที่ถามว่าชาวนาเขาจะรู้ได้อย่างไรว่า เขาทำนาไปทุกวัน ๆ เขาขาดทุนหรือว่าเขาได้กำไร ในนี้ไม่มีข้อเสนอเลยว่าจะปฏิรูปส่งเสริม ให้ชาวนารู้จักการทำบัญชีชาวนา ในเอกสารทั้งหมดเกือบ ๑๐๐ หน้าไม่มีศัพท์คำว่า บัญชีชาวนา อยู่ในนั้นเลย อาจจะมีอยู่แล้ว ไม่เป็นไรครับ แต่อย่างไรผมคิดว่าจะต้องทำให้เข้มข้นขึ้น ต้นทุนมีค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าปุ๋ย ค่ารถ ค่าน้ำมัน ค่าอะไรก็ว่ากันไป ชาวนาเขาทำบัญชีต้นทุน รายรับรายจ่ายได้อย่างสมบูรณ์แล้วหรือยัง แต่ว่าก็มีครับ มีเขียนไว้บอกว่าจะมีชาวนารุ่นใหม่ กลับไปช่วยทำนา ชาวนารุ่นใหม่เขาคงจะเริ่มทำบัญชีกันเป็นแล้วละครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ผมมีประเด็นให้ตอบด้วยนะครับ ถ้ากรรมาธิการประสงค์ที่จะตอบเพิ่มเติม ผากท่านประธานไว้ในหน้า ๑๑ ข้อ ๒.๓.๔.๑ เรื่องของระบบแบ่งปันผลประโยชน์ หรือว่า เรเวนิวแชรริง (Revenue Sharing) ความจริงการปฏิรูปแบบครบวงจรข้าวที่เสนอมานั้น ก็ถือว่าสมบูรณ์แบบมาก และอยากเห็นอีกรายงานหนึ่งที่ยกระดับอัปเกรด (Upgrade) ไปสู่การปฏิรูปโครงสร้างระบบขั้นสุดท้ายก็คือในหัวข้อที่เสนอมานี้ แต่ว่าไปอยู่ในซับเซต (Subset) เล็ก ๆ เรื่องของระบบแบ่งปันผลประโยชน์ ต้องเรียนท่านประธานว่า ๒๐ กว่าปี ได้อยู่ในแวดวงชาวนาชาวไร่ พรรคของท่านนิกรก็ดูแลกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาอย่างต่อเนื่องยาวนานเหลือเกิน แต่สิ่งหนึ่งที่อยากจะถามท่านประธานก็คือว่า ในการปฏิรูปที่เราเคยประสบความสำเร็จสำหรับพืชเศรษฐกิจก็คืออ้อย ผมได้เรียน ท่านประธานและอีกหลายท่านที่อยู่ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑๒๑

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

รัชนี้พร ๕๙/๒

ด้านเศรษฐกิจของเราว่าลองช่วยกรุณาศึกษาโมเดล (Model) ของการปฏิรูปอ้อยและน้ำตาล เมื่อ ๓๕ ปีที่แล้ว จนทำให้วันนี้ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำตาลอันดับ ๒ ของโลก เป็นรองแค่บราซิลเท่านั้นเอง แล้วจากนี้ไปมีโอกาสขึ้นเป็นเบอร์ ๑ ของโลก ไม่ได้แบบมาฟลุ๊ก (Fluke) ครับ แต่ได้มาเพราะโครงสร้างและระบบที่มีกฎหมายรองรับ มีการกำหนดสัดส่วนแบ่งปัน ๗๐ ต่อ ๓๐ เกษตรชาวไร่ได้ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือโรงงานน้ำตาลและอื่น ๆ ได้ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ แต่วันนี้ในเรื่องข้าวซึ่งถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่สุดของประเทศของเรา ๑ ใน ๓ ของประชากรเกี่ยวข้องกับชาวนาและข้าว เพราะฉะนั้นถ้าลองพิจารณา ดูว่าเรามีชาวนา เรามีโรงสี เรามีผู้ส่งออก เรามีพ่อค้าคนกลาง ความจริงไม่ต่างจาก เมื่อ ๓๐-๓๕ ปีที่แล้วที่เรามีในเรื่องของระบบอ้อยแล้วก็คิดปฏิรูปกัน ในที่สุดเราก็สามารถ ออกกฎหมายตัวนี้ได้ หนึ่งในคนที่เป็นเอนจิเนียร์ (Engineer) ออกแบบเรื่องนี้และขับเคลื่อน เรื่องนี้อยู่ ณ ที่นี้ก็คือท่านปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม มนุ เลียวไพโรจน์ อยู่ข้างหลังนะครับ นี่เป็นประติมากรรม มีท่านรัฐมนตรีจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรม มีท่านอำนวยการ ปะติเส ซึ่งวันนี้เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ผมว่าเป็นยุคที่พร้อมที่สุดแล้วคือยุคปฏิรูป หวังยุคอื่นไม่ได้เพราะว่า ติดกับพีชการเมือง -----

๑๒๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมณฑมาศ ๖๐/๑

ช่วงชิงความนิยมทางการเมืองแล้วก็เสนอนโยบายหลายอย่าง ซึ่งทำให้เกิดความอ่อนแอผู้ฟังของระบบข้าวและชาวนาอย่างที่เราเห็นที่เป็นอยู่ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราคิดว่านี่คือโอกาสที่ดีที่สุดในยุคปฏิรูป เพราะอะไร เพราะว่าในส่วนรัฐบาลเองกำลังเร่งในการปฏิรูปครบวงจรเช่นเดียวกัน เรื่องบิ๊กฟาร์ม (Big Farm) หรือว่าเกษตรแปลงใหญ่เป็นเรื่องซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวทางการปฏิรูปและตอบโจทย์เรื่องของประชากรสูงอายุที่จะเกิดขึ้นเป็นสังคมสูงอายุ อายุเฉลี่ยของชาวนา ๕๖-๕๗ ปี ลูกหลานไม่กลับไปผืนนาอีกแล้ว แต่ว่าอะไรเกิดขึ้น ๒ ปีกว่ามาเราได้ดึงความเป็นประเทศแชมป์ (Champ) โลกในการส่งออกข้าวกลับคืนมา ความจริงเราเป็นมา ๓๐ ปีแล้ว อาจจะหย่อน ๒-๓ ปีเท่านั้นที่ตกอันดับไป แต่ว่าเรากลับมาเป็นเบอร์ ๑ ของโลกในเชิงปริมาณ เราผลิต ๓๐ ล้านตันข้าวเปลือกโดยเฉลี่ย เป็น ๒๐ ล้านตันข้าวสาร ใช้กินเองอยู่ ๑๐ ล้านตัน อีก ๑๐ ล้านตันต้องส่งออก เราจะเห็นว่าตัวเลขส่งออกอยู่ที่ ๙,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ๑๐ ล้านตัน ๘,๐๐๐,๐๐๐ ตัน หรือ ๑๐ ล้านตันเศษ แล้วเราก็ครองเป็นแชมป์ (Champ) โลกในการส่งออก ๒. ก็คือปีที่ผ่านมาเราทวงคืนข้าวที่ดีที่สุดในโลกกลับคืนมา เพราะฉะนั้นในส่วนนี้จะเห็นว่านี่คือศักยภาพที่ดีที่สุดของประเทศไทย เป็นทั้งแชมป์ (Champ) โลกของการส่งออกข้าว เป็นแชมป์ (Champ) โลกข้าวที่ดีที่สุดในโลก แต่มูลค่าข้าวในการมาแบ่งปันยังไม่เป็นธรรม เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าใช้ระบบอ้อย น้ำตาลคืออะไร จะเหลือแค่เกษตรกรชาวไร่อ้อยกับโรงน้ำตาล ตัดพ่อค้าคนกลางออกไป ตัดผู้ส่งออกออกไป เพราะฉะนั้นตัวเนื้อเต็ม ๆ ของการส่งออกซึ่งยอมรับว่าข้าวเป็นคอมโมดิตี (Commodity) แต่มีเพียง ๑๐ กว่าประเทศเท่านั้นที่ผลิตเหลือพอจะส่งออกได้เราก็ต้องแข่งขัน ดังนั้นในราคาก็เป็นคอมโมดิตี (Commodity) อย่างฟิลิปปินส์ปีนี้ผลิตไม่พอ เจอพายุเข้าไป นี่จะเปิดนำเข้าอีก ๒๐๐,๐๐๐ กว่าตัน อิหร่านปิดมานาน สั่งซื้อเรา ๑๐๐,๐๐๐ ตันในรอบ ๑๐ ปี เม็กซิโกปิดโควตามาตลอด วันนี้เปิดโควตาให้อีก ๑๕๐,๐๐๐ ตัน เพราะฉะนั้นเป็นตลาดโลก เพราะราคาขึ้น ๆ ลง ๆ เหมือนน้ำมัน สิ่งสำคัญคือตัวรายได้ของชาวนาที่ขาย เราจะแบ่งปันด้วยคน ๑๐ คน หรือแบ่งปันด้วยคน ๒ คนละครับ นี่คือหลักคิดของระบบอ้อย น้ำตาล ดังนั้นผมคิดว่าลองฝากไปในตัวหน้า ๑๑ เอาตรงนั้นจริง ๆ จัง ๆ ตรงนี้คือจะเป็นการปฏิรูปไทยแลนด์ ๔.๐ (Thailand 4.0) ที่แท้จริง เกษตรภาคชาวนาเราจะไม่อยู่ที่ ๑.๐ หรือ ๒.๐

๑๒๓

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กมณฑท์มาศ ๖๐/๒

แล้วอยากให้เกิดความเชื่อมั่นว่าเมื่อเราเป็นแชมป์ (Champ) โลกยิ่งปลุกต้องยิ่งรวย และรวยแบบกระจาย ไม่ใช่รวยแบบกระจุก และชาวนาก็ยังเป็นหนี้ รัฐบาลที่เราทวงถามกันที่ฟังอภิปรายมาต้องเรียนว่าเกษตรแปลงใหญ่ได้คำตอบ และท่านทราบไหมว่าปีนี้ปี ๒๕๖๐ รัฐบาลประกาศให้เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ตัวอย่าง ๓ โครงการหลักคือ ๑. เกษตรแปลงใหญ่คือบิ๊กฟาร์ม (Big Farm) ๒. ก็คือการส่งเสริมข้าวออร์แกนิก (Organic) ๓. คือข้าวหอมมะลิ นี่คือน้ำคุณภาพสูงไปสู่ไนชมาร์เกต (Niche Market) เพราะว่ามีท่านหนึ่งอาจารย์ธรรมศักดิ์บอกว่าผมเคยอยู่กระทรวงพาณิชย์ ไซ้ เป็นรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจมาเกือบ ๓ ปี แล้วเป็นรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเกือบ ๓ ปีเหมือนกัน เรื่องนี้เขามองที่ประเทศไทยในฐานะแชมป์ (Champ) โลก พอยุคปฏิรูปเขาก็มองว่ารัฐบาลในยุคปฏิรูปเราคิดและเปลี่ยนแปลงอย่างไร เกษตรแปลงใหญ่คือความหวังที่สุดแล้ว ตอบทุกโจทย์ได้ปีนี้จะถึง ๒,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ แปลงหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ลูกหลานชาวนาไปเรียนมา จะกลับมาสู่ท้องนาท้องไร่เพราะอะไร เพราะเป็นบริหารจัดการเหมือนตั้งบริษัทชาวนาขึ้นมา ๑,๐๐๐ ไร่ แล้วรัฐบาลตอนนี้ตั้งให้ ๓ ปี ปี ๒๕๖๐ ปี ๒๕๖๑ ปี ๒๕๖๒ ให้นาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธ.ก.ส. ในการที่ให้สินเชื่อดอกเบี้ย ๐.๐๑ เปอร์เซ็นต์ เอาไปลงทุนในเรื่องของระบบน้ำ เดียวนี้ต้องใช้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ ไม่ใช่ตั้งสูตร ๑ แปลง

๑๒๔

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๖๑/๑

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านจะอภิปรายหรือจะทำอะไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : ผมไม่ได้อภิปราย ผมจะถามว่าท่านประธาน กำลังอภิปรายอยู่นะครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ถูกต้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : ผมก็มีงานเยอะ รอลงมติดูอยู่นะครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ก็ไม่เป็นไรครับ อันนี้เป็นประโยชน์ครับ เพราะว่าเป็นเรื่องข่าว ทนฟังนิดเดียว เพราะว่าท่านไม่ได้เข้าประชุมตอนที่ท่านธรรมศักดิ์ได้พูดถึงผม เพราะฉะนั้นผมก็เลยจะถือโอกาสนี้ตอบท่านอาจารย์ธรรมศักดิ์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : ถึงไม่ได้เข้าประชุม ฟังตลอดครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : แล้วไม่ได้ประชุมหรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : ฟังตลอดครับ เสียงประชุมไม่ได้ยินในนี้เท่านั้น เสียงออกข้างนอกฟังอะไรได้เยอะแยะ ถ้าท่านประธานจะอภิปรายลงมาข้างล่างเถอะครับ ที่พูดผมก็เกรงใจนะครับ แต่คนอื่นเขาอึดอัดกันหมดแล้ว ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านอย่าติขลุ่มาคนอื่นอึดอัดนะครับ คือถ้าเป็นประโยชน์ ผมอ่านข้อสังเกต ในฉบับนี้ ไม่ทราบท่านได้อ่านครบหรือเปล่า แต่ว่ามีข้อหนึ่งซึ่งก่อนหน้านี้ในการพิจารณา ถามท่านสถิตย์ ท่านมนู ท่านสมชัย เราพูดถึงระบบโปรดักชันแชร์ริง (Production Sharing) และเรเวนิวแชร์ริง (Revenue Sharing) เพราะฉะนั้นก็ฝากไว้เพื่อว่าในขั้นของการไปปรับปรุง ความเห็นท่านจะได้เน้นเป็นพิเศษว่าส่วนนี้จะไปทำในเวอร์ชัน (Version) ที่ ๒ เผอิญ ท่านธรรมศักดิ์ก็ได้พูดถึงเกี่ยวกับประเด็นในเรื่องของพาณิชย์ ซึ่งต้องดูครบวงจร ก็เพียงแต่พูดให้ฟังในส่วนนี้เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นก็ฝากกรมการในซีกที่รัฐบาลได้ทำ เรื่องเกษตรแปลงใหญ่มา แล้วก็ในส่วนที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปครบวงจรของเรากับในส่วนในเรื่องการศึกษาเพิ่มเติมระบบแบ่งปันผลประโยชน์ อ้อย น้ำตาล ถ้าเอามาใช้กับข้าวได้

๑๒๕

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๖๑/๒

ผมว่าเป็นการปฏิรูปเชิงโครงสร้างระบบที่ยั่งยืนมาก แล้วก็สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปของเรา
เชิงยุทธศาสตร์การตอบครับ

นายนิกร จำนง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมจะตอบสั้น ๆ ประเด็นหลัก
ก็คือที่ท่านได้สอบถามเรื่องน้ำ ก็อยากจะเรียนว่าเป็นเรื่องที่เราที่ต้องรู้ว่าเรามีอะไร
เราเข้าใจอะไรด้วย ที่ผมอธิบายไปไม่ชัดว่าในพื้นที่ส่วนใหญ่ของเราไม่มีน้ำต้นทุน เราแก้ปัญหา
ไม่ค่อยได้ อันนั้นส่วนหนึ่ง ผมเคยตรวจสอบ คำนวณตัวเลขในการเร่งแล้วให้มีชลประทานครบ
ใช้เวลาประมาณ ๑๒๒ ปีเหมือนที่ผมคำนวณ ก็คือว่าถ้าไม่เร่งรัดเป็นกรณีพิเศษไม่มีทางทำได้
ถึงทำได้ก็มีปัญหา เพราะว่าเราไม่มีน้ำต้นทุน เราฝนไปได้ว่าจะเอาน้ำจากแม่น้ำโขงขึ้นมา
ขณะนี้มีการแย่งชิงน้ำ เพราะฉะนั้นเราต้องปรับตัว ปรับตัวที่ว่าก็คือไนโซน (Zone) ที่มีน้ำ
ก็มีการจัดการ ก็คือภาคกลางเราจัดการแล้ว ภาคอีสานเองอย่างข้าวทุ่งกุลลา ถ้าในเมื่อปลูกได้
ปีละหนเพราะไม่มีน้ำ อาศัยแต่น้ำฝนอย่างเดียว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังมีพระราชดำรัส
ในที่ผมเรียนเมื่อสักครู่นี้ว่าพระองค์ท่านทรงคำนวณให้หมดแล้ว แล้วท่านบอกว่าที่เหลือ
ก็แล้วแต่เทวดา หมายความว่าปัญหาอยู่ในตัวของประเทศเรา อันนี้ต้องเร่งกันเป็นอย่างมาก
แต่อยากจะเรียนว่ามีปัญหาในเชิงบริหาร ผมได้มีโอกาสนั่ง ฮ. ไปโครงการเขื่อนแควน้อย
หลังจากที่ท่านองคมนตรีพลากรได้เรียนท่านบรรหารว่าพระองค์ท่านอยากจะทำตรงนั้น
ให้เสร็จให้ได้ ก็บินกันไป ผมคุยกับท่านธีระ วงศ์สมุทร ซึ่งตอนนั้นเป็นอธิบดีกรมชลประทาน
ปัญหาที่ท่านสุรินทร์พูดถึงนั้นชัดเจน เรามีถนนมากกว่าคลองส่งน้ำ ซึ่งไม่ถูก ยางที่เรา
เอามาลาดถนนเราก็ซื้อ รถที่เราซื้อมาเราผลิตไม่ได้สักคัน น้ำมันที่เราใช้เราก็ซื้อ แต่ว่า
คลองส่งน้ำถ้ามาแทนถนนได้บ้าง ตอนนั้นผมเป็นรัฐมนตรีเกี่ยวกับคมนาคม แต่ว่าตรงนี้
เป็นหลักที่ประเทศของเราควรจะทำตรงนั้นให้มากกว่าระบบการขนส่งที่เป็นอยู่
ถ้าเป็นอย่างนั้นเรามีถนน ๔ เลนแล้วทำไม เราก็ขับรถกันไปได้เร็ว ไปเที่ยว แต่เกษตรกร
ที่อยู่ตรงนั้นมีรายได้เพิ่มไม่ไหม ไม่ กลายเป็นว่าพอสังคมเมืองไปเศรษฐกิจเขายิ่งแยเข้าไปอีก
เพราะค่าใช้จ่ายมากขึ้น ค่าครองชีพแพงขึ้น เพราะฉะนั้นจุดตรงนี้ชัดเจนว่าน้ำต้องดำเนินการ
ที่นี้หลักการในหน้า ๔ มีอยู่ -----

ข้อ ๒ ก็คือการจัดการเรื่องน้ำ ศาสตร์พระราชชาติเอามาใช้ อ่างพวงก็ดี เราจะสังเกตว่าตั้งแต่
 อ่างเก็บน้ำเขาเต่าแล้วพระองค์ก็ไม่หยุดเรื่องน้ำเลย ถือว่าเป็นสาระสำคัญ แต่ว่าข้อจำกัด
 ขณะนี้เขื่อนแก่งเสือเต้นมีปัญหา อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ก็มีความขัดแย้งกันอยู่
 ค่อนข้างมาก นี่เป็นปัญหาในเรื่องที่เรามีอยู่เอง ดังนั้นตรงนี้ลักษณะการเดินร่นไปใช้อ่างพวง
 แล้วไปเสริม พระองค์ท่านบอกว่าให้มีคลองส่งน้ำเข้าไปช่วยเกษตรกรที่พูดว่าเกษตรทฤษฎี
 ใหม่ตรงนี้ นี่ก็เป็นอีกอย่าง แต่ที่สำคัญ ๒.๑.๒ มาตรการแผนพัฒนาแหล่งน้ำอย่างที่ผมเรียนแล้ว
 รัฐบาลต้องชาร์จ (Charge) เข้าไปโดยใช้หลักคิดที่ว่าน้ำคือชีวิต เหมือนที่พระองค์ท่านได้มี
 พระราชดำรัสไว้ มันคือชีวิตของชาวนา ชีวิตของผู้คนทั้งหมด แม้แต่ธุรกิจ เพราะถ้าชาวนาอยู่ได้
 มีอาชีพก็สามารถจะไปซื้อมอเตอร์ไซค์ได้ ให้ธุรกิจไปได้ ไม่เหมือนปัจจุบัน ดังนั้นในเรื่องน้ำ
 จะรับไปว่าเป็นเรื่องสำคัญจริง ๆ แต่ว่าอย่างที่เรียนแล้วเราฝนได้ บางทีบางอย่างเราทำไม่ได้
 เพราะว่าแหล่งน้ำไม่มี ดังนั้นการจัดการตัวเองกับแหล่งน้ำพื้นที่อีสานเองอาจจะต้องมี
 การเปลี่ยนที่ท่านเสนอว่าปลูกข้าวที่ราคาแพงขึ้นแต่เราต้องไปเสริม เหมือนข้าวบาสมชาติ
 ของปากีสถานเป็นข้าวที่แพง จริง ๆ ของเราร้อยกว่าเยอะ แต่ถ้าหากว่าเราสนับสนุน
 ที่สมาชิกบอกว่าให้ปลูกข้าวที่เป็นออร์แกนิก (Organic) ที่ท่านประธานก็เสนอเมื่อสักครู่นี้
 ผมเคยทำเรื่องเกษตรอินทรีย์มา ถ้าเราไม่โฆษณา ได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตันสูงสุด
 พอ ๒๐,๐๐๐ ตัน ครีอป (Crop) ที่เขาทำปีละครั้งเขาเอาตัวไม่รอด พอเอาตัวไม่รอด
 เขาพร้อมที่จะเลิกเลย เพราะว่ารัฐต้องไปเติมถ้าในเมื่อเขาทำได้ครีอป (Crop) ละครั้ง น้ำไม่มี
 ราคาที่ต้องได้ ๒ เท่าด้วย เราต้องจ่ายอยู่แล้วก็จ่ายไปเลย ดังนั้นพื้นที่ภาคกลางกับอีสานที่มีน้ำ
 การดูแลจากรัฐต้องไม่เหมือนกันเพราะเขามีน้ำไม่เท่ากัน ตรงกลางเราให้แล้วนะครับ

เรื่องที่ ๒ หลักการที่ท่านคิดได้เสนอขึ้นมาเป็นอย่างดีที่จะทำให้ทำตรงนี้ได้ก็คือ
 ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียงที่จะทำได้ ก็คือว่าหลักการในการทำบัญชีที่ท่านพูดถึง
 ทั้งหมดมีอยู่ในเศรษฐกิจพอเพียงหมดว่าจะต้องทำอะไร เพราะพระองค์ท่านก็ทรงเห็นว่า
 เกษตรกรที่ไม่มีที่ดิน เขาที่ เขาจะอยู่ได้อย่างไร ดังนั้นระบบสหกรณ์จะเข้ามาช่วย เป็นระบบเดียว
 ที่สามารถจะดำรงตรงนี้ได้ แต่ว่าถ้าไม่พอเพียง เหมือนที่พระองค์ท่านทรงบอกทีวี (TV) มีได้
 แต่ถ้าเราไม่มีไฟฟ้าแล้วไปซื้อเครื่องปั่นไฟมา ซื้อทีวี (TV) อย่างนี้ไม่ได้ นี่ก็เศรษฐกิจพอเพียง
 ดังนั้นเราจะหวังให้ชาวนาร่ำรวยคงเป็นไปได้ แต่นั่นคือที่เราคำนวณรายได้ แต่ถ้าเขา

๑๒๗

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

ดวงใจ ๖๒/๒

ไม่มีรายจ่าย รายจ่ายของชวานาขณะนี้ใช้ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลงแล้วเป็นโรค แต่ถ้าหากว่า เกษตรทฤษฎีใหม่หรือเศรษฐกิจพอเพียงเราใช้วิถีธรรมชาติ ลักษณะที่เราจะต้องเป็นโรค แล้วก็ไปเข้าโรงพยาบาลก็ลดลง คือรายได้เราเพิ่มไม่ได้ แต่รายจ่ายเราลดให้ได้โดยวิถี เศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยได้ ก็จะมาตอบตรงนี้ แล้วก็ตอบเลยมาถึงของท่านประธาน เห็นด้วยว่าเรื่องอ้อยเราแก้ปัญหากันได้ดีมากโดยระบบคอนโทรล (Control) ทั้งระบบ แต่เรื่องข้าวมีมุมไปหลาย ๆ มุม แล้วก็สังเกตว่าช่วงว่างระหว่างข้าวเปลือกกับข้าวสาร ที่ขายได้ห่างกันมากเหลือเกิน อย่างอ้อย โมลาส (Molasses) เราก็กินได้ ทำได้ทุกระบบ ที่ท่านมนูได้ทำมาดีมาก แต่เรื่องข้าวทำไม่ได้บางเรื่อง เรารับประกันข้าวครึ่งหนึ่ง ขณะนี้ เราไม่รู้หรือว่ากินข้าวเพราะเป็นความเคยชินของเรา แต่ถ้าวันไหนที่ไม่มีชวานาปลูกข้าว ให้เรากินวันนั้นเราจะรู้สึก เพราะขณะนี้เราปลูกแล้วเรากินไปครึ่งแต่เราไม่นับ ตรงนี้ ที่ชวานาคอยดูแลเรา ไม่เหมือนญี่ปุ่น ญี่ปุ่นนี่แพง ดังนั้นประเด็นของท่านที่เสนอขึ้นมา ก็เห็นด้วยเป็นอย่างมาก แต่มีประเด็นที่อยากจะฝากไว้ว่านาแปลงใหญ่เป็นเรื่องดี แต่ผมเชื่อว่าจะไปได้ลำบากเพราะว่าเกษตรกรไม่เคยชิน อย่างที่บอกว่าที่นาของใครเท่าไร พอเราไปย่ำรวมกันหมด แพ็ก (Pack) รวมกัน ถ้าที่เช่าก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าเป็นที่ของแต่ละคนมีปัญหาเหมือนกัน เขาจะไม่ยอมเพราะเราทดลองทำกันอยู่แล้ว แต่ประเด็นนี้เจอกันครึ่งทาง หมายความว่าเกษตรแปลงใหญ่ นาแปลงใหญ่ก็ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเหมือนที่พระองค์ มีพระราชดำรัสว่าเขื่อนป่าสักก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง ๆ ที่เป็นโครงการใหญ่ ส่วนย่อย ให้เกษตรกรเขาอยู่ได้โดยวิถีแบบนี้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ใช่ที่เราจะไม่พัฒนา ดังนั้นการทำให้เป็นชุด ที่ว่าจะขยายไปเป็นนาแปลงใหญ่เลยก็ทำ ไม่ใช่ไม่ทำ ตรงนี้ถึงเสนอว่าต้องเข้าใจวิถีของ เศรษฐกิจพอเพียงให้ดี เพราะขณะนี้ไม่ใช่คิดว่ากลับไปปลูกข้าวกันแบบนาแปลงเล็ก เหมือนย้อนกลับไปสมัยหิน ไม่ใช่ แต่เป็นขนาดใหญ่แบบที่ท่านประธานเสนอเมื่อสักครู่ ก็คือว่าเป็นแปลงจะกินไร่ก็ได้ แต่ว่าเป็นวิถีแบบเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ก็คือว่า ทุกคนก็อยู่กันได้ -----

การไปรวมตรงนี้คนที่มีการล้างมากกว่า เหมือนออสโมซิส (Osmosis) ที่มีการล้างมากกว่า จะดูดซับสิ่งที่พลังน้อยกว่า เกรงแต่ว่าเกษตรกรจะทานไม่อยู่ ตรงนี้เราก็ต้องป้องกันไม่อย่างนั้นเวลาเชื่อมระบบกันระหว่างภาคเอกชนกับเกษตรกร เกษตรกรจะอ่อนแอกว่า รัฐต้องดูแลค่อนข้างมาก ก็จะรับข้อเสนอนี้ไปเขียนให้ชัดขึ้นมา ทั้งข้อเป็นเหมือนกับการพัฒนาแล้วแต่ก็ยังอยู่ในส่วนที่เราต้องแยกให้ออกนะครับ นำเรียนว่าคงจะตอบทั้งหมดแล้ว ก็ยินดีที่ท่านประธานเสนอ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านประธานสถิตย์ครับ

นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ขออนุญาตตอบเพิ่มเติมในความหวังดีของท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ที่ท่านเป็นห่วงเรื่องราคาข้าว ท่านได้แนะนำในเรื่องของการปลูกข้าวอินทรีย์ที่จะทำให้ผลิตผลต่อไร่เพิ่มขึ้น อยากเรียนว่าคณะกรรมการได้เสนอเรื่องนี้ไว้ในหน้า ๙ ข้อ ๒.๒๕ ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะเรื่องข้าวอินทรีย์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ข้าวเพื่อสุขภาพสำหรับการควบคุมน้ำหนัก ข้าวที่มีคุณสมบัติเฉพาะในการป้องกันโรค ข้าวที่มีการบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และข้าวที่มีมาตรฐานการผลิตอย่างยั่งยืน

ในส่วนของวิสัยทัศน์ที่ท่านดุษิต เครื่องงาม ได้กรุณาแนะนำนั้น ขออนุญาตเรียนด้วยความเคารพว่าจากกระบวนทัศน์ในหน้า ๒ ที่ท่านได้กรูณายกขึ้นมาอ้างนั้นนำไปสู่วิสัยทัศน์ในหน้า ๓ วรรคสอง ท้ายของวรรคแรกบอกว่า ดังนั้นจึงกำหนดวิสัยทัศน์ของการปฏิรูปครั้งนี้คือชาวนาไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มั่นคง ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหารของประเทศ จึงได้นำจากกระบวนทัศน์นั้นมาเป็นวิสัยทัศน์และได้กล่าวถึงชาวนาไทยโดยตรงดังที่ท่านดุษิต เครื่องงาม ได้กรุณาชี้แนะ

ในส่วนของท่านประธานนั้น ท่านได้ให้ความสำคัญในเรื่องของระบบแบ่งปันผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในหน้า ๑๑ ข้อ ๒.๓.๔.๑ ซึ่งทางคณะกรรมการจะได้นำไปปรับปรุงเพิ่มเติมความสำคัญให้ชัดเจนและมีรายละเอียดที่มากขึ้นกว่านี้ เพื่อที่จะได้เป็นส่วนสำคัญของข้อเสนอในการปฏิรูปครั้งนี้ต่อไป ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีท่านอาจารย์ธรรมศักดิ์ยังติดใจ เชิญครับ

๑๒๙

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

พทหาย ๖๓/๒

ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพครับ ขออนุญาตที่ประชุม ท่านสมาชิกทุกท่าน ผมขออนุญาตที่จะต้องขออภิปรายอีกนิดเดียว ท่านนิกรเป็นคนเอ่ยเองว่าทุกอย่างที่อยู่ในประเทศไทย เราต้องซื้อ ถนนเยอะก็ต้องซื้อ ยางมะตอยก็ต้องซื้อ แต่ท่อน้ำที่จะส่งไม่พอ ท่านยังพูดอีกนิดหนึ่งว่าจะให้ชาวนารวยคงจะไม่ได้ จะไม่เป๊ะตามที่ท่านพูด ผมอยากจะเรียนอย่างนี้นะครับท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ ในฐานะที่ผมเป็นนักวิชาการด้านนี้ และเป็นคนบดขยี้ของคณะเกษตรมาก่อน เป็นคนที่คุณแลเรื่องการกสิกรรม เรื่องการเกษตรของประเทศมาด้วยดีตลอดระยะเวลา ๑๐๐ กว่าปี อยากจะเรียนให้ทุกท่านลองนึกดูว่าวันนี้เราเป็นคนในตระกูลของ ขออนุญาตเอ่ยนาม ร็อกกีเฟลเลอร์ เคนเนดี เมื่อ ๑๕๐ ปีที่แล้ว เขาย้ายถิ่นจากไอร์แลนด์ไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกา เกิดอะไรขึ้นครับ ไม่มีอาหารกิน ประชากร ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนตายเพราะขาดมันฝรั่ง นำหมด อีก ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนย้ายถิ่น นี่คือตระกูลที่ย้ายถิ่นไป ผมต้องการดึงภาพกลับมาที่นี้ครับ ในห้องนี้ทุกท่านหลายคนต้องมีลูก พ่อแม่พี่น้องหรือญาติเป็นชาวนา ผมเรียนตั้งแต่ต้นแล้วว่าผมก็มีส่วนเกี่ยวข้อง ลองนึกภาพนี้ได้ไหมครับว่า ตื่นเช้าขึ้นมาท่านหยิบไอโฟน ๗ (iPhone 7) แล้วกินเป็นอาหาร แล้วมานั่งทำงานตรงนี้ -----

- ๖๔/๑

ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกา ยูเอสดีเอ (USDA) ยิ่งใหญ่มาก เขาให้ความสำคัญกับอาหารก่อน เพราะว่า ๔๐๐ ปีที่แล้วที่เขาย้ายไปอยู่ที่ราลีด้วยเรือเมย์ฟลาวเวอร์อะไรก็แล้วแต่ที่เมืองราลีเป็นจุดแรกที่เขาลงไปที่นี่ เขาต้องทำอาหารโดยการดึงเอาเมล็ดพันธุ์จากยุโรปไปตอนนี้เขามีสต็อก (Stock) สายพันธุ์ที่เกิดอะไรขึ้นมาเขาปลูกได้ทันที แค่ปลูกอย่าคิดถึงกินประเทศไทยนี่ละครับ ท่านนึกภาพนี้ว่าวันต่อวันท่านบริโภคอาหาร ๓ มื้อทิ้งขว้างเต็มไปหมดคนที่ทำอาหารให้ท่านกินคือชาวนาชาวไร่ ผมว่าทั้งห้องนี้ถ้าผมถามว่าใครเห็นใจชาวนาชาวไร่ เกษตรกร ทุกคนยกมือหมด ผมเลยนำเสนอว่าขอให้เป็นวาระแห่งชาติได้ไหม คิดจะช่วยชาวนาชาวไร่อย่างญี่ปุ่น อย่างอเมริกาที่คิดช่วยกันขอเป็นวาระที่สำคัญแห่งชาติเท่านี้ไม่พอ ท่านนึกภาพนี้ว่าวันที่ท่านไม่มีอาหารกินซึ่งไม่เกิดกับประเทศไทย คำว่า เฟมิน (Famine) ในภาษาอังกฤษ มันไม่เกิดในประเทศไทยแต่มันเกิดที่แอฟริกาตอนนี้ ประเทศไทยไม่มี สุวรรณหงษ์ไม่มีแน่นอน แต่เรารู้ตลอดเวลาว่าเรามีธัญพืชอะไรสารพัด เทคโนโลยีอยู่ในบ้านนี้เมืองนี้ แต่ทำไมจึงไม่ยอมทำความเข้าใจว่าชาวนาปลูกข้าวด้วยความยากลำบาก โคนโกง โคนหลอก แต่ทำไมพอค้าราย ให้ชาวนารวยไม่ได้หรือครับ เช่น ๑๐,๐๐๐ บาท ในการลงทุนปลูกข้าว ค่าปากเรือ ๒๐,๐๐๐ บาท จ่ายเขา ๑๕,๐๐๐ บาทได้ไหม นี่ผมคิดง่าย ๆ อย่างคนที่ไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์ การลงทุนเพื่อชาวนาชาวไร่มันมากมายเหลือเกิน แต่เราคิดจะช่วยเขาแค่นี้ผมว่าไม่พอ ให้กลไกของรัฐที่เป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้า กรมวิชาการเกษตร ไม่ใช่ทางออก เพราะคนที่รวยกับกรมเหล่านี้คือพ่อค้าวานิชที่ขายปุ๋ย ขายยา ผมอยู่ในธุรกิจเคมีเกษตรเคยรู้จักดีว่าใครรวย ชาวนา ชาวไร่ไม่ได้รวยด้วย เกษตรกรชั้นนำอย่างท่านประธานที่ปลูกแตงเมลอน โอเค (Okay) ครับ พัฒนา แต่คนที่ไม่มีความรู้ที่จบแค่ ป. ๔ เราคิดจะช่วยเขาอย่างไร ผมไม่ได้หาเสียง แต่พูดจากความรู้สึกที่อัดอัดมา ๔๐ ปีที่อยู่ในแวดวงวิชาการอย่างนี้ แล้วเราพูดอย่างนี้ ปลูกข้าวไม่ได้ ปลูกอาหารไม่ได้ ขายน้ำมัน ปีโตรเลียมหมด เขาทำตลาดธุรกิจใหม่อย่างเช่นดูไบ ประเทศไทยไม่ต้อง แต่ทำอย่างไรให้เกิดความยุติธรรมกับชาวนา ชาวไร่ หรือเกษตรกร เริ่มต้นอย่างนี้ ประชากรไทยทั้งหมดอย่าต่อรองราคาอาหารจากเกษตรกร ชื้อของข้างทางอย่าต่อรอง เขาบอก ๑๐ บาท ก็ ๑๐ บาท ถ้า ๑๐ บาท ขอ ๕ บาทได้ไหม อันนี้คือนิสัยคนไทยที่เลว เราดูถูกชาวนา ชาวไร่ เกษตรกร มาตลอด ถ้าเราไม่มีอาหารกินจะเป็นอย่างไรครับ เราจะทำอย่างไรให้ชาวนา เกษตรกร

๑๓๑

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กัลยาณี ๖๔/๒

มีฐานะดีขึ้นไม่ได้หรือครับ ผมขอเสนอว่าวาระแห่งชาติที่ผมนำเสนอไปทางคณะกรรมการ
ไม่ได้ตอบว่าจะทำไหม ถ้าคิดจะทำผมว่าต้องทำ คนตั้งหลายสิบล้านคนอยู่ในเซกเตอร์
(Sector) นี้ ลูกหลานเขาเยอะแยะที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือว่าต้องจนต่อไป ที่ดินก็หายไป
คนที่รวยคือพ่อค้าวานิชที่นั่นเลย ขอโทษครับท่านประธาน ขอบพระคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านประธานกรรมการตอบครับ

นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์ (ประธานกรรมการ) : ขอรับข้อเสนอไปครับ
ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงาน เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ
แล้วนะครับ ก่อนที่จะขอมติจากที่ประชุม ผมขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อนนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ
(สมาชิกทำการเสียบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมครับ ยังมีสมาชิกทยอยเดินเข้ามา
ใช้สิทธิครบถ้วนแล้วนะครับ เจ้าหน้าที่แสดงผลครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ ท่าน เป็นอันว่า
ครบองค์ประชุม

เรื่อง

วันที่ 08 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 14:50

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 154

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.526

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกสิณท์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิติศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นางกอบกุล อามากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		พลอากาศเอก ขวัญชัย เขี่ยมรักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		พลอากาศเอก คราทิพย์ ญูชรร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		นายคำคุณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		พลเรือเอก จีระพัฒน์ ปานสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		นายเฉลิมพล ประทีปะวงนิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายชาติ เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		นายธราปบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		พลเอก ชูติวัฒน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		พลเรือเอก ณรงค์ พล บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		นายดุสิต สิลามัทธพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		นายตระกูล วินิจฉัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		นางฉวีลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		นายธเนศพล ธนบุญวัฒณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธวัชชัย พักฉิ่งกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		นายบัญญัติ ปรมีศณามรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นางประภา เหนระกุล ศรีนวนนิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		นายประภาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นายประยูร เขียววัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นางปัทมา เขียววิเศษกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		นายพงศ์ศักดิ์ สัมสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		พลเรือเอก พะจุนด์ ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		พลเอก ภิบุญญ์ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		พลเอก ภูดิศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		พลโท วรार्ห บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายไวกุณฑท์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		นายสมชาย พงศ์กัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		พลโท สมชาย ลิ่นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		นายสังสิต พิริยะรังสรรค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นายสันตศักดิ์ จรุงญามพิเชษฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		พลตรี สิริวิตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นายสุชน ซาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		นายอโนทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		นายอนุสิษฐ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอภินันท์ ชัยธานุวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		นายอัปดุลฮาลิม มินซาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		พลตำรวจโท อาจิดน ไชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		นายอุทัย เลหาวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
154		พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

นายอลงกรณ์ พลบุตร

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง

กลุ่มงานรายงานการประชุม สำนักรายงานการประชุมและตัวเลข สผ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒-๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

๑๓๒

สปท. ๑๔/๒๕๖๐

กัลยาณี ๖๕/๑

ต่อไปผมจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบหรือไม่ ซึ่งหากเห็นชอบ คณะกรรมาธิการจะได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปเป็นการลงมติตามข้อบังคับ ข้อ ๖๐ ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดเห็นชอบ โปรดกดปุ่มเห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบ โปรดกดปุ่มไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียง โปรดกดปุ่มงดออกเสียง ขอเชิญใช้สิทธิครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : สมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิ ถ้าไม่มีผมขอปิดการลงคะแนน ขอทราบผลการลงคะแนนครับ ผลของการลงคะแนนเป็นดังนี้ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ เห็นด้วย ๑๕๔ ไม่เห็นด้วย ไม่มี งดออกเสียง ๑ ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มีนะครับ

เรื่อง

วันที่ 08 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 14:51

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 155

เห็นด้วย 154

ไม่เห็นด้วย 0

งดออกเสียง 1

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ

เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการ
นำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อน
ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.527

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	2	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	4	นายกสินธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	5	นายกษิติเดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	6	นายกษิติศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	8	นางกอบกุล อภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	12	นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	15	พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	20	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	21	พลอากาศเอก คราทิพย์ ฤกษ์ธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	22	นายคำคุณ สิริธสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	27	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	29	นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	31	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	32	นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	34	พลเรือเอก ชรินทร์ ชูณหรัชพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	38	นายชาลี เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	39	พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	42	นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	46	นายฐาปนุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	47	พลเอก ชูติวัฒน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	49	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	50	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	54	นายดุสิต สีสากัทพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	56	นายเดชาภิวัดน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	57	นายตระกูล วินิจฉัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	58	พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	61	นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังสุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	63	นายทวีศักดิ์ กอนันตกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	65	นายธงชัย ลืออดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	68	นายธเนศพล ธนบุญยวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	70	พลเอก ธวัช จารุกัลล์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	73	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	76	พลอากาศเอก อีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	81	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	83	นายบัญชา ประมิตนามภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	85	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	87	นางประภา เหนระกุล ศรีนวนันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	88	นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	91	นายประยูร เขียววัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
72	92	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	93	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	96	นางปัทมา เขียววิศิษฎ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	99	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	101	นายพงศ์ศักดิ์ สุ่มสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
80	103	นายพรชัย ตระกูลวราภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	105	นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	108	พลเรือเอก พระจุนด์ร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	109	พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	112	พลเอก ภิบุญญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	114	พลอากาศเอก มนต์ รุขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	115	นายมนู เลี้ยวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังษฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	117	นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	121	นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	125	นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	127	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	130	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	132	พลโท วรार्ห ปุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	135	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	136	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	137	นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	140	นายวิเชียร ขวลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	141	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	148	พลเอก วุฒินันท์ สีสายพุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	149	นายไวภูณท์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	152	นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	153	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	154	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	157	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	158	นายสมชาย พฤฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	159	พลโท สมชาย ลั่นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	163	พลเอก สราวุฒิ ชลชออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	165	นายสังสิต พิริยะรังสรรค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	166	นายสันตศัภัย จรุง งามพิเชษฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	167	พลตรี สิริวิตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	168	นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	172	พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	173	นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	174	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	176	พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	178	นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	180	พลอากาศเอก อนาวิน อิมรย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	181	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	182	นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	183	นายอนุสิษฐ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	185	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	186	นายอภิรักษ์ ชื่อธานวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	187	พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	188	นางอรมน ทวีทรัพย์ธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	189	นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
149	192	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	193	นายอัปดุลฮาลิม มินซาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	195	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
153	197	พลตำรวจโท อำนวย นิยมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	199	นายอุทัย เลาหวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	200	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

นายอลงกรณ์ พลบุตร

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง

เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจแล้วนะครับ ขอขอบคุณคณะกรรมการและผู้ชี้แจง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

การหารือของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ มีสมาชิกท่านใด จะหารือใหม่ครับ วันนี้ไม่มีนะครับ ก่อนที่จะปิดประชุมมีประกาศแจ้งให้สมาชิกได้ทราบ เป็นหนังสือจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอเชิญเข้าร่วมพิธีเปิดโครงการพลิกฟื้นคืนป่าชายเลนสู่ธรรมชาติ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้จัดโครงการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แล้วก็เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยมีเป้าหมายการดำเนินการในพื้นที่ ๒๔ จังหวัด โดยมีพิธีเปิดโครงการและรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ บ้านเสม็ดงาม หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งทางคณะกรรมการมีความยินดีเรียนเชิญประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พร้อมด้วยรองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง และผู้แทนสมาชิก สปท. จำนวน ๕ ท่าน เข้าร่วมพิธีเปิดโครงการและรับเสด็จ ในการนี้ขอเชิญสมาชิกผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการแจ้งความประสงค์ขอเข้าร่วมพิธีเปิดโครงการและรับเสด็จมายังเจ้าหน้าที่หน้าห้องประธาน สปท. ภายในวันนี้ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ หมายเลขที่จะแจ้งหากว่าไม่ไปด้วยตัวเอง ๐ ๒๒๔๔ ๑๑๘๖ ที่ห้องท่านประธาน สปท. วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณสมาชิกที่มาประชุมทุกท่าน ผมขอปิดการประชุมครับ

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง
แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๔ คน

หมายเหตุ ปัจจุบันมีสมาชิกฯ ทั้งหมด จำนวน ๑๙๓ คน กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ = ๙๗ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็น
และข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๕๔	เสียง
ไม่เห็นชอบ	ไม่มี	
งดออกเสียง	๑	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

ฉ.

(นายสรศักดิ์ เพียรเวช)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่
เลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒

www.parliament.go.th

การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นายประสิทธิ์ อนันตวิรุฬห์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางนารีนาถ เหนืออักษร ผู้อำนวยการสำนักgrayงาน
การประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางสติมา จันทร์ไพจิตร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๔
นางสาวกมลทิพย์ ทังสุภุตี ศิริสัมพันธ์ เจ้าพนักงานชวเลขระดับอาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสาววิชรี อนุเอียร นางสาวกุลนิษฐ์ พัฒนประเสริฐ
นางสาวเบญจมาภรณ์ รงค์ทอง นายณัฐวัฒน์ ศิริชัยพงศ์
นางสาวบุศยรินทร์ ตันติจารุโรจน์ นางสาวกฤษดา แก้วนิล
นางสาวกมลทิพย์ เอี่ยมจำรัส นางจิรนุช มานะกอบการ
นางสาวพัชรี ไซคำพา นางสาวรัชนีพร มณีนิล
นางสาวกมลทิพย์ ทังสุภุตี ศิริสัมพันธ์ นางดวงใจ มั่นคงดี
นางเพท่าย เรือนเรือง นางกัลยานี สีส้วน

ผู้ควบคุมระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุม

นางวันทนา วงษ์ชมพู นางสาววิชชุดา ธรรมรักษ์

กลุ่มงานชวเลข ๔

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
 รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
 วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
 โดยคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ก.พ.	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	
ก.พ.ร.	คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	
กชช.	คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ	คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๓๐/๒๕๕๑ เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ
กขร.	คณะกรรมการขับเคลื่อนเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล	
กทม.	กรุงเทพมหานคร	
กนช.	คณะกรรมการนโยบายข้าว	คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๒๒/๒๕๔๘ เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายข้าว
กรม.	คณะรัฐมนตรี	
ธ.ก.ส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	
นบช.	คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว	คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗๒/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายและ บริหารจัดการข้าว
ป.ย.ป.	คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง	
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
รพ.สต.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	
สนช.	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
สปช.	สภาปฏิรูปแห่งชาติ	
สปท.	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
สปสช.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	
สมสส.	สำนักงานมาตรฐานและการจัดการสารสนเทศระบบบริการสุขภาพ แห่งชาติ	http://www.thaigov.go.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
สวรส.	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	www.hsri.or.th/
สสส.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
อย.	คณะกรรมการอาหารและยา	
BMI	ดัชนีมวลกาย (Body Mass Index : BMI)	
EQ	ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)	
GDP	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP)	
GI	สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI)	
GMP	หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP) เป็นเกณฑ์หรือข้อกำหนดขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการผลิตและควบคุมเพื่อให้ผู้ผลิตปฏิบัติตาม และทำให้สามารถผลิตอาหารได้อย่างปลอดภัย โดยเน้นการป้องกันและขจัดความเสี่ยงที่อาจจะทำให้อาหารเป็นพิษ เป็นอันตราย หรือเกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค	Web site : สำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา
IPO	การเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Initial Public Offering : IPO)	http://www.settrade.com/brokerpage/IPO/StaticPage/Education/frame_center_ipo.html
IQ	ความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ)	
IRRI	สถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (International Rice Research Institute : IRRI)	กรมวิชาการเกษตร http://doa.go.th/pibai/pibai/n16/v_11-dec/ceaksong.html
MRI	เครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (Magnetic Resonance Imaging : MRI) ใช้ในการตรวจวินิจฉัยรอยโรคของผู้ป่วยเพื่อนำมาใช้ในการรักษาและติดตามผลการรักษา	เว็บไซต์ โรงพยาบาลรามาธิบดี http://aimc.mahidol.ac.th/mrith.html
NPK	ปุ๋ยซึ่งใช้เป็นธาตุอาหารหลักของพืช ได้แก่ ธาตุไนโตรเจน (Nitrogen : N) ฟอสฟอรัส (Phosphorus : P) โพแทสเซียม (Potassium : K)	https://www.palangkaset.com
TCGA	โครงการแผนที่จีโนมมะเร็ง (The Cancer Genome Atlas : TCGA)	http://www.vcharkarn.com/varticle/36856
UC	กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Coverage : UC)	http://www.nhso.go.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
UN	สหประชาชาติ (United Nation : UN)	
USDA	กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture : USDA)	สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ http://www.actorganic-cert.or.th/page/item/592
WHO	องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)	

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ตรวจแล้ว และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุม ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

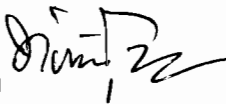
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓๔

ร้อยเอก

(ทินพันธุ์ นาคะตะ)

ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

หมายเหตุ

- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม